

ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ԱԶԴԱԳԻՐ

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ»

**փակ բաժնետիրական ընկերության կողմից թողարկվող
պարտատոմսերի վերաբերյալ**

Երևան 2015

ԱՐՎԱԳԻՐ

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ»
Թողարկողի ֆիրմային անվանումը

փակ բաժնետիրական ընկերություն
Կազմակերպա-իրավական ձևը

0010, Հայաստանի Հանրապետություն, ք.Երևան, Վ. ՍԱՐԳՍՅԱՆ 10,
հեռ. (+374 10) 54 07 28, (+374 10) 52 95 93
էլ.փոստ՝ info@armswissbank.am,
ինտերնետային կայք՝ www.armswissbank.am

Առաջին տրանշ

Արժեթղթերի տեսակը՝	անվանական, արժեկտրոնային պարտատոմս
Արժեթղթերի ձևը՝	ոչ փաստաթղթային
Արժեթղթերի քանակը՝	2,000 (երկու հազար) հատ
Արժեթղթերի անվանական արժեքը՝	1,000 (մեկ հազար) ԱՄՆ դոլար
Արժեթղթերի թողարկման ծավալը՝	2,000,000 (երկու միլիոն) ԱՄՆ դոլար
Արժեկտրոնը՝	7.5%
Շրջանառության ժամկետը՝	3 տարի
Տեղաբաշխման ձևը՝	Չերաշխավորված

Երկրորդ տրանշ

Արժեթղթերի տեսակը՝	անվանական, արժեկտրոնային պարտատոմս
Արժեթղթերի ձևը՝	ոչ փաստաթղթային

Արժեթղթերի քանակը՝	3,000 (երեք հազար) հատ
Արժեթղթերի անվանական արժեքը՝	1,000 (մեկ հազար) ԱՄՆ դոլար
Արժեթղթերի թողարկման ծավալը՝	3,000,000 (երեք միլիոն) ԱՄՆ դոլար
Արժեկտրոնը՝	8.0 %
Շրջանառության ժամկետը՝	4 տարի
Տեղաբաշխման ձևը՝	Չերաշխավորված

Երրորդ տրանշ

Արժեթղթերի տեսակը՝	անվանական, արժեկտրոնային պարտատոմս
Արժեթղթերի ձևը՝	ոչ փաստաթղթային
Արժեթղթերի քանակը՝	5,000 (հինգ հազար) հատ
Արժեթղթերի անվանական արժեքը՝	1,000 (մեկ հազար) ԱՄՆ դոլար
Արժեթղթերի թողարկման ծավալը՝	5,000,000 (հինգ միլիոն) ԱՄՆ դոլար
Արժեկտրոնը՝	8.5 %
Շրջանառության ժամկետը՝	5 տարի
Տեղաբաշխման ձևը՝	Չերաշխավորված

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ»
Տեղաբաշխողի անվանումը

Փակ բաժնետիրական ընկերություն
Կազմակերպա-իրավական ձևը

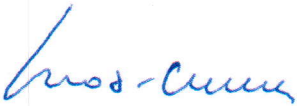
0010 Հայաստանի հանրապետություն, ք. Երևան, Վ. Սարգսյան 10,
հեռ. (37410) 584419, (37410) 529593,
էլ. Փոստ՝ info@armswissbank.am
Ինտերնետային կայք՝ www.armswissbank.am

«ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ազդագրի գրանցումը չի հավաստում ներդրման ապահովությունը, ներկայացված տեղեկատվության ճշտությունը կամ իսկությունը»:

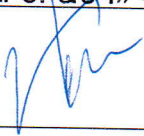
ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ԱՆՁԻՆՔ

Մենք՝ ստորագրող անձինք, հավաստիացնում ենք, որ գործադրել ենք բոլոր ողջամիտ ջանքերը, որպեսզի պարզենք ներառված տեղեկությունների ճշգրիտ և լիարժեք լինելը: Ըստ այդմ, մենք հավաստիացնում ենք, որ մեր լավագույն տեղեկացվածության համաձայն սույն փաստաթղթում ներառված տեղեկությունները ճշգրիտ և լիարժեք են, չեն պարունակում բացթողումներ, որոնք կարող են խեղաթյուրել փաստաթղթի բովանդակությունը:

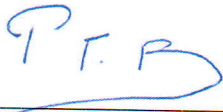
Ստորագրող անձինք

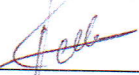
«Բելեգինգամաչեփիջ Ջոնգո» ՍՊԸ
Տնօրեն՝ Փ. Օստոնկ
«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ (20% բաժնետեր)

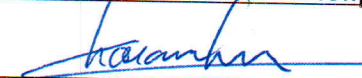
Վարտան Սիրմակես
«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ (80% բաժնետեր) և խորհրդի նախագահ

Պատրիկ Բիտտել
«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ խորհրդի անդամ

Արդեն Սելեֆյան
«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ խորհրդի անդամ

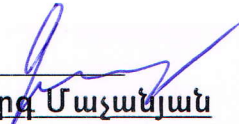

Գևորգ Չաքմիշյան
«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ խորհրդի անդամ

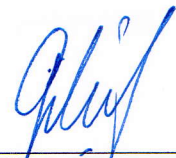

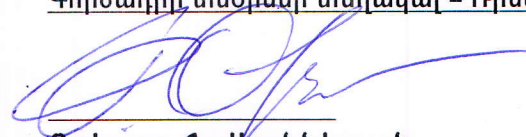
Աշոտ Սալյանգարյան
«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ խորհրդի անդամ

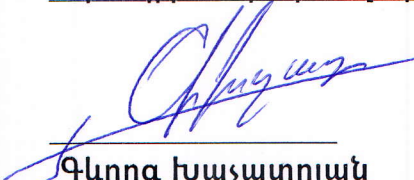

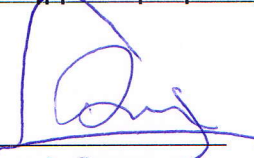

Գևորգ Մաչանյան
«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ
Տնօրինության նախագահ - Գործադիր տնօրեն

Կարեն Տուրյան
«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ
Տնօրինության անդամ,
Գործադիր տնօրենի տեղակալ - Ներդրումային դեպարտամենտի տնօրեն

Գրիգոր Մովսիսյան
«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ
Տնօրինության անդամ,
Գործադիր տնօրենի տեղակալ - Ռիսկերի կառավարման դեպարտամենտի տնօրեն

Գրիգոր Հովհաննիսյան
«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ
Տնօրինության անդամ,
Գործադիր տնօրենի տեղակալ - Վարկավորման դեպարտամենտի տնօրեն

Գևորգ Խաչատրյան
«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ
Տնօրինության անդամ,
Գործադիր տնօրենի տեղակալ - Հաճախորդների սպասարկման դեպարտամենտի տնօրեն

Սեդրակ Բադալյան
«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ
Տնօրինության անդամ,
Հաշվապահական հաշվառման և հաշվետվությունների դեպարտամենտի տնօրեն
Գլխավոր հաշվապահ

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն

ԱՄՓՈՓԱԹԵՐԹ	
ԲԱԺԻՆ 1. ԱՄՓՈՓ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԲԱՆԿԻ և ԹՈՂԱՐԿՎՈՂ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ	
Տեղեկատվություն Բանկի և Բանկի գործունեության վերաբերյալ	7
Բանկին և պարտատոմսերին առնչվող ռիսկեր	11
Բանկի գործունեության զարգացման և ֆինանսական վիճակի փոփոխություններ	12
Բանկի աուդիտ իրականացնող անձ	13
Բանկի կառավարման մարմինների կազմի վերաբերյալ համառոտ տեղեկատվություն	13
Բանկի թողարկած արժեթղթերի վերաբերյալ տեղեկություններ	15
Բանկի պարտատոմսերի հիմնական տվյալները	15
Բանկի ամփոփ ֆինանսական տվյալները	18
ԲԱԺԻՆ 2. ԱՌԱՋԱՐԿՎՈՂ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	
Ռիսկային գործոններ	20
Հիմնական տեղեկատվություն	21
Առաջարկի համակողմանի նկարագիրը	21
Առաջարկի ժամկետները և պայմանները	27
Առևտրի թույլտվությունը և առևտրի կազմակերպումը	30
ԲԱԺԻՆ 3. ԲԱՆԿԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	
Անկախ աուդիտորները	30
Ռիսկային գործոններ	30
Տեղեկատվություն Բանկի մասին	32
Բիզնեսի նկարագիրը	33
Բանկի կառուցվածքը	39
Բանկի զարգացման վերջին միտումները	40
Բանկի շահույթի կանխատեսումը	40
Բանկի կառավարման մարմինները և կառավարման մարմինների անդամները	41
Բանկի կառավարման մարմինների գործունեությունը	49
Հսկող անձինք	49
Տեղեկատվություն Բանկի ակտիվների, պարտավորությունների, ֆինանսական վիճակի, եկամուտների և ծախսերի մասին	49
Էական պայմանագրեր	49
Այլ տեղեկատվություն	49
Հաշվետվություններ	50

Ա Մ Փ Ո Փ Ա Թ Ե Ր Թ

Ամփոփաթերթը հանդիսանում է «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» փակ բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ Բանկ) և վերջինիս կողմից թողարկվող պարտատոմսերի համառոտ նկարագրություն, հետևաբար առաջարկվող արժեթղթերում ներդրում անելու վերաբերյալ ներդրողի որոշումը պետք է հիմնված լինի ամբողջական փաստաթղթի վրա:

Ամփոփաթերթում պարունակվող տեղեկատվության ոչ ամբողջական կամ ապակողմնորոշիչ լինելու դեպքում ամփոփաթերթի կազմման համար պատասխանատու անձինք կրում են քաղաքացիական պատասխանատվություն:

Ներդրողը կարող է ձեռք բերել սույն փաստաթուղթը և դրան կից ներկայացվող փաստաթղթերը փաստաթղթային տարբերակով Բանկի գրասենյակում, իսկ էլեկտրոնային տարբերակով՝ վերջիններիս ինտերնետային կայքում՝ www.armswissbank.am:

1 ԲԱԺԻՆ. ԱՄՓՈՓ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԲԱՆԿԻ ԵՎ ԹՈՂԱՐԿՎԱԾ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

1.1 Տեղեկատվություն Բանկի և Բանկի գործունեության վերաբերյալ

Բանկի լրիվ ֆիրմային անվանումն է

հայերեն՝ «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԱԿ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ:

ռուսերեն՝ ЗАКРЫТОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО «АРМСВИСБАНК».

անգլերեն՝ “ARMSWISSBANK” CLOSED JOINT STOCK COMPANY.

Բանկի կրճատ ֆիրմային անվանումն է

հայերեն՝ «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ

ռուսերեն՝ ЗАО “АРМСВИСБАНК”

անգլերեն՝ “ARMSWISSBANK” CJSC

Բանկի պետական գրանցման վայրն է՝

ՀՀ, ք. Երևան, Վազգեն Սարգսյան 10:

Բանկի պետական գրանցման համարն է 26:

Բանկի գտնվելու վայրն է՝

ՀՀ, ք. Երևան, Վազգեն Սարգսյան 10

Կապի միջոցները՝

հեռ. (37410) 58-44-19, (37410) 52-95-93

ֆաքս (37410) 54-06-27, (37410) 52-95-91

էլ. փոստ info@armswissbank.am,

ինտերնետային կայք՝ www.armswissbank.am:

Բանկի հիմնադրման երկիրը՝ Հայաստանի Հանրապետություն:

Պարտատոմսերում ներդրումների հետ կապված հարցերի դեպքում ներդրողները կարող են կապնվել Բանկի մասնագետների հետ հետևյալ հեռախոսահամարով՝

/37410/ 54-07-82:

Բանկը հիմնադրվել է Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում 2004թ. սեպտեմբերի 15-ին որպես փակ բաժնետիրական ընկերություն:

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ն գրանցվել է ՀՀ կենտրոնական բանկում 2004թ-ի հոկտեմբերի 7-ին: Բանկի պետական գրանցման վկայականի համարն է N 0476: 2005թ. փետրվարի 25-ին «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ին տրամադրվել է բանկային գործունեության թիվ 84 լիցենզիան:

Բանկի ապրանքային նշանն է՝

որը գրանցվել է ՀՀ մտավոր սեփականության գործակալության կողմից 25.08.2005թ.:

Բանկի հիմնադրումը: Բանկը շուրջ 10 տարի է ծավալում է գործունեություն ՀՀ բանկային շուկայում: Բանկի հիմնադիր և հիմնական բաժնետերն է հանդիսանում շվեյցարական ժամացույցների «Ֆրանկ Մյոլլեր Ուոչլանդ» ընկերության հիմնադիր, սեփականատեր և գործադիր տնօրեն, հայազգի գործարար Վարտան Սիրմակետը:

Բանկի առաքելությունն է բացահայտել հաճախորդների կարիքները՝ նրանց տրամադրելով միջազգային լավագույն փորձին համահունչ ֆինանսական լուծումներ:

Բանկի տեսլականն է՝ լինել ՀՀ-ում կորպորատիվ, ներդրումային և փրայվիթ բանկային ծառայություններ մատուցող առաջատար Բանկ՝ անձնակազմի պրոֆեսիոնալիզմի ու ճկունության, սպասարկման որակի շնորհիվ:

Բանկի հեռանկարային նպատակներն են՝

1. իրավաբանական անձ հաճախորդներին առաջարկել կորպորատիվ բանկային ծառայությունների լայն փաթեթ, որը կներառի ինչպես ավանդական, այնպես էլ ոչ ավանդական բանկային ծառայություններ, մասնավորապես՝ վարկեր, վարկային գծեր, հիփոթեքային վարկավորում, օվերդրաֆթ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ինչպես նաև առևտրի ֆինանսավորման գործիքներ (ակրեդիտիվ, երաշխիք, գնման պատվերի ֆինանսավորում, արտահանման խթանման ֆինանսավորում և այլն), և հաճախորդի կարիքներից բխող այլ ծառայություններ:
2. ՀՀ ֆինանսական շուկայում լինել առաջատարներից, ինչպես ՀՀ այնպես էլ արտասահմանյան արժեթղթերով իրականացվող ներդրումային գործառնությունների գծով:

3. Կորպորատիվ արժեթղթերի շուկայում մատուցել անդերրայթինգի և մարքեթ մեյքերության ծառայություններ և այս գծով զբաղեցնել առաջատար դիրքեր:
4. ՀՀ ֆինանսական շուկայում ամրապնդել հաստատված դիրքը որպես կայուն և վստահելի ֆինանսական կառույց, ինչպես նաև լինել լավագույններից որպես բանկերի և ոչ բանկ ֆինանսական կազմակերպությունների համար մարքեթմեյքեր հաստատություն:
5. Պահպանել շուկայում առաջատար դիրքերը ոսկով գործառնությունների գծով:
6. Իրականացնել միջազգային շուկաներում Բանկի ներդրումային ծառայությունների առաջնղման ուղղությամբ միջոցառումներ:

Բանկի կանոնադրական կապիտալը կազմում է 8,752,800,000 (ութ միլիարդ յոթ հարյուր հիսուներկու միլիոն ութ հարյուր հազար) ՀՀ դրամ, որը բաժանված է 14,588 (տասնչորս հազար հինգ հարյուր ութսունութ) հատ հասարակ (սովորական) անվանական բաժնետոմսի, յուրաքանչյուրը 600,000 (վեց հարյուր հազար) ՀՀ դրամ անվանական արժեքով:

Բանկի 11,670 (տասնմեկ հազար վեց հարյուր յոթանասուն) հատ (80%) սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերն է հանդիսանում Վարտան Սիրմակեսը, իսկ 2,918 (երկու հազար ինը հարյուր տասնութ) հատ (20%) սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերն է հանդիսանում «Բելեգինգսմաշեփիջ Ջոնգո» ՍՊԸ-ն:

Միննույն ժամանակ 2,918 (երկու հազար ինը հարյուր տասնութ) հատ սովորական բաժնետոմսերով Վարտան Սիրմակեսը հանդիսանում է անուղղակի նշանակալից մասնակից:

Բիզնեսի համառոտ նկարագիր: Բանկը համաձայն իր կողմից որդեգրված ռազմավարության՝ իր հաճախորդներին մատուցում է հետևյալ ֆինանսական ծառայությունները.

1.Վարկային ծառայություններ, որոնց մեջ կարելի է առանձնացնել՝

1.1 **Բիզնես վարկերը** (փոքր և միջին բիզնեսի ֆինանսավորում, վերականգնվող էներգետիկայի, մասնավորապես՝ ՀԷԿ-երի կառուցման և վերազինման, ինչպես նաև այլ նախագծերի ֆինանսավորում, և այլն): Բանկը նախապատվություն է տալիս կայացած կորպորատիվ հաճախորդներին, որոնք ունեն կայուն զարգացող բիզնես, բարի համբավ գործարար աշխարհում և կառավարման որակյալ համակարգ: Հարկ է նշել, որ Բանկը դեռևս 2006թ.-ից ներգրավված է «Վերականգնվող էներգիայի զարգացման ֆինանսավորում» ծրագրում և հանդիսանում է ՀՀ բանկային համակարգի ընդգծված առաջատարներից մեկը:

1.2 **Տեղական և միջազգային ֆակտորինգ:** Բանկը բանկային համակարգում առաջադեմ և նորարար գործիքների ներդնողի ավանդույթ ունի: Մասնավորապես, ներքին ու արտաքին ֆակտորինգի ոլորտի զարգացման գործում բանկն ունի լուրջ դերակատարություն, ինչը կարելի է համարել ոչ միայն մեր բանկի, այլ նաև ՀՀ

բանկային համակարգի, ինչպես նաև ՀՀ ֆինանսական շուկայի ձեռքբերումը: 2008թ. Բանկն առաջինը տարածաշրջանում, անդամակցեց FCI (Factors Chain International) միջազգային ֆակտորինգային ընկերությանը, ինչը հեռանկարային զարգացման ուղիներ բացեց Բանկում ֆակտորինգային ծառայությունների զարգացման համար:

1.3 Առևտրի ֆինանսավորման գործիքներ: Առևտրի ֆինանսավորման ոլորտում Բանկի հիմնական գործընկերը հանդիսանում է Վերակառուցման և զարգացման Եվրոպական բանկը (ՎՋԵԲ), որի հետ Բանկը համագործակցում է 2010թ.-ից: Առևտրի ֆինանսավորման ծրագրի շրջանակներում մեկնարկած համագործակցության սկզբում Բանկի համար հաստատված 3 մլն ԱՄՆ դոլար վարկային գիծը համագործակցության ընթացքում եռապատկվեց և այժմ կազմում է 9 մլն ԱՄՆ դոլար: Բանկի և ՎՋԵԲ-ի միջև Առևտրի ֆինանսավորման ծրագրի շրջանակներում երկարատև համագործակցության արդյունքում 2014թ.-ի հուլիսին ՎՋԵԲ-ի կողմից Բանկին շնորհվել է «Հաստատող բանկ»-ի կարգավիճակ, ինչը թույլ կտա Բանկին հաստատել արտասահմանյան բանկերի կողմից թողարկվող ակրեդիտիվները և երաշխիքները: «Առևտրի ֆինանսավորման ծրագրի» շրջանակներում Բանկը համագործակցում է նաև «Ասիական Զարգացման Բանկ»-ի, «ԲայերնԷԼԲի» բանկի, «Պրոմսվյազբանկ»-ի և «Ատլանտիկ Ֆորֆեյթերունգս ԱԳ»-ի հետ:

1.4 Գնումների պատվերների ֆինանսավորումը: Այս գործիքը հայաստանյան բանկային շուկայում ներդրվել է Բանկի կողմից՝ կորպորատիվ հաճախորդների բազմակողմանի սպասարկումն ապահովելու նպատակով:

1.5 Հիփոթեքային վարկեր: Բանկն առաջարկում է հիփոթեքային վարկեր՝ ՀՀ տարածքում անշարժ գույքի ձեռքբերման, ինչպես նաև վերանորոգման նպատակով: Վարկավորումը իրականացվում է ինչպես Բանկի ռեսուրսներով, այնպես էլ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ-ի և «Երիտասարդ ընտանիքին՝ մատչելի բնակարան» ծրագրերի շրջանակներում, նշված ընկերությունների հետ համապատասխան պայմանագրերի հիմքով:

2. Գործառնություններ արժեթղթերով և ոսկով

2.1 Գործառնությունները պետական և կորպորատիվ արժեթղթերով

2.2 Բրոքերային ծառայություններ

2.3 Ոսկով գործառնությունները

2.4 Արժեթղթերի թողարկման և տեղաբաշխման կազմակերպում հետ կապված ծառայությունների մատուցում

2.5 Պահառուական ծառայությունները

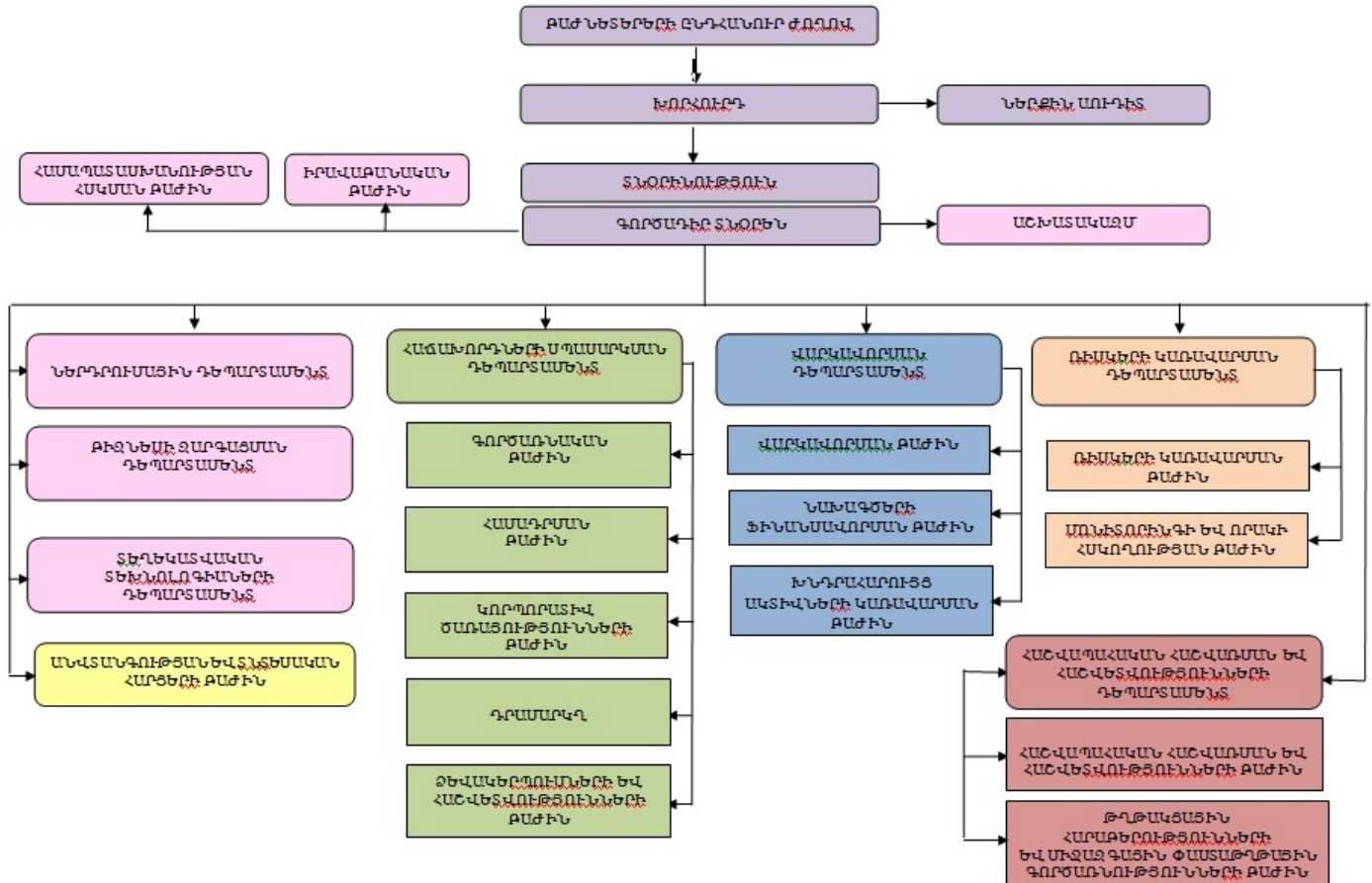
3. Հաշվարկադրամարկղային ծառայություններ, որոնք ստանդարտ, ավանդական բանկային ծառայություններ են և իրենց մեջ ներառում են՝

3.1 Ավանդների ընդունում

3.2 Դրամական փոխանցումներ

- 3.3 Միջազգային փոխանցումներ
- 3.4 Արտարժույթային փոխարկումներ
- 3.5 Պահախցիկները և այլն:

Բանկի ներքին վարչակազմակերպական կառուցվածքը հետևյալն է.

Բանկը ներկայումս մասնաճյուղեր և ներկայացուցչություններ չունի և չի հանդիսանում որևէ խմբի անդամ:

1.2 Բանկին և պարտատոմսերին առնչվող ռիսկեր

Ինչպես բոլոր տնտեսվարող սուբյեկտները, Բանկն իր գործունեության ընթացքում բախվում է տարբեր ռիսկային գործոնների հետ: Ներդրողները մինչև պարտատոմսերում ներդրում կատարելու մասին որոշում ընդունելը պետք է տեղյակ լինեն այդ ներդրման հետ կապված ռիսկերի մասին:

Ընդհանուր առմամբ, պարտատոմսերում ներդրում կատարողները բախվում են ինչպես թողարկող կազմակերպության գործունեության հետ կապված, այնպես էլ ֆինանսական շուկայում տիրող իրավիճակից առաջացող ռիսկերի (շուկայական ռիսկ) և պարտատոմսերի

իրացվելիության ռիսկի հետ:

1.2.1. Թողարկողի ռիսկը կապված է վերջինիս ֆինանսատնտեսական գործունեության առանձնահատկությունների հետ: Այս առումով, Բանկի համար առավել էական ռիսկերն են.

- **Գործընկերների կամ վարկային ռիսկը**, ինչի էությունը կայանում է նրանում, որ գործընկերները/հաճախորդները չեն կատարի Բանկի նկատմամբ ստանձնած իրենց վարկային պարտավորությունները,
- **Իրացվելիության ռիսկը**, երբ Բանկի ազատ դրամական միջոցները բավարար չեն ստանձնած պարտավորությունները սահմանված ժամկետներում մարելու համար,
- **Ընդհանուր տնտեսության ռիսկերը**, երբ ՀՀ մակրոտնտեսական իրավիճակի վատթարացումը կարող են բացասաբար ազդել Բանկի գործունեության, մասնավորապես վարկավորման ծավալների վրա,
- **Օրենսդրական ռիսկը**, երբ օրենսդրական դաշտի փոփոխությունները կարող են բացասաբար ազդել Բանկի գործունեության վրա,
- **Գործառնական ռիսկը**, ինչը կարող է ի հայտ գալ ինչպես Բանկի կողմից օգտագործվող տեխնիկական միջոցների խափանման, այնպես և մարդկային գործոնի պատճառով:

Պարտավորմաներին առնչվող ռիսկերից կարելի է առանձնացնել՝

- **Տոկոսադրույքների ռիսկ՝** տոկոսադրույքների փոփոխման ռիսկը կարող է ազդել պարտատոմսերի գրավչության վրա: Մասնավորապես, շուկայում տոկոսադրույքների բարձրացման դեպքում, պարտատոմսի գինը նվազում է, ինչի արդյունքում ներդրողը կարող է չստանալ նախատեսվող շահույթը, կամ անգամ վնասներ կրել:
- **Արտարժույթի ռիսկ՝** արտարժույթի ռիսկը առաջանում է փոխարժեքի տատանումների պատճառով և կարող է բացասական ազդեցություն ունենալ ներդրողի՝ պարտատոմսերից ստացված եկամուտների վրա:
- **Պարտավորմաների իրացվելիության ռիսկ՝** պարտատոմսերի շուկայի զարգացվածության ցածր մակարդակի պայմաններում կարող է ստեղծվել այնպիսի իրավիճակ, երբ պարտատոմսի սեփականատերը ցանկացած պահի պարտատոմսերը վաճառելու հետ կապված դժվարությունների կբախվի:

1.3 Բանկի գործունեության զարգացման և ֆինանսական վիճակի փոփոխություններ

Բանկի գործունեությունը մշտապես գտնվում է Բանկի խորհրդի Գործադիր մարմնի ուշադրության ներքո, որոնք օպերատիվ արձագանքում են շուկայական իրավիճակի փոփոխություններին՝ համապատասխանեցնելով Բանկի գործունեությունը շուկայի պահանջներին, ինչպես նաև նվազեցնելով տարբեր ռիսկային գործոնների բացասական ազդեցությունը:

2014 թվականի ընթացքում Բանկի ակտիվների 21% աճը մեծապես պայմանավորված է եղել տոկոսադրույքների փոփոխության հետևանքով վերագնահատման պահուստի աճով: Բանկի ստացված զուտ շահույթը /մինչև շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումը/, 2013 թվականի համեմատ, աճել է մոտ 32%-ով (680 մլն ՀՀ դրամով)՝ կազմելով 2.84 մլրդ ՀՀ դրամ: Բանկի ընդհանուր կապիտալը 2014 թվականի ընթացքում նվազել է 15%-ով և կազմել՝ 17.89 մլրդ. ՀՀ դրամ: Բանկի պարտավորություններն աճել են 37%-ով՝ կազմելով 66.6 մլրդ ՀՀ դրամ: 2013 թվականի համեմատ, 2014 թվականին Բանկի զուտ տոկոսային եկամուտն աճել է 17%-ով՝ կազմելով 3.87 մլրդ ՀՀ դրամ: Ինչ վերաբերվում է գործառնական եկամտին, ապա այստեղ ևս արձանագրվել է 27% աճ, ինչը թվային արտահայտությամբ կազմել է 5.19 մլրդ ՀՀ դրամ:

	2014	2013	2012
Զուտ տոկոսային եկամուտ	3,865,024	3,303,906	2,869,451
Գործառնական եկամուտ	5,193,607	4,096,013	3,204,336
Շահույթ մինչև հարկումը	2,839,407	2,158,750	1,976,716
Զուտ շահույթ	2,307,190	1,742,174	1,624,971
Ընդհանուր ակտիվներ	84,492,892	69,810,841	54,575,618
Ընդհանուր պարտավորություններ	66,606,865	48,648,972	42,282,090
Ընդհանուր կապիտալ	17,886,027	21,161,869	12,293,528

Աուդիտ իրականացնող անձ

Բանկի 2012 և 2013 թվականների անկախ աուդիտորական ստուգումն իրականացվել է «Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ աուդիտորական կազմակերպության կողմից:

«Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ն հանդիսանում է «Գրանթ Թորնթոն Ինտերնեյշնալի» անդամ:

«Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ի հասցեն է՝ ՀՀ ք. Երևան 0012, Վաղարշյան 8/1

հեռ.՝ +374 10 26-09-54, ինտերնետային կայքի հասցեն է՝ www.gta.am: Կազմակերպության տնօրեն-բաժնետեր է հանդիսանում Գագիկ Գյուլբուդաղյանը:

2013թ. հուլիսի 16-ին Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի կողմից որպես Բանկի 2013-16թթ. գործունեության աուդիտն իրականացնող աուդիտորական կազմակերպություն է ընտրվել «Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ն: Աուդիտի նպատակն է ձեռք բերել բավարար երաշխիքներ՝ համոզվելու համար, որ ֆինանսական հաշվետվությունները զերծ են էական անճշտություններից: «Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ի եզրակացությունները ներկայացված են կից Հավելվածներում: Նախորդող վերջին 3 տարվա ընթացքում Բանկի աուդիտն իրականացրած անձի կողմից աշխատանքից հրաժարման դեպք չի եղել:

1.4 Բանկի կառավարման մարմինների կազմի վերաբերյալ համառոտ տեղեկավորություն

Բանկի կանոնադրությամբ սահմանված են կառավարման հետևյալ մարմինները՝

- Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովը, այսուհետ նաև ժողով,
- Խորհուրդ,
- Գործադիր մարմին:

Բանկի 11670 (տասնմեկ հազար վեց հարյուր յոթանասուն) հատ (80%) սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերն է հանդիսանում Վարտան Սիրմակետը, իսկ 2918 (երկու հազար ինը հարյուր տասնութ) հատ (20%) սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերն է հանդիսանում «Բելեգինգսմաչեփիջ Զոնգո» ՍՊԸ-ն:

Միննույն ժամանակ 2918 (երկու հազար ինը հարյուր տասնութ) հատ սովորական բաժնետոմսերով Վարտան Սիրմակետը հանդիսանում է անուղղակի նշանակալից մասնակից:

Բանկի Խորհուրդը բաղկացած է հինգ անդամից.

Հ/հ	Անուն Ազգանուն	Պաշտոն
1	Վարտան Սիրմակետ	Խորհրդի նախագահ
2	Պատրիկ Բիստեյ	Խորհրդի անդամ

3	Արդեն Սելլեֆյան	Խորհրդի անդամ
4	Գևորգ Չաքմիշյան	Խորհրդի անդամ
5	Աշոտ Սալնազարյան	Խորհրդի անդամ

Բանկի Գործադիր մարմինը բաղկացած է.

Գևորգ Մաչանյան, տ.գ.թ.

Տնօրինության նախագահ, Գործադիր տնօրեն

Գևորգ Մաչանյանն ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ-ի Գործադիր տնօրենն է հիմնադրման օրվանից: Նա ունի ավելի քան երեսունամյա աշխատանքային փորձ բանկային համակարգում, որից քսանը ղեկավար պաշտոններ է զբաղեցրել ՀՀ կենտրոնական բանկում: Ծնվել է 22/08/1959թ.-ին, ավարտել է Երևանի պետական տնտեսագիտական ինստիտուտը:

Գրիգոր Մովսիսյան

Տնօրինության անդամ, Գործադիր տնօրենի տեղակալ - Ռիսկերի կառավարման ղեկարտամենտի տնօրեն

Ծնվել է 26/03/1974թ.-ին, ավարտել է Երևանի պետական տնտեսագիտական ինստիտուտը: Բանկում աշխատում է Բանկի հիմնադրման օրվանից:

Գրիգոր Հովհաննիսյան

Տնօրինության անդամ, Գործադիր տնօրենի տեղակալ-Վարկավորման ղեկարտամենտի տնօրեն

Ծնվել է 16/02/1974թ.-ին, ավարտել է Երևանի Պետական Ճարտարագիտական Համալսարանը, բանկում աշխատում է 2009թ.-ից:

Կարեն Տուրյան, տ.գ.թ.

Տնօրինության անդամ, Գործադիր տնօրենի տեղակալ-Ներդրումային ղեկարտամենտի տնօրեն

Ծնվել է 05/05/1976թ.-ին, ավարտել է Հայաստանի Պետական Ճարտարագիտական Համալսարանը, ունի տնտեսագիտական գիտությունների թեկնածուի կոչում:

Բանկում աշխատում է 2005թ.-ի մայիսից:

Սեդրակ Բաղդասարյան

Տնօրինության անդամ, Հաշվապահական հաշվառման և հաշվետվությունների ղեկարտամենտի տնօրեն-Գլխավոր հաշվապահ

Ծնվել է 27/04/1976թ.-ին, ավարտել է Երևանի Պետական Տնտեսագիտական ինստիտուտը: Բանկում աշխատում է 2005թ.-ի հոկտեմբերից:

Գևորգ Խաչատրյան

Տնօրինության անդամ, Գործադիր տնօրենի տեղակալ-Հաճախորդների սպասարկման ղեկարտամենտի տնօրեն

Ծնվել է 29/06/1970թ.-ին, ավարտել է Երևանի պետական համալսարանը: Բանկում աշխատում է Բանկի հիմնադրման օրվանից:

Բանկի աշխատակիցների թիվը 30.01.2015թ.-ի դրությամբ կազմում է 107 աշխատակից:

1.6 Բանկի թողարկած արժեթղթերի վերաբերյալ տեղեկություններ

Բանկը մինչ այժմ թողարկել է միայն բաժնետոմսեր: **Բանկի կանոնադրական կապիտալը** կազմում է 8,752,800 հազար ՀՀ դրամ: Համաձայն Բանկի կանոնադրության՝ բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 14,588 բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 600,0 հազ. ՀՀ դրամ անվանական արժեքով: Բանկի 11,670 (տասնմեկ հազար վեց հարյուր յոթանասուն) հատ (80%) սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերն է հանդիսանում Վարտան Սիրմակետը, իսկ 2,918 (երկու հազար ինը հարյուր տասնութ) հատ (20%) սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերն է հանդիսանում «Բելեգինգսամաչեփիջ Ջոնգո» ՍՊԸ-ն:

Հաշվի առնելով Բանկի կազմակերպարավական ձևը՝ Բանկի կողմից թողարկված բաժնետոմսերը չեն շրջանառվում կարգավորող շուկայում: Բանկի բաժնետոմսերը թողարկված են անժամկետ:

1.7 Բանկի՝ առաջարկվող պարտավորումների հիմնական տվյալները

Առաջին տրանշ

- 1.7.1 Պարտատոմսերի տեսակը՝ անվանական արժեկտրոնային,
- 1.7.2 Արժեկտրոնի վճարման պարբերականությունը՝ եռամսյակային
- 1.7.3 Արժեկտրոնի տոկոսադրույքը՝ ֆիքսված՝ տարեկան 7.50%,
- 1.7.4 Արժեկտրոնի արժույթը՝ ԱՄՆ դոլար, վճարումն իրականացվում է համարժեք ՀՀ դրամով, հաշվարկված վճարման իրականացման օրվա համար գործող ՀՀ ԿԲ կողմից հրապարակված միջին փոխարժեքով,
- 1.7.5 Պարտատոմսերի ձևը՝ ոչ փաստաթղթային,
- 1.7.6 Պարտատոմսերի փոխարկելիությունը՝ ոչ փոխարկելի,
- 1.7.7 Պարտատոմսերի թողարկման ծավալը՝ 2,000,000.00 (երկու միլիոն) ԱՄՆ դոլար,
- 1.7.8 Պարտատոմսերի քանակը՝ 2,000 (երկու հազար) հատ,
- 1.7.9 Մեկ պարտատոմսի անվանական արժեքը 1,000.00 (մեկ հազար) ԱՄՆ դոլար,
- 1.7.10 Պարտատոմսերի թողարկման և տեղաբաշխման օրը՝ ՀՀ ԿԲ կողմից սույն ազդագրի գրանցմանը հաջորդող մեկ ամսվա ընթացքում,
- 1.7.11 Տեղաբաշխման օրվանից առնվազն 3 աշխատանքային օր առաջ Բանկը տեղաբաշխման մասին տեղեկությունը հրապարակելու է իր պաշտոնական կայքում,
- 1.7.12 Պարտատոմսերի շրջանառության ժամկետը՝ 3 (երեք) տարի,
- 1.7.13 Պարտատոմսերի շրջանառության ձևը՝ ազատ շրջանառության իրավունքով,

- 1.7.14 Պարտատոմսերի ապահովվածությունը՝ չապահովված,
- 1.7.15 Բանկի կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման հիմնական նպատակն է հանդիսանում շուկայից միջոցների ներգրավումը: Տեղաբաշխման արդյունքում ներգրավված դրամական միջոցներն ուղղվելու են վարկերի տրամադրմանը և ներդրումների իրականացմանը:
- 1.7.16 Պարտատոմսերը տեղաբաշխվում են «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԲԲԸ (Այսուհետ՝ Բորսա) տեղաբաշխման համակարգով, ստանդարտ փակ (եվրոպական) աճուրդի անցկացման միջոցով, Բորսայի «Արժեթղթերի տեղաբաշխման կազմակերպման կանոններով» սահմանված կարգով:

Երկրորդ տրանշ

- 1.7.17 Պարտատոմսերի տեսակը՝ անվանական արժեկտրոնային,
- 1.7.18 Արժեկտրոնի վճարման պարբերականությունը՝ եռամսյակային
- 1.7.19 Արժեկտրոնի տոկոսադրույքը՝ ֆիքսված՝ տարեկան 8.00%,
- 1.7.20 Արժեկտրոնի արժույթը՝ ԱՄՆ դոլար, վճարումն իրականացվում է համարժեք ՀՀ դրամով, հաշվարկված վճարման իրականացման օրվա համար գործող ՀՀ ԿԲ կողմից հրապարակված միջին փոխարժեքով,
- 1.7.21 Պարտատոմսերի ձևը՝ ոչ փաստաթղթային,
- 1.7.22 Պարտատոմսերի փոխարկելիությունը՝ ոչ փոխարկելի,
- 1.7.23 Պարտատոմսերի թողարկման ծավալը՝ 3,000,000.00 (երեք միլիոն) ԱՄՆ դոլար,
- 1.7.24 Պարտատոմսերի քանակը՝ 3,000 (երեք հազար) հատ,
- 1.7.25 Մեկ պարտատոմսի անվանական արժեքը 1,000.00 (մեկ հազար) ԱՄՆ դոլար,
- 1.7.26 Պարտատոմսերի թողարկման և տեղաբաշխման օրը՝ Պարտատոմսերի թողարկման և տեղաբաշխման օրը՝ ՀՀ ԿԲ կողմից սույն ազդագրի գրանցմանը հաջորդող մեկ ամսվա ընթացքում,
- 1.7.27 Տեղաբաշխման օրվանից առնվազն 3 աշխատանքային օր առաջ Բանկը տեղաբաշխման մասին տեղեկությունը հրապարակելու է իր պաշտոնական կայքում,
- 1.7.28 Պարտատոմսերի շրջանառության ժամկետը՝ 4 (չորս) տարի,
- 1.7.29 Պարտատոմսերի շրջանառության ձևը՝ ազատ շրջանառության իրավունքով,
- 1.7.30 Պարտատոմսերի ապահովվածությունը՝ չապահովված,
- 1.7.31 Բանկի կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման հիմնական նպատակն է

հանդիսանում շուկայից միջոցների ներգրավումը: Տեղաբաշխման արդյունքում ներգրավված դրամական միջոցներն ուղղվելու են վարկերի տրամադրմանը և ներդրումների իրականացմանը:

Պարտատոմսերը տեղաբաշխվում են Բորսայի տեղաբաշխման համակարգով, ստանդարտ փակ (եվրոպական) աճուրդի անցկացման միջոցով, Բորսայի «Արժեթղթերի տեղաբաշխման կազմակերպման կանոններով» սահմանված կարգով:

Երրորդ տրանշ

- 1.7.32 Պարտատոմսերի տեսակը՝ անվանական արժեկտրոնային,
- 1.7.33 Արժեկտրոնի վճարման պարբերականությունը՝ եռամսյակային
- 1.7.34 Արժեկտրոնի տոկոսադրույքը՝ ֆիքսված՝ տարեկան 8.50%,
- 1.7.35 Արժեկտրոնի արժույթը՝ ԱՄՆ դոլար, վճարումն իրականացվում է համարժեք ՀՀ դրամով, հաշվարկված վճարման իրականացման օրվա համար գործող ՀՀ ԿԲ կողմից հրապարակված միջին փոխարժեքով,
- 1.7.36 Պարտատոմսերի ձևը՝ ոչ փաստաթղթային,
- 1.7.37 Պարտատոմսերի փոխարկելիությունը՝ ոչ փոխարկելի,
- 1.7.38 Պարտատոմսերի թողարկման ծավալը՝ 5,000,000.00 (հինգ միլիոն) ԱՄՆ դոլար,
- 1.7.39 Պարտատոմսերի քանակը՝ 5,000 (հինգ հազար) հատ,
- 1.7.40 Մեկ պարտատոմսի անվանական արժեքը 1,000.00 (մեկ հազար) ԱՄՆ դոլար,
- 1.7.41 Պարտատոմսերի թողարկման և տեղաբաշխման օրը՝ Պարտատոմսերի թողարկման և տեղաբաշխման օրը՝ ՀՀ ԿԲ կողմից սույն ազդագրի գրանցմանը հաջորդող մեկ ամսվա ընթացքում,
- 1.7.42 Տեղաբաշխման օրվանից առնվազն 3 աշխատանքային օր առաջ Բանկը տեղաբաշխման մասին տեղեկությունը հրապարակելու է իր պաշտոնական կայքում,
- 1.7.43 Պարտատոմսերի շրջանառության ժամկետը՝ 5 (հինգ) տարի,
- 1.7.44 Պարտատոմսերի շրջանառության ձևը՝ ազատ շրջանառության իրավունքով,
- 1.7.45 Պարտատոմսերի ապահովվածությունը՝ չապահովված,
- 1.7.46 Բանկի կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման հիմնական նպատակն է հանդիսանում շուկայից միջոցների ներգրավումը: Տեղաբաշխման արդյունքում ներգրավված դրամական միջոցներն ուղղվելու են վարկերի տրամադրմանը և ներդրումների իրականացմանը:

Պարտատոմսերը տեղաբաշխվում են Բորսայի տեղաբաշխման համակարգով, ստանդարտ

փակ (եվրոպական) աճուրդի անցկացման միջոցով, Բորսայի «Արժեթղթերի տեղաբաշխման կազմակերպման կանոններով» սահմանված կարգով:

Պարտատոմսերում ներդրում իրականացնելու ցանկություն հայտնող անձը (ֆիզիկական կամ իրավաբանական) կարող է մասնակցել աճուրդին Բանկի հետ Բրոքերային ծառայությունների մատուցման համապատասխան պայմանագիր կնքելու և գնման հայտ ներկայացնելու միջոցով: Պարտատոմսեր ձեռք բերելու հայտերը Բանկ ներկայացվում են համաձայն Բանկի՝ «Պատվերների կատարման ընթացակարգի», հաշվի առնելով Բանկի՝ «Արժեթղթերի շուկայում իրականացվող գործարքների արդյունքում հնարավոր շահերի բախման բացառմանն ուղղված միջոցառումների իրականացման ուղեցույցի» դրույթները: Նշված փաստաթղթերին կարելի է ծանոթանալ այցելելով Բանկի պաշտոնական կայքը՝ www.armswissbank.am հասցեով:

Պոտենցիալ ներդրողները կարող են մասկացել աճուրդին (համապատասխան գնման հայտ ներկայացնել) նաև Բորսայի այլ անդամների միջոցով, վերջիններիս ներքին ընթացակարգերով սահմանված կարգով:

1.8 Բանկի ամփոփ ֆինանսական տվյալները

Ստորև ներկայացվում են Բանկի 2012-2014թթ. Ամփոփ ֆինանսական տվյալները.

Ցուցանիշի անվանումը	2014	2013	2012
Չուտ շահույթ շահութահարկի ծախսի նվազեցումից հետո (ՉԸ), 1000 ՀՀ դրամ	2,307,190	1,742,174	1,624,971
Սեփական կապիտալի միջին մեծություն (ՍԿ), 1000 ՀՀ դրամ	21,139,690	13,864,915	11,280,342
Սեփական կապիտալի շահութաբերություն (ROE)% = (ՉԸ)/(ՍԿ)	10.91%	12.57%	14.41%
Չուտ շահույթ շահութահարկի ծախսի նվազեցումից հետո (ՉԸ), 1000 ՀՀ դրամ	2,307,190	1,742,174	1,624,971
Ընդհանուր ակտիվների միջին մեծություն (ՄԱ), 1000 ՀՀ դրամ	73,776,186	58,654,207	48,410,630
Ակտիվների շահութաբերություն (ROA)% = (ՉԸ)/(ՄԱ)	3.13%	2.97%	3.36%
Չուտ շահույթ շահութահարկի ծախսի նվազեցումից հետո (ՉԸ), 1000 ՀՀ դրամ	2,307,190	1,742,174	1,624,971
Գործառնական եկամուտ (ԳԵ), 1000 ՀՀ դրամ	5,193,607	4,096,013	3,204,336
Չուտ շահույթի մարժա (NPM) % (ՉԸ)/(ԳԵ)	0.44 %	0.43 %	0.51 %
Գործառնական եկամուտ (ԳԵ), 1000 ՀՀ դրամ	5,193,607	4,096,013	3,204,336
Ընդհանուր ակտիվների միջին մեծություն (ՄԱ), 1000 ՀՀ դրամ	73,776,186	58,654,207	48,410,630
Ակտիվների օգտագործման գործակից % (AU) = (ԳԵ)/(ՄԱ)	0.07%	0.07%	0.07%
Ընդհանուր ակտիվների միջին մեծություն (ՄԱ), 1000 ՀՀ դրամ	73,776,186	58,654,207	48,410,630

Սեփական կապիտալի միջին մեծություն (ՄԿ), 1000 ՀՀ դրամ	21,139,690	13,864,915	11,280,342
Սեփական կապիտալի մուտքի պլիկաբոր (EM) = (ՄԱ)/(ՄԿ)	3.49	4.23	4.29
Զուտ տոկոսային եկամուտ (ՁՏԵ), 1000 ՀՀ դրամ	4,020,803	3,390,033	2,952,558
Եկամտաբեր ակտիվների միջին մեծություն (ՄԵԱ), 1000 ՀՀ դրամ	70190680	58840417	45619248
Զուտ տոկոսային մարժա (NIM) (A/B)	0.06	0.06	0.06
Տոկոսային եկամուտ (ՏԵ), 1000 ՀՀ դրամ	7,866,733	6,594,397	5,763,480
Եկամտաբեր ակտիվների միջին մեծություն (ՄԵԱ), 1000 ՀՀ դրամ	65,882,074	51,409,722	46,212,376
Եկամտաբեր ակտիվների եկամտաբերություն (ՏԵ)/(ՄԵԱ),	0.12	0.13	0.12
Տոկոսային ծախսեր (ՏԾ), 1000 ՀՀ դրամ	3,845,930	3,204,364	2,810,922
Պարտավորություններ, որոնց գծով կատարվում են տոկոսային ծախսեր (ՄԾՊ), 1000 ՀՀ դրամ	66,034,166	47,233,414	41,629,448
Ծախսատարություն այն պարտավորությունների, որոնց գծով կատարվում են ծախսեր (ՏԾ)/(ՄԾՊ)	0.058	0.068	0.068
Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո (ՁՇ), 1000 ՀՀ դրամ	2,307,190	1,742,174	1,624,971
Բաժնետոմսերի միջին կշռված թիվը (ԲԲ)	14588	14588	11670
Զուտ շահույթը մեկ բաժնետոմսի հաշվով (EPS) (ՁՇ)/(ԲԲ), 1000 ՀՀ դրամ	158.16	119.43	139.24
ՍՊՐԵԴ = (ՏԵ)/(ՄԵԱ)-(ՏԾ)/(ՄԾՊ)	0.061	0.060	0.057

Բանկի տարեկան և եռամսյակային ֆինանսական հաշվետվությունները, ներառյալ կից ծանոթագրությունները տեղադրված են Բանկի ինտերնետային էջում, հետևյալ հասցեով

2 ԲԱԺԻՆ. ԱՌԱՋԱՐԿՎՈՂ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

2.1 Ռիսկային գործոններ

- 2.1.1 Ներդրումները պարտատոմսերում, ինչպես և այլ արժեթղթերում, ենթակա են որոշակի ռիսկերի, որոնք կապված են ինչպես թողարկողի ֆինանսատնտեսական վիճակից և գործունեության արդյունքներից (թողարկողի ռիսկ), այնպես էլ ֆինանսական շուկայում տիրող իրավիճակից (շուկայական ռիսկ): Ներդրողը ներդրում կատարելու վերաբերյալ որոշում կայացնելու ընթացքում պետք է մանրակրկիտ ուսումնասիրի և վերլուծի ներդրման հետ կապված և սույն փաստաթղթում բացահայտված հավանական ռիսկերը, ինչպես նաև ներկայացված այլ տեղեկատվությունը
- 2.1.2 Շուկայական ռիսկը առաջանում է տնտեսությունում պարտատոմսերի գնի վրա ազդող գործոնների փոփոխության հետևանքով, ինչի արդյունքում ներդրողը կարող է կրել կորուստներ:
- 2.1.3 Պետք է հաշվի առնել նաև, որ սույն փաստաթղթում ներկայացված ռիսկերի ցանկը սպառնիչ չէ և հնարավոր է անկանխատեսելի բնույթ ունեցող որևէ իրադարձության/ռիսկի (այլ ռիսկեր) ի հայտ գալը, որը կարող է բացասական ազդեցություն ունենալ ներդրումների վերադարձելիության կամ արժեքի վրա: Ներդրողը պետք է ներդրման որոշումը կայացնելիս ամբողջությամբ գիտակցի ներդրման էությունը և առաջնորդվի նաև իր սեփական փորձով, նպատակներով և ակնկալիքներով:
- 2.1.4 **Շուկայական ռիսկ**՝ շուկայական ռիսկի հիմնական տարատեսակներն են տոկոսադրույքի ռիսկը և արտարժույթային ռիսկը:
Տոկոսադրույքի ռիսկը առաջանում է շուկայական տոկոսադրույքների փոփոխության հետևանքով՝ տոկոսադրույքների աճի դեպքում պարտատոմսերի գինը նվազում է, ինչը կարող է հանգեցնել նրան, որ ներդրողը, մինչև մարումը պարտատոմսը վաճառելու դեպքում կարող է կրել վնասներ, կամ չստանալ նախատեսված եկամուտը:
Արտարժույթի ռիսկը առաջանում է ազգային դրամի փոխարժեքի տատանումների պատճառով և կարող է բացասական ազդեցություն ունենալ ներդրողի պարտատոմսերից ստացված եկամուտների վրա, երբ ներդրողը պարտատոմսից ստացված եկամուտը գնահատում է ՀՀ դրամով (օրինակ՝ ներդրում կատարելու համար ներդրողը ՀՀ դրամը փոխարկել է արտարժույթի և պարտատոմսի մարումից հետո ստացված արտարժույթը փոխարկում է ՀՀ դրամի): Մասնավորապես, ազգային արժույթի արժեվորման դեպքում, պարտատոմսի մարումից ստացված գումարները (ներառյալ տոկոսները) փոխարկելու դեպքում, ՀՀ դրամով հաշվարկված եկամուտը կարող է նախատեսվածից քիչ (բացասական) լինել:
- 2.1.5 **Պարտավորմաների իրացվելիության ռիսկ**՝ պարտատոմսերի շուկայի զարգացվածության ցածր մակարդակի պայմաններում, շուկայում ձևավորված իրավիճակի կտրուկ փոփոխության, ինչպես նաև, Բանկի ֆինանսական վիճակի վատթարացման հետևանքով կարող է ստեղծվել այնպիսի իրավիճակ, երբ պարտատոմսի սեփականատերը ցանկացած պահի պարտատոմսերը վաճառելու հետ կապված ռիսկերի փոփոխության բախվի: Մասնավորապես, հնարավոր է, որ պարտատոմսի սեփականատերը չկարողանա իր ուզած պահին վաճառել պարտատոմսը կամ ստիպված լինի այն վաճառել ցածր գնով, կրելով վնասներ:

2.1.6 Վերը նշված ռիսկերից բացի Թողարկողը կարող է բախվել նաև այլ ռիսկերի հետ, որոնք Թողարկողը սույն փաստաթղթում նշելու համար էական չի համարել:

2.2 Հիմնական տեղեկատվություն

Բանկի կողմից անվանական պարտատոմսերի թողարկման և դրան հետևող տեղաբաշխման նպատակն է միջոցների ներգրավումը, որոնք ուղղվելու են Բանկի հիմնական գործունեության ֆինանսավորմանը, այն է վարկերի տրամադրմանը և այլ ներդրումների իրականացմանը:

2.3 Առաջարկի համակողմանի նկարագիրը

2.3.1 Բանկի պարտատոմսերն անվանական, արժեկտրոնային, ոչ փաստաթղթային պարտատոմսեր են, որոնց թողարկումն իրականացվում է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների: Բանկի պարտատոմսերի անվանական արժեքի համեմատաբար բարձր մեծությունը որոշվել է հաշվի առնելով Բանկի ռազմավարությամբ ամրագրված այն սկզբունքը, համաձայն որի Բանկը չի իրականացնում մասսայական սպասարկում:

2.3.2 Պարտատոմսերի ռեեստրը վարվում է «Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիա» ԲԲԸ-ի (այսուհետ՝ ՀԿԴ) կողմից՝ համաձայն Բանկի և ՀԿԴ-ի միջև 2015 թվականի փետրվարի 26-ին կնքված թիվ 25000/01/2015, 25000/02/2015 և 25000/03/2015 պայմանագրերի:

2.3.3 ՀԿԴ կողմից պարտատոմսերին շնորհված ԱՄՏԾ-ն է (արժեթղթերի միջազգային տարբերակիչ ծածկագիր) համապատասխանաբար՝

Առաջին տրանշ՝ AMSWISB21ER7

Երկրորդ տրանշ՝ AMSWISB22ER5

Երրորդ տրանշ՝ AMSWISB23ER3

2.3.4 Մեկ պարտատոմսի անվանական արժեքը՝

Առաջին տրանշ 1,000.00 (մեկ հազար) ԱՄՆ դոլար:

Երկրորդ տրանշ 1,000.00 (մեկ հազար) ԱՄՆ դոլար:

Երրորդ տրանշ 1,000.00 (մեկ հազար) ԱՄՆ դոլար:

Թողարկվող պարտատոմսերի քանակը՝

Առաջին տրանշ 2,000 (երկու հազար) հատ պարտատոմս՝ 2,000,000.00 (երկու միլիոն) ԱՄՆ դոլար ընդհանուր անվանական արժեքով,

Երկրորդ տրանշ 3,000 (երեք հազար) հատ պարտատոմս՝ 3,000,000.00 (երեք միլիոն) ԱՄՆ դոլար ընդհանուր անվանական արժեքով,

Երրորդ տրանշ 5,000 (հինգ հազար) հատ պարտատոմս՝ 5,000,000.00 (հինգ միլիոն) ԱՄՆ դոլար ընդհանուր անվանական արժեքով,

2.3.5 Պարտատոմսերի արժեկտրոնները վճարվելու են եռամսյակային պարբերականությամբ:

2.3.6 Պարտատոմսերը փոխարկելի չեն:

2.3.7 Պարտատոմսերը թողարկվում են ԱՄՆ դոլարով:

2.3.8 Բանկն օգտվելու է շուկա ստեղծողի (marketmaker)-ի ծառայություններից:

2.3.9 Համաձայն «Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների և ապահովագրական կազմակերպությունների սնանկության մասին» օրենքի Բանկի սնանկության դեպքում վերջինիս պարտավորությունները մարվում են

լուծարային միջոցների հաշվին, հետևյալ հերթականությամբ՝

ա) առաջին՝ ադմինիստրացիայի, լուծարային կառավարչի կողմից սահմանված լիազորությունների իրականացման համար անհրաժեշտ և հիմնավորված ծախսերը, այդ թվում՝ աշխատավարձը՝ Կենտրոնական բանկի խորհրդի կողմից հաստատված նախահաշվի շրջանակներում.

բ) երկրորդ՝ այն պարտատերերի պահանջները, որոնք բանկին վարկ, փոխառություն են տրամադրել կամ բանկում ավանդ են ներդրել կամ բանկային հաշվին դրամական միջոցներ են մուտքագրել բանկում ադմինիստրացիա նշանակվելուց հետո, բացառությամբ պարտատիրոջ և Կենտրոնական բանկի միջև կնքված պայմանագրով սահմանված դեպքերի.

գ) երրորդ՝ Հայաստանի Հանրապետության և օտարերկրյա քաղաքացիների, ինչպես նաև քաղաքացիություն չունեցող անձանց Հայաստանի Հանրապետության դրամով բանկային ավանդները և բանկային հաշիվներին առկա մնացորդները՝ մինչև 2 միլիոն դրամի չափով, իսկ արտարժույթային ավանդների (հաշիվների) դեպքում՝ 1 միլիոն դրամին համարժեք չափով: Մեկ անձի՝ բանկում մեկից ավելի ավանդներ (հաշիվներ) ունենալու դեպքում նրա բոլոր ավանդները միավորվում են, և դրանց հանրագումարը համարվում է մեկ ավանդ.

դ) չորրորդ՝ բանկի այլ պարտավորությունները, բացառությամբ երկրորդ հերթում ընդգրկված բանկային ավանդների և բանկային հաշիվների մնացորդների.

ե) հինգերորդ՝ պետական բյուջեի և համայնքների բյուջեների նկատմամբ բանկի պարտավորությունները, Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված այլ պարտադիր վճարումները.

ե.1) վեցերորդ՝ ստորադաս փոխառություններից բխող պահանջները.

զ) յոթերորդ՝ բանկի մասնակիցների պահանջները:

Առաջարկվող պարտատոմսերի դեպքում, սեփականատերերի պահանջները կբավարարվեն Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների և ապահովագրական կազմակերպությունների սնանկության մասին» ՀՀ օրենքի 31-րդ հոդվածի 2-րդ կետի ա) և բ) ենթակետերով սահմանված պահանջները բավարարելուց հետո:

Բանկի պարտավորությունների մարման հերթականության տեսանկյունից պարտատոմսերից բխող պահանջները ենթակա չեն վերադասակարգման:

Պարտատոմսերի թողարկմամբ ներգրավված միջոցները երաշխավորվում են «Ֆիզիկական անձանց բանկային ավանդների հատուցումը երաշխավորելու մասին» ՀՀ օրենքով և նույն օրենքով սահմանված կարգով ենթակա են հատուցման հետևյալ չափերով՝

ա) եթե ավանդատուն անվճարունակ բանկում ունի միայն դրամային բանկային ավանդ, ապա երաշխավորված ավանդի չափը չորս միլիոն հայկական դրամ է.

բ) եթե ավանդատուն անվճարունակ բանկում ունի միայն արտարժույթային բանկային ավանդ, ապա երաշխավորված ավանդի չափը երկու միլիոն հայկական դրամ է.

գ) եթե ավանդատուն անվճարունակ բանկում ունի դրամային և արտարժույթային բանկային ավանդներ, և դրամային բանկային ավանդի գումարը երկու միլիոն հայկական դրամից ավելի է, ապա երաշխավորվում է միայն դրամային ավանդը՝ մինչև չորս միլիոն հայկական դրամով.

դ) եթե ավանդատուն անվճարունակ բանկում ունի դրամային և արտարժույթային բանկային ավանդներ, և նրա դրամային բանկային ավանդի գումարը պակաս է երկու

միլիոն հայկական դրամից, ապա երաշխավորվում է դրամային բանկային ավանդն ամբողջությամբ և արտարժութային բանկային ավանդը՝ երկու միլիոն դրամի և հատուցված դրամային բանկային ավանդի տարբերության չափով:

2.3.10 Պարտատոմսերի ապահովվածությունը՝ չապահովված:

2.3.11 Պարտատոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն.

2.3.11.1 ինքնուրույնաբար տնօրինել, տիրապետել և օգտագործել իր սեփականության ներքո գտնվող Պարտատոմսերը,

2.3.11.2 Պարտատոմսերով իրականացնել ցանկացած գործառույթ, որը բխում է սեփականության իրավունքից,

2.3.11.3 Թողարկման օրվանից հաշված եռամսյակային պարբերությամբ՝ համապատասխան արժեկտրոնների վճարման օրերին ստանալ արժեկտրոնային եկամուտը: Եթե տվյալ օրը ոչ աշխատանքային օր է, ապա արժեկտրոնի վճարումը իրականացվում է տվյալ օրվան հաջորդող առաջին աշխատանքային օրը,

2.3.11.4 Պարտատոմսերի մարման օրը ստանալ պարտատոմսերի անվանական արժեքը (մարման գումարը): Եթե տվյալ օրը ոչ աշխատանքային օր է, ապա պարտատոմսերի մարման գումարի վճարումը իրականացվում է տվյալ օրվան հաջորդող առաջին աշխատանքային օրը,

2.3.11.5 Բանկի կողմից Պարտատոմսերի մարման գումարը, ինչպես նաև արժեկտրոնի վճարումը սահմանված ժամկետից ուշացնելու հիմքով դատական կարգով օգտվել պարտատիրոջ օրենքով վերապահված իրավունքներից,

2.3.11.6 գրավադրել Պարտատոմսերը՝ օրենքով սահմանված կարգով,

2.3.11.7 ՀԿԴ հաշվի օպերատորների միջոցով ստանալ իր արժեթղթերի հաշվից քաղվածք,

2.3.11.8 Օրենքով նախատեսված այլ իրավունքներ:

2.3.12 Պարտատոմսերի սեփականատիրոջ պարտավորությունները.

2.3.12.1 Պարտատոմսերում պոտենցիալ ներդրողները պարտավոր են մինչև Պարտատոմսերի ձեռք բերումը ՀԿԴ արժեթղթերի հաշվառման և հաշվարկային միասնական համակարգում կամ ՀԿԴ ենթապահառու հանդիսացող այլ անձանց մոտ ունենալ սեփականատիրոջ (անվանատիրոջ) արժեթղթերի հաշիվ:

2.3.12.2 իր հաշվին կատարել պարտատոմսերի ձեռք բերման կամ օտարման հետ կապված պարտադիր վճարները՝ կապված սեփականության իրավունքի գրանցման և/կամ գործարքների ձևակերպման հետ:

2.3.12.3 կատարել Պարտատոմսերի ձեռքբերումից, օտարումից և այլ գործառնություններից ծագող դրամային և ոչ դրամային ցանկացած պարտավորություն:

2.3.13 Պարտատոմսերը տեղաբաշխվում են Բորսայի տեղաբաշխման համակարգով, ստանդարտ փակ (եվրոպական) աճուրդի անցկացման միջոցով, Բորսայի «Արժեթղթերի տեղաբաշխման կազմակերպման կանոններով» սահմանված կարգով:

2.3.14 Պարտատոմսերի թողարկման վերաբերյալ թիվ 01-2015 որոշումն ընդունվել է 2015 թվականի փետրվարի 13-ին Բանկի Բաժնետերերի ժողովի կողմից: Պարտատոմսերի թողարկման և տեղաբաշխման օրը՝

Առաջին տրանշ Պարտատոմսերի թողարկման և տեղաբաշխման օրը՝ ՀՀ ԿԲ կողմից սույն ազդագրի գրանցմանը հաջորդող մեկ ամսվա ընթացքում, թողարկման և տեղաբաշխման օրը համընկնում է,

Երկրորդ տրանշ Պարտատոմսերի թողարկման և տեղաբաշխման օրը՝ ՀՀ ԿԲ կողմից սույն ազդագրի գրանցմանը հաջորդող մեկ ամսվա ընթացքում, թողարկման և տեղաբաշխման օրը համընկնում է,

Երրորդ տրանշ Պարտատոմսերի թողարկման և տեղաբաշխման օրը՝ ՀՀ ԿԲ կողմից սույն ազդագրի գրանցմանը հաջորդող մեկ ամսվա ընթացքում, թողարկման և տեղաբաշխման օրը համընկնում է:

Քանկը առաջին և երկրորդ տրանշների տեղաբաշխումն իրականացնելու է միևնույն օրը, իսկ երրորդ տրանշինը առաջին և երկրորդ տրանշների տեղաբաշխմանը հաջորդող 7-րդ օրը:

2.3.15 Արժեկտրոնի տոկոսադրույքը՝

Առաջին տրանշ ֆիքսված՝ տարեկան 7.5%,

Երկրորդ տրանշ ֆիքսված՝ տարեկան 8.0%,

Երրորդ տրանշ ֆիքսված՝ տարեկան 8.5%:

2.3.16 Արժեկտրոնի արժույթը՝

ԱՄՆ դոլար, վճարումն իրականացվում է համարժեք ՀՀ դրամով, հաշվարկված վճարման իրականացման օրվա համար գործող ՀՀ ԿԲ կողմից հրապարակված միջին փոխարժեքով,

2.3.17 Արժեկտրոնների վճարման պարբերականությունը՝

Առաջին տրանշ եռամսյակային (4 անգամ օրացուցային տարվա մեջ), տեղաբաշխման օրվան հաջորդող 3-րդ, 6-րդ, 9-րդ, 12-րդ, 15-րդ 18-րդ, 21-րդ, 24-րդ, 27-րդ, 30-րդ, 33-րդ և 36-րդ ամիսների համապատասխան օրը: Եթե արժեկտրոնների վճարման օրը ոչ աշխատանքային է, ապա արժեկտրոնների վճարման օր է հանդիսանում այդ օրվան հաջորդող աշխատանքային օրը: Արժեկտրոնը սկսվում է հաշվարկվել թողարկման օրվանից:

Երկրորդ տրանշ եռամսյակային (4 անգամ օրացուցային տարվա մեջ), տեղաբաշխման օրվան հաջորդող 3-րդ, 6-րդ, 9-րդ, 12-րդ, 15-րդ 18-րդ, 21-րդ, 24-րդ, 27-րդ, 30-րդ, 33-րդ, 36-րդ, 39-րդ 42-րդ, 45-րդ և 48-րդ ամիսների համապատասխան օրը: Եթե արժեկտրոնների վճարման օրը ոչ աշխատանքային է, ապա արժեկտրոնների վճարման օր է հանդիսանում այդ օրվան հաջորդող աշխատանքային օրը: Արժեկտրոնը սկսվում է հաշվարկվել թողարկման օրվանից:

Երրորդ տրանշ եռամսյակային (4 անգամ օրացուցային տարվա մեջ), տեղաբաշխման օրվան հաջորդող 3-րդ, 6-րդ, 9-րդ, 12-րդ, 15-րդ 18-րդ, 21-րդ, 24-րդ, 27-րդ, 30-րդ, 33-րդ, 36-րդ, 39-րդ 42-րդ, 45-րդ, 48-րդ, 51-րդ 54-րդ, 57-րդ և 60-րդ ամիսների համապատասխան օրը: Եթե արժեկտրոնների վճարման օրը ոչ աշխատանքային է, ապա արժեկտրոնների վճարման օր է հանդիսանում այդ օրվան հաջորդող աշխատանքային օրը: Արժեկտրոնը սկսվում է հաշվարկվել թողարկման օրվանից:

2.3.18 Օրերի հաշվարկման պայմանականությունը՝ փաստացի/փաստացի

DCS=Օրերի փաստացի քանակը, D2M2Y2 - D1M1Y1

DCC=Օրերի փաստացի քանակը, D3M3Y3 - D1M1Y1

DSN=Օրերի փաստացի քանակը, D3M3Y3 - D2M2Y2

որտեղ՝

D1M1Y1 գործարքի կատարման օրվան նախորդող արժեկտրոնի մարման/արժեկտրոնի կուտակման սկզբի ամսաթիվն է.

D2M2Y2 գործարքի կատարման ամսաթիվն է

D3M3Y3 գործարքի կատարման օրվան հաջորդող արժեկտրոնի մարման/անվանական արժեքի մարման ամսաթիվն է:

2.3.19 Արժեկտրոնի կուտակումը՝ $AI = FV * \frac{C}{f} * \frac{DCC}{DCC}$

որտեղ

AI - կուտակված տոկոս,

FV - պարտատոմսերի անվանական արժեք,

C - արժեկտրոնի տարեկան անվանական տոկոսադրույք,

f - արժեկտրոնի վճարման հաճախականությունն է (f=4՝ եռամսյակային վճարումների դեպքում:

Արժեկտրոնի կուտակումը սկսում է հաշվարկվել պարտատոմսերի թողարկման օրվանից,

2.3.20 Պարտատոմսերի գինը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով

$$DP = \frac{C}{f} \sum_{t=1}^N \frac{1}{\left(1 + \frac{y}{100 * f}\right)^{t-1+tf}} + \frac{100}{\left(1 + \frac{y}{100 * f}\right)^{N-1+tf}}$$

$$f = \frac{DSN}{DCC}$$

որտեղ՝

DP- Պարտատոմսի գինն է,

DSN- գործարքի կատարման օրվան հաջորդող արժեկտրոնի մարման ամսաթվի և գործարքի կատարման օրվա միջև եղած օրերի քանակն է,

DCC-գործարքին նախորդող արժեկտրոնի վճարման օրից մինչև գործարքի հաջորդող արժեկտրոնի վճարման օրերի քանակն է,

f-արժեկտրոնի վճարման հաճախականությունն է,

N-հաշվարկման պահին մնացած արժեկտրոնների վճարումների թիվը

C- տարեկան արժեկտրոնը 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց

y- մինչև մարում եկամտաբերություն:

2.3.21 Պարտատոմսերի մինչև մարում եկամտաբերությունը բոլոր երեք տրանշների համար հաշվարկվում է 2.3.20 կետում ներկայացված բանաձևի միջոցով:

2.3.22 Պարտատոմսերի մարման օրը՝

Առաջին տրանշ պարտատոմսերի թողարկման օրվանից հաշվարկված 36-րդ ամսվա համապատասխան օրը: Եթե պարտատոմսերի մարման օրը ոչ աշխատանքային է, ապա պարտատոմսերի մարման օր է հանդիսանում այդ օրվան հաջորդող աշխատանքային օրը,

Երկրորդ տրանշ պարտատոմսերի թողարկման օրվանից հաշվարկված 48-րդ ամսվա համապատասխան օրը: Եթե պարտատոմսերի մարման օրը ոչ աշխատանքային է, ապա պարտատոմսերի մարման օր է հանդիսանում այդ օրվան հաջորդող աշխատանքային օրը,

Երրորդ տրանշ պարտատոմսերի թողարկման օրվանից հաշվարկված 60-րդ ամսվա համապատասխան օրը: Եթե պարտատոմսերի մարման օրը ոչ աշխատանքային է, ապա պարտատոմսերի մարման օր է հանդիսանում այդ օրվան հաջորդող աշխատանքային օրը:

- 2.3.23 Արժեկտրոնները հաշվարկվում են ԱՄՆ դոլարով, իսկ վճարումները իրականացվում է ՀՀ դրամով, հաշվարկված վճարման իրականացման օրվա համար գործող ՀՀ ԿԲ կողմից հրապարակված միջին փոխարժեքով, անկանխիկ եղանակով.
- 2.3.24 Արժեկտրոնների վճարումներն և պարտատոմսերի մարումն իրականացվում է արժեկտրոնի վճարման օրվան և/կամ պարտատոմսերի մարման օրվան նախորդող օրվա վերջի (ժամը 24:00–ի) դրությամբ Դեպոզիտարիայից ստացված պարտատոմսերի սեփականատերերի ռեեստրից քաղվածքի հիման վրա, համաձայն որի Բանկը մարման օրը համապատասխան գումարները փոխանցում է Պարտատոմսերի սեփականատերերի՝ ՀՀ տարածաքում գործող բանկերում բացված համապատասխան բանկային հաշիվներին (ՀՀ դրամով կամ ԱՄՆ դոլարով) (այսուհետ՝ բանկային հաշիվ):
- 2.3.25 Պարտատոմսերի մարման կատարում և/կամ արժեկտրոնների վճարում՝ պարտատոմսերի մարման օրը և/կամ արժեկտրոնների վճարման օրը պարտատոմսի սեփականատիրոջ բանկային հաշվին համապատասխան գումարների մուտքագրում;
- 2.3.26 Պարտատոմսի մարման և մարման կատարման (վճարման) ամսաթվերը նույնն են: Արժեկտրոնի մարման և արժեկտրոնների վճարման ամսաթվերը (յուրաքանչյուր ժամկետի համար) նույնն են:
- 2.3.27 Բանկը չի փոխանցում վճարումները այն սեփականատերերին, որոնց բանկային հաշվի մասին տեղեկությունները բացակայում են Դեպոզիտարիայից ստացված պարտատոմսերի սեփականատերերի ռեեստրից քաղվածքում և Բանկն այլ կերպ չի տիրապետում այդ տեղեկությանը: Այս դեպքում Բանկը երեք աշխատանքային օրվա ընթացքում, այդ սեփականատերերի վճարումները փոխանցում է նոտարի դեպոզիտ:
- 2.3.28 Պարտատոմսերի ազատ շրջանառելիության սահմանափակում պարտատոմսերի թողարկման պայմաններով սահմանված չէ,
- 2.3.29 Պարտատոմսերի տեղաբաշխման ավարտից հետո մեկ ամսվա ընթացքում (հնարավոր սեղմ ժամկետներում) Բանկը սահմանված կարգով դիմում է Բորսա՝ պարտատոմսերի շրջանառությունը կարգավորվող շուկայում ապահովելու նպատակով: Պարտատոմսերի շրջանառությունը կարգավորվող շուկայում չապահովվելու դեպքում, թողարկումը համարվում է չեղյալ: Թողարկումը չեղյալ համարվելու դեպքում Բանկը՝ ՀԿԴ-ից ստացված պարտատոմսերի սեփականատերերի ցուցակի հիման վրա 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում հետ է վերադարձնում Պարտատոմսերի սեփականատերերի վճարված գումարները, ներառյալ կուտակված տոկոսները, Ներդրողների համապատասխան հաշիվներին փոխանցելու միջոցով:
Շուկայում առևտրին թույլատրված արժեթուղթն արգելվում է վաճառել տվյալ շուկայից դուրս, բացառությամբ ՀՀ ԿԲ նորմատիվ իրավական ակտերով սահմանված դեպքերի:
- 2.3.30 Պարտատոմսերից ստացված եկամուտը ենթակա է հարկման ըստ հետևյալ հարկատեսակների.
- Շահութահարկ,
  - Եկամտային հարկ:
- 2.3.31 Ընդհանուր առմամբ, պարտատոմսերից եկամուտ ստացվում է հետևյալ տեսքով.
1. Տոկոսային եկամուտ (պարտատոմսերի դիմաց ստացվող տոկոս),

2. Կապիտալի հավելած (ծեռք բերումից հետո պարտատոմսի գնի աճ, իսկ կապիտալի հավելածը հաշվարկվում է, որպես մինչև մարումը վաճառքի և ծեռք բերման գնի դրական տարբերություն):
- 2.3.32 Շահութահարկ վճարող են համարվում ՀՀ տարածքում գործող ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձինք: Հարկվող շահույթը հարկատուի համախառն եկամտի և «Շահութահարկի մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված նվազեցումների դրական տարբերությունն է: Ներկայումս շահութահարկի դրույքը կազմում է հարկվող շահույթի 20%: Ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց շահութահարկի դրույքաչափը պարտատոմսերում ներդրումներից ստացված եկամտի (տոկոսներ, կապիտալի հավելած) համար կազմում է 10%: Բանկի պարտատոմսերում ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձ ներդրողների համար Բանկը հանդիսանում է հարկային գործակալ:
- 2.3.33 Եկամտային հարկ վճարող են համարվում ՀՀ ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձիք: Ռեզիդենտությունը սահմանվում է ՀՀ օրենսդրությամբ: Հարկվող եկամուտը հաշվարկվում է, որպես ֆիզիկական անձի ստացված համախառն եկամտի և «Եկամտային հարկի մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված նվազեցումների դրական տարբերություն: Ֆիզիկական անձանց համար պարտատոմսերից ստացված միայն տոկոսային եկամուտն է ենթակա հարկման, իսկ հարկման դրույքաչափը ներկայումս սահմանված է 10%: Բանկի պարտատոմսերում ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձ ներդրողների համար Բանկը հանդիսանում է հարկային գործակալ:

2.4 Առաջարկի ժամկետները և պայմանները

2.4.1 **Առաջարկի պայմանները, առաջարկի վիճակագրությունը, ակնկալվող ժամանակացույցը և այն գործողությունները, որոնք անհրաժեշտ են առաջարկից օգտվելու համար**

- 2.4.1.1 Բանկի կողմից թողարկվող պարտատոմսերի ծավալը կազմում է՝
Առաջին տրանշ 2,000,000.00 (երկու միլիոն) ԱՄՆ դոլար, 2,000 (երկու հազար) հատ պարտատոմս, յուրաքանչյուրը 1,000.00 (մեկ հազար) ԱՄՆ դոլար անվանական արժեքով,
Երկրորդ տրանշ 3,000,000.00 (երեք միլիոն) ԱՄՆ դոլար, 3,000 (երեք հազար) հատ պարտատոմս, յուրաքանչյուրը 1,000.00 (մեկ հազար) ԱՄՆ դոլար անվանական արժեքով,
Երրորդ տրանշ 5,000,000.00 (հինգ միլիոն) ԱՄՆ դոլար, 5,000 (հինգ հազար) հատ պարտատոմս, յուրաքանչյուրը 1,000.00 (մեկ հազար) ԱՄՆ դոլար անվանական արժեքով
- 2.4.1.2 Պարտատոմսերը տեղաբաշխվում են Բորսայի տեղաբաշխման համակարգով, ստանդարտ փակ (եվրոպական) աճուրդի անցկացման միջոցով, Բորսայի «Արժեթղթերի տեղաբաշխման կազմակերպման կանոններով» սահմանված կարգով:
- 2.4.1.3 Պարտատոմսերի տեղաբաշխման աճուրդին անմիջապես կարող են մասնակցել միայն Բորսայի անդամները, որոնց ցանկը հասանելի է Բորսայի պաշտոնական կայքում (www.nasdaqomx.am): Բորսայի անդամ չհանդիսացող ներդրողները կարող են աճուրդին մասնակցել (օգտվել առաջարկից) Բորսայի անդամների միջոցով՝ վերջիններիս կողմից սահմանված կարգով և պայմաններով:
- 2.4.1.4 Բորսայի տարբեր մասնակիցներ կարող են սահմանել աճուրդին մասնակցելու

(առաջարկից օգտվելու) տարբեր գործընթացներ, պարտատոմսերի դիմաց վճարումներ կատարելու մեթոդներ և ժամկետներ, արժեթղթերի վերաբերյալ քաղվածք ստանալու ձևեր, ներդրողների հայտերի բավարարման արդյունքների մասին իրազեկման կարգեր և ձևեր, ինչպես նաև սահմանել տարբեր սակագներ: Այդ իսկ պատճառով, Բանկը չի կարող սպառիչ տեղեկություններ հրապարակել նշված հարցերի վերաբերյալ և հորդորում է Բորսայի անդամ չհանդիսացող պոտենցիալ ներդրողներին ուսումնասիրել Բորսայի անդամների կողմից առաջարկվող պայմանները՝ իրենց համար լավագույն տարբերակ գտնելու համար:

- 2.4.1.5 Աճուրդը անցկացվում է տեղաբաշխման օրը ժամը 11:00-ից (առաջարկի իրականացման սկիզբ) մինչև ժամը 13:30 (առաջարկի իրականացման ավարտ):
- 2.4.1.6 Պարտատոմսերի թողարկման և տեղաբաշխման օրը՝
Առաջին տրանշ՝ ՀՀ ԿԲ կողմից Ազդագրի գրանցմանը հաջորդող մեկ ամսվա ընթացքում:
Երկրորդ տրանշ՝ ՀՀ ԿԲ կողմից Ազդագրի գրանցմանը հաջորդող մեկ ամսվա ընթացքում
Երրորդ տրանշ՝ ՀՀ ԿԲ կողմից Ազդագրի գրանցմանը հաջորդող մեկ ամսվա ընթացքում:
Տեղաբաշխման օրվանից առնվազն 3 աշխատանքային օր առաջ Բանկն այդ մասին տեղեկությունը հրապարակում է իր պաշտոնական կայքում: Բանկը նշված տեղեկությունը կարող է հրապարակել/տարածել նաև այլ միջոցներով:
- 2.4.1.7 Բանկի պարտատոմսերի տեղաբաշխման աճուրդին ա) չի կարող ներկայացվել գնման ոչ մրցակցային հայտ, բ) չի կարող ներկայացվել լրիվ բավարարմամբ հայտ,
- 2.4.1.8 Բանկի պարտատոմսերի տեղաբաշխման աճուրդը իրականացվում է դրամական միջոցների և պարտատոմսերի նախնական դեպոնացմամբ՝ «Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիա» ԲԲԸ-ի «Արժեթղթերի հաշվառման և հաշվարկային միասնական համակարգի գործունեության կանոններով» սահմանված կարգով,
- 2.4.1.9 Լրացուցիչ դեպոնացումները և ապադեպոնացումները կատարվում են Բորսայի «Կորպորատիվ արժեթղթերի առևտրի կանոններով» և Դեպոզիտարիայի «Արժեթղթերի հաշվառման և հաշվարկային միասնական համակարգի գործունեության կանոններով»,
- 2.4.1.10 Տեղաբաշխման աճուրդի ժամանակ գնման հայտերը ներկայացվում են աճուրդի մասնակցի մոտ տեղակայված աշխատանքային կայանից Բորսայի Առևտրային համակարգում (այսուհետ՝ համակարգ) մուտքագրելու միջոցով: Տեղաբաշխման աճուրդի ընթացքում որպես գնորդ հանդես եկող տեղաբաշխման մասնակիցները կարող են իրենց հայտերը ներկայացնել տեղաբաշխման համակարգ տվյալ աճուրդի տեղաբաշխման օրվա ժամը 11⁰⁰-ից մինչև 13³⁰: Աճուրդի մասնակիցը կարող է հետ կանչել կամ փոփոխել իր կողմից ներկայացրած հայտը և նոր հայտ մուտքագրել մինչև 13³⁰:
- 2.4.1.11 Միևնույն գին ունեցող հայտերը բավարարվում են ըստ դրանց տեղաբաշխման համակարգ մուտքագրման ժամանակային առաջնահերթության:
- 2.4.1.12 Տեղաբաշխման ընթացքում կնքված գործարքների վերջնահաշվարկն իրականացվում է գործարքի կնքման օրվա ընթացքում,
- 2.4.1.13 Տեղաբաշխման ավարտից հետո Բորսան «Տեղեկատվության բացահայտման

կանոններին» համապատասխան կազմակերպում է տեղաբաշխման արդյունքների հրապարակումը իր պաշտոնական կայքում: Բանկը պարտատոմսերի տեղաբաշխման ավարտից հետո մեկ աշխատանքային օրվա ընթացքում իր ինտերնետային կայքում (www.armswissbank.am) հրապարակում է տեղաբաշխման արդյունքների մասին հաշվետվություն,

2.4.2 **Տեղաբաշխման պլանը**

2.4.2.1 Սույն փաստաթղթով ներկայացվող առաջարկը ուղղված է ներդրողների բոլոր խմբերին՝ հանրությանը, ինստիտուցիոնալ ներդրողներին և այլն,

2.4.2.2 Բորսայի անդամ հանդիսացող ներդրողն իր կողմից ներկայացված հայտի բավարարման մասին տեղեկացվում է աճուրդի արդյունքները ամփոփելուց հետո՝ Բորսայի կանոններով սահմանված կարգով: Բորսայի անդամ չհանդիսացող ներդրողներն իրենց հայտերի բավարարման մասին տեղեկանում են Բորսայի այն անդամից, որի միջոցով մասնակցել են պարտատոմսերի տեղաբաշխման աճուրդին՝ վերջինիս կողմից սահմանված կարգով և պայմաններով:

2.4.3 **Առաջարկի գինը**

2.4.3.1 Աճուրդի մասնակիցները ներկայացնում են իրենց առաջարկությունները գնի վերաբերյալ, աճուրդին մասնակցելու առաջարկությունները ներկայացնելու միջոցով: Բանկը սահմանում է աճուրդի կտրման տոկոս, որից բարձր տոկոսով ներկայացված հայտերը մերժվելու են՝

Առաջին տրանշ 7.5%

Երկրորդ տրանշ 8.0%

Երրորդ տրանշ 8.5%

մերժում է պարտատոմսերի տվյալ տրանշի արժեկտրոնի տոկոսից բարձր ներկայացված բոլոր ներկայացված հայտերը:

2.4.3.2 Բորսայի անդամ հանդիսացող ներդրողներից տեղաբաշխման աճուրդի ընթացքում ձեռք բերվող պարտատոմսերի դիմաց գանձվում են միջնորդավճարներ Բորսայի Սակագների մասին կանոններով սահմանված չափերով: Բորսայի անդամ չհանդիսացող ներդրողներն իրենց կողմից ձեռք բերվող պարտատոմսերի դիմաց գանձվող միջնորդավճարների մասին կարող են տեղեկանալ Բորսայի այն անդամից, որի միջոցով մասնակցել են պարտատոմսերի տեղաբաշխման աճուրդին:

2.4.4 **Տեղաբաշխումը**

2.4.4.1 Սույն փաստաթղթով առաջարկվող պարտատոմսերի տեղաբաշխման համար նախատեսված չէ երաշխավորված տեղաբաշխում:

2.4.4.2 Տեղաբաշխման աճուրդի ընթացքում պարտատոմսեր ձեռք բերելու համար պոտենցիալ ներդրողները կարող են դիմել Բորսայի անդամ հանդիսացող կազմակերպություններին և մասնակցել աճուրդին՝ վերջիններիս կողմից սահմանված պայմաններով և սակագներով: Բորսայի անդամների ցանկը հասանելի է Բորսայի պաշտոնական ինտերնետային կայքում (www.nasdaqomx.am):

2.4.4.3 Արժեթղթերի հաշիվները բացվում և սպասարկվում են ՀԿԴ հաշվի օպերատորների միջնորդությամբ, վերջիններիս կողմից սահմանված պայմաններով և սակագներով: Հաշվի օպերատորների ցանկը հասանելի է ՀԿԴ պաշտոնական ինտերնետային կայքում (www.nasdaqomx.am):

2.5 Առևտրին թույլտվություն և առևտրի կազմակերպումը

2.5.1 Սույն փաստաթղթում ներկայացված պարտատոմսերի տեղաբաշխման ավարտից հետո մեկ ամսվա ընթացքում (հնարավոր սեղմ ժամկետներում) Բանկը դիմելու է Բորսա տեղաբաշխված պարտատոմսերը կարգավորվող շուկայում առևտրին թույլատրելու համար: Բորսան կարող է չբավարարել Բանկի հայտը: Այս դեպքում թողարկումը համարվում է չեղյալ և Պարտատոմսերի սեփականատերերին հետ են վերադարձվում համապատասխան գումարները Ազգագրի 2.3.29 կետում սահմանված կարգով:

Լրացուցիչ տեղեկություններ

2.5.2 Պարտատոմսերի մասին տեղեկությունների մասում ներկայացված տեղեկությունների հետ կապված խորհրդատու հանդես չի ելել:

2.5.3 Պարտատոմսերի մասում ներկայացված տեղեկությունները Բանկի արտաքին աուդիտ իրականացնող անձի կողմից աուդիտի չի ենթարկվել:

2.5.4 Պարտատոմսերի մասին տեղեկությունների մեջ երրորդ անձից ստացված տեղեկատվություն չկա:

2.5.5 Բանկին և թողարկվող պարտատոմսերին վարկանիշ չի շնորհվել:

3 ԲԱՆԿԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

3.1 Անկախ աուդիտորները

3.1.1 Բանկի 2012 և 2013 թվականների անկախ աուդիտորական ստուգումն իրականացվել է «Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ աուդիտորական կազմակերպության կողմից: «Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ն հանդիսանում է «Գրանթ Թորնթոն Ինտերնեյշնալի» անդամ: «Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ի հասցեն է՝ ՀՀ ք. Երևան 0012, Վաղարշյան 8/1 հեռ.՝ +374 10 26-09-54, ինտերնետային կայքի հասցեն է՝ www.gta.am:

Կազմակերպության տնօրեն-բաժնետեր է հանդիսանում Գագիկ Գյուլբուդադյանը:

2013թ. հուլիսի 16-ին Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի կողմից որպես Բանկի 2013-16թթ. գործունեության աուդիտն իրականացնող աուդիտորական կազմակերպություն է ընտրվել «Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ն: Աուդիտի նպատակն է ձեռք բերել բավարար երաշխիքներ՝ համոզվելու համար, որ ֆինանսական հաշվետվությունները զերծ են էական անճշտություններից: «Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ի եզրակացությունները ներկայացված են կից Հավելվածներում: Նախորդող վերջին 3 տարվա ընթացքում Բանկի աուդիտն իրականացրած անձի կողմից աշխատանքից հրաժարման դեպք չի եղել:

3.1.2 Վերջին երեք տարիների ընթացքում Բանկի աուդիտն իրականացնող անձի փոփոխություն և հեռացում չի եղել:

3.2 Ռիսկային գործոններ

3.2.1 Ցանկացած տնտեսվարող սուբյեկտի, այդ թվում՝ Բանկի պարտատոմսերում ներդրումները կապված են որոշակի ռիսկերի հետ: Ներդրողը պետք է ուշադիր դիտարկի ներքո շարադրած ռիսկերի ամփոփ նկարագրությունը և սույն փաստաթղթում տեղ գտած բոլոր այլ տեղեկությունները մինչև առաջարկվող պարտատոմսերի գնելու որոշումն ընդունելը: Ներդրողը պետք է գիտակցի, որ նկարագրված ռիսկերը ոչ բոլոր

ռիսկերն են, որոնք Բանկը կարող է երբևէ կրել: Բանկը բացահայտել է միայն այն ռիսկերը, որոնք համարել է էական: Ենթադրաբար կարող են լինել լրացուցիչ ռիսկեր, որոնք Բանկն այժմ չի համարում էական, կամ որոնք ներկայումս հայտնի չեն նրան, և ցանկացած այդպիսի ռիսկ կարող է հանգեցնել ներդրողի կողմից ներդրված գումարի մասնակի կամ ամբողջական կորստին:

- 3.2.2 Բանկի կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխմամբ ստանձնած պարտավորությունների մասնակի կամ ամբողջությամբ չկատարելը կարող է տեղի ունենալ միայն Բանկի ֆինանսական վիճակի վատթարացման պարագայում, ինչն իր հերթին կարող է արդյունք լինել ինչպես ներքին, այնպես և արտաքին ռիսկերի դրսևորման:
- 3.2.3 Ըստ էության Բանկի ֆինանսական վիճակի վատթարացման ռիսկը կապված է հիմնականում Բանկի հաճախորդների հետ կապված ռիսկի հետ, որի էությունը կայանում է նրանում, որ վերջիններս չեն կատարում Բանկի նկատմամբ ստանձնած իրենց վարկային պարտավորությունները: Ներդրողը պետք է գիտակցի, որ Բանկի հաճախորդների կողմից ստանձնած պարտավորությունների հնարավոր չկատարման պատճառ կարող են հանդիսանալ բազմաթիվ ռիսկային գործոններ, որոնք անկառավարելի են Բանկի համար:
- 3.2.4 Բանկը հաճախորդների հետ կապված ռիսկերը կառավարում/զսպում է վարկային պորտֆելի դիվերսիֆիկացման միջոցով, ինչպես նաև յուրաքանչյուր հաճախորդի գծով եռամսյակային կտրվածքով իրականացնում է ֆինանսական գործունեության վերլուծություն՝ հնարավոր ռիսկերը վաղ շրջանում բացահայտելու ու համապատասխան միջոցներ ձեռնարկելու համար:
- 3.2.5 Արտաքին ռիսկերին են դասվում նաև տնտեսությունում տեղի ունեցող զարգացումները: ՀՀ մակրոտնտեսական իրավիճակը և բանկային ոլորտում հնարավոր փոփոխությունները կարող են բացասաբար ազդել Բանկի ֆինանսական արդյունքների վրա: Աշխարհաքաղաքական և ներքաղաքական իրավիճակի անբարենպաստ փոփոխությունների արդյունքում ևս կարող են առաջ գալ այնպիսի բացասական գործոններ, որոնք կարող են անբարենպաստ ազդեցություն ունենալ երկրի ընդհանուր տնտեսական վիճակի վրա, կարող են բերել տնտեսական ակտիվության և բնակչության եկամուտների նվազման, որն էլ բացասաբար կանդրադառնա Բանկի կողմից վարկավորվող տնտեսության բոլոր ճյուղերի վրա:
- 3.2.6 Բանկային գործունեությունը պետական կառավարման մարմինների կողմից լիցենզավորման կարգավորման ենթակա գործունեություն է: Բանկային գործունեության ոլորտում պետական կարգավորման նպատակը հանդիսանում է ներդրողների և հաճախորդների իրավունքների պաշտպանությունը, որն իրականացվում է տնտեսական գործունեության նորմատիվների և բանկային ռիսկերի կառավարման համակարգերի սահմանմամբ: Դա նշանակում է, որ հնարավոր են պետական կարգավորման հետ կապված փոփոխություններ, որոնք կարող են էապես ազդել Բանկի գործառնությունների վրա և անգամ բացասաբար ազդել ֆինանսական ցուցանիշների վրա:
- 3.2.7 ՀՀ-ում բանկային ծառայությունների շուկան խիստ մրցակցային է, շուկայում գործում են նաև արտերկրի բանկերի դուստր կառույցները, որոնք ունեն հզոր ֆինանսական կարողություններ և անկայուն իրավիճակներում ֆինանսական ներարկումներ ստանալու մեծ հնարավորություններ, բանկային առաջավոր և փորձարկված տեխնոլոգիաներ, որի շնորհիվ նրանք ունեն պոտենցիալ առավելություններ ստանալու հավակնություն: Բանկն, իր մրցակցային դիրքերն ամրապնդելու առումով, հետևողականորեն առաջնորդվում է կորպորատիվ կառավարման սկզբունքներով,

իրականացնում է իր կառավարման համակարգի ինստիտուցիոնալ համակարգված բարեփոխումներ, ներդնում է բանկային ինովացիոն առաջավոր տեխնոլոգիաներ, բարձրացնում է մատուցվող սպասարկումների որակը և մատչելիությունը:

3.2.8 Գիտակցելով վերը նշված ռիսկերը, այնուամենայնիվ, Բանկը, մշտապես գնահատելով գործունեության միջավայրի փոփոխությունները և դրանցով պայմանավորված մարտահրավերները, պատրաստ է իրականացնել այլընտրանքային ռազմավարություններ՝ նպատակ ունենալով նվազագույնի հասցնել իր գործունեության վրա դրանց բացասական ազդեցությունը:

3.2.9 Ներքին ռիսկերից, որոնք առավել էական են Բանկի համար, Բանկը կարևորում է գործառնական ռիսկը: Գործառնական ռիսկերը բավական տարաբնույթ են և կարող են պայմանավորված լինել ինչպես տեխնիկական միջոցների խափանմամբ, այնպես և մարդկային գործոններով: Տեխնիկական միջոցների խափանման հետ կապված ռիսկերից Բանկի համար առավել մեծ նշանակություն ունեն տվյալների բազայի ամբողջական պահպանմանը վտանգող ռիսկերը: Այս առումով Բանկը իրականացնում է տվյալների բազայի պարբերաբար արխիվացում, որոնց կրկնօրինակները պահվում են ինչպես Բանկի սերվերների և համակարգիչների մեջ, այնպես և արտաքին կրիչների վրա: Ընդ որում, արտաքին կրիչները պահվում են ինչպես Բանկի տարածքում՝ չիրկիզվող պահարանում, այնպես և Բանկի տարածքից դուրս: Մարդկային գործոններով պայմանավորված ռիսկերը նվազեցնելու նպատակով Բանկում ներդրված է ներքին հսկողության համակարգ, ինչի տար են հանդիսանում գործարքների կրկնակի ստուգումը և առնվազն երկու անձի կողմից հաստատումը, Բանկի վերստուգողի և արտաքին աուդիտորի կողմից պարբերաբար իրականացվող ստուգումները և այլն:

3.2.10 Մեկ այլ ռիսկ, կապված Բանկի հետ, որը պետք է հաշվի առնեն ներդրողները նախքան ներդրում կատարելու վերաբերյալ որոշում ընդունելը, դա իրացվելիության ռիսկն է՝ ռիսկ, որ Բանկը չի ունենա բավարար իրացվելիություն սահմանված ժամկետներում ստանձնած պարտավորությունների դիմաց վճարում կատարելու համար: Իրացվելիության ռիսկի կառավարումը իրականացվում է համաձայն Բանկի ներքին կարգերի և ընթացակարգերի, Ակտիվների և պասիվների կառավարման կոմիտեի միջոցով:

3.2.11 Հարկ է նշել, որ Բանկը կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Իրացվելիության դիրքը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում՝ հաշվի առնելով ինչպես ընդհանուր շուկայի, այնպես էլ Բանկի համար առանձնահատուկ գործոնները: Իրացվելիության ռիսկի կառավարման նպատակով Բանկը իր միջոցների մի մասը ներդնում է բարձր իրացվելի ակտիվներում, ինչպես նաև հնարավորինս համապատասխանեցնում է ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետները և ծավալները:

3.3 Տեղեկատվություն Բանկի մասին **Բանկի պատմությունը և զարգացումը.**

3.3.1 Բանկի լրիվ ֆիրմային անվանումն է

հայերեն՝ «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԱԿ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ:

ռուսերեն՝ ЗАКРЫТОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО “АРМСВИСБАНК”.

անգլերեն՝ “ARMSWISSBANK” CLOSED JOINT STOCK COMPANY.

Բանկի կրճապ ֆիրմային անվանումն է

հայերեն՝ «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ

ռուսերեն՝ ЗАО “АРМСВИСБАНК”

անգլերեն՝ “ARMSWISSBANK” CJSC

3.3.2 Բանկը հիմնադրվել է Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում 2004թ. սեպտեմբերի 15-ին որպես փակ բաժնետիրական ընկերություն: «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ն գրանցվել է ՀՀ կենտրոնական բանկում 2004թ-ի հոկտեմբերի 7-ին: Բանկի պետական գրանցման վկայականի համարն է N 0476: 2005թ. փետրվարի 25-ին «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ին տրամադրվել է բանկային գործունեության թիվ 84 լիցենզիան: Բանկի ապրանքային նշանն է՝

որը գրանցվել է ՀՀ մտավոր սեփականության գործակալության կողմից 25.08.2005թ.:

3.3.3 ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ-ը հիմնադրման օրվանից ի վեր, շուրջ 10 տարի, ծավալում է գործունեություն ՀՀ բանկային շուկայում: Բանկի հիմնադիր և հիմնական բաժնետերն է հանդիսանում շվեյցարական ժամացույցների «Ֆրանկ Մյուլլեր Ուոչլանդ» ընկերության հիմնադիր, սեփականատեր և գործադիր տնօրեն, հայազգի գործարար Վարտան

Սիրմակետը:

3.3.4 **Բանկի պետական գրանցման վայրն է՝**

ՀՀ, ք. Երևան, Վազգեն Սարգսյան 10:

Բանկի պետական գրանցման համարն է 26:

Բանկի գտնվելու վայրն է՝

ՀՀ, ք. Երևան, Վազգեն Սարգսյան 10,

Կապի միջոցները՝

հեռ. (37410) 58-44-19, (37410) 52-95-93

ֆաքս (37410) 54-07-28

էլ. փոստ info@armswissbank.am,

ինտերնետային կայք՝ www.armswissbank.am:

Բանկի հիմնադրման երկիրը՝ Հայաստանի Հանրապետություն:

3.3.5 Բանկը մասնաճյուղեր և ներկայացուցչություններ չունի:

3.3.6 Ներքոնշյալ աղյուսակում ներկայացվում են Բանկային գործունեության վերահսկման նպատակով ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանված տնտեսական նորմատիվների, մասնավորապես, պոտենցիալ ներդրողների կողմից Բանկի իրացվելիության մասին գնահատական տալու համար անհրաժեշտ տեղեկատվություն՝

Նորմատիվի անվանումը	ՀՀ ԿԲ-ի սահմանած նորմատիվի թույլատրելի մեծություն	Նորմատիվի փաստացի մեծություն 31.12.2012թ.	Նորմատիվի փաստացի մեծություն 31.12.2013թ.	Նորմատիվի փաստացի մեծություն 31.12.2014թ.
Բանկի բարձր իրացվելի ակտիվների	Նվազագույնը 15%	31.3 %	41.85 %	35.90%

և ընդհանուր ակտիվների գումարների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը				
Բանկի բարձր իրացվելի ակտիվների և ցպահանջ պարտավորությունների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը	Նվազագույնը 60%	528.38 %	620.17%	351.56%

**3.4 Բիզնեսի նկարագիրը
Հիմնական գործունեություն**

- 3.4.1 Բանկն իրականացնում է օրենքով և այլ իրավական ակտերով բանկերին թույլատրված ֆինանսական գործառնություններ ինչպես Հայաստանի Հանրապետության, այնպես էլ միջազգային ֆինանսական շուկաներում:
- 3.4.2 Բանկը ֆինանսական գործառնություններն իրականացնում է ինչպես ՀՀ դրամով, այնպես էլ արտարժույթով:
- 3.4.3 Բանկն իր գործունեությունն իրականացնում է կորպորատիվ և ներդրումային ուղղություններով՝ ներդնելով միջազգային բանկային համակարգում ընդունված փրայվիթ բանկային տեխնոլոգիաները և ձեռնպահ մնալով զանգվածային ծառայությունների մատուցումից:
- 3.4.4 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի թղթակցային նոստրո հաշիվներ 8 բանկում, որից 5-ը ոչ ռեզիդենտ են և 6 բանկերի թղթակցային լրոր հաշիվներ, որից 1-ը ոչ ռեզիդենտ է: Բանկը դեպո հաշիվներ ունի 5 ֆինանսական կազմակերպություններում, որից 2-ը արտասահմանյան բանկերում և 2-ը արտասահմանյան ֆինանսական ընկերություններում:
- 3.4.5 Իր գործունեությունն իրականացնելու համար Բանկը օգտվում է ինչպես միջազգային SWIFT վճարային, Bloomberg և Reuters տեղեկատվական, այնպես էլ ՀՀ գործող BankMail և CBANet համակարգերից:
- 3.4.6 Բանկը համաձայն իր կողմից որդեգրված ռազմավարության՝ իր հաճախորդներին մատուցում է հետևյալ ֆինանսական ծառայությունները.

3.4.6.1 **Վարկային ծառայություններ, որոնց մեջ կարելի է առանձնացնել՝**
Բիզնես վարկերը (փոքր և միջին բիզնեսի ֆինանսավորում, վերականգնվող էներգետիկայի, մասնավորապես՝ ՀԷԿ-երի կառուցման և վերազինման, ինչպես նաև այլ նախագծերի ֆինանսավորում, և այլն): Բանկը նախապատվություն է տալիս կայացած կորպորատիվ հաճախորդներին, որոնք ունեն կայուն զարգացող բիզնես, բարի համբավ գործարար աշխարհում և կառավարման որակյալ համակարգ: Հարկ է նշել, որ Բանկը դեռևս 2006թ.-ից ներգրավված է «Վերականգնվող էներգիայի զարգացման ֆինանսավորում» ծրագրում և հանդիսանում է ՀՀ բանկային համակարգի ընդգծված առաջատարներից մեկը:
Հիփոթեքային վարկեր: Բանկն առաջարկում է հիփոթեքային վարկեր՝ ՀՀ

տարածքում անշարժ գույքի ձեռքբերման, ինչպես նաև վերանորոգման նպատակով: Վարկավորումը իրականացվում է ինչպես Բանկի ռեսուրսներով, այնպես էլ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ-ի և «Երիտասարդ ընտանիքին՝ մատչելի բնակարան» ծրագրերի շրջանակներում:

3.4.6.2 Տեղական և միջազգային ֆակտորինգ: Բանկը բանկային համակարգում առաջադեմ և նորարար գործիքների ներդրողի ավանդույթ ունի: Մասնավորապես, ներքին ու արտաքին ֆակտորինգի ոլորտի զարգացման գործում բանկն ունի լուրջ դերակատարություն, ինչը կարելի է համարել ոչ միայն մեր բանկի, այլ նաև ՀՀ բանկային համակարգի, ինչպես նաև ՀՀ ֆինանսական շուկայի ձեռքբերումը: 2008թ. Բանկն առաջինը տարածաշրջանում, անդամակցեց FCI (Factors Chain International) միջազգային ֆակտորինգային ընկերությանը, ինչը հեռանկարային զարգացման ուղիներ բացեց Բանկում ֆակտորինգային ծառայությունների զարգացման համար:

3.4.6.3 Առևտրի ֆինանսավորման գործիքներ: Առևտրի ֆինանսավորման ոլորտում Բանկի հիմնական գործընկերը հանդիսանում է Վերակառուցման և զարգացման Եվրոպական բանկը (ՎԶԵԲ), որի հետ Բանկը համագործակցում է 2010թ.-ից: Առևտրի ֆինանսավորման ծրագրի շրջանակներում մեկնարկած համագործակցության սկզբում Բանկի համար հաստատված 3 մլն ԱՄՆ դոլար վարկային գիծը համագործակցության ընթացքում եռապատկվեց և այժմ կազմում է 9 մլն ԱՄՆ դոլար: Բանկի և ՎԶԵԲ-ի միջև Առևտրի ֆինանսավորման ծրագրի շրջանակներում երկարատև համագործակցության արդյունքում 2014թ.-ի հուլիսին ՎԶԵԲ-ի կողմից «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ»-ին շնորհվել է «Հաստատող բանկ»-ի կարգավիճակ, ինչը թույլ կտա Բանկին հաստատել արտասահմանյան բանկերի կողմից թողարկվող ակրեդիտիվները և երաշխիքները: «Առևտրի ֆինանսավորման ծրագրի» շրջանակներում Բանկը համագործակցում է նաև «Ասիական Զարգացման Բանկ»-ի, «ԲայերնԷՎԻ» բանկի, «Պրոմվյազբանկ»-ի և «Ատլանտիկ ՖորՖեյթիերունգս ԱԳ»-ի հետ:

3.4.6.4 Գնումների պատվերների ֆինանսավորումը: Այս գործիքը հայաստանյան բանկային շուկայում ներդրվել է Բանկի կողմից՝ կորպորատիվ հաճախորդների բազմակողմանի սպասարկումն ապահովելու նպատակով:

3.4.6.5 Գործառնություններ արժեթղթերով և ոսկով՝

- Գործառնությունները պետական և կորպորատիվ արժեթղթերով
- Բրոքերային ծառայություններ
- Ոսկով գործառնություններ /կանխիկ և անկանխիկ/
- Արժեթղթերի թողարկման և տեղաբաշխման կազմակերպում հետ կապված ծառայությունների մատուցում
- Պահառուական ծառայությունները,

3.4.6.6 Հաշվարկադրամարկղային ծառայություններ,

- Ավանդների ընդունում
- Դրամական փոխանցումներ
- Միջազգային փոխանցումներ
- Արտարժույթային փոխարկումներ
- Պահախցիկները և այլն

Հիմնական շուկաները

- 3.4.7 Բանկը, հավատարիմ մնալով իր որդեգրած քաղաքականությանը, շարունակում է գործունեություն ծավալել երեք հիմնական ուղղություններով և մասնագիտանալ կորպորատիվ, ներդրումային և անհատական (private) բանկային ծառայությունների մատուցման ոլորտում՝ իր առջև ունենալով Հայաստանում այդ ուղղությամբ առաջատար բանկ դառնալու տեսլականը:
- 3.4.8 Բանկն առանձնանում է կորպորատիվ հաճախորդներին առաջարկվող համալիր ծառայությունների լայն տեսականիով՝ սկսած ավանդական բանկային ծառայություններից (վճարահաշվարկային, վարկային ծառայություններ, դեպոզիտային ճկուն սխեմաներ, առևտրի ֆինանսավորում և այլն) մինչ ոչ ավանդական բանկային ծառայություններ (այլընտրանքային ֆինանսավորում, ֆակտորինգ, ֆորվարդ, սվոփ, օպցիոն, ֆինանսական խորհրդատվության մատուցում և այլն):
- 3.4.9 Առևտրի ֆինանսավորումը, ֆակտորինգային ծառայությունները, ինչպես նաև ապրանքային և ֆինանսական ֆյուչերսները հիմնականում ուղղված են արտահանման և ներմուծման ոլորտում գործող հաճախորդներին՝ նպատակ ունենալով պահպանել նրանց մրցունակությունը տեղական, ևմիջազգային շուկաներում, ընձեռելով նոր շուկաներ ներթափանցելու հնարավորություն: 2008թ.-ից Բանկն անդամակցում է Factors Chain International-ին (Միջազգային ֆակտորինգային ասոցիացիա), ինչը հնարավորություն է տալիս Բանկին միջազգային ֆակտորինգային գործառնություններ իրականացնել ավելի քան 70 երկրում գտնվող շուրջ 270 անդամ-բանկերի միջոցով:
- 3.4.10 Բանկի ռազմավարական ուղղություններից է միջազգային չափանիշներին համապատասխան ներդրումային բանկային ծառայությունների մատուցումը: Բանկն իր հաճախորդներին առաջարկում է ներդրումային գործիքների բավականին լայն տեսականի՝ ամերիկյան, եվրոպական, ռուսական ընկերությունների ու ներդրումային հիմնադրամների բաժնետոմսեր, դեպոզիտար ստացականներ, պետական ու կորպորատիվ պարտատոմսեր, ապրանքային ֆյուչերսներ, օտարերկրյա արժեթղթերով ռեպո մարժինալ գործառնություններ, կանխիկ ու անկանխիկ ոսկով գործառնություններ և այլն:
- 3.4.11 Ֆինանսավորման ածանցյալ գործիքների միջոցով Բանկի հաճախորդներն առավել արդյունավետ կարող են իրականացնել իրենց ռիսկերի դիվերսիֆիկացումը, ինչպես նաև դրամական հոսքերի կառավարումը:
- 3.4.12 Ժամանակակից շուկաների նորանոր մարտահրավերներին դիմագրավելու, ինչպես նաև ներդրումային նախագծեր մշակելու և իրագործելու համար Բանկն իր կորպորատիվ հաճախորդներին առաջարկում է արժեթղթերի թողարկման ու տեղաբաշխման կազմակերպման ծառայություններ:
- 3.4.13 Բանկը, լինելով առաջատարներից ՀՀ պետական պարտատոմսերի շուկայում և հանդիսանալով ՀՀ պետական պարտատոմսերի շուկայի Գործակալ, իրականացնում է շուկա ստեղծողի (մարքեթ-մեյքեր) գործառույթներ՝ նպաստելով արժեթղթերի հայաստանյան շուկայի իրացվելիության բարձրացմանը: Բանկը շարունակում է իր ակտիվ մասնակցությունը ՀՀ արժեթղթերի շուկայի ֆինանսական միջնորդության ոլորտի օրենսդրական դաշտի բարեփոխումներին վերաբերող նախաձեռնություններին:
- 3.4.14 Բանկն իր հաճախորդներին առաջարկում է անհատականացված (tailor-made) պրոդուկտների փաթեթ՝ արժեթղթերի անհատական, կոլեկտիվ և այլ տիպի

պորտֆելների ձևավորում, բրոքերային ու պահառուական ծառայություններ, ներդրումային գործառնությունների վերաբերյալ խորհրդատվության մատուցում: Ճկունությունը հաճախորդների հետ աշխատելիս կարևոր գործոն է Բանկի առաջանցիկ զարգացման ապահովման «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» բրենդի առաջնղման գործում:

3.4.15 Բանկն իր հաճախորդների հետ ձևավորում է երկարատև ու գործընկերային հարաբերություններ, որոնց հիմքում ընկած են սերտ ու փոխշահավետ համագործակցությունը: Հմուտ և փորձառու անձնակազմի շնորհիվ Բանկը բացահայտում է հաճախորդների կարիքները և ժամանակին տալիս բարձրակարգ ֆինանսական լուծումներ:

3.4.16 Հաշվի առնելով բանկային համակարգում առկա մրցակցությունը՝ Բանկը մշտապես իրականացնում է մրցակցային դիրքի վերլուծություններ, շուկայում գործող ծառայությունների պայմանների և տոկոսադրույքների ուսումնասիրություններ: 2014թ. շարունակել է կայուն զարգանալ և նոր ձեռքբերումներ արձանագրել՝ ՀՀ բանկային համակարգում ամրապնդելով իր մրցակցային դիրքերը:

3.4.17 Բանկն իր գործունեության ընթացքում առանձնակի ձգտում չի ցուցաբերել իր քանակական ցուցանիշներով բանկային համակարգում առաջատար դիրքեր զբաղեցնելու ուղղությամբ: Փոխարենը, Բանկը մշտապես ձգտել է առաջատար դիրքեր գրավել և այդ դիրքերը պահպանել բարձրակարգ բանկային ծառայությունների որակական հատկանիշների ապահովմամբ:

3.4.18 Բանկն իր ուրույն տեղն է զբաղեցնում և առաջատար դիրքերում է որոշակի ծառայությունների մատուցմամբ և ներդրմամբ, մասնավորապես՝

- Ֆակտորինգ,
- Գնման պատվերի ֆինանսավորում,
- Մետաղական հաշիվներով գործառնություններ,
- Ոսկու ձուլակտորների առք ու վաճառք,
- Պարտատոմսերի տեղաբաշխման/թողարկման կազմակերպում, ինչպես նաև գործառնություններ երկրորդային շուկայում,
- Կորպորատիվ հաճախորդների համար համալիր լուծումներ:

Բանկի կողմից մատուցվող ծառայությունների տեսականին և ծավալները շարունակում են ընդլայնվել հետևյալ գործոնների առկայության պարագայում՝ սպասարկման որակ, աշխատակիցների պրոֆեսիոնալիզմ, նոր տեխնոլոգիաների կիրառում, տարածքի՝ միջազգային չափանիշներին համապատասխանող պայմաններ: Իր գործունեության ընթացքում Բանկն առաջատար է հանդիսացել իր կողմից կազմակերպված արժեթղթերի թողարկումների ծավալներով:

Բանկը մշտապես բաց է եղել միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների հետ համագործակցություն սկսելու գործում՝ միաժամանակ հանդիսանալով գրավիչ և վստահելի գործընկեր նշված կառույցների համար:

Դեռևս 2009թ. Բանկը համագործակցել է KFW զարգացման բանկի վարկային ծրագրերը կառավարող Գերմանահայկական հիմնադրամի հետ «Վերականգնվող էներգիայի զարգացում» և «ՓՄՁ վարկավորում» ծրագրերի շրջանակներում, որի արդյունքում տրամադրվել են վարկեր տնտեսության համար առավել կարևորություն ունեցող բնագավառներում:

Սկսած 2010թ. Բանկը համագործակցում է «Վերակառուցման և զարգացման Եվրոպական բանկի» /ՎՋԵԲ/ հետ «Առևտրի ֆինանսավորման» և «ՓՄՁ վարկավորման» ծրագրերի շրջանակներում: Հարկ է նշել, որ «Առևտրի ֆինանսավորման» ծրագրի շրջանակներում հաստատված 3 միլիոն ԱՄՆ դոլար

սահմանաչափը համագործակցության ընթացքում եռապատկվել է և 2014թ. վերջի դրությամբ կազմել է 9 մլն ԱՄՆ դոլար: Առհասարակ Բանկը տարեցտարի խորացրել և ընդլայնել է ՎՋԵԲ-ի հետ համագործակցության շրջանակները և 2014թ. հուլիսին «Առևտրի ֆինանսավորման» ծրագրի շրջանակներում Բանկին շնորհվել է հաստատող բանկի կարգավիճակ, ինչը Բանկին թույլ կտա հաստատել արտասահմանյան բանկերի կողմից թողարկվող ակրեդիտիվները և երեջխիքները արտահանողների համար՝ առավել հասանելի դարձնելով առևտրի ֆինանսավորման գործիքների կիրառումը Հայաստանում: Հաստատող բանկի կարգավիճակ շնորհելով ՎՋԵԲ-ը լիազորում է Բանկին լիազորում է ռիսկերի կառավարման ֆունկցիաներ:

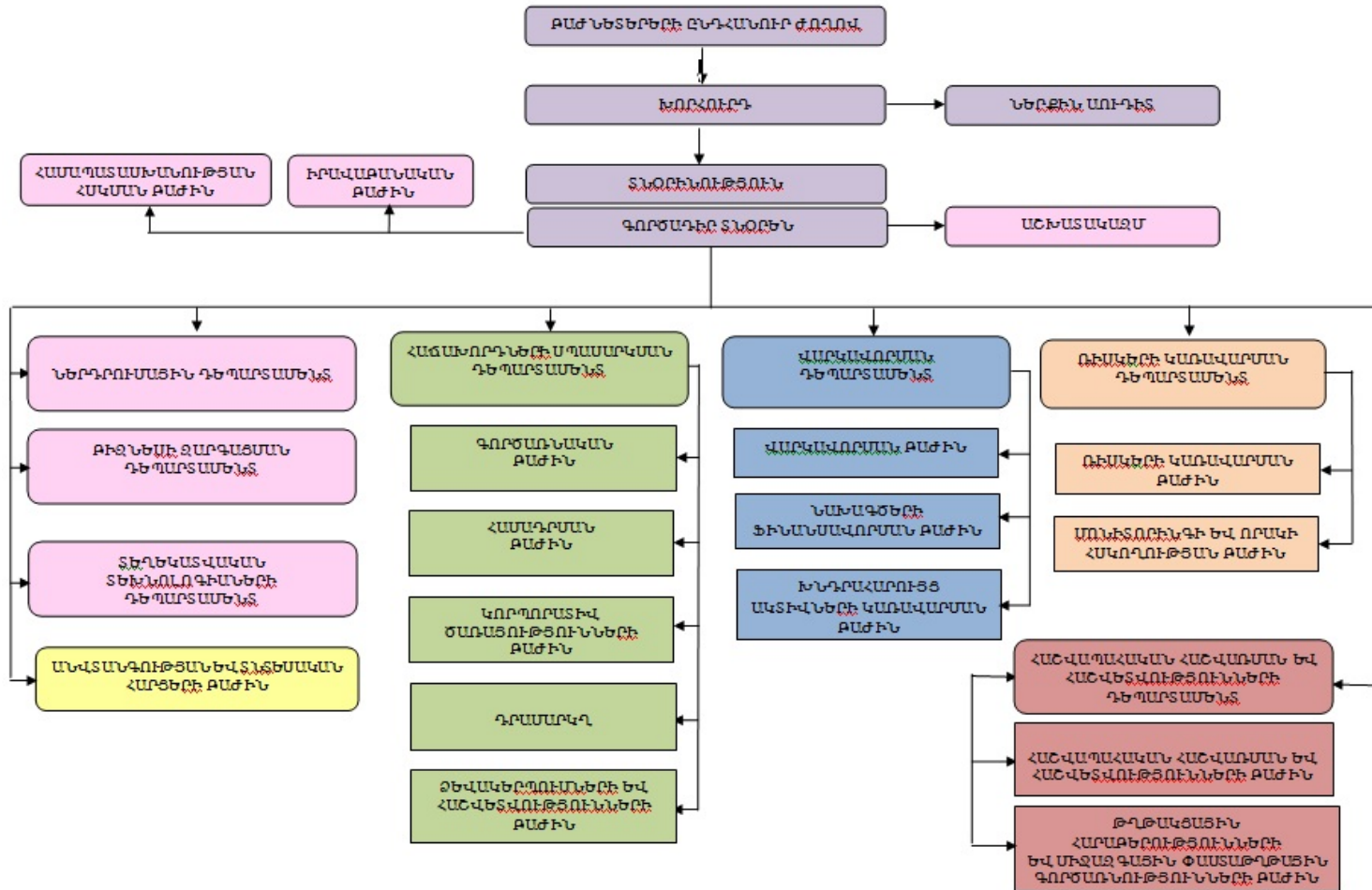
«Առևտրի ֆինանսավորման» ծրագրի շրջանակներում Բանկը համագործակցում է նաև «Ասիական Զարգացման Բանկի» հետ /2 մլն ԱՄՆ դոլար սահմանաչափ/, «Բայերն Էլ Բի» բանկի /Գերմանիա/ հետ /500,000 ԱՄՆ դոլար սահմանաչափ/, «Պրոմսվյազբանկ»-ի /Ռուսաստան/ հետ /1 մլն ԱՄՆ դոլար սահմանաչափ/ և «Ատլանտիկ ֆորփեյթերունգս ԱԳ»-ի /Շվեյցարիա/ հետ /750,000 ԱՄՆ դոլար սահմանաչափ/:

2008թ. Բանկն առաջինը տարածաշրջանում անդամակցեց FCI /Factors Chain International/ միջազգային ֆակտորինգային ընկերությանը, ինչը նպաստեց ներքին ֆակտորինգային գործարքների կտրուկ ակտիվացման, ինչպես նաև նպաստեց Բանկի կողմից իրականացված միջազգային ֆակտորինգային գործառնությունների զարգացմանը:

Բանկը նախատեսում է ընդլայնել իր գործընկերների շրջանակը՝ շեշտադրելով միջազգային կազմակերպությունների հետ համագործակցությունը: Այդ նպատակով Բանկը շարունակում է ակտիվ գործունեություն ծավալել ինչպես առկա գործընկերների մասով համագործակցության ընդլայնման, այնպես էլ նոր միջազգային կառույցների հետ համագործակցության հաստատման ու զարգացման ուղղությամբ:

3.5 Բանկի կառուցվածքը

Բանկը որևէ խմբի անդամ չէ: Ստորև ներկայացվում է Բանկի ներքին վարչակազմակերպչական կառուցվածքը:

Գծապարկեր 4

3.6 Բանկի զարգացման վերջին միտումները

3.6.1 Վերջին հաշվետու տարվա ավարտից մինչև Ազդագրի ներկայացման օրն ընկած ժամանակահատվածում Բանկի կողմից մատուցվող ծառայությունների սակագների էական աճ չի գրանցվել, որոնք ողջամիտ ներդրողը կկարևորեր ներդրումային որոշումներ կայացնելիս:

Ստորև բերված աղյուսակում Պոտենցիալ ներդրողների համար ներկայացված է համապարփակ տեղեկատվություն նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջաններում ակտիվապասիվային ցուցանիշների փոփոխությունների վերաբերյալ,

Միջոցների ներգրավում	31.12.12	31.12.13	31.12.14	Աճ/Նվազում/%
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	4,567,364	3,172,770	3,872,643	699,873/ 22.06%
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	18,549,952	24,154,628	34,642,230	10,487,602/ 43.42%
Միջոցների տեղաբաշխում	31.12.12	31.12.13	31.12.2014	Աճ/Նվազում/%
Հաճախորդներին տրված վարկեր	27,341,299	27,801,733	37,385,110	9,583,377/ 34.47%
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխառություններ	2,405,060	814,031	239,266	-574,765/ -70.61%
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	18,277,949	31038567	29,898,812	1,139,755/ -3.67%

3.7 Բանկի շահույթի կանխապետումը

3.7.1 Բանկի 2015-2017թթ-ի հեռանկարային զարգացման ծրագրով 2015թ-ի համար կանխատեսվող չբաշխված զուտ շահույթի մեծությունը կազմում է 2.2 մլրդ ՀՀ դրամ: Ու թեև տնտեսությունում ՀՀ դրամի հետագա արժեզրկման սպասումները, պարտադիր պահուստավորման նորմատիվի խստացման արդյունքում արտարժույթային միջոցների փաստացի ինքնարժեքի էական մեծացումը, ՀՀ դրամով վարկավորման միջոցների սակավությունն ու դրանց բարձր արժեքը բացասաբար են ներգործել վարկային պրոդուկտների ծավալների և Բանկի եկամտաբերության վրա, սակայն ներգրավված ժամկետային միջոցների կառուցվածքում պարտադիր պահուստավորման նորմատիվից ազատվող գործիքների ներդրմանն ու դրանց տեսակարար կշռի հետագա մեծացմանն, ինչպես նաև ՀՀ պետական պարտատոմսերի՝ Բանկի սեփական պորտֆելի կառուցվածքի փոփոխման հաշվին դրանց եկամտաբերության ավելացմանն ուղղված Բանկի գործողությունները հնարավորություն կտան ապահովել կանխատեսվող չբաշխված զուտ շահույթի մեծության կատարումը:

3.7.2 Բանկի կառավարման մարմինները հնարավորություն ունեն ազդելու (կառավարելու)

Բանկի գործունեության և շահույթի վրա ազդող հետևյալ հիմնական գործոնների վրա.

- Բանկի ներգրավող և տեղաբաշխվող միջոցների ծավալների կառավարում,
- Բանկի ռիսկերի ընդունելի մակարդակի պահպանում և կառավարում,
- Բանկի տեխնիկատեխնոլոգիական և տեղեկատվական համակարգերի արդիականացմանն ուղղված ներդրումներ,
- Բանկի անձնակազմի վարձատրության, պատրաստման և վերապատրաստման ծախսեր,
- Բանկի գործունեության ապահովման ծախսեր:

Բանկի կառավարման մարմինները կարող են արձագանքել, սակայն հնարավորություն չունեն ազդելու Բանկի գործունեության և շահույթի վրա ազդող հետևյալ հիմնական գործոնների վրա.

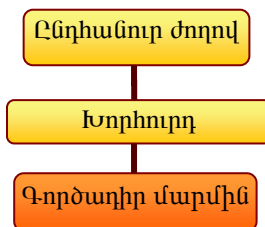
- ավանդատուների վարքագիծ,
- ֆինանսական շուկայի տոկոսադրույքների վարքագիծ,
- փոխարժեքների վարքագիծ,
- անհաղթահարելի ուժի ազդեցության գործոններ (արտակարգ դրության հայտարարելը, հաղորդակցության միջոցների աշխատանքների դադարեցումը, բնական աղետները, պատերազմը, պետական մարմինների ակտերը և այլն, որոնք անհնարին են դարձնում Բանկի բնականոն գործունեությունը):

3.8 Բանկի կառավարման մարմինները և կառավարման մարմինների անդամները

3.8.1 Բանկի կանոնադրությամբ սահմանված են Բանկի կառավարման հետևյալ մարմինները.

- Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովը (այսուհետ նաև՝ ժողով),
- Խորհուրդը,
- Գործադիր մարմին:

Կառավարման մարմինների սխեմատիկ կառուցվածքը ներկայացված է ստորև

3.8.2 Բանկի կանոնադրությամբ Բանկի կառավարման մարմիններին վերապահված են հետևյալ իրավասությունները.

3.8.2.1 Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովը (Ժողով)

Ժողովը Բանկի կառավարման բարձրագույն մարմինն է: Ժողովի բացառիկ իրավասություններն են՝

- ա) Բանկի Կանոնադրության հաստատումը, դրա մեջ փոփոխությունների և լրացումների կատարումը, Բանկի Կանոնադրության հաստատումը նոր խմբագրությամբ,
- բ) Բանկի վերակազմակերպումը,
- գ) Բանկի լուծարումը, լուծարային հանձնաժողովի նշանակումը, ամփոփ, միջանկյալ և լուծարման հաշվեկշիռների հաստատումը,

դ) Խորհրդի քանակական կազմի հաստատումը, դրա անդամների ընտրությունը և լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցումը: Խորհրդի քանակական կազմի հաստատման և անդամների ընտրության հարցերը քննարկվում են բացառապես տարեկան Ընդհանուր ժողովներում: Խորհրդի անդամների ընտրության հարցը Բանկի արտահերթ Ընդհանուր ժողովներում կարող է քննարկվել, եթե արտահերթ Ընդհանուր ժողովը որոշում է ընդունել Խորհրդի կամ նրա առանձին անդամների լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցման մասին,

ե) բաժնետոմսերի անվանական արժեքի ավելացման ճանապարհով կամ լրացուցիչ բաժնետոմսերի տեղաբաշխման միջոցով Բանկի կանոնադրական հիմնադրամի չափի մեծացումը,

զ) Խորհրդի ներկայացմամբ Բանկի արտաքին աուդիտն իրականացնող անձի հաստատումը,

է) Բանկի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների, շահույթների և վնասների բաշխման հաստատումը, տարեկան շահաբաժինների վճարման մասին որոշման ընդունումը և տարեկան շահաբաժինների չափի հաստատումը,

ը) շահագրգռվածության առկայության դեպքում գործարքների կնքման մասին որոշումների ընդունումը՝ օրենքով սահմանված դեպքերում,

թ) բաժնետոմսերի համախմբումը (կոնսոլիդացիան) և բաժանումը,

ժ) օրենքով սահմանված դեպքերում Բանկի գույքի օտարման և ձեռք բերման հետ կապված խոշոր գործարքների կնքման համաձայնությունը (Բանկի ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի 50%-ից ավելին),

ժա) Բանկի կողմից տեղաբաշխված բաժնետոմսերի ձեռքբերումը և հետզնումը օրենքով նախատեսված դեպքերում,

ժբ) Խորհրդի նախագահի և անդամների վարձատրության չափի սահմանումը,

ժգ) օրենքով և սույն Կանոնադրությամբ սահմանված այլ լիազորություններ

3.8.2.2 Բանկի խորհուրդը

Խորհուրդն իրականացնում է Բանկի գործունեության ընդհանուր ղեկավարումը, բացառությամբ այն հարցերի, որոնք օրենքով և Բանկի կանոնադրությամբ վերապահված են ժողովի բացառիկ իրավասությանը:

Խորհրդի բացառիկ իրավասություններն են՝

ա) որոշել Բանկի գործունեության հիմնական ուղղությունները, ընդունել Բանկի զարգացման տնտեսական ծրագրեր, Բանկի ֆինանսական դրության առողջացման ծրագրեր,

բ) գումարել Բանկի տարեկան և արտահերթ Ընդհանուր ժողով, հաստատել Ընդհանուր ժողովի օրակարգը,

գ) սահմանել Բանկում ներքին հսկողության ստանդարտները, ձևավորել Բանկի ներքին աուդիտի ստորաբաժանումը, հաստատել նրա տարեկան աշխատանքային ծրագիրը, հաստատել ներքին աուդիտի աշխատակիցների լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցման և վարձատրության պայմանները,

- դ) լուծել Ընդհանուր ժողովի նախապատրաստման և գումարման հետ կապված հարցերը, այդ թվում՝ սահմանել Ընդհանուր ժողովին մասնակցելու իրավունք ունեցող բաժնետերերի ցուցակի կազմման ամսաթիվը,
- ե) նշանակել Բանկի Գործադիր տնօրենին, վաղաժամկետ դադարեցնել նրա լիազորությունները, Գործադիր տնօրենի ներկայացմամբ նշանակել Բանկի գլխավոր հաշվապահին և Գործադիր տնօրենի տեղակալներին:
- զ) հաստատել Բանկի տարեկան ծախսերի նախահաշիվը և դրա կատարողականը,
- է) հաստատել Բանկի վարչակազմակերպական կառուցվածքը և հաստիքացուցակը, հաստատել Բանկի Գործադիր տնօրենի աշխատավարձը, սահմանել Բանկի աշխատակիցների աշխատանքի վարձատրման առավելագույն և նվազագույն սահմանները,
- ը) օրենքով սահմանված կարգով որոշել Բանկի գույքի (ներառյալ թողարկվող բաժնետոմսերի) շուկայական արժեքը,
- թ) սահմանել Բանկի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության՝ հաշվապահական հաշվառում վարելու և ֆինանսական հաշվետվություններ կազմելու նպատակով կիրառվող սկզբունքները, հիմունքները, եղանակները, կանոնները, ձևերը և կարգերը,
- ժ) սահմանել Բանկի արտաքին աուդիտն իրականացնող անձի վճարի չափը,
- ժա) Ընդհանուր ժողովին ներկայացնել առաջարկություններ տարեկան շահաբաժինների չափի և վճարման կարգի վերաբերյալ,
- ժբ) օգտագործել Բանկի պահուստային հիմնադրամը, Ընդհանուր ժողովի լիազորությամբ հաստատել շահույթից ձևավորված այլ ֆոնդերի օգտագործման կարգը,
- ժգ) սահմանել վարկավորման, դրամարկղային սպասարկման, տնտեսական գործունեության, արժեթղթերով գործառնությունների, այլ ներդրումների իրականացման քաղաքականությունը,
- ժդ) օրենքով սահմանված կարգով որոշում ընդունել Բանկի գույքի օտարման և ձեռք բերման հետ կապված խոշոր գործարքների կնքման վերաբերյալ (Բանկի ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի 25-50%-ի չափով),
- ժե) որոշում ընդունել դուստր ընկերությունների ստեղծման, նրանց և այլ անձանց կանոնադրական հիմնադրամում մասնակցության չափի մասին,
- ժզ) որոշում ընդունել շահագրգռվածության առկայությամբ գործարքի կնքման մասին,
- ժէ) հաստատել Գործադիր տնօրենի կողմից Բանկի պարտապանների պարտավորությունների վրա տոկոսների հաշվարկի դադարեցման, պարտքերի զեղչման կամ ներման հարցերի վերաբերյալ որոշումներ ընդունելու կարգը,
- ժը) տարեկան Ընդհանուր ժողովի գումարումից առաջ նախնական հաստատել Բանկի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունները,
- ժթ) որոշումներ ընդունել Բանկի տարածքային ստորաբաժանումների ստեղծման և լուծարման մասին,
- ի) հաստատել Բանկի տարածքային ստորաբաժանումների կանոնադրությունները,
- իա) հաստատել Բանկի գործունեությունը կանոնակարգող ներքին ակտերի ընդունման, հաստատման, դրանցում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու, դրանք ուժը կորցրած ճանաչելու կարգը,

իբ) Բանկի պարտատոմսերի և այլ արժեթղթերի թողարկման մասին որոշման ընդունումը, դրանց տեղաբաշխման և մարման կարգի և պայմանների սահմանումը

իգ) իրականացնել սույն Կանոնադրությամբ և օրենքով Խորհրդին վերապահված այլ լիազորություններ

3.8.2.3 Բանկի գործադիր մարմինը

Բանկի գործունեության ընթացիկ ղեկավարումն իրականացնում է գործադիր մարմինը:

Բանկի գործադիր մարմինը.

Բանկի ընթացիկ գործունեության ղեկավարումն իրականացնում են Տնօրինությունը և Բանկի Գործադիր տնօրենը. Գործադիր տնօրենը կարող է ունենալ տեղակալներ: Գործադիր տնօրենը նշանակվում է Խորհրդի կողմից, Գործադիր տնօրենի տեղակալները՝ Խորհրդի կողմից՝ Գործադիր տնօրենի ներկայացմամբ: Գործադիր տնօրեն, նրա տեղակալ, Տնօրինության անդամ չի կարող լինել այն անձը, որին օրենքով արգելված է լինել Բանկի ղեկավար և/կամ որը չի համապատասխանում Կենտրոնական բանկի որակավորման համապատասխանության չափանիշներին: Տնօրինության քանակական կազմը սահմանվում է Խորհրդի կողմից: Տնօրինության անդամները նշանակվում են Խորհրդի կողմից՝ Գործադիր տնօրենի ներկայացմամբ: Տնօրինության կազմում պարտադիր ընդգրկվում են բանկի Գործադիր տնօրենը, նրա տեղակալը (տեղակալները), գլխավոր հաշվապահը: Բանկի Տնօրինության կազմում Խորհրդի որոշմամբ կարող են ընդգրկվել նաև Բանկի աշխատակից հանդիսացող այլ անձինք:

Տնօրինությունը լիազորված և իրավասու է.

ա) քննարկել և Խորհրդի հաստատմանը ներկայացնել Բանկի հեռանկարային զարգացման ծրագիրը,

բ) քննարկել և Խորհրդի հաստատմանը ներկայացնել Խորհրդի կողմից հաստատվող կարգերը, կանոնակարգերը, մասնաճյուղերի, ներկայացուցչությունների կանոնադրությունները, Բանկի վարչակազմակերպական կառուցվածքը, հաստիքացուցակը և այլ ներքին իրավական ակտերը,

գ) իր իրավասությունների սահմաններում հաստատել Բանկի գործունեության հետ կապված ընթացակարգեր, հրահանգներ և այլ ներքին իրավական ակտեր,

դ) հաստատել Բանկի կողմից մատուցվող ծառայությունների սակագները, բացառությամբ անհատական սակագների,

ե) որոշում ընդունել Բանկի պարտապանների պարտքի վրա տույժերի հաշվարկի դադարեցման, հաշվարկված տույժերի և տուգանքների զեղչման կամ ներման մասին՝ Խորհրդի կողմից սահմանված կարգով և գումարների (սահմանաչափերի) սահմաններում,

զ) ապահովել ընդհանուր ժողովի և Խորհրդի որոշումների կատարումը,

է) կազմավորել մշտապես գործող աշխատանքային, Խորհրդակցական և այլ տիպի մարմիններ,

ը) հաստատել ստորաբաժանումների կողմից ներկայացվող հաշվետվությունները, աշխատանքային գործունեության պլանները և դրանց կատարողականը,

թ) տրամադրել վարկեր՝ Բանկի Խորհրդի կողմից սահմանված կարգով,

ժ) քննարկել մասնաճյուղեր, ներկայացուցչություններ և հիմնարկներ ստեղծելու, դրանց գործունեությունը դադարեցնելու նպատակահարմարության հարցերը,

ժա) քննարկել ներքին և արտաքին աուդիտորների, ինչպես նաև այլ արտաքին մարմինների կողմից իրականացվող ստուգման արդյունքները, անհրաժեշտության դեպքում դրանց վերաբերյալ որոշումներ կայացնել,

ժբ) իրականացնել օրենսդրությամբ, Բանկի կանոնադրությամբ, ինչպես նաև Խորհրդի և Տնօրինության կողմից սահմանված իրավական ակտերի շրջանակներում նախատեսված՝ բանկի գործունեության հետ կապված այլ իրավասություններ

3.8.3 Տեղեկություններ Բանկի կառավարման մարմինների անդամների վերաբերյալ.

Բանկի 11670 (տասնմեկ հազար վեց հարյուր յոթանասուն) հատ (80%) սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերն է հանդիսանում Վարտան Սիրմակետը, իսկ 2918 (երկու հազար ինը հարյուր տասնութ) հատ (20%) սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերն է հանդիսանում «Բելեգինգամաչեփիջ Ջոնգո» ՍՊԸ-ն:

Միևնույն ժամանակ 2918 (երկու հազար ինը հարյուր տասնութ) հատ սովորական բաժնետոմսերով Վարտան Սիրմակետը հանդիսանում է անուղղակի նշանակալից մասնակից:

Խորհուրդ

N	Անուն, Ազգանուն	Զբաղեցրած պաշտոնը	Բնակության վայր	Իրավասություններն ու պարտականությունները	Բանկի գործունեությունից դուրս կառավարման մարմնի անդամի ծավալած գործունեությունը
1	Վարտան Սիրմակետ	Բանկի խորհրդի նախագահ	Ժնև, Նան դ'Արժանի 22 բիս, 1223 Կոլոնի	ա) կազմակերպում է խորհրդի աշխատանքները. բ) գումարում է խորհրդի նիստերն ու նախագահում է դրանք. գ) կազմակերպում է Ընդհանուր ժողովի և Խորհրդի նիստերի արձանագրության վարումը. դ) նախագահում է Ընդհանուր ժողովում, ե) կազմակերպում է Խորհրդին կից հանձնաժողովների աշխատանքները,	«Արցախբանկ» ՓԲԸ- Բանկի բաժնետերը 43,1% բաժնետեր է, Խորհրդի անդամ, «ԱՀՀ Ֆանդ» ՓԲԸ- գործադիր մարմնի ղեկավարն է, «ԱՀՀ Թրասթ» ՓԲԸ գործադիր մարմնի ղեկավարն է, «Գենթոդ Գլոբալ Վելթ Մենեջմենթ» Ս.Ա. -բաժնետերն ընկերության խորհրդի նախագահ, «Վ.Պ.Բ.Պ.» ՓԲԸ- Գործադիր տնօրեն,

					«Թեքնոսերտ» Ս.Ա.-Նախագահ
2	Պատրիկ Բիտտել	Բանկի խորհրդի անդամ	Ժնև, Ժան Սենտբիեի փողոց 20	Մասնակցում է Խորհրդի նիստերին, կարծիք/առաջարկություն է ներկայացնում քննարկվող հարցի վերաբերյալ: Խորհրդի անդամն իր պարտականություններն ու իրավասությունները իրականացնում է օրենքով, Բանկի կանոնադրությամբ և ներքին կարգերով սահմանված իրավասությունների սահմաններում՝ Խորհրդի նիստում առաջարկությունների ներկայացման և որոշումների ընդունման քվեարկության միջոցով:	Բանկի խորհրդի անդամ
3	Արդեն Սելլեֆյան	Բանկի խորհրդի անդամ	Ժնև, Բուլե փողոց 9	Մասնակցում է Խորհրդի նիստերին, կարծիք/առաջարկություն է ներկայացնում քննարկվող հարցի վերաբերյալ: Խորհրդի անդամն իր պարտականություններն ու իրավասությունները իրականացնում է օրենքով, Բանկի կանոնադրությամբ և ներքին կարգերով սահմանված իրավասությունների սահմաններում՝ Խորհրդի նիստում առաջարկությունների ներկայացման և որոշումների ընդունման քվեարկության միջոցով:	«Արցախբանկ» ՓԲԸ- Խորհրդի անդամ
4	Գևորգ Չաքմիշյան	Բանկի խորհրդի անդամ	ՀՀ, ք.Երևան, Գ.Նժդեհի փող., 31/36, 19	Մասնակցում է Խորհրդի նիստերին, կարծիք/առաջարկություն է ներկայացնում քննարկվող հարցի վերաբերյալ: Խորհրդի անդամն իր պարտականություններն ու իրավասությունները	«ԼԵՔՍ ԼԱԲ»ՍՊԸ տնօրեն

				իրականացնում է օրենքով, Բանկի կանոնադրությամբ և ներքին կարգերով սահմանված իրավասությունների սահմաններում՝ Խորհրդի նիստում առաջարկությունների ներկայացման և որոշումների ընդունման քվեարկության միջոցով:	
5	Աշոտ Սալնազարյան	Բանկի խորհրդի անդամ	ք. Երևան, Ֆուչիկի 122., բն.16	Մասնակցում է Խորհրդի նիստերին, կարծիք/առաջարկություն է ներկայացնում քննարկվող հարցի վերաբերյալ: Խորհրդի անդամն իր պարտականություններն ու իրավասությունները իրականացնում է օրենքով, Բանկի կանոնադրությամբ և ներքին կարգերով սահմանված իրավասությունների սահմաններում՝ Խորհրդի նիստում առաջարկությունների ներկայացման և որոշումների ընդունման քվեարկության միջոցով:	ՀՊՏՀ ֆինանսների ամբիոնի վարիչ Ֆինանսական հաշտարարի գրասենյակի Հոգաբարձուների խորհրդի անդամ

Գործադիր մարմին

Անուն, Ազգանուն	Զբաղեցրած պաշտոնը	Բնակության վայր	Իրավասություններն ու պարտականությունները	Բանկի գործունեությունից դուրս կառավարման մարմնի անդամի ծավալած գործունեությունը
Գևորգ Մաչանյան	Տնօրինության նախագահ, Գործադիր տնօրեն	ՀՀ, ք. Երևան, Դավիթաշեն 4-րդ թաղամաս, 13 շենք, բնակարան 18	Իրականացնում է Բանկի ընթացիկ գործունեության ղեկավարումը:	
Գրիգոր	Տնօրինության	ՀՀ, ք.	Մասնակցում է	

Մովսիսյան	անդամ, Գործադիր տնօրենի տեղակալ-Ռիսկերի կառավարման դեպարտամենտի տնօրեն	Վաղարշապատ, Հ. Հակոբյան փողոց, 4-րդ փակուղի, 3 ^ա տուն	Տնօրինության նիստերին, ներկայացնում է առաջարկություններ, հայտնում կարծիքներ, քվեարկում ներառված հարցի վերաբերյալ, իրականացնում է Բանկի կանոնադրությամբ, ՀՀ օրենսդրությամբ և Բանկի խորհրդի կողմից սահմանված այլ գործառույթներ:	
Գրիգոր Հովհաննիսյան	Տնօրինության անդամ, Գործադիր տնօրենի տեղակալ-Վարկավորման դեպարտամենտի տնօրեն	ք.Երևան, Վ.Համբարձումյա ն 14/4, բն.18	Մասնակցում է Տնօրինության նիստերին, ներկայացնում է առաջարկություններ, հայտնում կարծիքներ, քվեարկում ներառված հարցի վերաբերյալ, իրականացնում է Բանկի կանոնադրությամբ, ՀՀ օրենսդրությամբ և Բանկի խորհրդի կողմից սահմանված այլ գործառույթներ:	
Կարեն Տուրյան,	Տնօրինության անդամ, Գործադիր տնօրենի տեղակալ-Ներդրումային դեպարտամենտի տնօրեն	ՀՀ, ք. Երևան, Սոսե փ. 4 շենք, 31 բն,	Մասնակցում է Տնօրինության նիստերին, ներկայացնում է առաջարկություններ, հայտնում կարծիքներ, քվեարկում ներառված հարցի վերաբերյալ, իրականացնում է Բանկի կանոնադրությամբ, ՀՀ օրենսդրությամբ և Բանկի խորհրդի կողմից սահմանված այլ գործառույթներ:	
Սեդրակ Բաղդասարյան	Տնօրինության անդամ, Հաշվապահական հաշվառման և հաշվետվությունների դեպարտամենտի տնօրեն-Գլխավոր հաշվապահ	ք. Երևան, Ավան-Առինջ 2/11, բն. 20	Մասնակցում է Տնօրինության նիստերին, ներկայացնում է առաջարկություններ, հայտնում կարծիքներ, քվեարկում ներառված հարցի վերաբերյալ, իրականացնում է Բանկի	

			կանոնադրությամբ, ՀՀ օրենսդրությամբ և Բանկի խորհրդի կողմից սահմանված այլ գործառույթներ:	
Գևորգ Խաչատրյան	Տնօրինության անդամ, Գործադիր տնօրենի տեղակալ- Հաճախորդների սպասարկման դեպարտամենտի տնօրեն	ՀՀ, ք. Երևան, Օրբելի փ. 63/1, բն. 25	Մասնակցում է Տնօրինության նիստերին, ներկայացնում է առաջարկություններ, հայտնում կարծիքներ, քվեարկում ներառված հարցի վերաբերյալ, իրականացնում է Բանկի կանոնադրությամբ, ՀՀ օրենսդրությամբ և Բանկի խորհրդի կողմից սահմանված այլ գործառույթներ:	

3.8.4 Բանկի և նրա կառավարմանը մասնակցող անձանց միջև սույն փաստաթղթի ներկայացման պահի դրությամբ շահերի բախման դեպքեր և հիմքեր չկան:

3.9 Բանկի կառավարման մարմինների գործունեությունը

3.9.1 Բանկում ներդրված կորպորատիվ կառավարման սկզբունքները համապատասխանում են «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին», «Բաժնետիրական ընկերությունների մասին», «Արժեթղթերի շուկայի մասին» ՀՀ օրենքներով և այլ իրավական ակտերով սահմանված պահանջներին:

3.10 Հսկող անձինք

3.10.1 Բանկի հսկող անձինք են հանդիսանում՝

3.10.1 Վարտան Սիրմակես (հասցե՝ ՀՀ ք. Երևան, Վ. Սարգսյան 6), որպես Բանկի 11,670 (տասնմեկ հազար վեց հարյուր յոթանասուն) հատ (80%) սովորական բաժնետոմսերի սեփականատեր,

3.10.2 <<Բելեգինգսմաչեփիջ Ջոնգո>> ՍՊԸ 2,918 (երկու հազար ինը հարյուր տասնութ) հատ (20%) սովորական բաժնետոմսերի սեփականատեր, Միևնույն ժամանակ 2,918 (երկու հազար ինը հարյուր տասնութ) հատ սովորական բաժնետոմսերով Վարտան Սիրմակեսը հանդիսանում է անուղղակի նշանակալից մասնակից:

3.11 Տեղեկատվություն Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների, ֆինանսական վիճակի, եկամուտների և ծախսերի մասին

3.11.1 Պատմական ֆինանսական տեղեկատվություն

Բանկի 2012թ. և 2013թ. տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունները և անկախ Աուդիտորական եզրակացությունները (պատճենները), ինչպես նաև Բանկի 2014թ. միջանկյալ հաշվետվությունները ներկայացված են սույն ազդագրին կից:

3.11.2 Բանկի ֆինանսական վիճակի էական փոփոխությունները

Վերջին 12 ամսվա ընթացքում Բանկի ֆինանսական վիճակի էական փոփոխություն տեղի չի ունեցել:

3.11.3 Դատական, արբիտրաժային և վարչական վարույթների մասին տեղեկատվություն

Սույն փաստաթղթի պատրաստմանը նախորդող 12 ամսիների ընթացքում Բանկի նկատմամբ դատական, արբիտրաժային և վարչական վարույթներ չեն կիրառվել:

3.12 Էական պայմանագրեր

Բանկը 2014թ. ընթացքում չի կնքել է բնական գործունեությունից դուրս որևէ էական պայմանագիր:

3.13 Փորձագեղի, գնահատողի, խորհրդարարի կամ հաշվապահի մասնագիտական կարծիքը և երրորդ անձանցից վերցված տեղեկատվությունը

Սույն փաստաթղթում պարտատոմսերի թողարկման հիմնական պայմանների և դրանց տնտեսական հիմնավորվածության հետ կապված որևէ խորհրդատու հանդես չի եկել:

3.14 Այլ տեղեկատվություն

Բանկի կանոնադրությունը, միջանկյալ և տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունները, աուդիտորական եզրակացությունները մշտապես հասանելի են հանրությանը էլեկտրոնային տարբերակով: Նշված փաստաթղթերի էլեկտրոնային տարբերակները տեղադրված են Բանկի պաշտոնական կայքում՝ www.armswissbank.am հասցեով:

ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ

Ֆինանսային և Ինվեստիցիոնական Ընկերակազմ

ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Է՝

Բաժնետերերի Ընդհանուր ժողովի

27.10.2004թ. թիվ 1-2004 որոշմամբ

ՓՈՓՈԽՎԱԾ Է՝

Բաժնետերերի Ընդհանուր ժողովի

13.02.2015թ. թիվ 01-2015 որոշմամբ

Փոփոխության հերթական համարը՝ 9

ԳՐԱՆՑՎԱԾ Է՝

ՀՀ Կենտրոնական բանկում

_____թ. թիվ _____
որոշմամբ

Բանկի պետական գրանցման
համարը՝ 84

Բանկի Խորհրդի նախագահ՝

Արտան Սիրմակեա

02574955

ՀՀ Կենտրոնական բանկի նախագահ՝

Արթուր Չավադյան

Կ Ա Ն Ո Ն Ա Դ Ր ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ»

ՓԱԿ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

1. Ընդհանուր դրույթներ

- 1.1. «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» փակ բաժնետիրական ընկերությունը (այսուհետ՝ Բանկ) շահույթ ստանալու նպատակ հետապնդող առևտրային կազմակերպություն է:
- 1.2. Բանկի հիմնադիր փաստաթուղթը սույն կանոնադրությունն է, որի պահանջները պարտադիր են Բանկի բաժնետերերի և կառավարման բոլոր մարմինների համար:
- 1.3. Բանկը համարվում է ստեղծված և ձեռք է բերում իրավաբանական անձի կարգավիճակ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկում (այսուհետ՝ Կենտրոնական բանկ) գրանցվելու օրվանից:
- 1.4. Բանկն իրավունք ունի իրականացնել բանկային գործունեություն և օրենսդրությամբ սահմանված ֆինանսական գործառնություններ Կենտրոնական բանկից բանկային գործունեության լիցենզիա ստանալու օրվանից:
- 1.5. Բանկը երաշխավորում է իր հաճախորդների բանկային գաղտնիք հանդիսացող տեղեկությունների պահպանումը օրենքով սահմանված կարգով:
- 1.6. Բանկը պատասխանատվություն չի կրում իրավասու մարմինների կողմից Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ նախատեսված կարգով հաճախորդի հաշիվների կամ գույքի արգելադրման, առգրավման, բռնագրավման կամ բռնագանձում տարածելու հետևանքով հաճախորդի կրած վնասների համար:
- 1.7. Բանկն իր պարտավորությունների համար պատասխանատվություն է կրում սեփականության իրավունքով իրեն պատկանող գույքով (միջոցներով), եթե այլ բան նախատեսված չէ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ:
- 1.8. Բանկն ունի սեփականության իրավունքով իրեն պատկանող գույք, օրենքով սահմանված կարգով գրանցված ֆիրմային անվանում և խորհրդանիշ, իր անվամբ և խորհրդանիշով կլոր կնիքներ, որոնց հայերեն տեքստը կարող է զուգակցվել անգլերեն և/կամ ռուսերեն տեքստով, դրոշմներ, բլանկներ և համարային կնիքներ Բանկի տարածքային ստորաբաժանումների համար:
- 1.9. Բանկն իրավունք ունի իր անունից ձեռք բերել և իրականացնել գույքային և անձնական ոչ գույքային իրավունքներ, կրել պարտավորություններ, լինել հայցվոր կամ պատասխանող դատարաններում:
- 1.10. Բանկի գտնվելու վայրն է՝ ք. Երևան, Վազգեն Սարգսյան 10: Բանկի փոստային հասցեն է՝ ք. Երևան 0010, Վազգեն Սարգսյան 10:
- 1.11. Բանկի լրիվ ֆիրմային անվանումն է՝ հայերեն՝ «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԱԿ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ ռուսերեն՝ ЗАКРЫТОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО «АРМСВИСБАНК» անգլերեն՝ “ARMSWISSBANK” CLOSED JOINT STOCK COMPANY.
- 1.12. Բանկի կրճատ ֆիրմային անվանումն է՝ հայերեն՝ «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ ռուսերեն՝ ЗАО “АРМСВИСБАНК” անգլերեն՝ “ARMSWISSBANK” CJSC.

2. Բանկի տարածքային ստորաբաժանումները

- 2.1. Բանկը Հայաստանի Հանրապետությունում և արտասահմանում կարող է հիմնել իրավաբանական անձի կարգավիճակ չունեցող մասնաճյուղեր և ներկայացուցչություններ, որոնք Հայաստանի Հանրապետության տարածքում հիմնվելու դեպքում գրանցվում են Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով, իսկ արտասահմանում՝ տվյալ երկրի օրենսդրությամբ սահմանված կարգով՝ պահպանելով Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության պահանջները:
- 2.2. Բանկի տարածքային ստորաբաժանումները գործում են Բանկի կողմից հաստատված կանոնադրությունների հիման վրա:
- 2.3. Բանկի տարածքային ստորաբաժանումների ստեղծումը, գրանցումը և լուծարումն իրականացվում է օրենքներով և այլ իրավական ակտերով սահմանված կարգով:
- 2.4. Մասնաճյուղը Բանկի անունից իրականացնում է բանկային գործունեություն և մասնաճյուղի կանոնադրությունում նախատեսված ֆինանսական գործառնություններ, ինչպես նաև ներկայացուցչական ֆունկցիա:
- 2.5. Ներկայացուցչությունը ներկայացնում է Բանկի շահերը և իրականացնում դրանց պաշտպանությունը, առանց բանկային գործունեություն կամ օրենսդրությամբ սահմանված ֆինանսական գործառնություններ իրականացնելու:
- 2.6. Մասնաճյուղերի և ներկայացուցչությունների գույքը հաշվառվում է ինչպես Բանկի հաշվեկշռում, այնպես էլ դրանց առանձին հաշվեկշիռներում:
- 2.7. Բանկի տարածքային ստորաբաժանումների ղեկավարները նշանակվում են Բանկի կողմից և գործում են Բանկի կողմից երեք տարուց ոչ ավելի ժամկետով տրված լիազորագրի հիման վրա:

3. Բանկի կողմից իրականացվող ֆինանսական գործառնությունները և այլ գործարքները

- 3.1. Բանկը բանկային գործունեություն իրականացնելու լիցենզիայի հիման վրա ռեզիդենտների և ոչ ռեզիդենտների հետ կարող է իրականացնել օրենքով և այլ իրավական ակտերով բանկերին թույլատրված բոլոր ֆինանսական գործառնությունները, այդ թվում՝
  - ա) ընդունել ցպահանջ և ժամկետային ավանդներ,
  - բ) տրամադրել առևտրային և սպառողական վարկեր, այդ թվում՝ հիփոթեքային վարկեր, իրականացնել պարտքի կամ առևտրային գործարքների ֆինանսավորում, ֆակտորինգ,
  - գ) տրամադրել բանկային երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ (վարկային նամակներ),
  - դ) բացել և վարել հաշիվներ, այդ թվում՝ այլ բանկերի թղթակցային հաշիվներ,
  - ե) մատուցել վճարահաշվարկային ծառայություններ և (կամ) այլ կերպ սպասարկել հաճախորդների հաշիվները,

- զ) թողարկել, գնել (գեղչել), վաճառել և սպասարկել արժեթղթեր, վճարային փաստաթղթեր, ճանապարհային չեկեր, քարտեր և այլ գործիքներ, կատարել նման այլ գործառնություններ,
  - է) իրականացնել ինվեստիցիոն (ներդրումային) և բաժանորդագրական գործունեություն,
  - ը) մատուցել ֆինանսական գործակալի (ներկայացուցչի) ծառայություններ, կառավարել այլ անձանց արժեթղթերն ու ներդրումները (հավատարմագրային (լիազորագրային) կառավարում),
  - թ) գնել, վաճառել և կառավարել թանկարժեք մետաղների բանկային (ստանդարտացված) ձուլակտորներ և հուշադրամ,
  - ժ) գնել և վաճառել (փոխանակել) արտարժույթ, այդ թվում՝ կնքել դրամի և արտարժույթի ֆյուչերսներ, օպցիոններ և նման այլ գործարքներ,
  - ժա) իրականացնել ֆինանսական վարձակալություն (լիզինգ),
  - ժբ) ի պահ ընդունել թանկարժեք մետաղներ, քարեր, ոսկերչական իրեր, արժեթղթեր, փաստաթղթեր և այլ արժեքներ,
  - ժգ) մատուցել ֆինանսական և ինվեստիցիոն խորհրդատվություն,
  - ժդ) ստեղծել և սպասարկել հաճախորդների վարկարժանության տեղեկատվական համակարգ, իրականացնել պարտքերի հետ ստացման գործունեություն:
- 3.2. Բանկը կարող է կնքել քաղաքացիաիրավական ցանկացած գործարք, որն անհրաժեշտ կամ նպատակահարմար է բանկային գործունեություն իրականացնելու համար:
- 3.3. Բանկը չի կարող իրականացնել արտադրական, առևտրային և ապահովագրական գործունեություն, եթե բանկերի համար դրանք թույլատրված չեն օրենքով:
- 3.4. Բանկը ֆինանսական գործառնություններն իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետության դրամով և արտարժույթով, ինչպես կանխիկ, այնպես էլ անկանխիկ ձևով:
- 3.5. Բանկն ինքն է որոշում ներգրավվող ավանդների, իր կողմից տրամադրվող վարկերի, սեփական արժեթղթերի տոկոսադրույքները և իր ծառայությունների միջնորդավճարների չափը:
- 3.6. Բանկի և հաճախորդի միջև հարաբերությունները կարգավորվում են օրենքով և կողմերի միջև կնքված պայմանագրով:

4. Բանկի կանոնադրական հիմնադրամը, այլ հիմնադրամներ

- 4.1. Բանկի կանոնադրական հիմնադրամը կազմում է 8,752,800,000 (ութ միլիարդ յոթ հարյուր հիսուններկու միլիոն ութ հարյուր հազար) Հայաստանի Հանրապետության դրամ, որը ներառում է տեղաբաշխված 14588 (տասնչորս հազար հինգ հարյուր ութսունութ) հատ սովորական բաժնետոմս, յուրաքանչյուրը 600,000 (վեց հարյուր հազար) Հայաստանի Հանրապետության դրամ անվանական արժեքով:

Բանկի 11670 (տասնմեկ հազար վեց հարյուր յոթանասուն) հատ սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերն է հանդիսանում Վարդան Միրմաքեշը, իսկ

- 2918 (երկու հազար ինը հարյուր տասնութ) հատ սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերն է հանդիսանում «Բելեգինգամաչեփիչ Ջոնգո» ՍՊԸ-ն:
- 4.2. Բանկը կարող է ավելացնել իր կանոնադրական հիմնադրամի չափը Բանկի բաժնետոմսերի անվանական արժեքի ավելացմամբ կամ լրացուցիչ բաժնետոմսերի տեղաբաշխմամբ, եթե փաստացի տեղաբաշխված բաժնետոմսերը լրիվ վճարվել են:
- 4.3. Բանկի կանոնադրական հիմնադրամը համալրվում է Հայաստանի Հանրապետության արժույթով:
- 4.4. Բանկը կարող է թողարկել և տեղաբաշխել արտոնյալ բաժնետոմսեր, որոնց տեսակարար կշիռը կանոնադրական հիմնադրամում չի կարող ավելի լինել 25%-ից:
- 4.5. Բանկը, իր գործունեության ֆինանսական արդյունքներն ամփոփելուց հետո, կարող է շահույթի մի մասը ներդնել կանոնադրական հիմնադրամում՝ բաժնետերերին տեղաբաշխելով նոր բաժնետոմսեր կամ ավելացնելով տեղաբաշխված բաժնետոմսերի անվանական արժեքը:
- 4.6. Բանկի փաստացի համալրված կանոնադրական հիմնադրամի նվազեցումն արգելվում է՝ անկախ նվազեցման եղանակից:
- 4.7. Բանկում ստեղծվում է պահուստային հիմնադրամ՝ փաստացի համալրված կանոնադրական հիմնադրամի 15%-ի չափով, որն օգտագործվում է Բանկի կրած կորուստները (վնասները) ծածկելու, Բանկի թողարկած պարտատոմսերը մարելու համար, եթե Բանկի շահույթը այդ նպատակին չի բավարարում:
- 4.8. Պահուստային հիմնադրամը ձևավորվում է Բանկի շահույթից՝ տարեկան արդյունքները Ընդհանուր ժողովի կողմից հաստատելուց հետո: Պահուստային հիմնադրամին կատարվող մասհանումների չափը սահմանվում է Ընդհանուր ժողովի կողմից, ոչ պակաս տարեկան գուտ շահույթի 5%:
- 4.9. Բանկը օրենքներով և այլ իրավական ակտերով սահմանված կարգով ստեղծում է հիմնական միջոցների, արժեթղթերի, թանկարժեք մետաղների և արտարժույթի վերագնահատման, անհուսալի վարկերի և դեբիտորական պարտքերի դուրսգրման ֆոնդեր (պահուստաֆոնդեր):

5. Բանկի բաժնետոմսերը

- 5.1. Բանկի բաժնետոմսերը բաժնետերերի միջև տեղաբաշխվում են փակ բաժանորդագրության ձևով:
- 5.2. Բանկի մեկ սովորական բաժնետոմսն իր սեփականատիրոջը տալիս է Ընդհանուր ժողովում մեկ ձայնի իրավունք:
- 5.3. Բանկի բաժնետերերի ռեեստրը վարվում է նման գործունեություն իրականացնելու թույլտվություն ունեցող անձի կողմից:
- 5.4. Ընկերության բաժնետոմսերը ոչ փաստաթղթային են:

6. Բանկի պարտատոմսերը և այլ արժեթղթերը

- 6.1. Բանկն իրավունք ունի թողարկել պարտատոմսեր և Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ նախատեսված այլ արժեթղթեր:

- 6.2. Բանկի պարտատոմսերի և այլ արժեթղթերի թողարկումը կատարվում է Խորհրդի որոշմամբ, որում սահմանվում են պարտատոմսերի մարման ձևը, ժամկետները և պայմանները:

7. Բանկի բաժնետերերը

- 7.1. Բանկի բաժնետեր կարող են լինել Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական և իրավաբանական անձինք՝ ենթարկվելով օրենքով և սույն Կանոնադրությամբ բաժնետերերի համար նախատեսված սահմանափակումներին:
- 7.2. Բանկը պատասխանատվություն չի կրում իր բաժնետերերի պարտավորությունների համար, եթե այդպիսիք չի ստանձնել որպես երրորդ անձ կամ երաշխավոր:
- 7.3. Բանկին պարտադիր ցուցում տալու իրավունք կամ Բանկի գործունեությունը օրենքով չարգելված այլ կերպ կանխորոշելու հնարավորություն ունեցող բաժնետերը (բաժնետերերը) Բանկի անվճարունակության դեպքում Բանկի պարտավորությունների դիմաց կրում է (են) լրացուցիչ (սուբսիդիար) պատասխանատվություն, եթե նշված իրավունքը կամ հնարավորությունը ունեցող բաժնետերը (բաժնետերերը) դրանք իրագործելիս նախօրոք իմացել է (են), որ դրա հետևանքով Բանկը կհայտնվի օրենքով սահմանված անվճարունակության վիճակում, այդ թվում՝ կսպառի հիմնական կապիտալի զգալի մասը:
- 7.4. Բանկի բաժնետերը պարտավոր է՝
- ա) բաժնետոմսերի թողարկման որոշմամբ սահմանված ժամկետներում լրիվ վճարել իր բաժնետոմսերի արժեքը,
  - բ) ձեռնպահ մնալ Բանկի հաճախորդների և Բանկի գործունեության վերաբերյալ գաղտնիք հանդիսացող տեղեկությունների հրապարակումից կամ այլ կերպ այլ անձանց դրանք հայտնի դարձնելուց,
  - գ) ենթարկվել օրենքների, այլ իրավական ակտերի և սույն Կանոնադրության պահանջներին:
- 7.5. Բանկի սովորական բաժնետոմսերի սեփականատեր բաժնետերն իրավունք ունի՝
- ա) անձամբ կամ ներկայացուցչի միջոցով մասնակցել Ընդհանուր ժողովին՝ վերջինիս իրավասությանը պատկանող բոլոր հարցերի նկատմամբ ձայնի իրավունքով՝ ըստ իր բաժնետոմսերի քանակի,
  - բ) օրենքներով կամ այլ իրավական ակտերով սահմանված կարգով անձամբ կամ ներկայացուցչի միջոցով մասնակցել Բանկի կառավարմանը,
  - գ) ստանալ շահաբաժիններ Բանկի գործունեությունից առաջացած շահույթից,
  - դ) ստանալ Բանկի գործունեության վերաբերյալ տեղեկատվություն՝ ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով,
  - ե) ծանոթանալ Բանկի հաշվեկշռին, ֆինանսական և հարկային հաշվետվություններին,
  - զ) առաջնահերթության կարգով ձեռք բերել Բանկի կողմից թողարկվող և տեղաբաշխվող բաժնետոմսերը և այլ արժեթղթերը,

- է) Բանկի սեփական միջոցների հաշվին Բանկի կանոնադրական հիմնադրամի չափն ավելացնելիս անվճար ստանալ համապատասխան քանակությամբ սովորական բաժնետոմսեր,
- ը) Բանկի լուծարման դեպքում ստանալ Բանկի գույքի (միջոցների) իրեն հասանելիք մասը,
- թ) սույն Կանոնադրությամբ և օրենքով սահմանված կարգով օտարել կամ այլ ձևով այլ անձանց փոխանցել իր սեփականությունը հանդիսացող բաժնետոմսերը,
- ժ) իրականացնել օրենսդրությամբ իրեն վերապահված այլ լիազորություններ:

8. Բանկի շահույթի բաշխումը

- 8.1. Տարեկան գործունեության արդյունքում Բանկի ստացած համախառն եկամտի և օրենքով թույլատրված նվազեցումների դրական տարբերությունը՝ հարկվող շահույթը, ենթակա է հարկման՝ համաձայն Հայաստանի Հանրապետության հարկային օրենսդրության:
- 8.2. Բանկի զուտ շահույթը որոշվում է որպես Բանկի ստացած համախառն եկամտի, կատարված բոլոր նվազեցումների և վճարված շահութահարկի դրական տարբերություն:
- 8.3. Չուտ շահույթի բաշխումն իրականացվում է սույն Կանոնադրությամբ և Ընդհանուր ժողովի կողմից սահմանված ֆոնդերի համալրման և սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերին շահաբաժինների վճարման նպատակով:
- 8.4. Շահաբաժինները վճարվում են ֆինանսական (հաշվետու) տարվա զուտ շահույթից, Հայաստանի Հանրապետության դրամով՝ տարեկան շահաբաժինների վճարման ձևով:
- 8.5. Տարեկան շահաբաժինների վճարման, շահաբաժնի չափի և ձևի մասին որոշումը ընդունում է Ընդհանուր ժողովը՝ սահմանելով նաև վճարման ամսաթիվը:

Բանկի բաժնետերերին շահաբաժիններ բաշխելն արգելվում է, եթե տվյալ պահին Բանկի կրած կորուստները (վնասները) հավասար են կամ գերազանցում են այդ պահին Բանկում առկա չբաշխված զուտ շահույթի գումարը:

9. Բանկի կառավարման մարմինները

9.1. Բանկի կառավարման մարմիններն են՝

- բաժնետերերի Ընդհանուր ժողովը (այսուհետ՝ Ընդհանուր ժողով),
- Բանկի Խորհուրդը (այսուհետ՝ Խորհուրդ),
- Բանկի գործադիր մարմինը՝ Բանկի Տնօրինությունը (այսուհետ՝ Տնօրինություն) և Բանկի Գործադիր տնօրեն - Տնօրինության նախագահը (այսուհետ՝ Գործադիր տնօրեն):

10. Կառավարման մարմիններ: Ընդհանուր ժողով: Գումարման կարգը: Իրավասությունները: Որոշումների ընդունման կարգը

- 10.1. Ընդհանուր ժողովը Բանկի կառավարման բարձրագույն մարմինն է:
- 10.2. Ընդհանուր ժողովները կարող են գումարվել հերթական կամ արտահերթ:
- 10.3. Ընդհանուր ժողովը գումարվում է բաժնետերերի համատեղ նիստի կամ հեռակա կարգով քվեարկության (հարցման) միջոցով: Հեռակա քվեարկության կարգով չեն կարող ընդունվել սույն Կանոնադրության 10.19 կետի «բ», «գ» և «է» ենթակետերով նախատեսված հարցերի վերաբերյալ որոշումները: Ընդ որում, Ընդհանուր ժողովի նիստը, որի ժամանակ Ընդհանուր ժողովի մասնակիցները կարող են հաղորդակցվել միմյանց հետ հեռախոսային, հեռուստակապի կամ այլ կապի միջոցով՝ իրական ժամային ռեժիմում, հեռակա կարգով անցկացված նիստ չի համարվում:
- 10.4. Տարեկան ժողովը գումարվում է ֆինանսական տարվա ավարտից հետո՝ ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված ժամկետում:
- 10.5. Արտահերթ ժողովները գումարվում են Խորհրդի որոշմամբ՝ սեփական նախաձեռնությամբ: Արտահերթ ժողովներ կարող են գումարվել նաև Բանկի Գործադիր տնօրենի, Բանկի արտաքին աուդիտն անցկացնող անձի կամ պահանջը ներկայացնելու դրությամբ Բանկի սովորական բաժնետոմսերի առնվազն 10%-ի սեփականատեր հանդիսացող բաժնետերերի (բաժնետերերի) պահանջով, եթե պահանջը ներկայացված է օրենքով սահմանված կարգով:
- 10.6. Բանկի Գործադիր տնօրենի, Բանկի արտաքին աուդիտն անցկացնող անձի կամ պահանջը ներկայացնելու դրությամբ Բանկի սովորական բաժնետոմսերի առնվազն 10%-ի սեփականատեր հանդիսացող բաժնետերերի (բաժնետերերի) կողմից օրենքով և սույն Կանոնադրությամբ սահմանված կարգով պահանջ ներկայացնելու դեպքում Խորհուրդը պարտավոր է 10 օրվա ընթացքում որոշում ընդունել արտահերթ Ընդհանուր ժողովի գումարման մասին և գումարել այն պահանջը ներկայացնելու պահից ոչ ուշ, քան 45 օրվա ընթացքում: Խորհրդի կողմից Ընդհանուր ժողով չգումարելու դեպքում այն կարող է գումարվել պահանջը ներկայացրած անձանց կողմից՝ սույն Կանոնադրությամբ Ընդհանուր ժողով գումարելու համար սահմանված կարգով:
- 10.7. Ընդհանուր ժողովին մասնակցելու իրավունք ունեցող բաժնետերերի ցուցակը կազմվում է բաժնետերերի ռեեստրի տվյալների հիման վրա Խորհրդի սահմանած ամսաթվի դրությամբ:

- 10.8. Բանկը պարտավոր է ցանկացած բաժնետիրոջը վերջինիս առաջին իսկ պահանջով տրամադրել տեղեկանք՝ նրան բաժնետերերի ցուցակում ընդգրկված լինելու կամ չլինելու մասին:
- 10.9. Ընդհանուր ժողովի գումարման մասին Խորհուրդը Ընդհանուր ժողովին մասնակցելու իրավունք ունեցող բաժնետիրոջը օրենքով սահմանված կարգով ծանուցում է առնվազն 15 օր առաջ:
- 10.10. Հեռակա քվեարկության կարգով Ընդհանուր ժողով գումարելու դեպքում, ի լրումն օրենքով սահմանված տեղեկությունների, պատվիրված նամակով բաժնետերերին առաքվում են նաև քվեաթերթիկները, Ընդհանուր ժողովում քննարկվող հարցերին վերաբերող տեղեկությունները և նյութերը:
- 10.11. Բանկի ձայնի իրավունք տվող բաժնետոմսերի առնվազն 10%-ի սեփականատեր բաժնետիրոջը տրամադրվում է նաև Ընդհանուր ժողովին մասնակցելու իրավունք ունեցող բաժնետերերի ցուցակը:
- 10.12. Բաժնետերն իրավունք ունի հեռակա միատի ձևով գումարվող Ընդհանուր ժողովի քվեարկությանը մասնակցել իր կողմից լրացված քվեաթերթիկը Բանկին ուղարկելու միջոցով, եթե քվեաթերթիկը Բանկին հասել է մինչև Ընդհանուր ժողովի մասնակիցների գրանցման ավարտի պահը: Նշված ժամկետում Բանկին հասած քվեաթերթիկը գրանցվում է Ընդհանուր ժողովի մասնակիցների գրանցման ցուցակում և հաշվի է առնվում քվեարկության ժամանակ:
- 10.13. Ընդհանուր ժողովում սովորական բաժնետոմսի սեփականատեր բաժնետերերն ունեն Բանկի կանոնադրական հիմնադրամում իրենց լրիվ վճարված սովորական բաժնետոմսերին համամասնական ձայնի իրավունք, եթե բացակայում են սույն Կանոնադրությամբ սահմանված սահմանափակումները՝ կապված նշանակալից մասնակցության տիրապետման հետ:
- 10.14. Ընդհանուր ժողովի քվորումն ապահովված է համարվում, եթե Ընդհանուր ժողովի մասնակիցների գրանցման ավարտի պահին գրանցվել է Բանկի ձայնի իրավունք տվող տեղաբաշխված բաժնետոմսերի 50%-ից ավելին համատեղ տիրապետող բաժնետերերը (ներկայացուցիչները), կամ նրանց կողմից լրացված քվեաթերթիկները:
- 10.15. Քվորումի բացակայության դեպքում Խորհուրդը նշանակում է նոր Ընդհանուր ժողովի գումարման ամսաթիվը և այդ ամսաթվից առնվազն 15 օր առաջ նոր Ընդհանուր ժողով գումարելու մասին օրենքով սահմանված կարգով ծանուցում է Ընդհանուր ժողովին մասնակցելու իրավունք ունեցող բաժնետերերին և պատվիրված նամակներով բաժնետերերին ծանուցում է նոր Ընդհանուր ժողով գումարելու մասին՝ նույն նամակով ուղարկելով նաև քվեաթերթիկը:
- 10.16. Եթե նոր Ընդհանուր ժողովի գումարման ամսաթիվը Խորհուրդը տեղափոխում է առաջին Ընդհանուր ժողովի գումարման ամսաթվից 20 օրից պակաս ժամկետով, ապա Ընդհանուր ժողովին մասնակցելու իրավունք ունեցող բաժնետերերի նոր ցուցակներ չեն կազմվում: Հակառակ դեպքում նոր Ընդհանուր ժողովի գումարման ամսաթվին նախորդող 20-րդ օրը Խորհրդի կողմից սահմանվում է Ընդհանուր ժողովին մասնակցելու իրավունք ունեցող բաժնետերերի ցուցակների կազմման ամսաթիվ:

- 10.17. Նոր Ընդհանուր ժողովի քվորումն ապահովված է համարվում, եթե Ընդհանուր ժողովի մասնակիցների գրանցման ավարտի պահին գրանցվել են բաժնետերերի ցուցակում ընդգրկված և Բանկի ձայնի իրավունք տվող բաժնետոմսերի 30%-ից ավելին համատեղ տիրապետող բաժնետերերը (ներկայացուցիչները), կամ նրանց կողմից լրացված քվեաթերթիկները:
- 10.18. Ընդհանուր ժողովի կողմից ընդունված որոշումների մասին տեղեկությունները բաժնետերերին հայտնվում են պատվիրված նամակներով կամ առնվազն 1000 տպաքանակ ունեցող մամուլի միջոցում տրված հայտարարությամբ՝ որոշման ընդունման օրվանից 45 օրվա ընթացքում:
- 10.19. Ընդհանուր ժողովի իրավասություններն են՝
- ա) Բանկի Կանոնադրության հաստատումը, դրա մեջ փոփոխությունների և լրացումների կատարումը, Բանկի Կանոնադրության հաստատումը նոր խմբագրությամբ,
  - բ) Բանկի վերակազմակերպումը,
  - գ) Բանկի լուծարումը, լուծարային հանձնաժողովի նշանակումը, ամփոփ, միջ-անկյալ և լուծարման հաշվեկշիռների հաստատումը,
  - դ) Խորհրդի քանակական կազմի հաստատումը, դրա անդամների ընտրությունը և լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցումը: Խորհրդի քանակական կազմի հաստատման և անդամների ընտրության հարցերը քննարկվում են բացառապես տարեկան Ընդհանուր ժողովներում: Խորհրդի անդամների ընտրության հարցը Բանկի արտահերթ Ընդհանուր ժողովներում կարող է քննարկվել, եթե արտահերթ Ընդհանուր ժողովը որոշում է ընդունել Խորհրդի կամ նրա առանձին անդամների լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցման մասին,
  - ե) բաժնետոմսերի անվանական արժեքի ավելացման ճանապարհով կամ լրացուցիչ բաժնետոմսերի տեղաբաշխման միջոցով Բանկի կանոնադրական հիմնադրամի չափի մեծացումը,
  - զ) Խորհրդի ներկայացմամբ Բանկի արտաքին աուդիտն իրականացնող անձի հաստատումը,
  - է) Բանկի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների, շահույթների և վնասների բաշխման հաստատումը, տարեկան շահաբաժինների վճարման մասին որոշման ընդունումը և տարեկան շահաբաժինների չափի հաստատումը,
  - ը) շահագրգռվածության առկայության դեպքում գործարքների կնքման մասին որոշումների ընդունումը՝ օրենքով սահմանված դեպքերում,
  - թ) բաժնետոմսերի համախմբումը (կոնսոլիդացիան) և բաժանումը,
  - ժ) օրենքով սահմանված դեպքերում Բանկի գույքի օտարման և ձեռք բերման հետ կապված խոշոր գործարքների կնքման համաձայնությունը (Բանկի ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի 50%-ից ավելին),
  - ժա) Բանկի կողմից տեղաբաշխված բաժնետոմսերի ձեռքբերումը և հետգնումը օրենքով նախատեսված դեպքերում,
  - ժբ) Խորհրդի նախագահի և անդամների վարձատրության չափի սահմանումը,
  - ժգ) օրենքով և սույն Կանոնադրությամբ սահմանված այլ լիազորություններ:

- 10.20. Որոշումներն ընդունվում են Ընդհանուր ժողովին մասնակցող բաժնետերերի ձայների պարզ մեծամասնությամբ, բացառությամբ սույն Կանոնադրության 10.19. կետի «ա», «բ», «գ», «ը» և «ժ» ենթակետերով սահմանված հարցերի, որոնց շուրջ որոշումներն ընդունվում են Ընդհանուր ժողովին մասնակցող ձայնի իրավունք տվող բաժնետոմսերի սեփականատերերի ձայների 3/4-ով:
- 10.21. Սույն Կանոնադրության 10.19. կետում նշված իրավասությունները հանդիսանում են Ընդհանուր ժողովի բացառիկ իրավասությունները և չեն կարող փոխանցվել Բանկի Խորհրդին, ինչպես նաև Բանկի Գործադիր տնօրենին, նրա տեղակալներին, Բանկի գլխավոր հաշվապահին կամ այլ անձի:
- 10.22. Ընդհանուր ժողովի քննարկմանը չեն կարող դրվել օրենքում կամ սույն Կանոնադրության 10.19. կետով Ընդհանուր ժողովի իրավասությանը չվերապահված հարցեր:
- 10.23. Ընդհանուր ժողովի արձանագրությունը կազմվում է 2 օրինակից, Ընդհանուր ժողովի ավարտից 5 օրվա ընթացքում, որոնք ստորագրվում են Ընդհանուր ժողովի նախագահի և քարտուղարի կողմից:

11. Կառավարման մարմիններ: Խորհուրդ

- 11.1. Խորհուրդն իրականացնում է Բանկի գործունեության ընդհանուր ղեկավարումը, բացառությամբ Ընդհանուր ժողովի բացառիկ իրավասությունը հանդիսացող հարցերի:
- 11.2. Խորհրդի անդամ կարող է լինել Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ այն գործունակ անձը, որը բավարարում է Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով և Կենտրոնական բանկի իրավական ակտերով սահմանված պահանջներին:
- 11.3. Յուրաքանչյուր բաժնետեր Խորհրդում կարող է գրադեցնել մեկ տեղ: Բանկի բաժնետեր չհանդիսացող անձինք ևս կարող են ընտրվել Խորհրդի կազմում:
- 11.4. Խորհրդի անդամներն ընտրվում են Բանկի տարեկան Ընդհանուր ժողովում Բանկի ներկա բաժնետերերի, իսկ Բանկի Խորհրդի անդամի լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցման դեպքում՝ արտահերթ Ընդհանուր ժողովում Բանկի ներկա բաժնետերերի ձայների 3/4-ով: Խորհրդի անդամների պաշտոնավարման ժամկետը սահմանվում է Ընդհանուր ժողովի կողմից և չի կարող մեկ տարուց պակաս լինել:
- 11.5. Ընդհանուր ժողովին մասնակցելու իրավունք ունեցող բաժնետերերի ցուցակը կազմելու ամսաթվի դրությամբ Բանկի ձայնի իրավունք տվող բաժնետոմսերի 10%-ի սեփականատերը կամ վերջինիս բաժնետոմսերի անվանական սեփականատերը իրավունք ունի առանց ընտրության ընդգրկվելու Խորհրդի կազմում կամ դրանում նշանակել իր ներկայացուցչին՝ օրենքով սահմանված կարգով:
- 11.6. Խորհրդի կազմը սահմանվում է առնվազն 5 (հինգ) հոգի:
- 11.7. Խորհրդի անդամը պարտավոր է Խորհրդին, ներքին աուդիտին և արտաքին աուդիտն իրականացնող անձին տրամադրել օրենքով սահմանված տեղեկություններ՝ Բանկի գործարքներում իր շահագրգռվածության, Բանկի հետ գործարք իրականացնող անձանց հետ իր փոխկապակցվածության մասին:

- 11.8. Խորհրդի նիստերը գումարվում են Խորհրդի նախագահի կողմից՝ իր նախաձեռնությամբ, Խորհրդի անդամի, Բանկի Գործադիր տնօրենի, ներքին աուդիտի ստորաբաժանման ղեկավարի, Բանկի արտաքին աուդիտն իրականացնող անձի, Կենտրոնական բանկի խորհրդի, ինչպես նաև Բանկի քվեարկող բաժնետոմսերի 5 կամ ավելի տոկոս ունեցող մասնակցի (մասնակիցների) գրավոր պահանջով:
- 11.9. Խորհրդի նիստերը պետք է գումարվեն առնվազն 2 (երկու) ամիսը մեկ: Խորհրդի նիստերի գումարման և անցկացման կարգը սահմանվում է Ընդհանուր ժողովի կողմից հաստատված Խորհրդի Կանոնակարգով:
- 11.10. Խորհրդում քվեարկությունը կարող է անցկացվել նաև հեռակա կարգով: Ընդ որում, խորհրդի նիստը, որի ժամանակ Խորհրդի բոլոր մասնակիցները կարող են հաղորդակցվել միմյանց հետ հեռախոսային, հեռուստակապի կամ այլ կապի միջոցով՝ իրական ժամային ռեժիմում, հեռակա կարգով անցկացված նիստ չի համարվում:
- 11.11. Խորհրդի նիստն իրավագոր է, եթե նիստին մասնակցում են առնվազն Խորհրդի 3 (երեք) անդամ:
- 11.12. Խորհրդի նիստերի բոլոր հարցերի քննարկումը կարող է տեղի ունենալ միայն Գործադիր տնօրենի պարտադիր մասնակցությամբ, բացառությամբ Գործադիր տնօրենի լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցման, ինչպես նաև նրա վարձատրության պայմանների հաստատման հարցերի: Բանկի Գործադիր տնօրենը մասնակցում է Խորհրդի նիստերին խորհրդակցական ձայնի իրավունքով:
- 11.13. Խորհրդի յուրաքանչյուր անդամ ունի մեկ ձայն: Չայնի և քվեարկության իրավունքի փոխանցումն այլ անձի չի թույլատրվում:
- 11.14. Խորհրդի որոշումներն ընդունվում են ձայների պարզ մեծամասնությամբ: Չայների հավասարության դեպքում Խորհրդի նախագահի ձայնը վճռորոշ է, ընդ որում Խորհրդի նախագահը պարտավոր է իր կարծիքը հայտնել վերջինը:
- 11.15. Խորհրդի նիստերն արձանագրվում են նիստի ավարտից հետո 10-օրյա ժամկետում: Խորհրդի նիստի արձանագրությունն ստորագրում են նիստին մասնակցող բոլոր անդամները, որոնք և պատասխանատվություն են կրում արձանագրությունում առկա տեղեկությունների ճշտության և հավաստիության համար:
- 11.16. Խորհուրդը լիազորված և իրավասու է՝
- ա) որոշել Բանկի գործունեության հիմնական ուղղությունները, ընդունել Բանկի զարգացման տնտեսական ծրագրեր, Բանկի ֆինանսական դրության առողջացման ծրագրեր,
  - բ) գումարել Բանկի տարեկան և արտահերթ Ընդհանուր ժողով, հաստատել Ընդհանուր ժողովի օրակարգը,
  - գ) սահմանել Բանկում ներքին հսկողության ստանդարտները, ձևավորել Բանկի ներքին աուդիտի ստորաբաժանումը, հաստատել նրա տարեկան աշխատանքային ծրագիրը, հաստատել ներքին աուդիտի աշխատակիցների լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցման և վարձատրության պայմանները,
  - դ) լուծել Ընդհանուր ժողովի նախապատրաստման և գումարման հետ կապված հարցերը, այդ թվում՝ սահմանել Ընդհանուր ժողովին մասնակցելու իրավունք ունեցող բաժնետերերի ցուցակի կազմման ամսաթիվը,

- ե) նշանակել Բանկի Գործադիր տնօրենին, վաղաժամկետ դադարեցնել նրա լիազորությունները, Գործադիր տնօրենի ներկայացմամբ նշանակել Բանկի գլխավոր հաշվապահին և Գործադիր տնօրենի տեղակալներին:
- զ) հաստատել Բանկի տարեկան ծախսերի նախահաշիվը և դրա կատարողականը,
- է) հաստատել Բանկի վարչակազմակերպական կառուցվածքը և հաստիքացուցակը, հաստատել Բանկի Գործադիր տնօրենի աշխատավարձը, սահմանել Բանկի աշխատակիցների աշխատանքի վարձատրման առավելագույն և նվազագույն սահմանները,
- ը) օրենքով սահմանված կարգով որոշել Բանկի գույքի (ներառյալ թողարկվող բաժնետոմսերի) շուկայական արժեքը,
- թ) սահմանել Բանկի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության՝ հաշվապահական հաշվառում վարելու և ֆինանսական հաշվետվություններ կազմելու նպատակով կիրառվող սկզբունքները, հիմունքները, եղանակները, կանոնները, ձևերը և կարգերը,
- ժ) սահմանել Բանկի արտաքին աուդիտն իրականացնող անձի վճարի չափը,
- ժա) Ընդհանուր ժողովին ներկայացնել առաջարկություններ տարեկան շահաբաժինների չափի և վճարման կարգի վերաբերյալ,
- ժբ) օգտագործել Բանկի պահուստային հիմնադրամը, Ընդհանուր ժողովի լիազորությամբ հաստատել շահույթից ձևավորված այլ ֆոնդերի օգտագործման կարգը,
- ժգ) սահմանել վարկավորման, դրամարկղային սպասարկման, տնտեսական գործունեության, արժեթղթերով գործառնությունների, այլ ներդրումների իրականացման քաղաքականությունը,
- ժդ) օրենքով սահմանված կարգով որոշում ընդունել Բանկի գույքի օտարման և ձեռք բերման հետ կապված խոշոր գործարքների կնքման վերաբերյալ (Բանկի ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի 25-50%-ի չափով),
- ժե) որոշում ընդունել դուստր ընկերությունների ստեղծման, նրանց և այլ անձանց կանոնադրական հիմնադրամում մասնակցության չափի մասին,
- ժզ) որոշում ընդունել շահագրգռվածության առկայությամբ գործարքի կնքման մասին,
- ժէ) հաստատել Գործադիր տնօրենի կողմից Բանկի պարտապանների պարտավորությունների վրա տոկոսների հաշվարկի դադարեցման, պարտքերի զեղչման կամ ներման հարցերի վերաբերյալ որոշումներ ընդունելու կարգը,
- ժը) տարեկան Ընդհանուր ժողովի գումարումից առաջ նախնական հաստատել Բանկի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունները,
- ժթ) որոշումներ ընդունել Բանկի տարածքային ստորաբաժանումների ստեղծման և լուծարման մասին,
- ի) հաստատել Բանկի տարածքային ստորաբաժանումների կանոնադրությունները,
- իա) հաստատել Բանկի գործունեությունը կանոնակարգող ներքին ակտերի ընդունման, հաստատման, դրանցում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու, դրանք ուժը կորցրած ճանաչելու կարգը,

- իբ) Բանկի պարտատոմսերի և այլ արժեթղթերի թողարկման մասին որոշման ընդունումը, դրանց տեղաբաշխման և մարման կարգի և պայմանների սահմանումը,
- իգ) իրականացնել սույն Կանոնադրությամբ և օրենքով Խորհրդին վերապահված այլ լիազորություններ:
- 11.17. Սույն Կանոնադրության 11.16. կետով սահմանված լիազորությունները Խորհրդի բացառիկ իրավասության ենթակա հարցեր են և չեն կարող փոխանցվել Բանկի կառավարման այլ մարմինների կամ այլ անձանց:
- 11.18. Խորհրդի նախագահն ընտրվում է Խորհրդի անդամների կազմից Խորհրդի անդամների կողմից՝ ձայների պարզ մեծամասնությամբ:
- 11.19. Խորհրդի նախագահը՝
- ա) կազմակերպում է Խորհրդի աշխատանքները,
  - բ) գումարում է Խորհրդի նիստերը և նախագահում դրանցում,
  - գ) կազմակերպում է Ընդհանուր ժողովի և Խորհրդի նիստերի արձանագրությունների վարումը,
  - դ) նախագահում է Ընդհանուր ժողովում,
  - ե) ստորագրում է Ընդհանուր ժողովի և Խորհրդի ընդունած որոշումները, դրանցով հաստատված փաստաթղթերը,
  - զ) Գործադիր տնօրենի հետ կնքում է աշխատանքային պայմանագիր,
  - է) կազմակերպում է Խորհրդին կից հանձնաժողովների աշխատանքը:
- 11.20. Խորհրդի նախագահի բացակայության կամ պաշտոնեական պարտականությունների կատարման անհնարինության դեպքում, նրա պարտականությունները Խորհրդի որոշմամբ կատարում է Խորհրդի անդամներից մեկը:

12. Կառավարման մարմիններ: Գործադիր մարմին

- 12.1. Բանկի ընթացիկ գործունեության ղեկավարումն իրականացնում են Տնօրինությունը և Բանկի Գործադիր տնօրենը: Գործադիր տնօրենը կարող է ունենալ տեղակալներ: Գործադիր տնօրենը նշանակվում է Խորհրդի կողմից, Գործադիր տնօրենի տեղակալները՝ Խորհրդի կողմից՝ Գործադիր տնօրենի ներկայացմամբ: Գործադիր տնօրեն, նրա տեղակալ, Տնօրինության անդամ չի կարող լինել այն անձը, որին օրենքով արգելված է լինել Բանկի ղեկավար և/կամ որը չի համապատասխանում Կենտրոնական բանկի որակավորման համապատասխանության չափանիշներին: Տնօրինության քանակական կազմը սահմանվում է Խորհրդի կողմից: Տնօրինության անդամները նշանակվում են Խորհրդի կողմից՝ Գործադիր տնօրենի ներկայացմամբ: Տնօրինության կազմում պարտադիր ընդգրկվում են բանկի Գործադիր տնօրենը, նրա տեղակալը (տեղակալները), գլխավոր հաշվապահը: Բանկի Տնօրինության կազմում Խորհրդի որոշմամբ կարող են ընդգրկվել նաև Բանկի աշխատակից հանդիսացող այլ անձինք:
- 12.2. Տնօրինությունը լիազորված և իրավասու է՝
- ա) քննարկել և Խորհրդի հաստատմանը ներկայացնել Բանկի հեռանկարային զարգացման ծրագիրը,

- բ) քննարկել և Խորհրդի հաստատմանը ներկայացնել Խորհրդի կողմից հաստատվող կարգերը, կանոնակարգերը, մասնաճյուղերի, ներկայացուցչությունների կանոնադրությունները, Բանկի վարչակազմակերպական կառուցվածքը, հաստիքացուցակը և այլ ներքին իրավական ակտերը,
  - գ) իր իրավասությունների սահմաններում հաստատել Բանկի գործունեության հետ կապված ընթացակարգեր, հրահանգներ և այլ ներքին իրավական ակտեր,
  - դ) հաստատել Բանկի կողմից մատուցվող ծառայությունների սակագները, բացառությամբ անհատական սակագների,
  - ե) որոշում ընդունել Բանկի պարտապանների պարտքի վրա տույժերի հաշվարկի դադարեցման, հաշվարկված տույժերի և տուգանքների զեղչման կամ ներման մասին՝ Խորհրդի կողմից սահմանված կարգով և գումարների (սահմանաչափերի) սահմաններում,
  - զ) սպահովել ընդհանուր ժողովի և Խորհրդի որոշումների կատարումը,
  - է) կազմավորել մշտապես գործող աշխատանքային, Խորհրդակցական և այլ տիպի մարմիններ,
  - ը) հաստատել ստորաբաժանումների կողմից ներկայացվող հաշվետվությունները, աշխատանքային գործունեության պլանները և դրանց կատարողականը,
  - թ) տրամադրել վարկեր՝ Բանկի Խորհրդի կողմից սահմանված կարգով,
  - ժ) քննարկել մասնաճյուղեր, ներկայացուցչություններ և հիմնարկներ ստեղծելու, դրանց գործունեությունը դադարեցնելու նպատակահարմարության հարցերը,
  - ժա) քննարկել ներքին և արտաքին աուդիտորների, ինչպես նաև այլ արտաքին մարմինների կողմից իրականացվող ստուգման արդյունքները, անհրաժեշտության դեպքում դրանց վերաբերյալ որոշումներ կայացնել,
  - ժբ) իրականացնել օրենսդրությամբ, Բանկի կանոնադրությամբ, ինչպես նաև Խորհրդի և Տնօրինության կողմից սահմանված իրավական ակտերի շրջանակներում նախատեսված՝ բանկի գործունեության հետ կապված այլ իրավասություններ:
- 12.3. Տնօրինությունը գործում է ՀՀ օրենսդրության, սույն Կանոնադրության, ինչպես նաև Բանկի Խորհրդի կողմից հաստատված Բանկի ներքին փաստաթղթերի (կանոնակարգերի, աշխատակարգերի և այլ փաստաթղթերի) հիման վրա, որոնք սահմանում են Տնօրինության նիստերի հրավիրման, անցկացման և արձանագրման կարգը, ինչպես նաև նրա կողմից որոշումների ընդունման կարգը:
- 12.4. Գործադիր տնօրենը լիազորված է իրավասու է՝
- ա) ներկայացնել Բանկը Հայաստանի Հանրապետությունում և օտարերկրյա պետություններում, Բանկի անունից կնքել գործարքներ, գործել Բանկի անունից առանց լիազորագրի, տալ լիազորագրեր,
  - բ) տնօրինել Բանկի գույքը և ֆինանսական միջոցները, կնքել բանկային գործունեություն և ֆինանսական գործառնություններ իրականացնելու համար անհրաժեշտ գործարքներ կամ լիազորել դրանց կնքումն այլ անձի (գույքի օտարման և ձեռք բերման դեպքում՝ Բանկի ակտիվների հաշվեկշռային ար-

ժեքի 25%-ից ավելի արժեքով գործարքները կնքելով միայն Խորհրդի (մինչև 50%) կամ Ընդհանուր ժողովի (50%-ից ավելի) համաձայնության առկայության դեպքում),

- զ) ստորագրել և իրավասու մարմիններին ներկայացնել Բանկի ֆինանսական, վիճակագրական, հարկային հաշվետվությունները, հայցադիմումներ և անհրաժեշտ այլ փաստաթղթեր,
- ը) ապահովել Ժողովի, Խորհրդի և Տնօրինության որոշումների, այդ թվում՝ հեռանկարային զարգացման ծրագրի և ներքին ակտերի կատարումը,
- ե) Խորհրդի հաստատմանը ներկայացնել իր տեղակալերի, Գլխավոր հաշվապահի և Տնօրինության անդամների թեկնածուներին,
- զ) իր իրավասության սահմաններում կազմավորել աշխատանքային, խորհրդակցական և այլ տիպի մարմիններ,
- է) աշխատանքի ընդունել և աշխատանքից ազատել Բանկի աշխատակիցներին, Խորհրդի կողմից հաստատված Բանկի աշխատակիցների աշխատանքի վարձատրման առավելագույն և նվազագույն սահմաններում հաստատել նրանց աշխատավարձը, խորհրդի կողմից հաստատված կարգով, Բանկի աշխատավարձի ֆոնդի սահմաններում, աշխատանքի ընդունել և աշխատանքից ազատել արտահաստիքային աշխատակիցների,
- ը) սահմանել իր տեղակալների աշխատանքային ոլորտները,
- թ) իր իրավասության սահմաններում վերահսկել ստորաբաժանումների ղեկավարների գործողությունները,
- ժ) իր իրավասության սահմաններում արձակել հրամաններ, կարգադրություններ, կատարման համար պարտադիր ցուցումներ և վերահսկել դրանց կատարումը,
- ժա) իր իրավասության սահմաններում Խորհրդի հաստատմանը ներկայացնել Խորհրդի կողմից քննարկման ենթական հարցերը,
- ժբ) հաստատել Բանկի կողմից մատուցվող ծառայությունների անհատական սակագները,
- ժգ) Բանկի աշխատակիցների նկատմամբ կիրառել խրախուսման և կարգապահական պատասխանատվության միջոցներ,
- ժդ) տրամադրել վարկեր՝ Բանկի Խորհրդի կողմից սահմանված կարգով,
- ժե) իրականացնել Տնօրինության նախագահի գործառույթները՝
  - կազմակերպել Տնօրինության աշխատանքները,
  - նախագահել Տնօրինության նիստերը,
  - ներկայացնել Տնօրինությունը Խորհրդի նիստերին,
  - ստորագրել Տնօրինության նիստերի որոշումները,
  - իրականացնել Տնօրինության աշխատանքները կանոնակարգող իրավական ակտերով նախատեսված այլ գործառույթներ,
- ժզ) իրականացնել օրենսդրությամբ, սույն Կանոնադրությամբ, ինչպես նաև Խորհրդի կողմից ընդունված իրավական ակտերով նախատեսված Բանկի ընթացիկ գործունեության ղեկավարման հետ կապված այլ իրավասություններ,

- ժե) իրականացնել օրենսդրությամբ, սույն Կանոնադրությամբ կամ Բանկի ներքին ակտերով Ընդհանուր ժողովին, Խորհրդին կամ Տնօրինությանը չվերապահված այլ իրավասություններ:
- 12.5. Գործադիր տնօրենի իրավասությանը ենթակա հարցերով որոշումների ընդունումը չի կարող փոխանցվել Բանկի կառավարման այլ մարմիններին, Բանկի ներքին աուդիտի ստորաբաժանմանը, Բանկի գլխավոր հաշվապահին կամ այլ անձի, բացառությամբ՝ եթե Գործադիր տնօրենի լիազորությունների իրականացումը պատշաճ կերպով ժամանակավորապես փոխանցվել է նրան փոխարինող անձին: Գործադիր տնօրենի լիազորությունները պատշաճ կերպով ժամանակավորապես կարող են փոխանցվել նրան փոխարինող անձին, եթե վերջինս համապատասխանում է Կենտրոնական բանկի սահմանած որակավորման և մասնագիտական համապատասխանության չափանիշներին:
- 12.6. Խորհրդի կողմից Գործադիր տնօրենի լիազորությունները վաղաժամկետ դադարեցվում են իր դիմումի համաձայն կամ եթե՝
- ա) նա դատարանի օրինական ուժի մեջ մտած վճռով ճանաչվել է անգործունակ կամ սահմանափակ գործունակ,
  - բ) նրա պաշտոնավարման ընթացքում ի հայտ են եկել այնպիսի հանգամանքներ, որոնց ուժով նրան արգելվում է լինել բանկի Գործադիր տնօրեն (բանկի ղեկավար),
  - գ) նա օրենքով սահմանված կարգով որակագրկվել է կամ զրկվել է որոշակի պաշտոն վարելու իրավունքից:

13. Բանկի լուծարումը

- 13.1. Բանկը լուծարվում է՝ Կենտրոնական բանկի կողմից լիցենզիան անվավեր կամ ուժը կորցրած ճանաչելու դեպքում, Բանկի Ընդհանուր ժողովի որոշմամբ և օրենքով նախատեսված այլ հիմքերով:
- 13.2. Բանկը կարող է Ընդհանուր ժողովի որոշմամբ լուծարվել միայն օրենքով սահմանված կարգով Կենտրոնական բանկի նախնական համաձայնությունն ստանալուց հետո:
- 13.3. Նախնական համաձայնությունն ստանալուց հետո Ընդհանուր ժողովն իրավունք ունի որոշում կայացնելու Բանկի լուծարման մասին, եթե Բանկն ավանդատուների, բանկային հաշիվների տերերի, ինչպես նաև դրամական (փողային) փոխանցումների գործարքներում պարտատեր հանդիսացող անձանց նկատմամբ չունի պարտավորություններ:
- 13.4. Բանկի լուծարումն իրականացվում է Ընդհանուր ժողովում ընդունված լուծարային ծրագրին համապատասխան, օրենսդրությամբ սահմանված կարգով: Լուծարային հանձնաժողովը կազմվում է առնվազն հինգ անդամից:
- 13.5. Լուծարային հանձնաժողովի նախագահ և անդամ կարող են լինել միայն Կենտրոնական բանկի կողմից համապատասխան որակավորում ստացած անձինք:
- 13.6. Լուծարային հանձնաժողովի ստեղծման պահից նրան են անցնում Բանկի կառավարման լիազորությունները:

- 13.7. Լուծարային հանձնաժողովը պարտավոր է Կենտրոնական բանկի սահմանած կարգով, ձևով, հաճախականությամբ և ժամկետներում հաշվետվություններ ներկայացնել Կենտրոնական բանկ:
- 13.8. Բանկի լուծարային միջոցները օրենքով սահմանված հերթականությամբ ուղղվում են Բանկի պարտավորությունների մարմանը:
- 13.9. Պարտատերերի հետ հաշվարկներն ավարտելուց հետո լուծարային հանձնաժողովը կազմում է լուծարման հաշվեկշիռը, որը Բանկի Ընդհանուր ժողովի կողմից հաստատվելուց հետո՝ եռօրյա ժամկետում, լուծարային հանձնաժողովը ներկայացնում է Կենտրոնական բանկ:
- 13.10. Կենտրոնական բանկի կողմից լուծարման հաշվեկշիռը հաստատվելուց հետո՝ եռօրյա ժամկետում, լուծարային հանձնաժողովը Բանկի լուծարման վերաբերյալ Կենտրոնական բանկի կողմից սահմանված ձևով տեղեկանք է հրապարակում, որից հետո լուծարային հանձնաժողովն ազատվում է Բանկի լուծարման հետ կապված պարտավորություններից:
- 13.11. Բանկը համարվում է լուծարված, իսկ նրա գործունեությունը՝ դադարած, Կենտրոնական բանկի կողմից բանկերի գրանցումների մատյանում Բանկին գրանցումից հանելու մասին գրառում կատարելուց հետո:

Ք Ա Ղ Վ Ա Շ Ք

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԱԿ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ԲԱԺՆԵՏԵՐԵՐԻ ԱՐՏԱՀԵՐԹ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԻ ԹԻՎ 01-2015 ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԻՑ

2015 թվականի փետրվարի 13-ին, ժամը 11:00-ին, Շվեյցարիայի Համադաշնության, Ժնև քաղաքի, Դե Մալանյի փողոց, 22 հասցեում տեղի ունեցավ «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ի Բաժնետերերի արտահերթ ընդհանուր ժողովը, որին մասնակցում էին «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ի բաժնետերեր Վարտան Սիրմակեսը (11670 ձայնի իրավունքով) և «Բելեգինգսմաչեփիջ Ջոնգո» ՍՊԸ-ն (2918 ձայնի իրավունքով), ի դեմս տնօրեն Փիթր Օստոնկի:

Հաշվի առնելով, որ ժողովին ապահովված է «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ի ձայնի իրավունք տվող տեղաբաշխված սովորական բաժնետոմսերով (ձայների գումարային քանակը՝ 14588) բաժնետերերի 100 տոկոս մասնակցություն՝ ընդհանուր ժողովը համարվեց իրավասու:

Ժողովի Նախագահ ընտրվեց Վ. Սիրմակեսը, իսկ ժողովի քարտուղար՝ Ա. Սելլեֆյանը:

ՕՐԱԿԱՐԳ

1. Պարտատոմսերի թողարկման, դրանց տեղաբաշխման, մարման կարգի և պայմանների սահմանման մասին հարցը:

Օրակարգում ընդգրկված հարցերի վերաբերյալ «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ի Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովը.

ՈՐՈՇԵՑ

Առաջին հարցով (գեկուցող՝ Ա.Սելլեֆյան)

1. Թողարկել և տեղաբաշխել «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ պարտատոմսեր.

ա) երկու միլիոն ԱՄՆ դոլար ծավալով, երեք տարի շրջանառության ժամկետով, 7,5% տարեկան արժեկտրոնային եկամտաբերությամբ, արժեկտրոնի վճարման եռամսյակային պարբերականությամբ:

Հաստատել սույն ենթակետով սահմանված «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ պարտատոմսերի թողարկման պայմանները և պարտատոմսերի տեղաբաշխման, շրջանառության և մարման պայմանները՝ համաձայն Հավելված 1-ի (կցվում է),

բ) երեք միլիոն ԱՄՆ դոլար ծավալով, չորս տարի շրջանառության ժամկետով, 8% տարեկան արժեկտրոնային եկամտաբերությամբ, արժեկտրոնի վճարման եռամսյակային պարբերականությամբ:

Հաստատել սույն ենթակետով սահմանված «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ պարտատոմսերի թողարկման պայմանները և պարտատոմսերի տեղաբաշխման, շրջանառության և մարման պայմանները՝ համաձայն Հավելված 2-ի (կցվում է),

գ) հինգ միլիոն ԱՄՆ դոլար ծավալով, հինգ տարի շրջանառության ժամկետով, 8,5% տարեկան արժեկտրոնային եկամտաբերությամբ, արժեկտրոնի վճարման եռամսյակային պարբերականությամբ:

Հաստատել սույն ենթակետով սահմանված «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ պարտատոմսերի թողարկման պայմանները և պարտատոմսերի տեղաբաշխման, շրջանառության և մարման պայմանները՝ համաձայն Հավելված 3-ի (կցվում է):

2. Հանձնարարել և լիազորել Բանկի Խորհրդին՝ անհրաժեշտության դեպքում մինչև ութ միլիոն ԱՄՆ դոլար ծավալով պարտատոմս թողարկելու, ինչպես նաև պարտատոմսերի թողարկման պայմանները և պարտատոմսերի տեղաբաշխման, շրջանառության և մարման պայմանները հաստատելու վերաբերյալ որոշում կայացնել:

Որոշումն ընդունվեց միաձայն:

Որոշումն ուժի մեջ է մտնում 2015թ. փետրվարի 13-ից:

Նիստին այլ հարցեր չքննարկվեցին:

Սույն արձանագրությունը կազմված է 13.02.2015թ.-ին, հայերեն և անգլերեն լեզուներով, երկու օրինակից, բաղկացած է 4 (չորս) էջից:

Բաժնետեր՝

Վ. Սիրմակետս

Փ. Օստետկ

Քարտուղար՝

Ա. Սեյլեֆյան

Քաղվածքն արված է 16.02.2015թ.-ին՝ «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ Բաժնետերերի արտահերթ Ընդհանուր Ժողովի 13.02.2015թ. թիվ 01-2015 արձանագրության բնօրինակից:

Գործադիր տնօրեն՝

Գևորգ Մաչանյան

**«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ԹՈՂԱՐԿՄԱՆ
ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ ԵՎ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ՏԵՂԱԲԱՇԽՄԱՆ, ՇՐՋԱՆԱՌՈՒԹՅԱՆ
ԵՎ ՄԱՐՄԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ**

1. Պարտատոմսերի թողարկման պայմանները

- 1.1 Պարտատոմսերի տեսակը՝ անվանական, ֆիքսված արժեկտրոնով.
- 1.2 Պարտատոմսերի ձևը՝ ոչ փաստաթղթային.
- 1.3 Պարտատոմսերի փոխարկելիությունը՝ ոչ փոխարկելի.
- 1.4 Պարտատոմսերի թողարկման ծավալը՝ 2,000,000 (երկու միլիոն) ԱՄՆ դոլար.
- 1.5 Պարտատոմսերի քանակը՝ 2,000 (երկու հազար) հատ.
- 1.6 Մեկ պարտատոմսի անվանական արժեքը՝ 1,000 (մեկ հազար) ԱՄՆ դոլար.
- 1.7 Պարտատոմսերի թողարկման և տեղաբաշխման օրը՝ ՀՀ ԿԲ կողմից պարտատոմսերի ազդագրի գրանցմանը հաջորդող մեկ ամսվա ընթացքում: Պարտատոմսերի թողարկման և տեղաբաշխման օրը սահմանվում է Կազմակերպության գործադիր տնօրենի որոշմամբ.
- 1.8 Պարտատոմսերի շրջանառության ժամկետը՝ մինչև պարտատոմսերի մարման օրվան նախորդող օրը.
- 1.9 Պարտատոմսերի մարման կատարում և/կամ արժեկտրոնների վճարում՝ պարտատոմսերի մարման օրը և/կամ արժեկտրոնների վճարման օրը պարտատոմսի սեփականատիրոջ բանկային հաշվին համապատասխան վճարումների մուտքագրում.
- 1.10 Պարտատոմսերը տեղաբաշխվում են «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԲԲԸ (այսուհետ՝ Բորսա) տեղաբաշխման համակարգով, ստանդարտ փակ (եվրոպական) աճուրդի անցկացման միջոցով, Բորսայի «Արժեթղթերի տեղաբաշխման կազմակերպման կանոններով» (այսուհետ՝ Կանոններ) սահմանված կարգով: Աճուրդը անցկացվում է մեկ անգամ.
- 1.11 Բանկի կողմից սահմանվող կտրման տոկոսը, որից բարձր ներկայացված հայտերը չեն բավարարվում, սահմանվում է՝ 7.50%

1.12 Տեղաբաշխման օրվանից առնվազն 3 աշխատանքային օր առաջ Կազմակերպությունն այդ մասին տեղեկությունը հրապարակում է իր պաշտոնական կայքում: Կազմակերպությունը նշված տեղեկությունը կարող է հրապարակել/տարածել նաև այլ միջոցներով.

1.13 Պարտատոմսերի մարման օրը՝ Պարտատոմսերի թողարկման օրվանից հաշվարկված 36-րդ ամսվա համապատասխան օրը: Եթե պարտատոմսերի մարման օրը ոչ աշխատանքային է, ապա պարտատոմսերի մարումը կատարվում է մարման օրվան հաջորդող աշխատանքային օրը.

1.14 Արժեկտրոնի տոկոսադրույքը՝ ֆիքսված՝ տարեկան 7.50%.

1.15 Արժեկտրոնների վճարման պարբերականությունը՝ եռամսյակային (4 անգամ օրացուցային տարվա մեջ), տեղաբաշխման օրվան հաջորդող 3-րդ, 6-րդ, 9-րդ, 12-րդ, 15-րդ, 18-րդ, 21-րդ, 24-րդ, 27-րդ, 30-րդ, 33-րդ և 36-րդ ամիսների համապատասխան օրը: Եթե արժեկտրոնների վճարման օրը ոչ աշխատանքային է, ապա արժեկտրոնների վճարման օր է հանդիսանում այդ օրվան հաջորդող աշխատանքային օրը.

1.16 Օրերի հաշվարկման պայմանականությունը՝ փաստացի/փաստացի

DCS=Օրերի փաստացի քանակը, D2M2Y2 - D1M1Y1

DCC=Օրերի փաստացի քանակը, D3M3Y3 - D1M1Y1

DSN=Օրերի փաստացի քանակը, D3M3Y3 - D2M2Y2

որտեղ՝

D1M1Y1 գործարքի կատարման օրվան նախորդող արժեկտրոնի մարման/արժեկտրոնի կուտակման սկզբի ամսաթիվն է.

D2M2Y2 գործարքի կատարման ամսաթիվն է

D3M3Y3 գործարքի կատարման օրվան հաջորդող արժեկտրոնի մարման/անվանական արժեքի մարման ամսաթիվն է.

1.17 Արժեկտրոնի կուտակումը՝ $AI = FV * \frac{C}{f} * \frac{DCS}{DCC}$

որտեղ

AI - կուտակված տոկոս,

FV - պարտատոմսերի անվանական արժեք,

C - արժեկտրոնի տարեկան անվանական տոկոսադրույք,

f - արժեկտրոնի վճարման հաճախականությունն է (f=4՝ եռամսյակային վճարումների դեպքում):

Արժեկտրոնի կուտակումը սկսում է հաշվարկվել պարտատոմսերի թողարկման օրից.

1.18 Պարտատոմսերի գինը՝ Պարտատոմսերի գինը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$DP = \frac{C}{f} \sum_{i=1}^N \frac{1}{\left(1 + \frac{y}{100 * f}\right)^{i-1+\tau}} + \frac{100}{\left(1 + \frac{y}{100 * f}\right)^{N-1+\tau}}$$
$$\tau = \frac{DSN}{DCC}$$

որտեղ՝

DP- Պարտատոմսի գինն է,

DSN- գործարքի կատարման օրվան հաջորդող արժեկտրոնի մարման ամսաթվի և գործարքի կատարման օրվա միջև եղած օրերի քանակն է,

DCC-գործարքին նախորդող արժեկտրոնի վճարման օրից մինչև գործարքի հաջորդող արժեկտրոնի վճարման օրերի քանակն է,

f-արժեկտրոնի վճարման հաճախականությունն է,

N-հաշվարկման պահին մնացած արժեկտրոնների վճարումների թիվը

C- տարեկան արժեկտրոնը 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց

y- մինչև մարում եկամտաբերություն.

1.19 Պարտատոմսերի շրջանառության ձևը՝ ազատ շրջանառության իրավունքով.

1.20 Պարտատոմսերի ապահովվածությունը՝ չապահովված.

- 1.21 Պարտատոմսերի նկատմամբ իրավունքների հաշվառման համակարգը՝ Պարտատոմսերի սեփականատերերի ռեեստրի վարումն իրականացվում է «Հայաստանի Կենտրոնական Դեպոզիտարիա» բաց բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ Դեպոզիտարիա) կողմից.
- 1.22 Արժեկտրոնները հաշվարկվում են ԱՄՆ դոլարով, իսկ վճարումները իրականացվում է ՀՀ դրամով, հաշվարկված վճարման իրականացման օրվա համար գործող ՀՀ ԿԲ կողմից հրապարակված միջին փոխարժեքով, անկանխիկ եղանակով
- 1.23 Պարտատոմսերի մարումն իրականացվում է ԱՄՆ դոլարով, անկանխիկ եղանակով.
- 1.24 Արժեկտրոնների վճարումներն և պարտատոմսերի մարումն իրականացվում է արժեկտրոնի վճարման օրվան և/կամ պարտատոմսերի մարման օրվան նախորդող օրվա վերջի (ժամը 24:00–ի) դրությամբ Դեպոզիտարիայից ստացված պարտատոմսերի սեփականատերերի ռեեստրից քաղվածքի հիման վրա, համաձայն որի Բանկը մարման օրը համապատասխան գումարները փոխանցում է Պարտատոմսերի սեփականատերերի՝ ՀՀ տարածաքում գործող բանկերում բացված համապատասխան բանկային հաշիվներին (ՀՀ դրամով կամ ԱՄՆ դոլարով) (այսուհետ՝ բանկային հաշիվ).
- 1.25 Պարտատոմսի մարման և մարման կատարման (վճարման) ամսաթվերը նույնն են.
- 1.26 Արժեկտրոնի մարման և արժեկտրոնների վճարման ամսաթվերը (յուրաքանչյուր ժամկետի համար) նույնն են.
- 1.27 Կազմակերպությունը չի փոխանցում վճարումները այն սեփականատերերին, որոնց բանկային հաշվի մասին տեղեկությունները բացակայում են Դեպոզիտարիայից ստացված պարտատոմսերի սեփականատերերի ռեեստրից քաղվածքում և Կազմակերպությունը այլ կերպ չի տիրապետում այդ տեղեկությանը: Այս դեպքում Կազմակերպությունը երեք աշխատանքային օրվա

ընթացքում, այդ սեփականատերերի վճարումները փոխանցում է նոտարի դեպոզիտ.

- 1.28 Պարտատոմսերի տեղաբաշխման ավարտից մեկ ամսվա ընթացքում (հնարավոր սեղմ ժամկետներում) Կազմակերպությունը սահմանված կարգով դիմում է Բորսա՝ պարտատոմսերի շրջանառությունը կարգավորվող շուկայում ապահովելու նպատակով.
- 1.29 Պարտատոմսերի ազատ շրջանառելիության սահմանափակում չի սահմանվում.
- 1.30 Պարտատոմսերի տեղաբաշխումն իրականացնում է Բանկը.
- 1.31 Պարտատոմսերի տեղաբաշխման եղանակը՝ չերաշխավորված տեղաբաշխում.
- 1.32 Կազմակերպության պարտատոմսերի տեղաբաշխման աճուրդին ա) չի կարող ներկայացվել գնման ոչ մրցակցային հայտ, բ) չի կարող ներկայացվել լրիվ բավարարմամբ հայտ.
- 1.33 Կազմակերպությունը, մինչև աճուրդի անցկացման օրվա ժամը 17:00 իր պաշտոնական կայքում հրապարակում է աճուրդի արդյունքների մասին տեղեկատվություն, որը առնվազն պետք է պարունակի հետևյալ տեղեկությունները՝ ներկայացված առաջարկությունների ընդհանուր ծավալը, բավարարված առաջարկությունների ընդհանուր ծավալը, տեղաբաշխված պարտատոմսերի միջին կշռված գինը (եկամտաբերությունը).
- 1.34 Տեղաբաշխման աճուրդը կարող է հետաձգվել, ընդմիջվել կամ դադարեցվել, ինչպես նաև աճուրդի ընթացքում տեխնիկական ընդմիջում կարող է հայտարարվել Բորսայի գործադիր մարմնի ղեկավարի որոշմամբ, Բորսայի «Առևտրի ընդհանուր կանոններով» սահմանված ընթացակարգով: Տեղաբաշխումը կարող է չեղյալ կամ չկայացած համարվել Բորսայի «Արժեթղթերի տեղաբաշխման կազմակերպման կանոններով» սահմանված դեպքերում:

**«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ԹՈՂԱՐԿՄԱՆ
ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ ԵՎ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ՏԵՂԱԲԱՇԽՄԱՆ, ՇՐՋԱՆԱՌՈՒԹՅԱՆ
ԵՎ ՄԱՐՄԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ**

1. Պարտատոմսերի թողարկման պայմանները

- 1.1 Պարտատոմսերի տեսակը՝ անվանական, ֆիքսված արժեկտրոնով.
- 1.2 Պարտատոմսերի ձևը՝ ոչ փաստաթղթային.
- 1.3 Պարտատոմսերի փոխարկելիությունը՝ ոչ փոխարկելի.
- 1.4 Պարտատոմսերի թողարկման ծավալը՝ 3,000,000 (երեք միլիոն) ԱՄՆ դոլար.
- 1.5 Պարտատոմսերի քանակը՝ 3,000 (երեք հազար) հատ.
- 1.6 Մեկ պարտատոմսի անվանական արժեքը՝ 1,000 (մեկ հազար) ԱՄՆ դոլար.
- 1.7 Պարտատոմսերի թողարկման և տեղաբաշխման օրը՝ ՀՀ ԿԲ կողմից պարտատոմսերի ազդագրի գրանցմանը հաջորդող մեկ ամսվա ընթացքում: Պարտատոմսերի թողարկման և տեղաբաշխման օրը սահմանվում է Բանկի գործադիր տնօրենի որոշմամբ.
- 1.8 Պարտատոմսերի շրջանառության ժամկետը՝ մինչև պարտատոմսերի մարման օրվան նախորդող օրը.
- 1.9 Պարտատոմսերի մարման կատարում և/կամ արժեկտրոնների վճարում՝ պարտատոմսերի մարման օրը և/կամ արժեկտրոնների վճարման օրը պարտատոմսի սեփականատիրոջ բանկային հաշվին համապատասխան վճարումների մուտքագրում.
- 1.10 Պարտատոմսերը տեղաբաշխվում են «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԲԲԸ (այսուհետ՝ Բորսա) տեղաբաշխման համակարգով, ստանդարտ փակ (եվրոպական) աճուրդի անցկացման միջոցով, Բորսայի «Արժեթղթերի տեղաբաշխման կազմակերպման կանոններով» (այսուհետ՝ Կանոններ) սահմանված կարգով: Աճուրդը անցկացվում է մեկ անգամ.
- 1.11 Բանկի կողմից սահմանվող կտրման տոկոսը, որից բարձր ներկայացված հայտերը չեն բավարարվում, սահմանվում է՝ 8.00%

1.12 Տեղաբաշխման օրվանից առնվազն 3 աշխատանքային օր առաջ Բանկին այդ մասին տեղեկությունը հրապարակում է իր պաշտոնական կայքում: Բանկը նշված տեղեկությունը կարող է հրապարակել/տարածել նաև այլ միջոցներով.

1.13 Պարտատոմսերի մարման օրը՝ Պարտատոմսերի թողարկման օրվանից հաշվարկված 48-րդ ամսվա համապատասխան օրը: Եթե պարտատոմսերի մարման օրը ոչ աշխատանքային է, ապա պարտատոմսերի մարումը կատարվում է մարման օրվան հաջորդող աշխատանքային օրը.

1.14 Արժեկտրոնի տոկոսադրույքը՝ ֆիքսված՝ տարեկան 8.00%.

1.15 Արժեկտրոնների վճարման պարբերականությունը՝ եռամսյակային (4 անգամ օրացուցային տարվա մեջ), տեղաբաշխման օրվան հաջորդող 3-րդ, 6-րդ, 9-րդ, 12-րդ, 15-րդ 18-րդ, 21-րդ, 24-րդ, 27-րդ, 30-րդ, 33-րդ, 36-րդ, 39-րդ 42-րդ, 45-րդ և 48-րդ ամիսների համապատասխան օրը: Եթե արժեկտրոնների վճարման օրը ոչ աշխատանքային է, ապա արժեկտրոնների վճարման օր է հանդիսանում այդ օրվան հաջորդող աշխատանքային օրը.

1.16 Օրերի հաշվարկման պայմանականությունը՝ փաստացի/փաստացի

DCS=Օրերի փաստացի քանակը, D2M2Y2 - D1M1Y1

DCC=Օրերի փաստացի քանակը, D3M3Y3 - D1M1Y1

DSN=Օրերի փաստացի քանակը, D3M3Y3 - D2M2Y2

որտեղ՝

D1M1Y1 գործարքի կատարման օրվան նախորդող արժեկտրոնի մարման/արժեկտրոնի կուտակման սկզբի ամսաթիվն է.

D2M2Y2 գործարքի կատարման ամսաթիվն է

D3M3Y3 գործարքի կատարման օրվան հաջորդող արժեկտրոնի մարման/անվանական արժեքի մարման ամսաթիվն է.

1.17 Արժեկտրոնի կուտակումը՝ $AI = FV * \frac{C}{f} * \frac{DCS}{DCC}$

որտեղ

AI - կուտակված տոկոս,

FV - պարտատոմսերի անվանական արժեք,

C - արժեկտրոնի տարեկան անվանական տոկոսադրույք,

f - արժեկտրոնի վճարման հաճախականությունն է (f=4՝ եռամսյակային վճարումների դեպքում):

Արժեկտրոնի կուտակումը սկսում է հաշվարկվել պարտատոմսերի թողարկման օրից.

1.18 Պարտատոմսերի գինը՝ Պարտատոմսերի գինը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$DP = \frac{C}{f} \sum_{i=1}^N \frac{1}{\left(1 + \frac{y}{100 * f}\right)^{i-1+\tau}} + \frac{100}{\left(1 + \frac{y}{100 * f}\right)^{N-1+\tau}}$$
$$\tau = \frac{DSN}{DCC}$$

որտեղ՝

DP- Պարտատոմսի գինն է,

DSN- գործարքի կատարման օրվան հաջորդող արժեկտրոնի մարման ամսաթվի և գործարքի կատարման օրվա միջև եղած օրերի քանակն է,

DCC-գործարքին նախորդող արժեկտրոնի վճարման օրից մինչև գործարքի հաջորդող արժեկտրոնի վճարման օրերի քանակն է,

f-արժեկտրոնի վճարման հաճախականությունն է,

N-հաշվարկման պահին մնացած արժեկտրոնների վճարումների թիվը

C- տարեկան արժեկտրոնը 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց

y- մինչև մարում եկամտաբերություն.

1.19 Պարտատոմսերի շրջանառության ձևը՝ ազատ շրջանառության իրավունքով.

1.20 Պարտատոմսերի ապահովվածությունը՝ չապահովված.

1.21 Պարտատոմսերի նկատմամբ իրավունքների հաշվառման համակարգը՝
Պարտատոմսերի սեփականատերերի ռեեստրի վարումն իրականացվում է

«Հայաստանի Կենտրոնական Դեպոզիտարիա» բաց բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ Դեպոզիտարիա) կողմից.

1.22 Արժեկտրոնները հաշվարկվում են ԱՄՆ դոլարով, իսկ վճարումները իրականացվում է ՀՀ դրամով, հաշվարկված վճարման իրականացման օրվա համար գործող ՀՀ ԿԲ կողմից հրապարակված միջին փոխարժեքով, անկանխիկ եղանակով

1.23 Պարտատոմսերի մարումն իրականացվում է ԱՄՆ դոլարով, անկանխիկ եղանակով.

1.24 Արժեկտրոնների վճարումներն և պարտատոմսերի մարումն իրականացվում է արժեկտրոնի վճարման օրվան և/կամ պարտատոմսերի մարման օրվան նախորդող օրվա վերջի (ժամը 24:00–ի) դրությամբ Դեպոզիտարիայից ստացված պարտատոմսերի սեփականատերերի ռեեստրից քաղվածքի հիման վրա, համաձայն որի Բանկը մարման օրը համապատասխան գումարները փոխանցում է Պարտատոմսերի սեփականատերերի՝ ՀՀ տարածաքում գործող բանկերում բացված համապատասխան բանկային հաշիվներին (ՀՀ դրամով կամ ԱՄՆ դոլարով) (այսուհետ՝ բանկային հաշիվ).

1.25 Պարտատոմսի մարման և մարման կատարման (վճարման) ամսաթվերը նույնն են.

1.26 Արժեկտրոնի մարման և արժեկտրոնների վճարման ամսաթվերը (յուրաքանչյուր ժամկետի համար) նույնն են.

1.27 Կազմակերպությունը չի փոխանցում վճարումները այն սեփականատերերին, որոնց բանկային հաշվի մասին տեղեկությունները բացակայում են Դեպոզիտարիայից ստացված պարտատոմսերի սեփականատերերի ռեեստրից քաղվածքում և Կազմակերպությունը այլ կերպ չի տիրապետում այդ տեղեկությանը: Այս դեպքում Կազմակերպությունը երեք աշխատանքային օրվա ընթացքում, այդ սեփականատերերի վճարումները փոխանցում է նոտարի դեպոզիտ.

- 1.28 Պարտատոմսերի տեղաբաշխման ավարտից մեկ ամսվա ընթացքում Կազմակերպությունը սահմանված կարգով դիմում է Բորսա՝ պարտատոմսերի շրջանառությունը կարգավորվող շուկայում ապահովելու նպատակով.
- 1.29 Պարտատոմսերի ազատ շրջանառելիության սահմանափակում չի սահմանվում.
- 1.30 Պարտատոմսերի տեղաբաշխումն իրականացնում է Կազմակերպությունը.
- 1.31 Պարտատոմսերի տեղաբաշխման եղանակը՝ չերաշխավորված տեղաբաշխում.
- 1.32 Կազմակերպության պարտատոմսերի տեղաբաշխման աճուրդին ա) չի կարող ներկայացվել գնման ոչ մրցակցային հայտ, բ) չի կարող ներկայացվել լրիվ բավարարմամբ հայտ.
- 1.33 Կազմակերպությունը, մինչև աճուրդի անցկացման օրվա ժամը 17:00 իր պաշտոնական կայքում հրապարակում է աճուրդի արդյունքների մասին տեղեկատվություն, որը առնվազն պետք է պարունակի հետևյալ տեղեկությունները՝ ներկայացված առաջարկությունների ընդհանուր ծավալը, բավարարված առաջարկությունների ընդհանուր ծավալը, տեղաբաշխված պարտատոմսերի միջին կշռված գինը (եկամտաբերությունը).
- 1.34 Տեղաբաշխման աճուրդը կարող է հետաձգվել, ընդմիջվել կամ դադարեցվել, ինչպես նաև աճուրդի ընթացքում տեխնիկական ընդմիջում կարող է հայտարարվել Բորսայի գործադիր մարմնի ղեկավարի որոշմամբ, Բորսայի «Առևտրի ընդհանուր կանոններով» սահմանված ընթացակարգով: Տեղաբաշխումը կարող է չեղյալ կամ չկայացած համարվել Բորսայի «Արժեթղթերի տեղաբաշխման կազմակերպման կանոններով» սահմանված դեպքերում:

**«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ԹՈՂԱՐԿՄԱՆ
ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ ԵՎ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ՏԵՂԱԲԱՇԽՄԱՆ, ՇՐՋԱՆԱՌՈՒԹՅԱՆ
ԵՎ ՄԱՐՄԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ**

1. Պարտատոմսերի թողարկման պայմանները

- 1.1 Պարտատոմսերի տեսակը՝ անվանական, ֆիքսված արժեկտրոնով.
- 1.2 Պարտատոմսերի ձևը՝ ոչ փաստաթղթային.
- 1.3 Պարտատոմսերի փոխարկելիությունը՝ ոչ փոխարկելի.
- 1.4 Պարտատոմսերի թողարկման ծավալը՝ 5,000,000 (հինգ միլիոն) ԱՄՆ դոլար.
- 1.5 Պարտատոմսերի քանակը՝ 5,000 (հինգ հազար) հատ.
- 1.6 Մեկ պարտատոմսի անվանական արժեքը՝ 1,000 (մեկ հազար) ԱՄՆ դոլար.
- 1.7 Պարտատոմսերի թողարկման և տեղաբաշխման օրը՝ ՀՀ ԿԲ կողմից պարտատոմսերի ազդագրի գրանցմանը հաջորդող մեկ ամսվա ընթացքում: Պարտատոմսերի թողարկման և տեղաբաշխման օրը սահմանվում է Բանկի գործադիր տնօրենի որոշմամբ.
- 1.8 Պարտատոմսերի շրջանառության ժամկետը՝ մինչև պարտատոմսերի մարման օրվան նախորդող օրը.
- 1.9 Պարտատոմսերի մարման կատարում և/կամ արժեկտրոնների վճարում՝ պարտատոմսերի մարման օրը և/կամ արժեկտրոնների վճարման օրը պարտատոմսի սեփականատիրոջ բանկային հաշվին համապատասխան վճարումների մուտքագրում.
- 1.10 Պարտատոմսերը տեղաբաշխվում են «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԲԲԸ (այսուհետ՝ Բորսա) տեղաբաշխման համակարգով, ստանդարտ փակ (եվրոպական) աճուրդի անցկացման միջոցով, Բորսայի «Արժեթղթերի տեղաբաշխման կազմակերպման կանոններով» (այսուհետ՝ Կանոններ) սահմանված կարգով: Աճուրդը անցկացվում է մեկ անգամ.

1.11 Բանկի կողմից սահմանվող կտրման տոկոսը, որից բարձր ներկայացված հայտերը չեն բավարարվում, սահմանվում է՝ 8.50%

1.12 Տեղաբաշխման օրվանից առնվազն 3 աշխատանքային օր առաջ Բանկն այդ մասին տեղեկությունը հրապարակում է իր պաշտոնական կայքում: Բանկը նշված տեղեկությունը կարող է հրապարակել/տարածել նաև այլ միջոցներով:

1.13 Պարտատոմսերի մարման օրը՝ Պարտատոմսերի թողարկման օրվանից հաշվարկված 60-րդ ամսվա համապատասխան օրը: Եթե պարտատոմսերի մարման օրը ոչ աշխատանքային է, ապա պարտատոմսերի մարումը կատարվում է մարման օրվան հաջորդող աշխատանքային օրը:

1.14 Արժեկտրոնի տոկոսադրույքը՝ ֆիքսված՝ տարեկան 8.50%.

1.15 Արժեկտրոնների վճարման պարբերականությունը՝ եռամսյակային (4 անգամ օրացուցային տարվա մեջ), տեղաբաշխման օրվան հաջորդող 3-րդ, 6-րդ, 9-րդ, 12-րդ, 15-րդ 18-րդ, 21-րդ, 24-րդ, 27-րդ, 30-րդ, 33-րդ, 36-րդ, 39-րդ 42-րդ, 45-րդ և 48-րդ, 51-րդ 54-րդ, 57-րդ և 60-րդ ամիսների համապատասխան օրը: Եթե արժեկտրոնների վճարման օրը ոչ աշխատանքային է, ապա արժեկտրոնների վճարման օր է հանդիսանում այդ օրվան հաջորդող աշխատանքային օրը:

1.16 Օրերի հաշվարկման պայմանականությունը՝ փաստացի/փաստացի

DCS=Օրերի փաստացի քանակը, D2M2Y2 - D1M1Y1

DCC=Օրերի փաստացի քանակը, D3M3Y3 - D1M1Y1

DSN=Օրերի փաստացի քանակը, D3M3Y3 - D2M2Y2

որտեղ՝

D1M1Y1 գործարքի կատարման օրվան նախորդող արժեկտրոնի մարման/արժեկտրոնի կուտակման սկզբի ամսաթիվն է.

D2M2Y2 գործարքի կատարման ամսաթիվն է

D3M3Y3 գործարքի կատարման օրվան հաջորդող արժեկտրոնի մարման/անվանական արժեքի մարման ամսաթիվն է.

1.17 Արժեկտրոնի կուտակումը՝ $AI = FV * \frac{C}{f} * \frac{DCS}{DCC}$

որտեղ

AI - կուտակված տոկոս,

FV - պարտատոմսերի անվանական արժեք,

C - արժեկտրոնի տարեկան անվանական տոկոսադրույք,

f - արժեկտրոնի վճարման հաճախականությունն է (f=4՝ եռամսյակային վճարումների դեպքում):

Արժեկտրոնի կուտակումը սկսում է հաշվարկվել պարտատոմսերի թողարկման օրից.

1.18 Պարտատոմսերի գինը՝ Պարտատոմսերի գինը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$DP = \frac{C}{f} \sum_{i=1}^N \frac{1}{\left(1 + \frac{y}{100 * f}\right)^{i-1+\tau}} + \frac{100}{\left(1 + \frac{y}{100 * f}\right)^{N-1+\tau}}$$
$$\tau = \frac{DSN}{DCC}$$

որտեղ՝

DP- Պարտատոմսի գինն է,

DSN- գործարքի կատարման օրվան հաջորդող արժեկտրոնի մարման ամսաթվի և գործարքի կատարման օրվա միջև եղած օրերի քանակն է,

DCC-գործարքին նախորդող արժեկտրոնի վճարման օրից մինչև գործարքի հաջորդող արժեկտրոնի վճարման օրերի քանակն է,

f-արժեկտրոնի վճարման հաճախականությունն է,

N-հաշվարկման պահին մնացած արժեկտրոնների վճարումների թիվը

C- տարեկան արժեկտրոնը 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց

y- մինչև մարում եկամտաբերություն.

1.19 Պարտատոմսերի շրջանառության ձևը՝ ազատ շրջանառության իրավունքով.

1.20 Պարտատոմսերի ապահովվածությունը՝ չապահովված.

- 1.21 Պարտատոմսերի նկատմամբ իրավունքների հաշվառման համակարգը՝ Պարտատոմսերի սեփականատերերի ռեեստրի վարումն իրականացվում է «Հայաստանի Կենտրոնական Դեպոզիտարիա» բաց բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ Դեպոզիտարիա) կողմից.
- 1.22 Արժեկտրոնները հաշվարկվում են ԱՄՆ դոլարով, իսկ վճարումները իրականացվում է ՀՀ դրամով, հաշվարկված վճարման իրականացման օրվա համար գործող ՀՀ ԿԲ կողմից հրապարակված միջին փոխարժեքով, անկանխիկ եղանակով.
- 1.23 Պարտատոմսերի մարումն իրականացվում է ԱՄՆ դոլարով, անկանխիկ եղանակով.
- 1.24 Արժեկտրոնների վճարումներն և պարտատոմսերի մարումն իրականացվում է արժեկտրոնի վճարման օրվան և/կամ պարտատոմսերի մարման օրվան նախորդող օրվա վերջի (ժամը 24:00–ի) դրությամբ Դեպոզիտարիայից ստացված պարտատոմսերի սեփականատերերի ռեեստրից քաղվածքի հիման վրա, համաձայն որի Բանկը մարման օրը համապատասխան գումարները փոխանցում է Պարտատոմսերի սեփականատերերի՝ ՀՀ տարածաքում գործող բանկերում բացված համապատասխան բանկային հաշիվներին (ՀՀ դրամով կամ ԱՄՆ դոլարով) (այսուհետ՝ բանկային հաշիվ).
- 1.25 Պարտատոմսի մարման և մարման կատարման (վճարման) ամսաթվերը նույնն են.
- 1.26 Արժեկտրոնի մարման և արժեկտրոնների վճարման ամսաթվերը (յուրաքանչյուր ժամկետի համար) նույնն են.
- 1.27 Բանկը չի փոխանցում վճարումները այն սեփականատերերին, որոնց բանկային հաշվի մասին տեղեկությունները բացակայում են Դեպոզիտարիայից ստացված պարտատոմսերի սեփականատերերի ռեեստրից քաղվածքում և Բանկն այլ կերպ չի տիրապետում այդ տեղեկությանը: Այս դեպքում բանկը երեք աշխատանքային

օրվա ընթացքում, այդ սեփականատերերի վճարումները փոխանցում է նոտարի դեպոզիտ.

- 1.28 Պարտատոմսերի տեղաբաշխման ավարտից մեկ ամսվա ընթացքում Կազմակերպությունը սահմանված կարգով դիմում է Բորսա՝ պարտատոմսերի շրջանառությունը կարգավորվող շուկայում ապահովելու նպատակով.
- 1.29 Պարտատոմսերի ազատ շրջանառելիության սահմանափակում չի սահմանվում.
- 1.30 Պարտատոմսերի տեղաբաշխումն իրականացնում է Բանկը.
- 1.31 Պարտատոմսերի տեղաբաշխման եղանակը՝ չերաշխավորված տեղաբաշխում.
- 1.32 Բանկի պարտատոմսերի տեղաբաշխման աճուրդին ա) չի կարող ներկայացվել գնման ոչ մրցակցային հայտ, բ) չի կարող ներկայացվել լրիվ բավարարմամբ հայտ.
- 1.33 Բանկը, մինչև աճուրդի անցկացման օրվա ժամը 17:00 իր պաշտոնական կայքում հրապարակում է աճուրդի արդյունքների մասին տեղեկատվություն, որը առնվազն պետք է պարունակի հետևյալ տեղեկությունները՝ ներկայացված առաջարկությունների ընդհանուր ծավալը, բավարարված առաջարկությունների ընդհանուր ծավալը, տեղաբաշխված պարտատոմսերի միջին կշռված գինը (եկամտաբերությունը).
- 1.34 Տեղաբաշխման աճուրդը կարող է հետաձգվել, ընդմիջվել կամ դադարեցվել, ինչպես նաև աճուրդի ընթացքում տեխնիկական ընդմիջում կարող է հայտարարվել Բորսայի գործադիր մարմնի ղեկավարի որոշմամբ, Բորսայի «Առևտրի ընդհանուր կանոններով» սահմանված ընթացակարգով: Տեղաբաշխումը կարող է չեղյալ կամ չկայացած համարվել Բորսայի «Արժեթղթերի տեղաբաշխման կազմակերպման կանոններով» սահմանված դեպքերում:

Ֆինանսական հաշվետվություններ և
անկախ արդիտորի եզրակացություն

«Արմավիսբանկ» փակ բաժնետիրական
Ընկերություն

31 դեկտեմբերի 2013թ.

Բովանդակություն

	Էջ
Անկախ աուդիտորի եզրակացություն	1
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	3
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	4
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	5
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	6
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	7

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

Գրասր Թորնթոն ՓԲԸ
ՀՀ, ք. Երեւան 0012
Վաղարշյան 8/1

Հ. + 374 10 260 964
Ֆ. + 374 10 260 961

Grant Thornton CJSC
8/1 Vagharyshyan str.
0012 Yerevan, Armenia

T + 374 10 260 964
F + 374 10 260 961

www.grantthornton.am

«Արմավիսբանկ» ՓԲԸ-ի բաժնետիրոջը և Խորհրդին.

Մեր կողմից իրականացվել է «Արմավիսբանկ» Փակ Բաժնետիրական Ընկերության՝ (այսուհետ՝ «Բանկ») կից ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտ, ընդ որում այդ հաշվետվությունները ներառում են 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիրը և այլ պարզաբանող ծանոթագրություններ:

Ղեկավարության պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Բանկի ղեկավարությունը պատասխանատու է ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներին համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար: Այդ նպատակով ղեկավարությունը սահմանում է անհրաժեշտ վերահսկողության համակարգ, որը թույլ է տալիս պատրաստել ֆինանսական հաշվետվություններ, որոնք ազատ են խարդախության կամ սխալի արդյունքում էական խեղաթյուրումից:

Աուդիտորի պատասխանատվություն

Մենք պատասխանատու ենք աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համապատասխան մեր կողմից իրականացված աուդիտի հիման վրա նշված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ մեր արտահայտած կարծիքի համար: Այդ ստանդարտներով պահանջվում է աուդիտը պլանավորել և անցկացնել՝ ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրումներից զերծ լինելու վերաբերյալ ողջամիտ երաշխիքներ ձեռք բերելու նպատակով:

Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են ֆինանսական հաշվետվություններում ու համապատասխան ծանոթագրություններում արտացոլված տվյալները հիմնավորող փաստերի ձեռքբերման նպատակով մշակված ընթացակարգեր, որոնց ընտրությունը

կախված է խարդախությունների և սխալների հետևանքով ֆինանսական հաշվետվություններում էական խեղաթյուրումների ռիսկերի առկայության վերաբերյալ աուդիտորական գնահատումներից: Ռիսկերի գնահատումները կատարելիս՝ աուդիտորը մշակում է համապատասխան ընթացակարգեր ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար կիրառվող ներքին վերահսկողության գնահատման, այլ ոչ թե ընկերության ողջ ներքին վերահսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք կազմելու համար: Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են նաև կիրառված հաշվապահական հաշվառման սկզբունքների և ղեկավարության կողմից կատարված գնահատումների, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացման գնահատումը:

Մենք համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավականաչափ համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

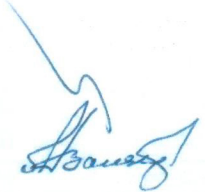
Կարծիք

Մեր կարծիքով ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ «Արմավիսբանկ» ՓԲԸ-ի ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների և դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների:

Գագիկ Գյուլբուդաղյան
Տնօրեն/բաժնետեր

Արմեն Գաբրիելյան
Աուդիտոր

Գրանք Թորնթոն ՓԲԸ
01 ապրիլի, 2014թ.
ք. Երևան

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ	Ծանոթ.	2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար	2012թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	6	6,463,815	5,658,875
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	6	(3,159,909)	(2,789,424)
Զուտ տոկոսային եկամուտներ		3,303,906	2,869,451
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	7	130,582	104,605
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	7	(44,455)	(21,498)
Զուտ կոմիսիոն և այլ եկամուտներ		86,127	83,107
Զուտ առևտրային եկամուտ	8	90,465	37,095
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներից զուտ շահույթ		446,912	62,176
Այլ եկամուտներ	9	168,603	152,507
Վարկային կորուստների արժեզրկման ծախս	16	(957,249)	(322,282)
Անձնակազմի գծով ծախսեր	10	(686,046)	(627,948)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	18	(56,033)	(56,460)
Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	19	(8,151)	(7,978)
Այլ ծախսեր	11	(229,784)	(212,952)
Շահույթ մինչև հարկում		2,158,750	1,976,716
Շահութահարկի գծով ծախս	12	(416,576)	(351,745)
Տարվա շահույթ		1,742,174	1,624,971
Այլ համապարփակ եկամուտ			
<i>Հողվածներ, որոնք հետագայում չեն վերադասակարգվում շահույթում կամ վնասում</i>		-	-
<i>Հողվածներ, որոնք հետագայում վերադասակարգվում են շահույթում կամ վնասում</i>			
Իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ օգուտ		5,349,771	509,220
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից ֆինանսական արդյունքին փոխանցված զուտ օգուտ		(314,613)	(266,069)
Վերադասակարգվող հողվածներին վերաբերող շահութահարկ		(1,007,032)	(48,630)
Տարվա այլ համապարփակ եկամուտ հարկումից հետո		4,028,126	194,521
Ընդամենը տարվա համապարփակ եկամուտ		5,770,300	1,819,492

7-ից 62 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

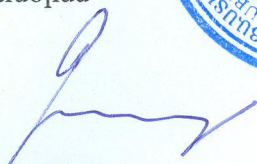
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար	2012թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար	
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Դրանական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	13	8,920,558	5,529,023
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	14	814,031	2,405,060
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	15	2,001	186
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	16	27,801,733	27,341,299
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	17	13,822,725	5,055,014
Հետզման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	26	17,215,842	13,222,935
Հիմնական միջոցներ	18	756,971	758,132
Ոչ նյութական ակտիվներ	19	34,011	35,806
Բռնագանձված ակտիվներ	20	389,846	438
Այլ ակտիվներ	21	53,123	227,725
Ընդամենը՝ ակտիվներ		69,810,841	54,575,618
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ			
Պարտավորություններ			
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	22	17,615,856	15,464,966
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	15	200	293
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	23	5,462,930	7,614,530
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	24	24,154,628	18,549,952
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն		171,751	230,957
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	12	1,060,396	95,683
Այլ պարտավորություններ	25	183,211	325,709
Ընդամենը՝ պարտավորություններ		48,648,972	42,282,090
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	27	8,752,800	7,002,000
Էմիսիոն եկամուտ		1,347,241	-
Գլխավոր պահուստ		2,000,000	1,500,000
Այլ պահուստներ		4,323,373	295,247
Չբաշխված շահույթ		4,738,455	3,496,281
Ընդամենը՝ սեփական կապիտալ		21,161,869	12,293,528
Ընդամենը՝ պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		69,810,841	54,575,618

Ֆինանսական հաշվետվությունները՝ ներկայացված 3-ից 62 էջերում, ստորագրվել են Բանկի գործադիր տնօրենի կողմից 2013 թվականի ապրիլի 1-ին:

7-ից 62 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղադրուցի մասը:

Գևորգ ՄԱՉԱՆՅԱՆ
 Գործադիր տնօրեն

Սեդրակ ԲԱՂՂԱՍԱՐՅԱՆ
 Գլխավոր հաշվապահ

Մեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Բաժնե- տիրական կապիտալ	Էմիսիոն եկամուտ	Գլխավոր պահուստ	Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների զօծվ վերազնա- հատման պահուստ	Չբաշխված շահույթ	Ընդամենը
Հաշվեկշիռը 2012թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	7,002,000	-	1,000,000	100,726	2,371,310	10,474,036
Հատկացում պահուստին	-	-	500,000	-	(500,000)	-
Մեփականատերերի հետ գործարքներ	-	-	500,000	-	(500,000)	-
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	1, 624,971	1, 624,971
Այլ համապարփակ եկամուտ						
Իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ օգուտ	-	-	-	509,220	-	509,220
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից ֆինանսական արդյունքին փոխանցված զուտ օգուտ	-	-	-	(266,069)	-	(266,069)
Այլ համապարփակ եկամուտին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	-	(48,630)	-	(48,630)
Ընդամենը տարվա համապարփակ եկամուտ	-	-	-	194,521	1,624,971	1,819,492
Հաշվեկշիռը 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,002,000	-	1,500,000	295,247	3,496,281	12,293,528
Բաժնետիրական կապիտալի ավելացում	1,750,800	1,347,241	-	-	-	3,098,041
Հատկացում պահուստին	-	-	500,000	-	(500,000)	-
Մեփականատերերի հետ գործարքներ	1,750,800	1,347,241	500,000	-	(500,000)	3,098,041
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	1,742,174	1,742,174
Այլ համապարփակ եկամուտ						
Իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ օգուտ	-	-	-	5,349,771	-	5,349,771
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից ֆինանսական արդյունքին փոխանցած զուտ օգուտ	-	-	-	(314,613)	-	(314,613)
Այլ համապարփակ եկամուտին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	-	(1,007,032)	-	(1,007,032)
Ընդամենը տարվա համապարփակ եկամուտ	-	-	-	4,028,126	1,742,174	5,770,300
Հաշվեկշիռը 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,752,800	1,347,241	2,000,000	4,323,373	4,738,455	21,161,869

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար	2012թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
Գործառնական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Շահույթ մինչև հարկումը	2,158,750	1,976,716
<i>Եշգրտումներ</i>		
Ակտիվների հնարավոր կորուստների արժեզրկման ծախս	957,249	322,282
Մաշվածության և ամորտիզացիոն մասհանումներ	64,184	64,438
Ստացվելիք տոկոսներ	(79,699)	125,577
Վճարվելիք տոկոսներ	49,748	76,299
Ոչ առևտրային ակտիվների և պարտավորությունների արտարժույթային վերագնահատումից զուտ օգուտ	(14,906)	(55,817)
Առևտրային գործիքների իրական արժեքի փոփոխությունից զուտ (օգուտ)/վնաս	(1,908)	15,364
Դրամական հոսքեր նախքան գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխությունները	3,133,418	2,524,859
<i>(Ավելացում)/նվազում գործառնական ակտիվներում</i>		
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,550,192	954,426
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(1,604,293)	(5,033,556)
Այլ ակտիվներ	174,400	(23,115)
<i>Ավելացում/(նվազում) գործառնական պարտավորություններում</i>		
Ռեպո համաձայնագրեր ՀՀ ԿԲ-ի հետ	2,331,837	3,567,881
Առևտրային պարտավորություններ	-	(798,055)
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(562,508)	(1,781,045)
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	5,817,688	2,717,104
Այլ պարտավորություններ	(148,902)	94,334
Զուտ դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից մինչև շահութահարկը	10,691,832	2,222,833
Վճարված շահութահարկ	(518,101)	(288,723)
Գործառնական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	10,173,731	1,934,110
Ներդրումային գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Ներդրումային արժեթղթերի առք	(7,725,460)	(2,370,209)
Հիմնական միջոցների առք	(54,874)	(166,173)
Հիմնական միջոցների վաճառք	-	142
Ոչ նյութական ակտիվների առք	(6,356)	-
Ներդրումային գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	(7,786,690)	(2,536,240)
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
ՀՀ ԿԲ-ից ստացված վարկերի մարում	(181,587)	(66,373)
Այլ ֆինանս. կազմակերպ. վարկերի ստացում/(մարում)	(1,589,839)	608,949
Այլ երկարաժամկետ վարկերի մարում	(318,892)	(506,854)
Բաժնետիրական կապիտալի թողարկում	3,098,041	-
Ֆինանսական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	1,007,723	35,722
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ/(նվազում)	3,394,764	(566,408)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ	5,529,023	6,071,383
Արտարժույթի փոխարկման ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(3,229)	24,048
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ (ծանոթ. 13)	8,920,558	5,529,023
Լրացուցիչ տեղեկատվություն		
Ստացված տոկոսներ	6,384,401	5,791,099
Վճարված տոկոսներ	(3,208,427)	(2,872,937)

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից Ծանոթագրություններ

1 Գործունեության բնույթը և ընդհանուր տեղեկություններ

«Արմավիսթանկ» ՓԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) հիմնվել է 2004 թվականին և հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է 07 հոկտեմբերի 2004 թվականին ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N84 արտոնագրային համարով:

Բանկի հիմնական գործունեությունը կորպորատիվ, ներդրումային և մասնավոր ֆինանսների կառավարմանը բնորոշ ծառայությունների մատուցումն է՝ ֆինանսական գործիքներում ներդրումներ, ֆիզիկական և իրավաբանական անձանցից ավանդների ներգրավում, ֆինանսավորման (վարկավորում, ֆակտորինգ) և բանկային այլ ծառայությունների մատուցում:

Բանկի գլխավոր գրասենյակը գտնվում է Երևանում: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ՀՀ, 0010, ք. Երևան, Վազգեն Մարգարյան 10:

2 Գործարար միջավայր

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայրը և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացրած գործարքներին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակն է՝ զուգակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ, կենտրոնացված տնտեսական հենքով:

Դեռևս առկա են անորոշություններ ՀՀ հետ համագործակցող երկրների տնտեսությունների վիճակի առումով, ինչը կարող է հանգեցնել արտերկրից ոչ առևտրային դրամային փոխանցումների կրճատմանը, ինչպես նաև հանքահումքային ապրանքների միջազգային գների անկմանը, ինչից Հայաստանի տնտեսությունը գտնվում է մեծ կախման մեջ: Շուկայական ավելի խիստ ճնշումը կարող է հանգեցնել Հայաստանի տնտեսության, ինչպես նաև Բանկի վիճակի վատթարացման: Այնուամենայնիվ, քանի դեռ այս անորոշություններում առկա դատողություններն ու ենթադրությունները շատ են, ղեկավարությունը չի կարող վստահաբար հաշվարկել, թե ինչ չափով դրանք կարող են ազդեցություն ունենալ Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների մնացորդային արժեքի վրա:

Հետևաբար, Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունները չեն ճշգրտվել դրանց հնարավոր ազդեցությամբ:

3 Հաշվետվությունների պատրաստման հիմքերը

3.1 Համապատասխանությունը

Մույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հաստատված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (ՖՀՄՍԿ):

3.2 Չափման հիմքերը

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների, ինչպես նաև վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար, բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով, ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են պատմական արժեքով:

3.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Բանկի գործառնական արժույթը դա այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Բանկը: Բանկի գործառնական և ներկայացման արժույթ է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության դրամը (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Բանկի գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Մույն ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Բանկի հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՖՀՄՍ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ: ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը ազատ փոխարկելի չէ:

3.4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխություններ

Ընթացիկ տարում Բանկն ընդունել է իր գործունեության համար կիրառելի և 2013թ. հունվարի 1-ից սկսվող ժամանակաշրջանների համար ուժի մեջ մտած բոլոր նոր և վերանայված ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք հրապարակվել են Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) և ՀՀՄՍԽ-ի Մեկնաբանման կոմիտեի (ՄԿ) կողմից:

ՖՀՄՍ 13, Իրական արժեքի չափում

ՖՀՄՍ 13-ը հստակեցնում է իրական արժեքի սահմանումները և ապահովում է համապատասխան ուղեցույց և մանրամասն բացահայտումներ իրական արժեքի չափումների վերաբերյալ: Ստանդարտը չի առանձնացնում, թե որ միավորները պետք է հաշվառվեն իրական արժեքով: ՖՀՄՍ 13-ի շրջանակներն ընդարձակ են, և այն կիրառելի է ինչպես ֆինանսական, այնպես էլ ոչ ֆինանսական այն հոդվածների համար, որոնց համար այլ ՖՀՄՍ-ները պահանջում կամ թույլ են տալիս իրական արժեքի չափումներ և իրական արժեքի չափումների վերաբերյալ բացահայտումների կատարում, բացառությամբ որոշ հանգամանքների:

Ստանդարտի կիրառման առաջին տարում պարտադիր չէ բացահայտումներին ներկայացվող պահանջները կիրառել համեմատական տեղեկատվության նկատմամբ:

Բանկը ՖՀՄՍ 13-ը առաջին անգամ կիրառել է ընթացիկ տարում: Տես՝ ծանոթագրություն 30:

ՀՀՄՍ 1, Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում (Փոփոխություն)

ՀՀՄՍ 1-ի փոփոխությունները պահանջում են կազմակերպությանը այլ համապարփակ եկամուտներում ներկայացված տարրերը խմբավորել այնպիսի խմբերի, որոնք մնացած ՖՀՄՍ-ների համաձայն. ա) հետագայում չեն վերադասակարգվելու շահույթի կամ վնասի և բ) հետագայում վերադասակարգվելու են շահույթի կամ վնասի, երբ առաջանան որոշակի պայմաններ: Բանկն ընդունել է այս փոփոխությունը, որը փոխել է այլ համապարփակ եկամուտների տարրերի ընթացիկ ներկայացումը, սակայն չի ազդել դրանց չափման և ճանաչման վրա:

ՖՀՄՍ 7, (փոփոխություն) Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Փոփոխությունը հավելում է ՖՀՄՍ 7-ի որակական և քանակական բացահայտումներ կապված ճանաչված ֆինանսական գործիքների գուտ և համախառն գումարների հետ, որոնք՝

ա) հաշվանցվել են ֆինանսական վիճակի հաշվետվության մեջ,

բ) ենթակա են կատարման հիմնական հաշվանցման պայմանավորվածության կամ մասնատիպ համաձայնագրերի ներքո, եթե նույնիսկ հաշվանցված չեն ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ:

ՖՀՄՍ-ն կիրառվել է առաջին անգամ ընթացիկ տարում: Տես՝ ծանոթագրություն 31:

3.5 Բանկի կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Մույն ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման օրվա դրությամբ լույս են տեսել մի շարք նոր ստանդարտներ, գործող ստանդարտների վերաբերյալ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ, որոնք դեռևս ուժի մեջ չեն մտել: Բանկը վաղաժամկետ չի ընդունել այդ ստանդարտներից և մեկնաբանություններից որևէ մեկը:

Ղեկավարությունը կանխատեսում է, որ կիրառելի նոր ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները կընդունվեն Բանկի կողմից՝ դրանց ուժի մեջ մտնելու օրվան հաջորդող առաջիկա ժամանակաշրջանում:

Ղեկավարության կանխատեսմամբ այս փոփոխությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա և ներկայացված են ստորև:

Փոխփոփոխությունները պետք է կիրառվեն հետընթաց 2014թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար, բացառությամբ *ՖՀՄՍ 9, Ֆինանսական գործիքներ* ստանդարտում կատարված փոփոխությունների:

ՖՀՄՍ 9, Ֆինանսական գործիքներ

ՀՀՄՍԽ-ն նպատակ ունի փոխարինել ՀՀՄՍ 39 «Ֆինանսական գործիքներ՝ ճանաչումը և չափումը», ամբողջապես: Փոխարինող ստանդարտը (ՖՀՄՍ 9) թողարկվում է փուլերով: Մինչ այսօր, լույս են տեսել ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ճանաչման, դասակարգման, չափման և ապաճանաչման գլուխները: Արժեզրկման մեթոդաբանության և հեջավորման հաշվառման հետ կապված գլուխները դեռ մշակման փուլում են:

Քանի որ ՖՀՄՍ 9 նախագծի «արժեզրկման փուլը» դեռ չի ավարտվել, ՖՀՄՍԽ-ն գտնում է, որ 2015թ. հունվարի 1 պարտադիր ամսաթիվը բավարար ժամանակ չի տալիս ընկերություններին, որպեսզի կիրառեն նոր ստանդարտները: Հետևաբար ՖՀՄՍԽ-ն որոշել է, որ պետք է նոր ժամկետ որոշվի, երբ ամբողջ ՖՀՄՍ 9 նախագիծը ավելի մոտ կլինի ավարտին: 2013թ. նոյեմբերի 9-ին կատարված ՖՀՄՍ 9-ի փոփոխությունները, հանում են պարտադիր ուժի մեջ մտնելու ամսաթիվը: Այնուամենայնիվ, կազմակերպությունները դեռ կարող են ընտրել ՖՀՄՍ 9-ի անմիջապես կիրառումը:

ՀՀՄՍ 36, Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով փոխհատուցվող գումարների բացահայտումներ (Փոփոխություն)

ՀՀՄՍ 36-ի փոփոխությունը վերաբերվում է արժեզրկված ակտիվների փոխհատուցվող գումարի վերաբերյալ տեղեկատվության բացահայտմանը, եթե այդ գումարը հիմնված է իրական արժեքի վրա, հանած օտարման ծախսերը: Թույլատրելի է վաղ կիրառումը, եթե տվյալ կազմակերպությունն արդեն ընդունել է ՖՀՄՍ 13-ը:

ՀՀՄՍ 32, Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում (Փոփոխություն)

ՀՀՄՍ 32-ի փոփոխությունները վերաբերում են ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցման համար չափանիշների կիրառման անհամապատասխանություններին: Փոփոխությունները վերաբերում են անհամապատասխանության երկու բնագավառների.

- Վերաբերում է «Տվյալ պահին ունի հաշվանցման իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք» դրույթի իմաստին: ՀՀՄՍԽ-ն պարզաբանել է, որ հաշվանցման իրավունքը պետք է իրավաբանորեն ամրագրված լինի կազմակերպության բնականոն գործունեության ընթացքում, կազմակերպության և բոլոր մնացած կողմերի անվճարունակության և սնանկացման դեպքում, և այդ իրավունքը պետք է առկա լինի բոլոր կողմերի համար:
- Վերաբերում է համախառն մարման համակարգերին, ինչպիսիք են բանկերի և ֆինանսական հաստատությունների կողմից կիրառվող քլիրինգային կազմակերպությունները: Գործնականում ՀՀՄՍ 32-ի պահանջի մեկնաբանության մեջ առկա էր բազմազանություն, հաշվանցման հասնելու համար պետք է լինի ակտիվի և պարտավորության «միաժամանակյա մարում»:

Փոփոխությունների մեջ ՀՀՄՍԽ-ն պարզաբանել է գուտ մարման սկզբունքները և ներառել է «համախառն մարման համակարգի» օրինակ՝ ՀՀՄՍ 32-ի գուտ մարման չափանիշին բավարարող բնութագրիչներով:

Այս փոփոխությունները կատարվել են ՖՀՄՍ 7-ում լրացուցիչ բացահայտումների հետ համատեղ, հաշվանցման և նմանատիպ համաձայնությունների իրավունքների արդյունքների վրա:

Տարեկան բարեփոխումներ 2010-2012թթ.

2010-2012թթ. տարեկան բարեփոխումները մի շարք ՖՀՄՍ-ներում կատարել են որոշ աննշան փոփոխություններ: Բարեփոխումները ուժի մեջ են մտնում 2014թ. հուլիսի 1-ից և դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար:

ՖՀՄՄ 8, Գործառնական սեզմենտներ

Գործառնական սեզմենտների ընդհանրացումը

- պահանջում է, որ գործառնական սեզմենտների ընդհանրացման ժամանակ կազմակերպությունները բացահայտեն իրենց հաշվետու սեզմենտների հայտնաբերման դատողությունները, ներառելով ընդհանրացված գործառնական սեզմենտների հակիրճ նկարագրությունը և տնտեսական ցուցանիշները, որ սահմանում են ընդհանրացման չափանիշները:

Հաշվետու սեզմենտների ակտիվների և կազմակերպության ակտիվների ընդհանրության համադրությունը

- պարզաբանում է, որ կազմակերպությունից պահանջվում է ներկայացնել հաշվետու սեզմենտների ակտիվների և կազմակերպության ակտիվների ընդհանրության համադրությունը, միայն եթե սեզմենտի ակտիվները պարբերաբար տրամադրվում են գործադիր մարմնին գործառնական որոշումների կայացման համար:

ՖՀՄՄ 13, Իրական արժեքի չափում

Կարճաժամկետ դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքեր

- փոփոխվում են եզրակացությունների համար հիմքերը՝ պարզաբանելու համար, որ ընկերությունը պարտադրված չէ հաստատված տոկոսադրույք չունեցող կարճաժամկետ դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքերը զեղչել հաշիվ-ապրանքագրում նշված գումարից ցածր արժեքի, եթե զեղչման ազդեցությունն էական չէ:

Թողարկվել են որոշ այլ նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ, սակայն չի ակնկալվում, որ դրանք Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցություն կունենան:

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ներկայացվող հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում: Հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

4.1 Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Բանկ և ստացված եկամուտը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Բանկից և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև եկամուտի և ծախսի ճանաչումը:

Տոկոսային եկամուտներ և ծախսեր

Տոկոսային եկամուտներն ու ծախսերը բոլոր տոկոսաբեր ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ առևտրային նպատակներով պահվող կամ ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող գործիքների, շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում

ճանաչվում են որպես «տոկոսային եկամուտ» և «տոկոսային ծախս»՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե ֆինանսական ակտիվի կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեզրկումից կորուստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Կոմիսիոն և այլ եկամուտներ և ծախսեր

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Վարձավճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հինականում ճանաչվում են հաշվեզրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում: Ներդրումային պորտֆելի, այլ կառավարչական և խորհրդատվական ծառայությունների գծով վճարները ճանաչվում են պայմանագրային պայմաններին համապատասխան: Ակտիվների կառավարման գծով վճարները ճանաչվում են ծառայությունների մատուցման ժամանակաշրջանում: Նույն սկզբունքն է կիրառվում կարողությունների կառավարման, ֆինանսական պլանավորման և ակտիվների պահպանման ծառայությունների դեպքում, որոնք ենթադրում են ծառայությունների մատուցման երկար ժամկետ:

Շահաբաժիններից եկամուտ

Եկամուտը ճանաչվում է, երբ Բանկի՝ վճարը ստանալու իրավունքը հաստատված է:

Չուտ առևտրային եկամուտ

Չուտ առևտրային եկամուտը ներառում է առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից իրացված և չիրացված եկամուտը և ծախսը, տոկոսներից, շահաբաժիններից և արտարժույթային տարբերություններից գոյացող բոլոր եկամուտները և ծախսերը: Չուտ առևտրային եկամուտը ներառում է նաև արտարժույթի առք ու վաճառքից գուտ եկամուտը կամ ծախսը:

4.2 Արտարժույթի փոխարկում

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության գուտ առևտրային եկամուտ հոդվածում, մինչդեռ ոչ առևտրային ակտիվների փոխարկումից գոյացող օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ եկամուտ կամ այլ ծախս հոդվածում: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթով կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Արտարժույթով արտահայտված վաճառքի համար մատչելի դրամային արժեթղթերի իրական արժեքում փոփոխությունները վերլուծվում են փոխարժեքային տարբերությունների միջև, որոնք առաջանում են արժեթղթերի ամորտիզացված գումարների փոփոխության և արժեթղթերի հաշվեկշռային արժեքի այլ փոփոխությունների արդյունքում: Ամորտիզացված գումարում փոփոխությունների հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում,

իսկ հաշվեկշռային արժեքում այլ փոփոխությունները ճանաչվում են այլ համապարփակ եկամուտում:

Պատմական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հողվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հողվածները վերահաշվարկվում են իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքով: Ոչ դրամային հողվածների, ինչպիսին են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով պահվող բաժնետոմսերը, փոխարժեքային տարբերությունները, ներկայացվում են որպես իրական արժեքի փոփոխությունից շահույթի կամ վնասի մաս: Ոչ դրամային հողվածների փոխարժեքային տարբերությունները, ինչպես օրինակ՝ վաճառքի համար մատչելի դասակարգված բաժնետոմսերը, ընդգրկվում են կապիտալի վաճառքի համար մատչելի ներդրումների գծով վերագնահատման պահուստում:

Յուրաքանչյուր գործառնության պայմանագրով նախատեսված փոխարժեքի և տվյալ գործառնության օրվա գործող փոխարժեքի տարբերությունից առաջացող օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հողվածի արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ տողում:

Բանկի կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	31 դեկտեմբերի 2013	31 դեկտեմբերի 2012
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	405.64	403.58
ՀՀ դրամ/1 Եվրո	559.54	532.24

4.3 Հարկում

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները: Այն դեպքում, երբ ֆինանսական հաշվետվություններն արտոնված են ներկայացման համար մինչև համապատասխան հարկային վճարումները, ապա հարկվող շահույթը կամ կորուստը հիմնվում են մոտավոր թվերի վրա: Հարկային մարմինները կարող են ունենալ ավելի խիստ դիրք հարկային օրենսդրությունը արտածելու և հարկային հաշվարկումները վերանայելու համար: Որպես արդյունք, հարկային մարմինները կարող են պահանջել լրացուցիչ հարկերի մուծում այն գործարքների գծով, որոնց համար նախկինում պահանջ չի ներկայացվել: Հետևաբար, կարող են առաջանալ նշանակալի լրացուցիչ հարկեր, տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումը կարող է ներառել ստուգման տարվան անմիջապես հաջորդող 3 օրացուցային տարիներ: Որոշ հանգամանքներում հարկային ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակաշրջաններ:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գուղվիլի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

ՀՀ-ում բանկերն իրենց գործունեության ընթացքում վճարում են նաև այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են համապարփակ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ ծախսերում:

4.4 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցներից և այլ բանկերում հաշիվներից, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկ կարճ ժամանակամիջոցում և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

4.5 Թանկարժեք մետաղներ

Ոսկին և այլ թանկարժեք մետաղները հաշվառվում են ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանվող գներով, ինչը մոտավորապես դրանց իրական արժեքն է և հիմնված է Լոնդոնի Թանկարժեք Մետաղների բորսայի գնանշումների վրա:

Գների տատանումներն արտացոլվում են թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից զուտ եկամուտ հողվածում՝ այլ եկամուտներում կամ ծախսերում:

4.6 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկն օգտագործում է այլ բանկերում տարբեր ժամկետայնության բացված ընթացիկ և ավանդային հաշիվներ: Բանկերին տրամադրված ֆիքսված ժամկետով վարկերն ու կանխավճարները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ոչ ֆիքսված ժամկետներով միջոցներն ամորտիզացվում են Բանկի ղեկավարության կողմից գնահատված ժամկետներում: Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.7 Ֆինանսական գործիքներ

Բանկը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչում է այն և միայն այն դեպքում, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների սովորական բնույթ կրող առք ու վաճառքների դեպքում դրանք ձևակերպվում են գործարքի օրվա ամսաթվով: Սովորական բնույթ կրող ձեռք բերումների դեպքում, երբ ֆինանսական գործիքը հետագայում պետք է չափվի իրական արժեքով, պայմանագրի օրվա և գործարքի օրվա միջև ընկած ժամանակամիջոցում այն հաշվառվում է նույն սկզբունքով, ինչ որ ձեռք բերված գործիքների դեպքում:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են սկզբնական արժեքով, գումարած գործարքի հետ կապված ցանկացած ծախսումները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների:

Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների (ներառված նաև առևտրային նպատակներով պահվող գործիքները), հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով:

Բանկի կողմից ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են հետևյալ կատեգորիաների. ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ, վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ: Ներդրումների նման դասակարգումը կատարվում է դրանց ձեռքբերման պահին՝ Բանկի ղեկավարության կողմից սահմանված գնահատումների հիման վրա հաշվի առնելով ձեռքբերման նպատակները: Ակտիվների հետագա վերադասակարգումը կատարվում է անհրաժեշտության և հնարավորության դեպքում՝ յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա ավարտից հետո:

Ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ

Այս կատեգորիայում հաշվառվում են առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները: Ֆինանսական ակտիվը հաշվառվում է այս կատեգորիայում, եթե այն ձեռք է բերվում կարճ ժամկետում վաճառքի նպատակով կամ եթե այդպես է որոշվում ղեկավարության կողմից նշված ակտիվի ձեռք բերման պահին:

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում, արտարժույթի և կապիտալի շուկաներում, Բանկը հանդես է գալիս որպես ածանցյալ գործիքներով պայմանագրերի կողմ, որոնք ներառում են ֆյուչերսներ, ֆորվարդներ, սվոպեր և օպցիոններ: Բոլոր ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրական նպատակներով պահվող և դրանց հաշվառումը իրականացվում է ֆինանսական գործիքների նախնական ճանաչման քաղաքականությունների համաձայն, այնուհետև դրանք վերաչափվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկաներում գնանշումներով կամ այնպիսի մոդելների կիրառմամբ, որոնց հիմքում ընկած են շուկաների ընթացիկ վիճակների գնահատումները և բազային գործիքների պայմանագրային գները և այլ գործոններ: Դրական իրական արժեք ունեցող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվ, իսկ բացասական իրական արժեքով ածանցյալ գործիքները՝ որպես պարտավորություն:

Նշված գործառնություններից արդյունքները հաշվառվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներից կամ արտարժույթային գործառնություններից շահույթ կամ վնաս, կախված ամանցյալ գործիքների բնույթից:

Այլ ֆինանսական գործիքների բաղադրիչ հանդիսացող ամանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես առանձին ամանցյալ գործիքներ, եթե դրանց գծով ռիսկերը և առանձնահատկությունները խիստ կապված չեն հիմնական պայմանագրի ռիսկերից և առանձնահատկություններից, և հիմնական պայմանագիրը չի հաշվառվում իրական արժեքով՝ ճշգրտվող ֆինանսական արդյունքներով: Ներառված ամանցյալ գործիքը հանդիսանում է բարդ ֆինանսական գործիքի բաղադրիչ, որը ներառում է ինչպես հիմնական բաղադրիչը, այնպես էլ ամանցյալ բաղադրիչը, ինչի արդյունքում որոշ դրամական հոսքեր հիմնական գործիքի և ինքնուրույն ամանցյալ գործիքի փոփոխվում են նույն ձևով:

Ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները դասակարգվում են որպես ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող, երբ.

- Այդպես վարվելը զգալիորեն կնվազեցնի չափման անհամապատասխանությունները, որոնք կառաջանալին, եթե կապված ամանցյալ գործիքները համարվեին առևտրական նպատակներով պահվող, իսկ հիմք հանդիսացող ֆինանսական գործիքները հաշվառվեին անորոշիվացված գումարով, ինչպես վարկերը կամ հաճախորդներին և բանկերին տրվող կանխավճարները, կամ պարտքային արժեթղթերի տեսքով թողարկված արժեթղթերը:
- Որոշ ներդրումներ, ինչպես օրինակ կապիտալի գործիքներում կատարված ներդրումները, որոնք փաստաթղթավորված ռիսկերի կառավարման կամ ներդրումային քաղաքականության համաձայն հաշվառվում են իրական արժեքով և կառավարչական անձնակազմին հաղորդվում են այդ արժեքով, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող, և
- Ֆինանսական գործիքները, ինչպես պարտքային արժեթղթերը, որոնք պարունակում են մեկ կամ ավելի բաղադրիչ ամանցյալ գործիքներ, որոնք էականորեն ազդում են դրամական հոսքերի վրա, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող:

Ամանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող, բացի այն դեպքերից, երբ դրանք օգտագործվում են հեջավորման նպատակով: Առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներից շահույթը և վնասը արտացոլվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր

Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Բանկի կողմից ուղղակիորեն պարտապահին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրությամբ:

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքից ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է

որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Այնուհետև վարկերն ու փոխատվությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող վարկերն ու փոխատվությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից: Հաճախորդներին տրված վարկերի ու փոխատվությունների գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ներդրումներ

Վաճառքի համար մատչելի ներդրումները պարտքային, ինչպես նաև կապիտալի գործիքներում կատարված այն ներդրումներն են, որոնք Բանկը մտադիր է պահել անորոշ ժամկետով, և որոնք կարող են վաճառվել իրացվելիության կարիքների բավարարման համար, ինչպես նաև տոկոսադրույքներում, փոխարժեքներում կամ բաժնետոմսերի գներում փոփոխությունների դեպքում: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները նախնական ճանաչումից հետո հաշվառվում են իրական արժեքով: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացած շահույթն ու վնասը վերագրվում է այլ համապարփակ եկամուտում մինչև ֆինանսական ակտիվի օտարումը կամ արժեզրկումը, որի դեպքում այլ համապարփակ եկամուտում ճանաչված շահույթը կամ վնասը վերաձևակերպվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Ամեն դեպքում, տոկոսները հաշվարկվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիքների գծով շահաբաժինները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցվում են այն ժամանակ, երբ Բանկը իրավունք է ձեռք բերում ստանալու այդ շահաբաժինները:

Ակտիվ ֆինանսական շուկաներում գործող ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին բորսայի փակման պահին այդ ակտիվի գծով գնանշվող գինն է: Եթե գնանշված շուկայական գինը առկա չէ, ապա գործիքի իրական արժեքը որոշվում է գնային մոդելների կամ զեղչված դրամական հոսքերի տեխնիկայի միջոցով: Հակառակ դեպքում ներդրումները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով արժեզրկումից կորուստները:

4.8 Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով Բանկն իրականացնում է արժեզրկման գնահատում ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի համար:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը արժեզրկվում է և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, եթե կա օբյեկտիվ վկայություն արժեզրկման մասին՝ որպես ակտիվի նախնական ճանաչումից հետո կատարված մեկ կամ մի քանի իրադարձությունների («ծախսային իրադարձություն») արդյունք, և երբ այդ իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվի կամ ակտիվների խմբի ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարելի է արժանահավատորեն չափել:

Արժեզրկումից կորուստի օբյեկտիվ վկայության գոյությունը որոշվում է որոշ չափանիշներով, որոնք վկայում են, որ վարկառուն կամ վարկառուների խումբն ունեն

զգալի ֆինանսական դժվարություններ (օրինակ՝ կապիտալի նորմատիվ, գուտ եկամտի և վաճառքների հարաբերակցություն), առկա են տոկոսագումարների և մայր գումարների վճարման պարտավորությունների, վարկային համաձայնության կամ պայմանների խախտումներ, գրավի արժեքի նվազում, հավանականություն, որ կլինի սնանկացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմակերպում և կա տեղեկատվություն ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի չափելի նվազման վերաբերյալ՝ կապված տնտեսական պայմանների փոփոխություններով, որոնք ազդում են վարկառուի և չվճարումների վրա:

Բանկը սկզբից գնահատում է արժեզրկման օբյեկտիվ պայմանների գոյությունը անհատական գնահատման արդյունքում այն ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական են և հետո անհատական կամ խմբային գնահատումների արդյունքում այն ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական չեն: Անհատական գնահատման արդյունքում արժեզրկման օբյեկտիվ գոյությունը հաստատելուց կամ ժխտելուց հետո ակտիվները դասակարգվում են վարկային ռիսկի նմանատիպ բնույթ ունեցող խմբերում՝ խմբային գնահատում իրականացնելու նպատակով: Այն ակտիվները, որոնց գծով անհատական գնահատման արդյունքում ձևավորվել են արժեզրկումից պահուստներ, չեն ներառվում վերոհիշյալ խմբերում:

Երբ առկա է վկայություն ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվի արժեզրկման վերաբերյալ, արժեզրկման պահուստի գումարը որոշվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և այդ ֆինանսական գործիքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի (բացառությամբ վարկի հետ կապված ապագա ծախսերի) ներկա արժեքի միջև տարբերություն: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկման պահուստի միջոցով, արժեզրկումից ծախսը արտացոլվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Եթե վարկը կամ մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումն ունի փոփոխական տոկոսադրույք, ցանկացած արժեզրկումից ծախս չափելու համար զեղչման դրույքը պայմանագրով որոշված ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքն է: Բանկը կարող է արժեզրկումը չափել գործիքի իրական արժեքի հիման վրա՝ օգտագործելով տեսանելի շուկայական գինը:

Ապահովված ֆինանսական ակտիվների դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքը ներառում է գրավների իրացումից փոխհատուցվող գումարները, հանած գրավի ձեռքբերման և իրացման ծախսերը, անկախ նրանից, թե գրավը կփոխանցվի Բանկին, թե ոչ:

Արժեզրկման խմբային գնահատման նպատակով, ֆինանսական ակտիվները խմբավորվում են Բանկի ներքին վարկային դասակարգման հիման վրա, որը հաշվի է առնում վարկային ռիսկի բնութագրիչները, ինչպես՝ ակտիվի տեսակը, արդյունաբերական ոլորտը, աշխարհագրական դիրքը, գրավի տեսակը, ժամկետանց կարգավիճակը և այլ կապակցված գործոններ:

Ֆինանսական ակտիվների ապագա դրամական հոսքերը, որոնց արժեզրկումը խմբային է գնահատված, որոշվում են խմբում գտնվող ակտիվների պայմանագրային դրամական հոսքերի և նմանատիպ ակտիվների պատմական ծախսերի պրակտիկայի հիման վրա: Վերջինս ճշգրտվում է ընթացիկ տեսանելի տեղեկատվությամբ, որպեսզի արտացոլվեն ներկա պայմանները, որոնք չեն ազդել այն ժամանակահատվածում, որի վրա հիմնված է պատմական ծախսերի պրակտիկան, և պատմական ժամանակաշրջանում ներկայում գոյություն չունեցող պայմանների հետևանքները չեզոքացնելու նպատակով:

Ակտիվների խմբերի ապագա դրամական հոսքերում փոփոխությունների գնահատականը պետք է արտացոլի և համապատասխան լինի դրանց հետ կապված տեսանելի տվյալների ժամանակաշրջանից ժամանակաշրջան փոփոխությունների հետ (օրինակ՝ փոփոխություններ գործազրկության դրույքներում, գույքի գնի, վճարումների կարգավիճակի կամ խմբում կորուստների հավանականությունը մատնանշող այլ գործոնների և կորուստների ծավալների մեջ): Ապագա դրամական հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող մեթոդոլոգիան և վարկածները պարբերաբար վերանայվում են Բանկի կողմից՝ կորուստների իրական և գնահատված արժեքների միջև տարբերությունները նվազեցնելու համար:

Վարկերը համապատասխան պահուստների հետ միասին դուրս են գրվում, եթե ապագայում չկա վարկը հավաքագրելու իրատեսական հեռանկար, և երբ բոլոր գրավներն օգտագործվել են կամ փոխանցվել Բանկին: Եթե հաջորդող տարում, գնահատված արժեքը կմնա ծախսը ավելանում կամ նվազում է արժեքը կմնա ճանաչումից հետո կատարված իրադարձությունների պատճառով, նախկինում ճանաչված արժեքը կմնա ծախսը ավելացվում կամ նվազեցվում է պահուստի գումարը ճշտելով: Եթե ապագա դուրսգրումը հետագայում վերականգնվում է, ապա վերականգնված գումարը կրեդիտագրվում է պահուստի հաշվին:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Երբ վաճառքի համար մատչելի ակտիվն արժեքը կմնա է, ապա նրա արժեքի (նվազեցված մարումների և ամորտիզացիայի գումարներով) և ընթացիկ իրական արժեքի տարբերությունը, բացառությամբ նախկինում համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված արժեքը կմնա գումարների, ահյ համապարփակ եկամտից վերաձևակերպվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Վաճառքի համար մատչելի դասակարգված կապիտալ գործիքների արժեքը կմնա կորուստների հակադարձումը համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում չի ճանաչվում, այլ հաշվառվում է կապիտալի առանձին բաժնում, որպես՝ այլ համապարփակ եկամուտ: Վաճառքի համար մատչելի պարտքային գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեքը կմնա կորուստների հակադարձումը ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, եթե ակտիվի իրական արժեքի բարձրացումը օբյեկտիվորեն կարելի է համարել հետագա իրադարձությունների արդյունք, որոնք կատարվել են կորուստը ֆինանսական արդյունքներով ճանաչելուց հետո:

4.9 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մի մասը, կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ.

- վերանում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը,
- Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն ամողջությամբ և ժամանակին փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրի համաձայն,
- և Բանկը կամ (ա) փոխանցում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, այլ փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը:

Եթե Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը և չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցում ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ապա ակտիվը հաշվառվում Բանկի շարունակվող մասնակցության համապատասխան ֆինանսական ակտիվում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի երաշխիքային ապահովման ձև, ապա այդպիսի մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ ակտիվի հաշվեկշռային արժեք կամ Բանկի կողմից փոխհատուցվելիք առավելագույն գումար:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի դուրսգրված վաճառքի և/կամ գնման օպցիոնի ձև (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Բանկը կարող է հետ գնել փոխանցվող ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված դուրսգրված վաճառքի օպցիոնի (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցվող ակտիվի իրական արժեքը կամ օպցիոնի կատարման գինը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ այն մարվում է, չեղյալ է համարվում կամ լրացել է դրա ուժի մեջ մնալու ժամկետը:

Փոխառուի և փոխատուի միջև պարտքային գործիքների փոխանակումը, որոնց պայմաններն էականորեն տարբերվում են միմյանցից, կամ կատարվում է գործող պարտքային գործիքի պայմանների էական փոփոխություն, իրենից ներկայացնում է հին պարտքի մարում, որը պետք է հանգեցնի այդ պարտքի ապաճանաչմանը և նոր պարտքային գործիքի ճանաչմանը, իսկ տարբերությունը համապատասխան հաշվեկշռային հաշվի հետ ձևակերպվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

4.10 Ռեպո և հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր

Հետգնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսական գործարքներ: Հետգնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակվում են հաշվառվել հաշվեկշռում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր» և ներկայացվում են որպես առանձին հաշվեկշռային հոդված: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է ֆինանսական կազմակերպությունների կամ հաճախորդների նկատմամբ հաշիվներում:

Հետվաճառքի պայմանով գնված արժեթղթերը («հակադարձ ռեպո») չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, իսկ տրամադրված գումարները հաշվառվում են որպես պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ:

Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեգրվում են հետգնման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

4.11 Վարձակալություն

Ֆինանսական վարձակալություն - Բանկը որպես վարձատու

Ֆինանսական վարձակալության սկզբում Բանկը ֆինանսական վարձակալությամբ տրամադրած ակտիվները հաշվառում է ներդրումների գուտ գումարով: Այս գործառնությունները ներկայացվում են որպես հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ: Ֆինանսական եկամուտը ճանաչվում է վարձակալության ընթացքում այնպես, որ ապահովի անփոփոխ պարբերական դրույք վարձակալության շրջանակներում չմարված գուտ ներդրումների նկատմամբ: Սկզբնական ուղղակի ծախսերը ներառվում են ստացվելիք գումարների սկզբնական ճանաչման ժամանակ:

Գործառնական վարձակալություն - Բանկը որպես վարձակալ

Ակտիվների վարձակալությունը, որի դեպքում ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության շրջանակներում վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են գործառնական ծախսերում:

4.12 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տոկոսադրույք (%)
Շենքեր	30	3.3
Համակարգիչներ և կապի միջոցներ	4	25
Տրանսպորտային միջոցներ	5	20
Գույք և գրասենյակային միջոցներ	5	20
Այլ հիմնական միջոցներ	2-5	33.33-20

Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները հաշվառվում են փաստացի ծախսերի և արժեզրկումից կորուստների տարբերությամբ: Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո ակտիվները փոխանցվում են հիմնական միջոցներին և հաշվառվում են իրենց մնացորդային արժեքով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները չեն ամորտիզացվում քանի դեռ պատրաստ չեն օգտագործման համար:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Բանկը հիմնական միջոցի հաշվեկշռային արժեքում ճանաչում է կապիտալ բնույթի ծախսումները, երբ այդ ծախսումները կատարվում են, և եթե բավարարվում են ճանաչման չափանիշները: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

4.13 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրերից:

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով օգտակար ծառայության ընթացքում՝ 10 տարվա ընթացում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշներ: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում:

Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

4.14 Բռնագանձված ակտիվներ

Որոշ դեպքերում, ակտիվները բռնագանձվում են վարկային պարտավորությունների չկատարման արդյունքում: Բռնագանձված ակտիվները չափվում են հաշվեկշռային արժեքից և իրական արժեքից ավելի ցածր արժեքով՝ հանած իրացման ծախսերը:

4.15 Ներգրաված միջոցներ

Ներգրավված միջոցները, որոնք ներառում են ՀՀ կառավարության և կենտրոնական բանկի, այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները և ստորադաս փոխառությունները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրավված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

4.16 Ֆինանսական երաշխիքներ

Ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերը այն պայմանագրերն են, որոնք պահանջում են, որ երաշխիքը տրամադրողը փոխհատուցի երաշխիքը ստացողին կոնկրետ պարտապանի կողմից պարտքային գործիքի ժամկետներին համաձայն վճարումները ժամանակին չկատարելու պատճառով վերջինիս կողմից կրած վնասների դիմաց: Նման ֆինանսական երաշխիքներ տրամադրվում են բանկերին, ֆինանսական և այլ կազմակերպություններին հաճախորդների վարկերը, օվերդրաֆտները և այլ բանկային գործիքները ապահովելու նպատակով:

Ֆինանսական երաշխիքները ֆինանսական հաշվետվություններում սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով «Այլ պարտավորություններ»-ում՝ որպես կոմիսիոն վճար: Սկզբնական ճանաչումից հետո Բանկը յուրաքանչյուր երաշխավորության տակ պարտավորությունը չափում է ամորտիզացված վճարից և երաշխավորության արդյունքում առաջացած ցանկացած ֆինանսական պարտավորություն լուծելու համար անհրաժեշտ ելքերի լավագույն գնահատումից առավելագույնով:

4.17 Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Բանկը ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտականության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

4.18 Բաժնետիրական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալ

Մովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելավճար:

Շահաբաժիններ

Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն, միայն երբ դրանք հաստատվում են հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով կամ մինչև այդ: Մինչև հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթիվը հայտարարված կամ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո, բայց մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը հայտարարված կամ հաստատված շահաբաժինները բացահայտվում են:

4.19 Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացվում են հաշվանցված, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Եկամուտները և ծախսերը ներկայացվում են գուտ արժեքի հիման վրա, միայն երբ դա թույլատրվում է համաձայն ՖՀՄՄ, կամ մի խումբ համանման գործարքների օգուտի և վնասի համար, ինչպիսին հանդիսանում է Բանկի առևտրային գործունեությունը:

5 Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՖՀՄՄ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Բանկի ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք հիմնավորված են տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Ներդրումային արժեթղթերի դասակարգում

Բանկի ներդրումային արժեթղթերը ներառում են պետական և ոչ պետական պարտատոմսերը, ոչ պետական բաժնետոմսերը: Սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը դասակարգում է արժեթղթերը որպես վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ, որոնց իրական արժեքի ճշգրտումն իրականացվում է այլ համապարփակ եկամուտում:

Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

Բանկն իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործառնություններ կապակցված կողմերի հետ: Նշված գործառնությունները հիմնականում իրականացվում են շուկայական պայմաններով: Գործող շուկայի բացակայության դեպքում Բանկը կատարում է դատողություններ գործառնությունների շուկայական կամ ոչ շուկայական բնույթի վերաբերյալ: Դատողությունները հիմնվում են այլ հաճախորդների հետ մամնատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույքների վերլուծությունների վրա:

Վարկերի և այլ փոխատվությունների գծով արժեզրկումից պահուստներ

Բանկը գնահատում է խնդրահարույց վարկերը և փոխատվությունները յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի համար՝ պարզելու համար, թե արդյոք անհրաժեշտ է արժեզրկման պահուստ ձևավորել ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում: Մասնավորապես, ղեկավարության դատողությունն անհրաժեշտ է ապագա դրամական հոսքերի գումարը և պարբերականությունը գնահատելու համար, երբ անհրաժեշտ է պահանջվող պահուստի չափը որոշել: Նման գնահատումները հիմնված են որոշ գործոնների շուրջ ենթադրությունների վրա և ներկա արդյունքները կարող են տարբեր լինել՝ հանգեցնելով պահուստում հետագա փոփոխությունների:

Նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների համար անհատական ստեղծված հատուկ պահուստներից բացի, Բանկը նաև ստեղծում է արժեզրկման խմբային պահուստներ, այն ռիսկերի գծով, որոնք չնայած որ անհատապես չեն գնահատվել, սակայն պարունակում են չվճարման ավելի մեծ ռիսկ, քան սկզբնապես որոշվել էր: Սա հաշվի է առնում այնպիսի գործոնների ազդեցությունը, ինչպիսիք են վատթարացումը երկրի ռիսկում, արդյունաբերության մեջ և տեխնոլոգիական հնացումը, ինչպես նաև բացահայտված կառուցվածքային թերությունները կամ դրամական հոսքերի նվազումները:

Հարկային օրենսդրություն

ՀՀ հարկային օրենսդրությունը ենթակա է տարակարծիք մեկնաբանությունների: Տես 28 ծանոթագրությունը:

Կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումների արժեզրկում

Բանկը համարում է կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումն արժեզրկված, երբ դրա իրական արժեքի նվազումը էական է կամ կրում է երկարատև բնույթ: Որոշելու համար էական է կամ երկարատև նվազումը՝ Բանկը կատարում է որոշակի դատողություններ: Այդ դատողությունները կատարելիս, այլ գործոնների հետ մեկտեղ, Բանկը հաշվի է առնում նաև բաժնետոմսերի գնի փոփոխականությունը: Բացի դրանից, արժեզրկումը հնարավոր է, երբ առկա են ապացույցներ, որ վատացել է ֆինանսական վիճակը տվյալ կազմակերպության, արդյունաբերության կամ ճյուղի, որտեղ կատարվել է ներդրումը, կատարվել են փոփոխություններ տեխնոլոգիաներում և գործառնական կամ ֆինանսական դրամական հոսքերում:

6 Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին	3,136,930	2,862,541
Վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթեր	2,598,878	2,098,497
Ֆակտորինգից եկամուտներ	162,640	380,198
Ֆինանսական կազմակերպությունների հաշիվներ	228,870	108,813
Հակադարձ ռեպո գործառնություններ	122,906	85,117
Այլ տոկոսային եկամուտներ	81,522	11,321
Անհատապես արժեզրկված ակտիվների գծով հաշվեզրկված տոկոսներ	132,069	112,388
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	6,463,815	5,658,875

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Հաճախորդների հաշիվներ	1,488,940	1,083,359
Ֆինանսական կազմակերպությունների հաշիվներ	598,588	807,859
Ռեպո գործառնություններ	1,072,381	898,206
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	3,159,909	2,789,424

7 Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Դրամարկղային գործառնություններ	30,145	29,475
Հաշվարկային գործառնություններ/փոխանցումներ	50,149	33,683
Բրոքերային գործառնություններ	33,723	12,054
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	5,922	20,503
Այլ վճարներ և կոմիսիոն եկամուտներ	10,643	8,890
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	130,582	104,605

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Հաշվարկային գործառնություններ/փոխանցումներ	19,146	17,197
Ստացված երաշխիքներ	11,054	134
Բորսայի միջնորդավճար	9,429	2,235
Այլ ծախսեր	4,826	1,932
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	44,455	21,498

8 Ջուտ առևտրային եկամուտ

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Արտարժույթի առջ ու վաճառքից զուտ եկամուտ	89,003	51,667
Ածանցյալ գործիքներից զուտ օգուտ/(վնաս)	1,462	(14,572)
Ընդամենը զուտ առևտրային եկամուտ	90,465	37,095

9 Այլ եկամուտներ

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	67,121	40,982
Թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից եկամուտներ	68,002	25,267
Ոչ առևտրային ակտիվների և պարտավորությունների արտարժույթի փոխարկումից զուտ եկամուտ	14,906	55,817
Եկամուտներ գրավի օտարումից	-	14,471
Շահաբաժիններից եկամուտ	9,803	13,152
Ապահովագրական հատուցումներ	3,395	-
Հիմնական միջոցների օտարումից եկամուտ	-	650
Այլ եկամուտ	5,376	2,168
Ընդամենը այլ եկամուտներ	168,603	152,507

10 Անձնակազմի գծով ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Աշխատավարձ և այլ վճարներ	686,046	585,952
Սոցիալական ապահովագրության վճարներ	-	41,996
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	686,046	627,948

*2013թ. հունվարի 1-ից ուժը կորցրած են ճանաչվել «Եկամտահարկի մասին» և «Պարտադիր սոցիալական ապահովության վճարների մասին» ՀՀ օրենքները և ուժի մեջ է մտել ՀՀ «Եկամտային հարկի մասին» օրենքը, որ միավորում է եկամտահարկը, աշխատողի սոցիալական ապահովության վճարը և գործատուի կողմից վճարվող սոցիալական ապահովության վճարը:

11 Այլ ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	65,082	63,965
Հիմնական միջոցների վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	38,743	33,024
Ներկայացուցչական ծախսեր	20,150	15,809
Հարկեր, (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	17,482	14,849
Ապահովագրության գծով ծախսեր	14,320	15,103
Խորհրդատվական և այլ ծառայությունների գծով ծախսեր	13,000	10,584
Ավանդների գծով ծախսեր	12,234	8,950
Անվտանգության գծով ծախսեր	8,156	7,966
Գրասենյակային ծախսեր	7,462	6,374
Գործուղման ծախսեր	6,003	9,536
Վճարումներ ֆինանսական հաշտարարին	5,452	5,169
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	4,320	-
Արձաձեռք գծով ծախսեր	3,679	3,318
Ինկասացիոն ծախսեր	3,027	2,300
Վճարված տուգանքներ	820	23
Գովազդի ծախսեր	663	4,647
Այլ ծախսեր	9,191	11,335
Ընդամենը այլ ծախսեր	229,784	212,952

12 Շահութահարկի գծով ծախս

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Ընթացիկ հարկ	458,895	401,621
Չետաձգված հարկ	(42,319)	(14,876)
Նախորդ տարիների շահութահարկի ճշգրտում	-	(35,000)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	416,576	351,745

2013թ. Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 20% (2012թ.՝ 20%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՄ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների կազման նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների և հարկման բազայի միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է 20% հիմնական դրույքաչափը կիրառելով:

Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով ծախսի և հաշվապահական շահույթի միջև փոխկապակցվածությունը.

Հազար ՀՀ դրամ	2013	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)	2012	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)
Շահույթ մինչև հարկումը	2,158,750		1,976,716	
Շահութահարկ՝ 20% դրույքաչափով	431,750	20	395,343	20
Չհարկվող եկամուտներ	(1,961)	-	(2,630)	-
Չնվազեցվող ծախսեր	6,972	-	932	-
(Դրական)/բացասական փոխարժեքային տարբերություն	(15,608)	(1)	(3,270)	-
Այլ արտոնություններ	(4,577)	-	(3,630)	-
Նախորդ ժամանակաշրջանի հարկի ճշգրտում	-	-	(35,000)	(2)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	416,576	19	351,745	18

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ.

Հազար ՀՀ դրամ	2012	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ եկամուտում ճանաչված ճանաչված	2013
Այլ պարտավորություններ	16,529	7,125	-	23,654
Արժեզրկված ակտիվներից ստացվելիք տույժեր	12,985	5,887	-	18,872
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	29,514	13,012	-	42,526
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(4,641)	1,596	-	(3,045)
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(958)	(319)	-	(1,277)
Ածանցյալներ	-	(327)	-	(327)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(33,617)	25,234	-	(8,383)
Վաճառքի համար նատչելի ներդրումային արժեթղթեր	(73,811)	-	(1,007,032)	(1,080,843)
Այլ ակտիվներ	(889)	(2,787)	-	(3,676)
Այլ պահուստներ	(11,281)	5,910	-	(5,371)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(125,197)	29,307	(1,007,032)	(1,102,922)
Ձուտ հետաձգված հարկային պարտավորություն	(95,683)	42,319	(1,007,032)	(1,060,396)

Հազար ՀՀ դրամ	Այլ համապարփակ եկամուտում ճանաչված ճանաչված			
	2011	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	2012	
Այլ պարտավորություններ	5,114	11,415	-	16,529
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերում ներդրումներ	-	12,985	-	12,985
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	5,114	24,400	-	29,514
Հաճախորդներին տրված վարկեր և կանխավճարներ	(29,475)	(4,142)	-	(33,617)
Այլ ակտիվներ	(296)	(593)	-	(889)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(2,760)	(1,881)	-	(4,641)
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(3,618)	2,660	-	(958)
Այլ պահուստներ	(5,713)	(5,568)	-	(11,281)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթեր	(25,181)	-	(48,630)	(73,811)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(67,043)	(9,524)	(48,630)	(125,197)
Զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություն	(61,929)	14,876	(48,630)	(95,683)

13 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Կանխիկ դրամական միջոցներ	790,023	772,448
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	6,607,970	4,027,164
Այլ բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	1,522,565	729,411
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	8,920,558	5,529,023

Թղթակցային հաշիվները ՀՀ ԿԲ-ում ներառում են նաև ՀՀ բանկային օրենսդրության համաձայն ՀՀ ԿԲ-ում տեղաբաշխված պարտադիր պահուստները, որոնք հաշվարկվում են Բանկի կողմից ներգրավված դրամային որոշ միջոցների 4%-ի և արտարժույթով որոշ միջոցների 12 %-ի չափով: Այդ միջոցները 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում են 3,142,645 հազար դրամ (2012թ. դրությամբ՝ 2,688,581 հազար դրամ, 8% և 12% համապատասխանաբար): Այդ միջոցների ելքագրումն արգելված չէ, սակայն պահուստավորման նվազագույն չափը չպահպանելը հանգեցնում է ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից տույժերի կիրառման: Պարտադիր պահուստավորման միջոցների դիմաց Բանկը տոկոսներ չի ստանում:

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 1,383,845 հազար դրամ գումարով (91%) այլ բանկերում տեղաբաշխված միջոցները կենտրոնացված են երկու բանկերում (2012թ.՝ 507,365 հազար դրամ (70%) կենտրոնացված մեկ բանկում):

2013թ. ընթացքում Բանկի անկանխիկ գործարքները ներկայացնում են գրավների տնօրինման արդյունքում 389,409 հազար դրամի վարկերի մարումներ (2012թ.՝ 106,848 հազար դրամ):

14 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Վարկեր և ավանդներ	682,120	2,324,047
Հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր	131,869	81,013
Այլ պահանջներ	42	-
Ընդամենը պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	814,031	2,405,060

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 521,559 հազար դրամ գումարի վարկերն ու ավանդները (64%) կենտրոնացված են երկու բանկերում (2012թ.՝ 1,964,999 հազար դրամ կամ 82%):

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկեր և ավանդներ տողում ներառված են Բանկի կողմից տրամադրված երաշխիքային գումարները 327,456 հազար դրամ գումարով (2012թ. 200,369 հազար դրամ) միջազգային շուկաներում առևտրային գործարքներ իրականացնելու համար:

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հակադարձ ռեպո համաձայնագրերով գնված արժեթղթերի իրական արժեքը և տրամադրված վարկերի հաշվեկշռային արժեքը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2013		2012	
	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի գումարը	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի գումարը
ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր	131,750	131,869	83,623	81,013
Ընդամենը հետզման պայմանագրերով գրավադրված ակտիվներ և վարկեր	131,750	131,869	83,623	81,013

15 Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Հազար ՀՀ դրամ	2013			2012		
	Պայմանական գումար	Ակտիվների իրական արժեք	Պարտավ. իրական արժեք	Պայմանական գումար	Ակտիվների իրական արժեք	Պարտավ. իրական արժեք
Առևտրային նպատակներով պահվող ածանցյալ գործիքներ						
Սվոփեր- տեղական արժույթ	-	-	-	258,495	86	293
Սվոփեր-արտարժույթային	914,406	2,001	200	749,461	100	-
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ և այլ առևտրային պարտավորություններ	914,406	2,001	200	1,007,956	186	293

16 Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառվածություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Վարկեր	21,735,393	21,927,372
Ֆակտորինգ	1,030,673	3,090,143
Հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր	1,603,604	507,836
Օվերդրաֆտներ	4,245,391	2,454,366
Ֆինանսական վարձակալություն	-	1,274
Այլ	322	298
	28,615,383	27,981,289
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխառվածությունների գծով	(813,650)	(639,990)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառվածություններ	27,801,733	27,341,299

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերում և փոխառվածություններում ներառված հաշվեգրված տոկոսային եկամուտը կազմում է 394,827 հազար դրամ (2012թ.՝ 314,792 հազար դրամ):

2013թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառվածությունների արդյունավետ տոկոսադրույքները տատանվում են ՀՀ դրամով վարկերի համար 4.90-ից 21.94% (2012թ.՝ 4.90-ից 21.94%) և ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթով վարկերի համար 7.19-ից 22.13% (2012թ.՝ 7.19-ից 19.56%):

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ավարտված տարվա ընթացքում Բանկը ձեռք է բերել հաճախորդներին տրամադրված վարկերի դիմաց ստացած գրավը, այդ ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը կազմել է 389,846 հազար դրամ (2012թ.՝ 438 հազար դրամ) (Տես ծանոթագրություն 20): Բանկը մտադիր է վաճառել այս ակտիվները կարճ ժամանակահատվածում:

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կողմից թվով 10 վարկառուների և նրանց հետ փոխկապված անձանց տրամադրված վարկերի ընդհանուր գումարը կազմում է 9,973,006 հազար դրամ կամ համախառն վարկային պորտֆելի 34.9%-ը (2012թ՝ 8,238,313 հազար դրամ կամ 29.4%): Նշված վարկերի գծով արժեզրկումից պահուստները կազմում են 187,133 հազար դրամ (2012թ.՝ 108,251 հազար դրամ):

Տրամադրված վարկերի և փոխառվածությունների վերլուծությունն ըստ տնտեսության ճյուղերի ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Արդյունաբերություն	10,404,515	11,211,758
Գյուղատնտեսություն	2,870,634	2,215,199
Շինարարություն	2,000,773	1,842,515
Առևտուր	3,545,497	4,259,863
Սպառողական	3,514,491	800,642
Հիփոթեքային	2,974,454	2,823,067
Տրանսպորտ և կապ	216,852	640,438
Հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	343,497	1,615,854
Այլ	2,744,670	2,571,953
	28,615,383	27,981,289
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխառվածությունների գծով	(813,650)	(639,990)
Ընդամենը վարկեր և փոխառվածություններ	27,801,733	27,341,299

Վարկերի և փոխառությունների գծով արժեզրկման պահուստի շարժն ըստ դասերի
 հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	2013							
	Արդյունաբերություն	Գյուղատնտեսություն	Շինարարություն	Առևտուր	Սպառողական	Հիփոթեքային	Այլ	Ընդամենը
2013թ. հունվարի 1 դրությամբ	325,584	11,098	29,859	122,983	8,006	25,793	116,667	639,990
Տարվա ծախս/(հակադարձում)	477,084	170,044	23,070	87,919	38,600	(14,091)	174,623	957,249
Դուրսգրում	(372,163)	(132,415)	(20,855)	(199,490)	(12,526)	(26,169)	(156,639)	(920,257)
Վերադարձ	24,338	19,926	-	41,313	1,266	44,381	5,444	136,668
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	454,843	68,653	32,074	52,725	35,346	29,914	140,095	813,650
Խմբային արժեզրկում	90,797	68,653	32,074	52,725	35,346	29,914	140,095	449,604
Անհատական արժեզրկում	364,046	-	-	-	-	-	-	364,046
	454,843	68,653	32,074	52,725	35,346	29,914	140,095	813,650
Անհատապես արժեզրկված վարկերի համախառն գումար (մինչև անհատապես գնահատված արժեզրկման պահուստներով զտելը)	1,384,281	-	-	-	-	-	-	1,384,281

Հազար ՀՀ դրամ	2012							
	Արդյունաբերություն	Գյուղատնտեսություն	Շինարարություն	Առևտուր	Սպառողական	Հիփոթեքային	Այլ	Ընդամենը
2012թ. հունվարի 1 դրությամբ	261,506	5,723	17,929	29,912	9,960	17,846	98,325	441,201
Տարվա ծախս/(հակադարձում)	74,518	29,329	63,230	93,071	(9,741)	39,727	32,148	322,282
Դուրսգրում	(10,440)	(23,954)	(51,300)	-	(64,405)	(31,780)	(13,806)	(195,685)
Վերադարձ	-	-	-	-	72,192	-	-	72,192
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	325,584	11,098	29,859	122,983	8,006	25,793	116,667	639,990
Խմբային արժեզրկում	89,214	11,098	29,859	59,599	8,006	25,793	102,595	326,164
Անհատական արժեզրկում	236,370	-	-	63,384	-	-	14,072	313,826
	325,584	11,098	29,859	122,983	8,006	25,793	116,667	639,990
Անհատապես արժեզրկված վարկերի համախառն գումար (մինչև անհատապես գնահատված արժեզրկման պահուստներով զտելը)	905,591	-	-	316,921	-	-	119,562	1,342,074

Տրամադրված վարկերի և փոխատվությունների վերլուծությունն ըստ հաճախորդների ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Պետական ձեռնարկություններ	1,408,953	610,759
Մասնավոր ձեռնարկություններ	20,518,880	21,455,019
Ֆիզիկական անձիք	6,517,443	5,353,364
Անհատ ձեռնարկատերեր	170,107	562,147
	28,615,383	27,981,289
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխատվությունների գծով	(813,650)	(639,990)
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ	27,801,733	27,341,299

Ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկերը ներկայացվում են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Առևտրային	2,982,881	2,823,067
Սպառողական	1,378,622	1,212,820
Ներդրումային	442,698	663,580
Ավտոմեքենաների ձեռքբերման	109,638	146,061
Այլ	1,603,604	507,836
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկեր	6,517,443	5,353,364

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հակադարձ ռեպո համաձայնագրերով գնված արժեթղթերի իրական արժեքը և տրամադրված վարկերի հաշվեկշռային արժեքը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2013		2012	
	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի գումարը	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի գումարը
Ֆինանսաների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր	1,667,399	1,603,604	530,734	507,836
Ընդամենը գնված արժեթղթեր և հետգնման պայմանագրերով տրամադրված վարկեր	1,667,399	1,603,604	530,734	507,836

Ֆինանսական վարձակալության գծով տեղեկատվությունը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Ֆինանսական վարձակալության գծով համախառն ներդրումներ		
Մինչև 1 տարի	-	1,320
	-	1,320
Ֆինանսական վարձակալության գծով չվաստակած ապագա ֆինանսական եկամուտ	-	(46)
Ֆինանսական վարձակալության գծով զուտ ներդրումներ	-	1,274

Ֆինանսական վարձակալության գծով արժեզրկումից պահուստները ներառված են վարկերի և փոխատվությունների գծով արժեզրկումից պահուստում և 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում են 13 հազար դրամ:

Ֆինանսական վարձակալության գծով ենթադրվող տոկոսադրույքը կազմում է 20%:

Ինչպես նշված է 30 ծանոթագրությունում, 2013 և 2012թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկերի և փոխատվությունների գնահատված իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների ժամկետային վերլուծությունը ներկայացված է 32 ծանոթագրությունում:

Վարկային պորտֆելին ներհատուկ վարկային, արժույթային և տոկոսային ռիսկը բացահայտված է 33 ծանոթագրությունում: Տեղեկատվությունը կապակցված անձանց վերաբերյալ բացահայտված է 29 ծանոթագրությունում:

17 Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Գնանշվող ներդրումներ		
Բաժնեմասային արժեթղթեր	9,524	11,600
	9,524	11,600
Չգնանշվող ներդրումներ		
ՀՀ կազմակերպությունների բաժնետոմսեր	237,173	334,103
ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր	13,182,552	4,289,977
ՀՀ ոչ պետական պարտքային արժեթղթեր	393,476	419,334
	13,813,201	5,043,414
Ընդամենը ներդրումներ	13,822,725	5,055,014

Բոլոր պարտքային արժեթղթերն ունեն հաստատուն տոկոսներ.

Չգնանշվող վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերը չափվում են իրական արժեքով, օգտագործելով գնահատման տեխնիկա՝ հիմնված տվյալ պահին գործող շուկայական տոկոսադրույքների վրա, որպես տվյալ ֆինանսական գործիքի ապագա դրամական հոսքերի զեղչատոկոս:

Բոլոր չգնանշված վաճառքի համար մատչելի բաժնեմասային արժեթղթերը գրանցված են ինքնարժեքով, քանի որ իրական արժեքը չի կարող արժանահավաստորեն գնահատվել: Այս ներդրումների համար չկա գնանշվող շուկա և Բանկը նախատեսում է դրանք պահել երկար ժամկետով:

Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերը ներառյալ գրավադրված արժեթղթերը ըստ արդյունավետ տոկոսադրույքների և ժամկետների ներառում են.

Հազար ՀՀ դրամ	2013		2012	
	%	Ժամկետ	%	Ժամկետ
ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր	8.76-10.91	2014-2032	8.71-14.48	2013-2032
Ոչ պետական պարտատոմսեր	8.10-10.00	2014-2015	8.96-12.00	2013-2015

Վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերը 17,215,842 հազար դրամով իրական արժեքով (2012թ.՝ 13,222,935 հազար դրամ) վաճառվել են երրորդ անձանց ռեպո համաձայնագրերով՝ 1 ամիսը չգերազանցող ժամանակահատվածներով: Դրանք վերադասակարգվել են որպես ռեպո համաձայնագրերով գրավադրված արժեթղթեր հաշվապահական հաշվեկշռում՝ առանձին տողում (Ծանոթ. 26):

18 Հիմնական միջոցներ

	Հող և շենքեր	Համակարգ- չային տեխնիկա և կապի միջոցներ	Փոխադրա - միջոցներ	Գրասեն- յակային սարքա- վորում	Կապիտալ ներդրումներ հիմնական միջոցներում	Կապիտալ ներդրումներ զնամշվող ակտիվներում	Ընդամենը
ՍԿՁԲՆԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ							
Սկզբնական արժեք 2012թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	552,102	126,079	54,641	76,346	49,708	-	858,876
Ավելացում	-	6,545	9,159	11,286	139,183	-	166,173
Օտարում	-	(839)	(5,663)	(148)	-	-	(6,650)
Վերադասակարգում	(277)	-	-	-	277	-	-
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	551,825	131,785	58,137	87,484	189,168	-	1,018,399
Ավելացում	-	23,688	-	4,587	1,610	24,989	54,874
Օտարում	-	(6,723)	-	-	-	-	(6,723)
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	551,825	148,750	58,137	92,071	190,778	24,989	1,066,550
ԿՈՒՏԱԿԱԾ ՄԱՇՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ							
2012թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	42,920	94,796	26,300	46,299	-	-	210,315
Հատկացումներ	18,394	16,881	8,291	12,894	-	-	56,460
Օտարում	-	(839)	(5,525)	(144)	-	-	(6,508)
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	61,314	110,838	29,066	59,049	-	-	260,267
Հատկացումներ	18,394	16,231	8,452	12,956	-	-	56,033
Օտարում	-	(6,721)	-	-	-	-	(6,721)
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	79,708	120,348	37,518	72,005	-	-	309,579
ՄԱՍՏՈՐԴԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔ							
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	472,117	28,402	20,619	20,066	190,778	24,989	756,971
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	490,511	20,947	29,071	28,435	189,168	-	758,132
2012թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	509,182	31,283	28,341	30,047	49,708	-	648,561

Բանկի ղեկավարության գնահատմամբ Բանկի շենքի իրական արժեքը մոտ է դրա հաշվեկշռային արժեքին:

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա հիմնական միջոցներ:

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների սկզբնական արժեքը կազմում է 107,157 հազար դրամ (2012թ. 62,458 հազար դրամ):

Պայմանագրային պարտավորություններ

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի պայմանագրային պարտավորություններ կապիտալ շինարարության գծով (2012թ.՝ ոչինչ):

19 Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	Համակարգչային ծրագրեր	Ընդամենը
ՍԿՁՔՆԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ		
2012թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	74,819	74,819
Ավելացում	-	-
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	74,819	74,819
Ավելացում	6,356	6,356
Օտարում	(1,127)	(1,127)
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	80,048	80,048
ԿՈՒՏԱԿԱԾ ԱՍՈՐՏԻԶԱՑԻԱ		
2012թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	31,035	31,035
Մասհանումներ	7,978	7,978
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	39,013	39,013
Մասհանումներ	8,151	8,151
Օտարում	(1,127)	(1,127)
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	46,037	46,037
ՄԱՑՈՐԴԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔ		
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	34,011	34,011
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	35,806	35,806
2012թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	43,784	43,784

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա ոչ նյութական ակտիվներ:

Պայմանագրային պարտավորություններ

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի որևէ պայմանագրային պարտավորություն (2012թ.՝ ոչինչ):

20 Բռնագանձված ակտիվներ

Տարվա ընթացքում Բանկի կողմից տրամադրված վարկերի ապահովվածություն հանդիսացող գրավների տնօրինման արդյունքում ձեռք բերված ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվների մասնրամասները դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներկայացված են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Անշարժ գույք	389,846	-
Այլ	-	438
Ընդամենը	389,846	438

Բանկի քաղաքականությունն է հետամուտ լինել գրավի իրացմանը պատշաճ կերպով և ժամկետներում: Բանկը հիմնականում չի օգտագործում ոչ կանխիկ գրավները իր սեփական գործունեության իրականացման համար: Ակտիվները չափվում են հաշվեկշռային արժեքի և իրական արժեքի հանած վաճառքի ծախսումներից նվազագույնով:

21 Այլ ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Ստացվելիք գումարներ	10,420	124,481
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	10,420	124,481
Կանխավճարներ	24,168	12,760
Ոսկի	12,978	84,567
Կանխավճարներ այլ հարկերի գծով	1,443	3,872
Պահեստ	4,114	2,022
Այլ ակտիվներ	-	23
Ընդամենը ոչ ֆինանսական ակտիվներ	42,703	103,224
Ընդամենը այլ ակտիվներ	53,123	227,725

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ստացվելիք գումարները իրենցից ներկայացնում են ակտիվների օտարումից ստացվելիք գումարներ 122,500 հազար դրամի չափով:

22 Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Ստորադաս փոխառություն	2,007,670	2,007,402
Այլ վարկեր և փոխառություններ	348,260	534,587
Վարկեր ռեպո համաձայնագրերով	15,259,926	12,922,977
Ընդամենը պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	17,615,856	15,464,966

Այլ վարկերը և փոխառությունները ներառում են 348,260 հազար դրամ գումարով «Գերմանա-Հայկական հիմնադրամ»-ի «Վերականգնվող էներգիայի զարգացում» վարկային ծրագրի շրջանակներում ներգրավված վարկը (2012թ.՝ 534,587 հազար դրամ):

Ստորադաս փոխառությունը տրված է 2009թ. հոկտեմբերի 29-ին, որի մարման ժամկետը սահմանված է 2014թ. հոկտեմբերի 29-ը: Տոկոսադրույքը կազմում է 7.5%:

Հաշվետու ժամականաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2012: ոչինչ):

23 Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Այլ բանկերի թղթակցային հաշիվներ	620	1,690
Այլ ֆինանսական կազմակերպությունների ընթացիկ հաշիվներ	279,836	183,485
Վարկեր և ավանդներ բանկերից և այլ ֆինանսական կազմակերպություններից	958,976	3,387,107
Վարկեր միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	2,778,593	3,851,963
Վարկեր ռեպո համաձայնագրերով	1,444,429	-
Այլ պարտավորություններ	476	190,285
Ընդամենը պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	5,462,930	7,614,530

Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից վարկերը իրենցից ներկայացնում են Վերակառուցման և Ջարգացման Եվրոպական Բանկից ստացված վարկերը:

Բանկերից բոլոր ավանդները ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պարտավորությունների գծով միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 6.85% (2012թ.՝ 7.15%):

Հաշվետու ժամականաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2012թ.՝ ոչինչ):

24 Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Կառավարություն		
ՀՀ կառավարությունից ստացված վարկեր	386,000	705,757
Այլ պարտավորություններ	20,000	20,000
	406,000	725,757
Իրավաբանական անձինք		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	1,576,507	1,530,037
Ժամկետային ավանդներ	14,777,379	11,009,490
	16,353,886	12,539,527
Ֆիզիկական անձինք		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	527,687	631,656
Ժամկետային ավանդներ	6,766,672	4,653,012
Հետգնման պայմանագրեր	100,383	-
	7,394,742	5,284,668
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	24,154,628	18,549,952

Վարկերը և ավանդներն ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

ՀՀ կառավարությունից ստացված վարկերը իրենցից ներկայացնում են «Տնտեսության կայունության վարկավորման» ծրագրի շրջանակներում ստացված միջոցները:

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդների ընթացիկ և ժամկետային ավանդներում ներառված են ավանդներ, որոնք հանդիսանում են ապահովածություն տրամադրված վարկերի, երաշխիքների և այլ պայմանական պարտավորությունների գծով համապատասխանաբար 1,623,399 հազար դրամ գումարով (2012թ.՝ 2,238,190 հազար դրամ): Այդ ավանդների իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ամենամեծ երեք հաճախորդների ավանդների ընդհանուր գումարը (ներառյալ կապակցված անձինք, տես ծանոթ. 29) կազմում է 14,434,473 հազար դրամ (2012թ. 13,152,505 հազար դրամ) կամ հաճախորդների ավանդների ընդհանուր գումարի 60% (2012թ. 71%):

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունների գծով միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 7.73% (2012թ.՝ 7.74%):

25 Այլ պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Վճարվելիք գումարներ	15,989	182,883
Պարտավորություններ անձնակազմի նկատմամբ	112,478	77,575
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	128,467	260,458
Պարտավորություններ հարկերի գծով՝ բացառությամբ շահութահարկի	30,827	51,071
Այլ	23,917	14,180
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	54,744	65,251
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	183,211	325,709

26 Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ	Ակտիվ		Պարտավորություն	
	2013	2012	2013	2012
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր (ծանոթ. 17, 22, 23, 24)	17,215,842	13,222,935	16,804,738	12,922,977
	17,215,842	13,222,935	16,804,738	12,922,977

27 Սեփական կապիտալ

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում էր 8,752,800 հազար դրամ: Համաձայն Բանկի կանոնադրության, բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 14,588 բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 600,0 հազ. դրամ անվանական արժեքով:

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի բաժնետերերն են՝

Հազար ՀՀ դրամ	2013		2012	
	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում
Վարդան Սիրմաքես	7,002,000	80%	7,002,000	100%
«Բելեգինգամաչեփիջ Ջոնգո» ՍՊԸ	1,750,800	20%	-	-
	8,752,800	100%	7,002,000	100%

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կողմից հետ գնված բաժնետոմսեր չեն եղել:

2013թ. Բանկի բաժնետերերը ավելացրել են բաժնետիրական կապիտալը 1,750,000 հազար դրամով (2012թ.՝ ոչինչ):

Բաշխման ենթակա Բանկի պահուստները սահմանափակվում են կուտակված շահույթով: Բաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով, որը ստեղծված է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների՝ ընդհանուր բանկային ռիսկերը, ներառյալ հնարավոր կորուստները և այլ չնախատեսված ռիսկերը և ծախսերը

փոխհատուցելու նպատակով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն Բանկի կանոնադրության, որը նախատեսում է պահուստի ստեղծում այդ նպատակների համար ոչ պակաս քան հաշվապահական հաշվառման հաշիվներում արտացոլված բաժնետիրական կապիտալի 15%-ի չափով:

28 Պայմանական պարտավորություններ

Իրավական և հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը կարգավորող օրենսդրական դաշտը աչքի է ընկնում հաճախակի կատարվող փոփոխություններով և լրացումներով: Վերջիններս երբեմն հստակ չեն, հակասական են և պահանջում են մեկնաբանություններ: Շատ դեպքերում, այս կամ այն հարցում տարբեր հարկային և իրավասու մարմիններ ունեն տարբեր մեկնաբանություններ:

Հաճախ հարկային մարմինները ներկայացնում են պահանջներ այնպիսի գործարքների կամ հաշվառման մեթոդների նկատմամբ, որոնց նկատմամբ նախկինում դիտողություններ չեն եղել: Դրա հետևանքով կարող են առաջանալ լրացուցիչ տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումները կարող են ընդգրկել հաշվետու տարվան անմիջապես նախորդող 3 տարի ժամանակաշրջան, սակայն որոշ պայմաններում ստուգումները կարող են ընդգրկել ավելի վաղ ժամանակաշրջաններ:

Ղեկավարությունը համոզված է, որ Բանկն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

Բանկին ներկայացված դատական հայցերի առումով Բանկի ղեկավարությունը համոզված է, որ դրանց հետևանքով առաջացող պարտավորությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործառնությունների արդյունքների վրա:

Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ, երաշխիքներ և այլ ֆինանսական պայմանագրեր

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը տրամադրում է իր հաճախորդներին հետհաշվեկշռային ռիսկ պարունակող ֆինանսական գործիքներ: Նշված ֆինանսական գործիքները, որոնք ունեն վարկային ռիսկի տարբեր մակարդակներ, չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ:

Դեկտեմբերի 31 դրությամբ անվանական կամ պայմանագրային գումարները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Չօգտագործված վարկային գծեր	1,165,757	1,809,637
Տրամադրված երաշխիքներ	491,452	659,325
Ակրեդիտիվներ	15,667	35,667
Ընդամենը վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	1,672,876	2,504,629

Վարկային պարտավորությունների, երաշխիքների և այլ ֆինանսական միջոցների պարտքային ռիսկի առավելագույն չափը լավագույնս ներկայացված է այս պարտավորությունների և պայմանական պարտավորությունների ընդհանուր գումարում:

Պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով – բանկը որպես վարձակալող

Բանկն իր գործունեությունն ապահովելու նպատակով կնքում է առևտրային վարձակալության պայմանագրեր գրասենյակային տարածքներ վարձակալելու նպատակով:

Չեղյալ չհայտարարվող գործառնական վարձակալության գծով վճարվելիք ապագա ընդհանուր նվազագույն վարձավճարների կառուցվածքը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Մինչև 1 տարի	17,280	-
1-5 տարի	69,120	-
5 տարուց ավելի	79,200	-
Ընդամենը պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով	165,600	-

Պայմանագրային պարտավորություններ

Պայմանագրային պարտավորությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 18, 19-ում:

Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրության ոլորտը գտնվում է զարգացման փուլում, և այլ երկրներին հատուկ բազմաթիվ ապահովագրության ձևաչափեր հիմնականում դեռևս կիրառելի չեն: Բանկը նախատեսում է իր գործունեության դադարեցմանը, ինչպես նաև իր գույքի կամ գործունեության հետ կապված ապահովագրական դեպքերի ժամանակ առաջացող գույքի և շրջակա միջավայրի վնասի՝ երրորդ կողմի նկատմամբ պարտավորությանը վերաբերող մասնակի ապահովագրություն: Այնուամենայնիվ, 2013-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկին սեփականության իրավունքով պատկանող շենքը և փոխադրամիջոցները ապահովագրված են: Բանկն ունի ապահովագրություն նաև բանկային ընդհանուր պարտավորվածությունների, էլեկտրոնային և համակարգչային հանցագործությունների և մասնագիտական պատասխանատվության համար:

Սկսած 2005թ. Բանկը հանդիսանում է ավանդների պարտադիր ապահովագրական համակարգի անդամ: Նշված համակարգը գործում է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների և կանոնակարգվում է Ֆիզիկական անձանց բանկային ավանդների հատուցումը երաշխավորելու մասին օրենքով: Ապահովագրությունը մարում է Բանկի պարտավորությունները ֆիզիկական անձանց ավանդների գծով 4,000 հազար դրամ ընդհանուր գումարով (մինչև 2,000 հազար դրամ արտարժույթով ավանդների դեպքում) Բանկի սննկացման և բանկային արտոնագրի հետ կանչման դեպքում:

29 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀՍՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտում» կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Բանկի կապակցված կողմերն են՝ նրա բաժնետերերը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները:

Բանկի վերջնական վերահսկող է համարվում շվեյցարացի գործարար Վարդան Սիրմաքեռը:

Բանկն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը, ավանդները և այլն: Նշված գործարքները իրականացվել են՝ շուկայում գործող պայմաններից և տոկոսադրույքներից ելնելով:

Գործարքների ծավալները, մնացորդները տարվա վերջի դրությամբ և տարվա եկամուտ և ծախսերը հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2013		2012	
	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմ և կապակցված կողմեր	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմ և կապակցված կողմեր
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ				
Վարկի մնացորդը 1 հունվարի դրությամբ, համախառն	818,663	238,514	850,712	247,654
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	1,146,884	232,729	188,735	410,299
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	(356,707)	(270,003)	(220,784)	(419,439)
Վարկի մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ, համախառն	1,608,840	201,240	818,663	238,514
Արժեզրկումից պահուստ	(16,089)	(2,013)	(8,187)	(2,385)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,592,751	199,227	810,476	236,129
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ				
Ավանդներ 1 հունվարի դրությամբ	11,273,875	29,733	10,634,740	31,723
Տարվա ընթացքում ստացված ավանդներ	43,165,170	2,729,751	8,179,307	1,793,111
Տարվա ընթացքում վճարված ավանդներ	(38,551,798)	(2,695,489)	(7,540,172)	(1,795,101)
Ավանդներ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	15,887,247	63,995	11,273,875	29,733
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	1,591,092	-	1,003,545	-
Տարվա ընթացքում ստացված	5,770,219	-	4,207,788	-
Տարվա ընթացքում վճարված	(7,292,168)	-	(3,620,241)	-
Դեկտեմբերի 31 դրությամբ	69,143	-	1,591,092	-
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	351	-	2,373	-
Տարվա ընթացքում ստացված	2,515,676	-	6,779,292	-
Տարվա ընթացքում վճարված	(2,515,526)	-	(6,781,314)	-
Դեկտեմբերի 31 դրությամբ	501	-	351	-
Տրամադրված երաշխիքներ	-	-	133,671	14,668
Այլ ակտիվներ	-	-	122,500	-

Հազար ՀՀ դրամ	2013		2012	
	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմ և կապակցված կողմեր	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմ և կապակցված կողմեր
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն				
Հաճախորդներին տրված ակտիվների և պարտավորությունների գծով տոկոսային եկամուտ	155,447	17,668	120,349	19,961
Տոկոսային եկամուտ այլ ֆինանսական կազմակերպություններից	22,110	-	8,553	-
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	7,127	-	2,088	2,430
Այլ եկամուտ	14	-	157	405
Երաշխիքներից եկամուտ	-	-	5,025	241
Ավանդների գծով տոկոսային ծախս	(1,084,252)	(3,569)	(843,872)	(3,406)
Վարկային կորուստների արժեզրկման ծախս/(հակադարձում)	(7,902)	372	320	92
Վճարումներ պայմանագրային կողմին	-	-	(89,183)	-

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Աշխատավարձ և այլ կարճաժամկետ վճարումներ	273,957	222,769
Հատկացումներ կենսաթոշակային հիմնադրամին	-	13,343
Ընդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	273,957	236,112

Ղեկավար անձնակազմին և փոխկապակցված անձանց տրամադրված վարկերը վճարման են ենթակա 2014թ-ից մինչև 2027թ. ընկած ժամանակահատվածում և դրանց միջին արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 10.24% (2012թ.՝ 7.7%):

30 Իրական արժեքի չափումը

Բանկի Խոհուրդը սահմանում է ինչպես իրական արժեքի պարբերաբար չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը, ինչպես օրինակ չգնանշվող առևտրային և վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերը, չգնանշվող ածանցյալ ֆինանսական գործիքները, այնպես էլ ոչ-պարբերաբար չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը, ինչպես օրինակ վաճառքի համար պահվող ակտիվները:

Անկախ գնահատողները ներգրավվում են նշանակալի ակտիվների, ինչպես օրինակ անշարժ գույքի և բռնագանձված ակտիվների գնահատման մեջ: Անկախ գնահատողների ընդգրկումը յուրաքանչյուր տարի որոշվում է Բանկի Խորհրդի կողմից:

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին ղեկավարությունը վերլուծում է ակտիվների և պարտավորությունների արժեքների փոփոխությունները, որոնք պետք է վերագնահատվեն համաձայն Բանկի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության: Այս վերլուծությունների համար ճշտվում են հիմնական տվյալները, որոնք կիրառվել են նախորդ գնահատման ժամանակ, համադրելով գնահատման հաշվարկի տեղեկատվությունը պայմանագրերի և այլ համապատասխան փաստաթղթերի հետ: Ղեկավարությունը Բանկի անկախ գնահատողների հետ միասին համեմատում է յուրաքանչյուր ակտիվի և պարտավորության իրական արժեքի յուրաքանչյուր

փոփոխությունը համապատասխան արտաքին աղբյուրների հետ, որոշելու համար, թե հիմնավորված է արդյոք տվյալ փոփոխությունը:

Ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները ներկայացվում են համաձայն իրական արժեքի հիերարխիայի: Այս հիերարխիան բաժանում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները երեք մակարդակների՝ հիմք ընդունելով դրանց իրական արժեքի չափման ժամանակ օգտագործված գործիքների նշանակալիությունը: Իրական արժեքի հիերարխիան ունի հետևյալ երեք մակարդակները՝

Մակարդակ 1 - նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված):

Մակարդակ 2- Մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) և թե՛ անուղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող):

Մակարդակ 3 - ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

30.1 Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական գործիքներ

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն չափվել իրենց իրական արժեքով և ըստ մակարդակի վերլուծում է դրանք իրական արժեքի հիերարխիայում, թե իրական արժեքի չափումը որ դասում է դասակարգված:

	Հազար ՀՀ դրամ			2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	8,920,558	-	8,920,558	8,920,558
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	814,031	-	814,031	814,031
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	27,801,733	-	27,801,733	27,801,733
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	10,420	-	10,420	10,420
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ նկատմամբ	-	17,615,856	-	17,615,856	17,615,856
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	5,462,930	-	5,462,930	5,462,930
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	24,154,628	-	24,154,628	24,154,628
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	128,467	-	128,467	128,467

Պահանջներ և պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետները բավականին կարճ են: Մեկ ամսից ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը սահմանվում է ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից ելնելով և գեղչվում է տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Հաճախորդների տրված վարկեր և փոխատվություններ

Փոփոխվող դրույքաչափերով գործիքների իրական արժեքը հավասար է նրանց հաշվեկշռային արժեքին: Այն միջոցների գնահատված իրական արժեքները, որոնք ունեն ֆիքսված տոկոսադրույք, սահմանվում են ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք գեղչվում են նման պարտքային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով: Կիրառվելիք տոկոսադրույքերը կախված են վարկառուի վարկային ռիսկից և տատանվում են 7% մինչև 20% տարեկան (2012թ. 7% մինչև 20% տարեկան):

Արժեզրկված վարկերի իրական արժեքը հաշվարկվում է գրավի առարկայի վաճառքից ակնկալվող դրամական հոսքերի հիման վրա: Գրավի առարկայի արժեքը հիմնված է անկախ, մասնագիտական որակավորում ունեցող գույքի գնահատողի իրականացրած գնահատումների վրա:

Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հաճախորդների ավանդների իրական արժեքը գնահատվում է օգտագործելով գեղչված դրամական հոսքերի մեթոդը, կիրառելով նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող ավանդների համար առաջարկվող դրույքաչափերը: Ցպահանջ վճարվելիք ավանդների իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին վճարվելիք գումարն է:

30.2 Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ

Հազար ՀՀ դրամ

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Գնանշվող արժեթղթեր և պարտատոմսեր	9,524	-	-	9,524
Չգնանշվող պարտատոմսեր	-	13,576,028	-	13,576,028
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	-	17,215,842	-	17,215,842
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	2,001	-	2,001
ԸՆԴԱՄԵՆՆՆ	9,524	30,793,871	-	30,803,395
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	-	200	-	200
ԸՆԴԱՄԵՆՆ	-	200	-	200
ԶՈՒՏ ԻՐԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ	9,524	30,793,671	-	30,803,195

Հազար ՀՀ դրամ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Գնանշվող արժեթղթեր և պարտատոմսեր	11,600	-	-	11,600
Չգնանշվող պարտատոմսեր	-	4,709,311	-	4,709,311
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	-	13,222,935	-	13,222,935
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	186	-	186
Ընդամենը	11,600	17,932,432	-	17,944,032
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	-	293	-	293
Ընդամենը	-	293	-	293
ԶՈՒՏ ԻՐԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ	11,600	17,932,139	-	17,943,739

Իրական արժեքի չափման մեթոդները և գնահատման մեխանիզմը չեն փոփոխվել նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի համեմատությամբ:

Չգնանշվող ՀՀ բաժնետոմսեր

Բանկի ներդրումների իրական արժեքը ՀՀ չգնանշվող ներդրումներում չի կարող չափվել և հետևաբար դուրս է մնում այս բացահայտումից: Սեփական կապիտալի այս ներդրումի վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվության համար տես ծանոթագրություն 17-ը:

31 Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը ֆինանսական գործիքների հետ իրականացնում է տարբեր գործառնություններ, որոնք կարող են ներկայացվել զուտ արժեքով, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվներն ու ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք հաշվանցված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ, կամ ենթակա են կատարման համաձայն հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի կամ համանման պայմանագրերի, որը ներառում է նմանատիպ ֆինանսական գործիքները, անկախ այն բանից, դրանք հաշվանցվել են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ թե ոչ:

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Հաշվանցված գումարներ			Չհաշվանցված գումարներ	
	Համախառն ֆինանսական ակտիվներ/ պարտավո- րություններ	Համախառն ֆինանսական ակտիվների/ պարտավո- րությունների հաշվանցում	Ներկայացված զուտ արժեքներ	Ֆինանսական գործիքներ	Ջուտ
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ					
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ (Ծանոթ.14)	131,869	-	131,869	(131,750)	119
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ (Ծանոթ.16)	1,603,604	-	1,603,604	(1,667,399)	(63,795)
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	Համախառն ֆինանսական ակտիվներ/ պարտավո- րություններ	Համախառն ակտիվների հաշվանցում	Ներկայացված զուտ արժեքներ	Ֆինանսական գործիքներ	Ջուտ
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր (Ծանոթ.26)	16,804,738	-	16,804,738	(17,215,842)	(411,104)

Հազար ՀՀ դրամ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Հաշվանցված գումարներ			Չհաշվանցված գումարներ	
	Համախառն ֆինանսական ակտիվներ/ պարտավո- րություններ	Համախառն ֆինանսական ակտիվների/ պարտավո- րությունների հաշվանցում	Ներկայացված զուտ արժեքներ	Ֆինանսական գործիքներ	Ջուտ
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ					
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ (Ծանոթ.14)	81,013	-	81,013	(83,623)	(2,610)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ (Ծանոթ.16)	507,836	-	507,836	(530,734)	(22,898)
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	Համախառն ֆինանսական ակտիվներ/ պարտավո- րություններ	Համախառն ակտիվների հաշվանցում	Ներկայացված զուտ արժեքներ	Ֆինանսական գործիքներ	Ջուտ
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր (Ծանոթ.26)	12,922,977	-	12,922,977	(13,222,935)	(299,958)

32 Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է հիմնական ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների: Բանկի չզեղչված պայմանագրային պարտավորությունների մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 33.3-ում:

Դազար ԴԴ դրամ

2013

	Ցպահանց և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթա- հանրա- գումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթա- հանրա- գումար	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	8,920,558	-	-	8,920,558	-	-	-	8,920,558
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	462,512	85,825	90,094	638,431	128,050	47,550	175,600	814,031
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	2,001	-	-	2,001	-	-	-	2,001
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին	3,367,359	3,044,243	7,755,789	14,167,391	10,476,795	3,157,547	13,634,342	27,801,733
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	99,335	443,313	66,448	609,096	3,783,637	9,429,992	13,213,629	13,822,725
Հետզման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	15,898,338	1,317,504	-	17,215,842	-	-	-	17,215,842
Այլ ակտիվներ	-	-	10,420	10,420	-	-	-	10,420
	<u>28,750,103</u>	<u>4,890,885</u>	<u>7,922,751</u>	<u>41,563,739</u>	<u>14,388,482</u>	<u>12,635,089</u>	<u>27,023,571</u>	<u>68,587,310</u>
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	14,303,914	1,008,958	2,035,302	17,348,174	250,454	17,228	267,682	17,615,856
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,472,258	473,206	1,566,761	4,512,225	796,403	154,302	950,705	5,462,930
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	200	-	-	200	-	-	-	200
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	4,938,460	780,631	5,562,952	11,282,043	12,872,585	-	12,872,585	24,154,628
Այլ պարտավորություններ	15,989	-	112,478	128,467	-	-	-	128,467
	<u>21,730,821</u>	<u>2,262,795</u>	<u>9,277,493</u>	<u>33,271,109</u>	<u>13,919,442</u>	<u>171,530</u>	<u>14,090,972</u>	<u>47,362,081</u>
	<u>7,019,282</u>	<u>2,628,090</u>	<u>(1,354,742)</u>	<u>8,292,630</u>	<u>469,040</u>	<u>12,463,559</u>	<u>12,932,599</u>	<u>21,225,229</u>
Զուտ Դիրք								
Կուտակված ճեղքվածք	<u>7,019,282</u>	<u>9,647,372</u>	<u>8,292,630</u>		<u>8,761,670</u>	<u>21,225,229</u>		

Հազար ՀՀ դրամ

2012

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթա- հանրա- գումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթա- հանրա- գումար	Ընդամենը
ԱՎՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5,529,023	-	-	5,529,023	-	-	-	5,529,023
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,129,828	5,479	58,180	2,193,487	146,957	64,616	211,573	2,405,060
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	100	86	-	186	-	-	-	186
Վարկեր և փոխառություններ հաճախորդներին	2,507,765	3,149,767	7,038,447	12,695,979	11,630,390	3,014,930	14,645,320	27,341,299
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	12,613	125,352	425,425	563,390	1,854,303	2,637,321	4,491,624	5,055,014
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	13,222,935	-	-	13,222,935	-	-	-	13,222,935
Այլ ակտիվներ	-	124,481	-	124,481	-	-	-	124,481
	23,402,264	3,405,165	7,522,052	34,329,481	13,631,650	5,716,867	19,348,517	53,677,998
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	12,291,469	699,729	46,315	13,037,513	2,345,690	81,763	2,427,453	15,464,966
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	3,378,856	249,151	2,614,464	6,242,471	1,292,340	79,719	1,372,059	7,614,530
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	-	293	-	293	-	-	-	293
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	2,604,086	663,183	4,447,043	7,714,312	10,835,640	-	10,835,640	18,549,952
Այլ պարտավորություններ	73,155	88,985	98,318	260,458	-	-	-	260,458
	18,347,566	1,701,341	7,206,140	27,255,047	14,473,670	161,482	14,635,152	41,890,199
	<u>5,054,698</u>	<u>1,703,824</u>	<u>315,912</u>	<u>7,074,434</u>	<u>(842,020)</u>	<u>5,555,385</u>	<u>4,713,365</u>	<u>11,787,799</u>
Զուտ Դիրք								
Կուտակված ճեղքվածք	<u>5,054,698</u>	<u>6,758,522</u>	<u>7,074,434</u>		<u>6,232,414</u>	<u>11,787,799</u>		

33 Ռիսկի կառավարում

Բանկային գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանություն և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում:

Ռիսկերի կառավարումը Բանկն իրականացնում է բացահայտման, գնահատման և մոնիթորինգի մշտական գործընթացների, ինչպես նաև ռիսկերի սահմանաչափերի հաստատման և ներքին վերահսկողության այլ միջոցառումների միջոցով: Ռիսկերի կառավարման գործընթացը էական նշանակություն ունի Բանկի շահութաբերության կայունության ապահովման գործում, և Բանկի յուրաքանչյուր աշխատակից պատասխանատվություն է կրում իր պարտականությունների հետ կապված ռիսկերի առաջացման համար: Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային, իրացվելիության ռիսկերի և շուկայական ռիսկի, որն իր հերթին բաժանվում է առևտրային և ոչ առևտրային գործառնությունների հետ կապված շուկայական ռիսկի: Բանկը նաև ենթարկվում է գործառնական ռիսկերի:

Ռիսկերի անկախ կառավարման գործընթացը չի ներառում գործարար ռիսկերը, ինչպիսիք են միջավայրի փոփոխությունները, տեխնոլոգիաների կամ արդյունաբերության փոփոխությունները: Դրանք կառավարվում են Բանկի կողմից ռազմավարական պլանավորման գործընթացում:

Ռիսկերի կառավարման կառուցվածք

Ռիսկերի բացահայտման և վերահսկմանն ուղղված ամբողջ պատասխանատվությունը կրում է Բանկի Խորհուրդը, սակայն, գոյություն ունեն ռիսկերի կառավարման և վերահսկման համար պատասխանատու առանձին անկախ մարմիններ:

Բանկի Խորհուրդ

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության, ռազմավարության հաստատման և ռիսկերի կառավարման սկզբունքների հաստատման համար:

Տնօրինություն

Տնօրինությունը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման գործընթացի վերահսկման համար:

Վարկային կոմիտե

Վարկային կոմիտեն իրականացնում է վարկային ռիսկի ընդհանուր կառավարումը և վերահսկողությունը, հաստատում է վարկեր իրեն հատկացված սահմանաչափերի շրջանակներում:

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանում

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանումը պատասխանատու է հիմնականում ներդրումային ռիսկերի կառավարման սկզբունքների, քաղաքականության և Բանկի ռիսկի սահմանաչափերի մշակման և կիրառման համար:

Ֆինանսական տնօրեն

Բանկի ֆինանսական տնօրենը պատասխանատու է Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման և Բանկի գործունեության հիմնական տնտեսական նորմատիվների պահպանման նկատմամբ հսկողության համար:

Ներքին աուդիտ

Բանկի կողմից իրականացվող ռիսկի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի աուդիտի է ենթարկվում ներքին աուդիտի ստորաբաժանմանի կողմից, որը գնահատում է ընթացակարգերի ամբողջականությունը, Բանկի գործունեության համապատասխանությունը գործող ընթացակարգերին, ինչպես նաև Բանկի կողմից իրականացվող գործառնությունների արդյունավետությունը և դրանց կատարելագործման հնարավորությունները: Ներքին աուդիտի ստորաբաժանումը անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է Բանկի ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկների վերաբերյալ հաշվետվություն է ներկայացնում Բանկի Տնօրինությանն ու Խորհրդին:

Ռիսկի գնահատման և ռիսկերի ներկայացման համակարգեր

Բանկի ռիսկերը գնահատվում են այն մեթոդով, որն արտացոլում է ինչպես սպասվող կորուստը, որը հնարավոր է սովորական գործունեության ընթացքում, այնպես էլ անսպասելի կորուստները, որոնք իրենցից ներկայացնում են փաստացի ամենաշատ կորուստների արժեքը ըստ վիճակագրական մոդելների հիմքի: Մոդելում կիրառվում են մախորդ փորձից ստացված և շտկված հնարավորությունների նշանակությունները, հաշվի առնելով տնտեսական պայմանները: Բանկը մասնաշաղկապում է «վատագույն դեպքերը», որոնք տեղի կունենան քիչ հավանական թվացող դեպքերի առաջացման ժամանակ:

Ռիսկերի մոնիթորինգը և կառավարումը հիմնականում հիմնված է Բանկի կողմից սահմանված ռիսկերի սահմանաչափերի վրա: Այս սահմանաչափերը արտացոլում են Բանկի գործարար ռազմավարությունը և շուկայական պայմանները, որոնցում գործում է Բանկը, ինչպես նաև Բանկի համար ընդունելի ռիսկի մակարդակը: Բացի դրանից, Բանկը վերահսկում և գնահատում է իր ընդհանուր կարողությունը կրել ռիսկեր՝ կապված բոլոր տեսակի ռիսկերի և գործառնությունների համապարփակ դիրքերի հետ:

Գործունեության բոլոր տեսակների գծով ստացվող տեղեկատվությունը ուսումնասիրվում և մշակվում է ռիսկերի վերլուծության, վերահսկողության և գնահատման նպատակով: Տվյալ տեղեկատվությունը բացատրություններով ներկայացվում է Տնօրինությանը: Հաշվետվությունը պարունակում է տեղեկություններ կրեդիտային ռիսկի համապարփակ չափի, կանխատեսումային կրեդիտային ցուցանիշների, ռիսկի սահմանված սահմանաչափերի բացառությունների վերաբերյալ, իրացվելիության ցուցանիշների, ռիսկի աստիճանի փոփոխության և այլ ցուցանիշների վերաբերյալ:

Ռիսկի նվազեցում

Բանկը ռիսկերի կառավարման շրջանակներում կիրառում է ածանցյալ և այլ գործիքներ արտարժույթային դիրքերի կառավարման համար, ինչպես նաև ձեռք է բերում բանկային ռիսկերի համապարփակ, անշարժ և շարժական գույքի ապահովագրության վկայագրեր:

Բանկն ակտիվ կիրառում է ապահովումը, իր պարտքային ռիսկի նվազեցման համար (հավելյալ տեղեկությունը տե՛ս ստորև):

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներ

Ռիսկի կենտրոնացումները առաջանում են, երբ մի շարք գործընկերներ իրականացնում են նմանատիպ գործունեություն, կամ գործունեությունը կատարվում է միևնույն շրջանում, կամ նրանք ունեն համանման տնտեսական հատկանիշներ, և տնտեսական, քաղաքական կամ այլ պայմաններում փոփոխության արդյունքում ցուցաբերում են նմանատիպ ազդեցություն այդ գործընկերների պայմանագրային պարտավորությունների կատարման ունակության վրա: Ռիսկի կենտրոնացումները արտացոլում են Բանկի գործունեության արդյունքների հարաբերական զգայունությունը պայմանների փոփոխություններին, որոնք ազդեցություն են ունենում կոնկրետ բնագավառի կամ աշխարհագրական շրջանի վրա:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներից խուսափելու համար, Բանկի քաղաքականությունը և գործընթացները ներառում են հատուկ սկզբունքներ, ուղղված բազմաբնույթ պորտֆելի պահպանմանը: Իրականացվում է կառավարում ռիսկի սահմանված կենտրոնացումներով:

33.1 Պարտքային ռիսկ

Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի՝ կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, որը Բանկին կորուստներ կարող է պատճառել: Պարտքային ռիսկը Բանկի կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ Բանկն այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում: Պարտքային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ, որոնք հանգեցնում են վարկերի և փոխատվությունների տրամադրմանը և ներդրումային գործունեության հետ, որոնք Բանկի ակտիվների պորտֆելի մեջ ավելացնում են պարտքային արժեթղթեր և այլ պարտքային գործիքներ: Ռիսկն առկա է նաև արտհաշվեկշռային ֆինանսական գործիքներում, ինչպիսիք են վարկային պարտավորությունները: Պարտքային ռիսկի կառավարումը և վերահսկողությունը իրականացվում է Բանկի վարկային կոմիտեի և Ռիսկերի կառավարման բաժնի կողմից և հաշվետվությունները պարբերաբար ներկայացվում են Բանկի Խորհրդին:

Բանկի ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը լավագույնս ներկայացնում է նրանց պարտքային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը՝ առանց հաշվի առնելու պահվող գրավը կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցները:

33.1.1 Պարտքային ռիսկի առավելագույն չափի կենտրոնացումներ

Աշխարհագրական սեզմենտներ

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի՝ պարտքային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ աշխարհագրական սեզմենտների:

Հազար ՀՀ դրամ	2013			
	ՀՀ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	ՏՀԶԿ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	7,470,256	101,937	1,348,365	8,920,558
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	486,575	33,051	294,405	814,031
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	2,001	-	2,001
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	27,326,012	35,539	440,182	27,801,733
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	13,807,038	6,163	9,524	13,822,725
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	17,215,842	-	-	17,215,842
Այլ ակտիվներ	10,420	-	-	10,420
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	66,316,143	178,691	2,092,476	68,587,310
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	51,901,268	535,890	1,240,840	53,677,998

Ակտիվները դասակարգվում են, հիմք ընդունելով այն երկիրը, որտեղ գործընկեր կողմը գրանցված է:

Արդյունաբերության ճյուղեր

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս 2013 և 2012թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի՝ պարտքային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ տնտեսության ճյուղերի.

Հազար ՀՀ դրամ	Ֆինանսական կազմակերպություններ	Արդյունաբերություն	Գյուղատնտեսություն	Շինարարություն	Առևտուր	Սպառողական ոլորտ	Հիփոթեք	Այլ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	8,920,558	-	-	-	-	-	-	-	8,920,558
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	814,031	-	-	-	-	-	-	-	814,031
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	2,001	-	-	-	-	-	-	-	2,001
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	9,930,757	2,808,129	1,962,285	3,488,718	3,487,627	2,951,718	3,172,499	27,801,733
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	13,822,725	-	-	-	-	-	-	-	13,822,725
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	17,215,842	-	-	-	-	-	-	-	17,215,842
Այլ ակտիվներ	-	-	-	-	-	-	-	10,420	10,420
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	40,775,157	9,930,757	2,808,129	1,962,285	3,488,718	3,487,627	2,951,718	3,182,919	68,587,310
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	26,212,218	10,886,174	2,204,101	1,812,656	4,136,880	792,636	2,797,274	4,836,059	53,677,998

33.1.2 Ռիսկի սահմանաչափերի վերահսկողություն և զսպողական քաղաքականություն

Բանկը կարգավորում է պարտքային ռիսկի մակարդակները՝ մեկ փոխառուի կամ փոխառուների խմբի, ինչպես նաև վարկավորման ճյուղային կամ աշխարհագրական սեգմենտների գծով ընդունելի ռիսկի գումարների սահմանաչափեր սահմանելով:

Նման ռիսկերը պարբերաբար վերահսկվում են և դրանց կառավարումը ենթակա է վերանայման տարեկան կամ ավելի հաճախակի կտրվածքով: Ըստ ապրանքների, արդյունաբերության ճյուղերի և երկրների պարտքային ռիսկի սահմանաչափերը հաստատվում են Բանկի Խորհրդի կողմից:

Պարտքային ռիսկի տեսանկյունից Բանկի խորհուրդը սահմանել է նաև գործընկերների ընտրության չափանիշներ՝ հիմնվելով հայտնի վարկանշային գործակալությունների (S&P's և Moody's Credit Rating Agencies) գնահատականի վրա: Եթե անհրաժեշտություն է առաջանում համագործակցել գործընկերոջ հետ, որը չունի համապատասխան ներդրումային վարկանիշ, ապա խորհուրդը վերջինիս համար բացառության կարգով սահմանում է համապատասխան սահմանաչափեր:

Մեկ վարկառուի գծով պարտքային ռիսկի չափը, ներառյալ բանկերը և ֆինանսական կազմակերպությունները, ավելի սահմանափակված է Բանկի Խորհրդի կողմից սահմանված լրացուցիչ սահմանաչափերով հաշվեկշռային և հետհաշվեկշռային ռիսկերի

համար, ինչպես նաև օրական սահմանաչափերով կապված առևտրային գործարքների հետ, ինչպիսիք են արտարժութային ֆորվարդի պայմանագրերը: Ընթացիկ ռիսկերի ենթարկվելու սահմանաչափերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Պարտքային ռիսկը նաև կառավարվում է վարկառուների և պոտենցիալ վարկառուների՝ մայր գումարի և տոկոսների վճարման կարողությունը պարբերաբար վերլուծելով և անհրաժեշտության դեպքում վարկի տրամադրման սահմանաչափերը փոխելով:

Ստորև ներկայացված են հատուկ հսկողության և զսպողական մի քանի այլ միջոցներ:

Գրավ

Բանկը կիրառում է բազմաթիվ միջոցներ պարտքային ռիսկը զսպելու համար: Համընդհանուր գործելակերպ է հանդիսանում և հիմնական միջոցներից մեկն է համարվում տրամադրված դրամական միջոցների դիմաց գրավ վերցնելը: Բանկը կանոններ է սահմանում գրավի հատուկ տեսակների ընդունելի լինելու կամ ռիսկերի զսպման վերաբերյալ: Վարկերի և փոխատվությունների համար գրավի հիմնական տեսակներն են.

- Հիպոթեքային պայմանագրերով գրավադրվող անշարժ գույքը,
- Կազմակերպությունների գործառնական ակտիվները՝ շենքերը, այլ հիմնական միջոցներ, պաշարները,
- Ֆինանսական գործիքները՝ պարտքային և բաժնային արժեթղթերը:

Վարկեր և փոխատվություններից տարբեր ֆինանսական ակտիվներ ապահովող գրավները որոշվում են ֆինանսական գործիքի բնույթով: Պարտատոմսերը և այլ պարտքային արժեթղթերը հիմնականում չեն ապահովվում:

Վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության.

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Անշարժ գույք	16,606,819	18,064,772
Շարժական գույք	109,015	144,908
Կառավարության երաշխիքներ	5,699,650	4,741,216
Այլ կազմակերպությունների երաշխիքներ	2,902,040	3,734,628
Այլ կազմակերպությունների բաժնետոմսեր	95,266	108,383
Դրամական միջոցներ	84,220	86,522
Այլ	3,118,373	1,100,860
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ (համախառն)	28,615,383	27,981,289

Վերը նշված աղյուսակում ներկայացված արժեքները վարկերի հաշվեկշռային արժեքներն են, և պարտադիր չէ ներկայացնեն գրավների իրական արժեքը: Գրավների շուկայական արժեքների գնահատումները հիմնված են գրավի գնահատման վրա ըստ տրամադրված վարկերի ամսաթվի: Հիմնականում դրանք չեն թարմացվում մինչև վարկերը չգնահատվեն, որպես անհատապես արժեզրկված:

Պարտքային ռիսկ պարունակող պայմանական պարտավորություններ

Այս գործիքների հիմնական նպատակը անհրաժեշտության դեպքում հաճախորդներին միջոցներ տրամադրելն է: Երաշխիքները և ակրեդիտիվները ենթակա են նույն պարտքային ռիսկին, ինչ վարկերը: Ապրանքային և թղթային ակրեդիտիվները՝ Բանկի գրավոր հավաստումներն են հաճախորդների անունից, որոնք թույլ են տալիս երրորդ

անձանց գումարներ ստանալ քանկից հատուկ պայմանների կատարման դեպքում, ապահովված են դրանց հետ կապված սպրանքների առաքմամբ և հետևաբար դրանք ավելի ապահով են, քան ուղղակի տրամադրվող վարկերը:

Վարկի տրամադրման պայմանական պարտավորություններն իրենցից ներկայացնում են վարկային գծերի չօգտագործած մասերը:

Այս դեպքում, հնարավոր կորուստների գումարը, որ Բանկը կարող է կրել, հավասար է չօգտագործված վարկային գծերի գումարին:

Սակայն հնարավոր վնասի իրական գումարն ավելի փոքր է, քան չօգտագործված վարկային գծերի ընդհանուր գումարը, քանի որ վարկային պարտավորությունները տրամադրվում են վարկառուների կողմից վարկերի տրամադրման որոշակի ստանդարտների պահպանման դեպքում: Բանկը հետևում է պարտավորությունների մարման ժամկետներին, քանի որ երկարաժամկետ պարտավորությունները պարունակում են ավելի բարձր պարտքային ռիսկ, քան կարճաժամկետ պարտավորությունները:

33.1.3 Արժեզրկում և պահուստավորման քաղաքականություն

Վարկերի արժեզրկման գնահատման հիմնական հատկանիշներն են մայր գումարի կամ տոկոսների վճարումների 90 օրից ավել ուշացումները, վարկառուների դրամական հոսքերի հետ կապված դժվարությունները, վարկային ռեյտինգների նվազումները, պայմանագրերի նախնական պայմանների խախտումները: Բանկը արժեզրկման գնահատումը կատարում է անհատապես և խմբային եղանակով:

Արժեզրկման անհատական գնահատում

Բանկը որոշում է յուրաքանչյուր անհատապես նշանակալի վարկի կամ փոխատվության համապատասխան պահուստի չափը անհատական հիմքով: Պահուստի գումարի որոշման ժամանակ հաշվի առնվող գործոններից են վարկառուի բիզնես ծրագրի վստահելիությունը, ֆինանսական դժվարությունները հաղթահարելու կարողությունը, ծրագրված հասույթները և սպասվող շահաբաժինների վճարումները անվճարումնակության դեպքում, այլ ֆինանսական օգնության հնարավորությունը, գրավի իրացվելի արժեքը, սպասվող դրամական հոսքերի ժամկետները: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե չկան խատեհված հանգամանքները չեն պահանջում հատուկ ուշադրություն:

Արժեզրկման խմբային գնահատում

Խմբային գնահատումը կատարվում է ոչ նշանակալի վարկերի գծով (ներառյալ հիպոթեքները և չապահովված սպառողական վարկերը), ինչպես նաև անհատապես նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների գծով, որոնց համար դեռ չկան արժեզրկման ակնհայտ հատկանիշներ: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսվա դրությամբ՝ դասակարգված յուրաքանչյուր խմբի համար առանձին:

Խմբային գնահատումը հաշվի է առնում այն արժեզրկման գումարը, որը հնարավոր է առաջանա պորտֆելում, նույնիսկ եթե անհատական գնահատման մեջ արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն չկա: Արժեզրկման կորուստները գնահատվում են հաշվի առնելով հետևյալ տեղեկատվությունը՝ պորտֆելում կորուստների պատմությունը, ընթացիկ տնտեսական իրավիճակը, կորուստն առաջանալու և անհատապես բացահայտվելու մոտավոր ժամկետը, արժեզրկման դեպքում սպասվող վճարումները:

Ֆինանսական երաշխիքների և ակրեդիտիվների արժեզրկման գնահատումը և պահուստավորումն իրականացվում է նույն կերպ՝ ինչ վարկերինը:

Հարժեզրկված, ոչ ժամկետանց վարկեր և փոխատվություններ

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է չարժեզրկված վարկերի որակը՝ հիմնված կորուստների պատմության վրա:

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ		
Գյուղատնտեսություն	2.4%	1.1%
Շինարարություն	1.6%	1.2%
Տրանսպորտ և կապ	0.7%	1.5%
Առևտուր	1.5%	0.8%
Հիփոթեքային	0.3%	0.5%
Ծառայություններ	13.6%	-
Այլ	3.3%	3.1%

Պարտքային ռիսկ պարունակող այլ ֆինանսական ակտիվների գծով 2013 և 2012թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը կորուստներ չի ունեցել:

Ժամկետանց, բայց չարժեզրկված վարկեր

Ժամկետանց են համարվում այն վարկերը և փոխատվությունները, որոնց գծով առկա են մի քանի օրյա չվճարումներ: Ժամկետանց վարկերի հիմնական մասն արժեզրկված չեն:

Ժամկետանց, բայց անհատապես չարժեզրկված վարկերի ժամկետանց օրերի վերլուծությունն ըստ դասերի ներկայացվում է հետևյալ աղյուսակում.

Հազար ՀՀ դրամ					2013
	Մինչև 30 օր	31 –ից 60 օր	61 –ից 90 օր	91 օրից ավել	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ					
Արդյունաբերություն	-	85,617	-	-	85,617
Շինարարություն	-	-	-	-	-
Սպառողական	17,995	10,883	-	11,068	39,946
Գյուղատնտեսություն	-	23,359	104,013	-	127,372
Առևտուր	8,379	-	-	-	8,379
Այլ	20,149	13,999	7,663	62,284	104,095
Ընդամենը	46,523	133,858	111,676	73,352	365,409

Հազար ՀՀ դրամ					2012
	Մինչև 30 օր	31 –ից 60 օր	61 –ից 90 օր	91 օրից ավել	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ					
Արդյունաբերություն	98,304	4,232	-	147,282	249,818
Շինարարություն	-	-	16,644	-	16,644
Սպառողական	-	-	6,658	-	6,658
Հիփոթեք	-	-	137,337	-	137,337
Առևտուր	12,593	-	-	-	12,593
Այլ	-	29,061	13,254	253,578	295,893
Ընդամենը	110,897	33,293	173,893	400,860	718,943

33.2 Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները: Շուկայական ռիսկը կառավարվում և վերահսկվում է զգայունության վերլուծությունների և սթրես թեստի օգնությամբ: Արտարժույթի ռիսկը կառավարվում է հեջավորման և դիփերի կառավարման միջոցով:

33.2.1 Շուկայական ռիսկ – Ոչ առևտրային

Տոկոսադրույթի ռիսկ

Տոկոսադրույթի ռիսկը ծագում է այն հավանականությունից, որ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ուղղակիորեն կազդեն Բանկի ֆինանսական գործիքների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքի և նրանց իրական արժեքի վրա: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և հեջավորման ռազմավարություն է օգտագործվում դրանք սահմանված շրջանակներում պահելու համար:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Բանկի ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքների հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ՝ այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով:

Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքներում ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունն է մեկ տարվա զուտ տոկոսային եկամտի վրա՝ 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող տատանվող տոկոսադրույքով ոչ առևտրային ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով՝ ներառյալ հեջավորման գործիքների ազդեցությունը: Կապիտալի զգայունությունը հաշվարկվում է վերագնահատելով վաճառքի համար մատչելի հաստատուն տոկոսադրույքով ակտիվները, ներառյալ հեջերի և որպես դրամական հոսքերի հեջ բնորոշված սվոփերի ազդեցությունները, 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ հիմք ընդունելով տոկոսադրույքների ենթադրվող փոփոխությունները:

Կապիտալի զգայունությունը վերլուծվում է ըստ ակտիվի կամ սվոփի իրացման ժամկետների: Կապիտալի ընդհանուր զգայունությունը հիմնված է այն ենթադրության վրա, որ եկամտաբերության կորում կան զուգահեռ փոփոխություններ, մինչդեռ ըստ ժամկետների վերլուծությունը ցույց է տալիս զգայունությունը ոչ զուգահեռ փոփոխությունների նկատմամբ:

Հազար ՀՀ դրամ

2013

Արտարժույթ	Կապիտալի զգայունություն						
	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում	Ջուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն	Մինչև 6 ամիս	6 ամսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
ՀՀ դրամ	0.5	-	(42)	(153)	(7,665)	(11,348)	(19,208)
ԱՄՆ դոլար	0.5	-	-	-	-	-	-
ՀՀ դրամ	(0.5)	-	42	153	7,677	11,383	19,255
ԱՄՆ դոլար	(0.5)	-	-	-	-	-	-

Հազար ՀՀ դրամ

2012

Արժույթ	Կապիտալի զգայունություն						
	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում	Ջուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն	Մինչև 6 ամիս	6 ամսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
ՀՀ դրամ	0.5	-	(50)	(305)	(10,107)	(28,322)	(38,784)
ԱՄՆ դոլար	0.5	-	-	-	-	-	-
ՀՀ դրամ	(0.5)	-	50	306	10,136	28,561	39,053
ԱՄՆ դոլար	(0.5)	-	-	-	-	-	-

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով: Բանկը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժութային դիրքերի համար: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և այն սահմանված շրջանակներում պահելու համար հեջավորման ռազամավարություն է օգտագործվում:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս այն արտարժույթները, որոնք կարող են ազդել 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների և դրանց կանխատեսված դրամական հոսքերի վրա: Վերլուծությունը հաշվարկում է արտարժույթի ՀՀ դրամի նկատմամբ հնարավոր տատանումների ազդեցությունը, այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով, համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության վրա (կապված արտարժույթի նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխմամբ) և կապիտալի վրա (կապված արտարժութային սվոփերի և որպես դրամական հոսքերի հեջ օգտագործված արտարժույթի ֆորվարդների պայմանագրերի իրական արժեքի փոփոխմամբ և կապիտալի գործիքների հետ): Աղյուսակում հանդիպող բացասական արժեքը արտացոլում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում կամ կապիտալում պոտենցիալ գուտ նվազում, մինչդեռ դրական արժեքը ցույց է տալիս պոտենցիալ գուտ աճ:

Հազար ՀՀ դրամ	2013		2012	
	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը
ԱՄՆ դոլար	3%	2,756	3%	23,952
Եվրո	3%	(33,475)	3%	(256)

Բանկի արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ըստ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ

	Ազատ փոխարկելի արժույթ / թանկարժեք մետաղներ		Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
	ՀՀ դրամ			
ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5,448,477	3,433,870	38,211	8,920,558
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	258,490	522,490	33,051	814,031
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	1,825	176	2,001
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	6,378,158	21,418,412	5,163	27,801,733
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	13,512,899	305,311	4,515	13,822,725
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	17,215,842	-	-	17,215,842
Այլ ակտիվներ	1,892	8,528	-	10,420
	42,815,758	25,690,436	81,116	68,587,310
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	17,615,856	-	-	17,615,856
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,348,957	3,113,961	12	5,462,930
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	-	200	-	200
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	2,125,290	22,013,611	15,727	24,154,628
Այլ պարտավորություններ	127,877	590	-	128,467
	22,217,980	25,128,362	15,739	47,362,081
	20,597,778	562,074	65,377	21,225,229
Զուտ դիրք 2013 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ 2013թ. դեկտեմբերի 31-ին	448,831	1,167,594	56,451	1,672,876
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	30,063,479	23,489,264	125,255	53,677,998
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	18,728,638	23,024,217	137,344	41,890,199
Զուտ դիրք 2012 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	11,334,841	465,047	(12,089)	11,787,799
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ 2012 թ. դեկտեմբերի 31-ին	898,520	1,551,641	54,468	2,504,629

Ազատ փոխարկելի արտարժույթը հիմնականում ներկայացնում է ԱՄՆ դոլարը, բայց ներառում է նաև ՏՀԶԿ-ի երկրների արժույթները: Ոչ փոխարկելի գումարները վերաբերվում են ԱՊՀ երկրների արժույթներին, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետությանը:

33.3 Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը կապված է Բանկի ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողությամբ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում: Այս ռիսկի զսպման նպատակով Բանկը ներգրավում է լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ, ի լրումն իր հիմնական ավանդային բազայի, կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի ապահովվածության հասանելիությունը, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Բանկը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Բացի այդ Բանկը ՀՀ կենտրոնական բանկում պահում է իր որոշ դրամով պարտավորությունների 4%-ի և որոշ արտարժույթով պարտավորությունների 12%-ի չափով պահուստավորման գումար (տես ծանոթագրություն 13-ը): Իրացվելիության դիրքը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում, հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Բանկի հետ մասնավորապես:

Բանկի իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ պլանի առկայությունը և վերահսկել հաշվեկշռային իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան: Բանկը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան:

Պեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ցուցանիշները հետևյալն են.	Աուդիտ չարված	
	2013, %	2012, %
Ն21- Ընդհանուր իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ Ընդհանուր ակտիվներ)	41.88	31.30
Ն22- Ընթացիկ իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ցպահանջ պարտավորություններ)	620.17	528.38

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների

Ստորև ներկայացվում է 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ հաշվեկշռի ամսաթվից մինչև պայմանագրերում նշված մարմանը մնացած ժամկետների համաձայն: Տես ծանոթագրություն 32-ը այս պարտավորությունների մարման սպասվելիք ժամկետների համար: Յպահանջ վճարումները դասակարգված են այն ենթադրությամբ, որ վճարումը կպահանջվի անմիջապես: Մակայն Բանկի ղեկավարությունը կարծում է, որ շատ հաճախորդներ անմիջապես վճարում չեն պահանջի, և աղյուսակը չի արտացոլում սպասվող դրամական հոսքերը Բանկի կողմից ավանդների պահպանման պատմությամբ:

Հազար ՀՀ դրամ	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	2013				Ընդամենը
		1 - 3 ամիս	3 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	14,336,043	1,047,862	2,100,059	285,722	18,192	17,787,878
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,483,610	482,946	1,661,021	922,518	172,298	5,722,393
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	4,948,686	876,085	5,819,037	12,923,239	-	24,567,047
Այլ պարտավորություններ	15,989	-	112,478	-	-	128,467
	21,784,328	2,406,893	9,692,595	14,131,479	190,490	48,205,785
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	194,855	39,594	691,498	643,896	103,033	1,672,876
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Արտարժույթի սվոփ պայմանագրեր						
Ներհոսք	912,606	-	-	-	-	912,606
Արտահոսք	914,406	-	-	-	-	914,405

Հազար ՀՀ դրամ	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	2012				Ընդամենը
		1 - 3 ամիս	3 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	12,309,473	749,205	171,983	2,497,223	87,802	15,815,686
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	3,411,933	266,097	2,727,441	1,436,839	89,275	7,931,585
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	2,700,542	913,201	5,393,898	11,868,353	-	20,875,994
Այլ պարտավորություններ	62,817	88,985	20,743	-	-	172,545
	18,484,765	2,017,488	8,314,065	15,802,415	177,077	44,795,810
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	1,924,942	61,661	298,540	219,486	-	2,504,629
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Արտարժույթի սվոփ պայմանագրեր						
Ներհոսք	824,551	185,002	-	-	-	1,009,553
Արտահոսք	821,735	186,220	-	-	-	1,007,995

33.4 Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկը ուղղակի կամ անուղղակի կորստի ռիսկն է, որն առաջանում է պատճառների լայն բազմազանությունից՝ կապված Բանկի ֆինանսական գործիքների մեջ ներգրավվածության, գործընթացների, անձնակազմի, տեխնոլոգիաների և ենթակառուցվածքների հետ, և արտաքին գործոններից՝ բացառությամբ վարկային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերի, ինչպիսիք են իրավական և կարգավորիչ պահանջները և կորպորատիվ վարքագծի ընդհանուր ընդունված չափանիշները:

Բանկի նպատակն է կառավարել գործառնական ռիսկը՝ ֆինանսական վնասներից և հեղինակության կորստից խուսափումը հավասարակշռելով ռիսկի կառավարման ծախսային արդյունավետության հետ:

Գործառնական ռիսկի կառավարմանն ուղղված վերահսկողության մշակման և իրականացման հիմնական պատասխանատվությունը կրում է Խորհուրդը: Այս պատասխանատվությունը ուղեկցվում է գործառնական ռիսկի կառավարման համար համընդհանուր չափանիշների մշակմամբ հետևյալ ոլորտներում՝

- պարտականությունների համապատասխան տարանջատման պահանջներ, այդ թվում գործարքների անկախ հաստատում,
- գործարքների համաձայնեցման և մոնիթորինգի պահանջներ,
- կարգավորիչ և այլ իրավական պահանջների համապատասխանեցում, ներառյալ ՀՀ ԿԲ ներքին վերահսկողության համակարգի վերաբերյալ նվազագույն պահանջները,
- վերահսկողական մեխանիզմների և ընթացակարգերի փաստաթղթավորում,
- առաջացած գործառնական ռիսկերի պարբերաբար գնահատման պահանջներ, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարմանն ուղղված ընթացակարգերի համապատասխանություն,
- գործառնական կորուստների գեկուցման պահանջներ և առաջարկվող մեղմացուցիչ գործողություններ,
- արտակարգ իրավիճակների ծրագրերի մշակում,
- վերապատրաստում և մասնագիտական զարգացում,
- էթիկայի և գործարար չափանիշներ,
- ռիսկերի մեղմացում:

Բանկի ստանդարտների համապատասխանությունը ուղեկցվում է ներքին աուդիտի կողմից իրականացվող պարբերական դիտարկումներով: Ներքին աուդիտի դիտարկումների արդյունքերը քննարկվում են Բանկի ղեկավարության այն ներկայացուցչի հետ, որին դրանք վերաբերում են: Դիտարկումների ամփոփագրերը ներկայացվում են Խորհրդին:

34 Կապիտալի համարժեքություն

Բանկը պահպանում է ակտիվ կառավարվող կապիտալի կառուցվածք բանկային գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու համար: Բանկի կապիտալի համարժեքությունն այլ միջոցների հետ մեկտեղ վերահսկվում է նաև օգտագործելով 1988թ. Բանկային Վերահսկողություն Բազեյան Հանձնաժողովի, ինչպես նաև ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հաստատված կանոնները և նորմատիվները:

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է հաստատված պահանջներին, և որ Բանկը պահպանում է ամուր վարկային վարկանիշ և առողջ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր

գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու համար:

Բանկը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Բանկը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը սահմանվում է 12%:

Ընդհանուր կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է բաժնետիրական կապիտալը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթը, գլխավոր պահուստը: Կապիտալի մեկ այլ բաղադրիչ է երկրորդային կապիտալը, որը ընդգրկում է վերագնահատման պահուստները:

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկերի կշիռների՝ դասակարգված համաձայն վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի գնահատման:

2013 և 2012թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական կապիտալը, ռիսկով կշռված ակտիվները և կապիտալի համարժեքության դրույքաչափի հաշվարկը՝ համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջների, ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	Աուդիտ չարված	
	2013	2012
Հիմնական կապիտալ	13,604,775	11,563,986
Երկրորդային կապիտալ	4,598,089	635,781
Ընդամենը՝ ընդհանուր կապիտալ	18,202,864	12,199,767
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	71,286,097	55,606,823
Կապիտալի համարժեքության դրույքաչափ	25.53%	21.94%

Ժամանակաշրջանի ընթացքում Բանկը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ բոլոր պահանջները:

2009թ. հունվարի 1-ից ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից սահմանվում է ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափ 5,000,000 հազար ՀՀ դրամ գումարով:

Հայտարարություն

Բանկի ղեկավարության կողմից 2013 թվականի տարեկան ֆինանսական հաշվետվություններին կից ներկայացվող

Բանկի ղեկավարությունը հայտարարում է, որ պատասխանատվություն է կրում.

1) բանկի ֆինանսական վիճակը (բոլոր էական առումներով) արժանահավատորեն արտացոլող ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և հաստատման համար, մասնավորապես՝

ա. հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ընտրության, խորհրդի կողմից հաստատման և դրա հետևողականորեն կիրառման համար,

բ. հիմնավորված գնահատումներ և հաշվարկներ կատարելու համար,

գ. Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների պահանջների պահպանման, իսկ հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտներից շեղումների դեպքում՝ ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններում այդ շեղումների բացահայտման համար,

դ. հաշվապահական հաշիվների գրանցումների ճշգրիտ վարման համար,

ե. ֆինանսական հաշվետվությունները բանկի գործունեության անընդհատության հիման վրա պատրաստելու համար, ընդ որում Բանկի ղեկավարությունը մտադիր չէ կամ պատճառ չունի դիտարկելու Բանկը լուծարելու կամ գործունեությունը դադարեցնելու հավանականությունը:

2) Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից սահմանված բանկերի ներքին հսկողության իրականացման նվազագույն պայմաններին համապատասխանող արդյունավետ և հուսալի ներքին հսկողության համակարգի մշակման, ներդրման և գործունեության ապահովման համար,

3) բանկի ֆինանսական վիճակի վերաբերյալ ժամանակին և բավարար ճշտությամբ տեղեկատվություն ապահովող, Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությանը և հաշվապահական հաշվառման ստանդարտներին համապատասխանող հաշվապահական հաշվառման գործուն համակարգի ներդրման համար,

4) բանկի ակտիվների պահպանության, խարդախությունների և անճշտությունների բացահայտման ու կանխման ուղղությամբ՝ իր իրավասությունների սահմաններում, միջոցներ ձեռնարկելու համար:

Գործադիր տնօրեն

Գ. Մաչանյան

Գլխավոր հաշվապահ

Ս. Բաղդասարյան

08.04.14թ.

Ֆինանսական վերլուծություն

Բանկի կողմից պատրաստված տարեկան ֆինանսական
հաշվետվություններին կից ներկայացվող

2013 թվականին Բանկը շարունակել է կայուն զարգանալ և նոր ձեռքբերումներ արձանագրել՝
ՀՀ բանկային համակարգում ամրապնդելով իր մրցակցային դիրքերը:

Իր գործունեության 9 տարիների ընթացքում Բանկը շարունակել է զարգանալ՝ ապահովելով
իր կողմից մատուցվող ծառայությունների թե որակական, և թե քանակական աճ, արդյունավետ
կերպով մշակել և ներդրել է նոր ծառայություններ ու պրոդուկտներ:

Չնայած Բանկային համակարգում նկատվող մրցակցության սրացման միտումներին, ինչը
հատկապես արտահայտվում է տարատեսակ վարկային ռեսուրսների առաջարկի ավելացմամբ,
այդ թվում՝ միջազգային կազմակերպությունների կողմից առաջարկվող մատչելի ծրագրերի
շրջանակներում, Բանկին հաջողվել է տարին ամփոփել գործունեության հիմնական ցուցանիշների
աճով:

Բանկի գործունեության ընդլայնման և զարգացման համար որպես էական իրադարձություն
կարելի է արձանագրել 2013 թվականի ընթացքում Բանկի կանոնադրական կապիտալի
ավելացման փաստը: Բանկի կանոնադրական կապիտալը համարվել է 3.1 մլրդ ՀՀ դրամի չափով
«ԲԵԼԵԳԻՆԳՍՍԱՉԵՓԻՋ ՋՈՆԳՈ» ՍՊԸ-ի կողմից և 2013թ. վերջի դրությամբ այն կազմել է 10.1
մլրդ ՀՀ դրամ՝ գերազանցելով նախորդ տարվա նույն ցուցանիշը 44%-ով:

Հաշվետու տարվա ընթացքում Բանկի ընդհանուր ակտիվները նախորդ
ժամանակահատվածի համեմատությամբ աճել են 15 մլրդ ՀՀ դրամով կամ 28%-ով՝ կազմելով 69,8
մլրդ ՀՀ դրամ:

2013թ.-ի արդյունքներով Բանկը ստացել է 1,74 մլրդ ՀՀ դրամ զուտ շահույթ և իր
գործունեության սկզբից չբաշխված շահույթը կազմել է 4,74 մլրդ ՀՀ դրամ: Բացի այդ Բանկի
գործունեության ողջ ընթացքում չբաշխված շահույթից Բանկի գլխավոր պահուստին կատարվել է
2.0 մլրդ ՀՀ դրամի չափով մասհանում:

Բանկն առաջիկայում շահաբաժինների վճարում չի նախատեսում՝ նպատակ ունենալով
չբաշխված շահույթն ուղղել բանկի ակտիվների ծավալի ավելացմանը: 2013 թ.-ի գործունեության
արդյունքներով Բանկի ROA-ն կազմել է 2.962%, իսկ ROE-ն՝ 13.69%:

2013թ.-ի ընթացքում Բանկն իրականացրել է հետևյալ էական գործողություններն և ունեցել է
մի շարք ձեռքբերումներ՝

- 2013թ. Բանկը սկսել է համագործակցել «Բնակարան երիտասարդներին» ՎՎԿ ՓԲԸ-ի
հետ՝ առավել բարենպաստ պայմաններով հիփոթեքային վարկեր առաջարկելով
երիտասարդ ընտանիքներին: Հարկ է նշել նաև, որ Բանկը շարունակել է ակտիվ
աշխատանքներ իրականացնել Ազգային հիփոթեքային ընկերության ծրագրի
շրջանակներում հիփոթեքային վարկավորման ծավալների ընդլայնման ուղղությամբ:
- 2013թ. Բանկը նաև ստորագրել է փոխըմբռնման հուշագիր Համահայկական Բանկի
հետ, որի շրջանակներում համագործակցությունը հնարավորություն է ընձեռելու
ընդարձակել ֆինանսավորման հնարավորությունները՝ երկարաժամկետ
ներդրումային ծրագրեր իրականացնող արտահանման միտված ձեռնարկությունների
համար առաջարկելով համաֆինանսավորման տարբեր փաթեթներ: Հարկ է նշել, որ
համագործակցության շրջանակներում առաջին համատեղ գործարքն արդեն
իրականացվել է:

- Հաճախորդների թվաքանակի աճին զուգահեռ Բանկը 2013թ. շարունակել է հաճախորդների բարձրորակ սպասարկումը՝ սկզբունքորեն վերանայելով հաճախորդների սպասարկման և ծառայությունների մատուցման պայմանները, մեխանիզմներն ու տեխնոլոգիաները, այն ավելի որակյալ, գրավիչ և հաճախորդների տեսանկյունից ավելի հարմարավետ դարձնելու նպատակով:
- 2013թ. Բանկը շարունակել է նաև իր ակտիվ ներդրումային գործունեությունը՝ պահպանելով պետական պարտատոմսերի շուկայի Գործակալի կարգավիճակը և հանդես գալով որպես իր հաճախորդների կողմից թողարկվող արժեթղթերի մարքեթ-մեյքեր:
- Բանկը կազմակերպել է «Ազգային հիփոթեքային ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից թողարկված 3.4 մլրդ ՀՀ դրամ ընդհանուր անվանական ծավալով գեղչատոկոսային պարտատոմսերի 4 թողարկումների տեղաբաշխումը «Նասդաք ՕԷՄԵԶՍ Արմենիա» ԲԲԸ-ում: 2013թ. հունվարին ավարտվել է նաև «ԱՐՑԱԽ ՀԷԿ» ԲԲԸ կողմից թողարկված 6.0 մլն ԱՄՆ դոլար ընդհանուր անվանական ծավալով անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի առաջին թողարկման տեղաբաշխումը:

Ներդրումային գործառնությունների մասով Բանկը շարունակելու է մատուցել իր կողմից արդեն իսկ մշակված ծառայությունները, ինչպես նաև իրականացնել նոր պրոդուկտների մշակման և զարգացման գծով աշխատանքներ: Նոր պրոդուկտների գծով Բանկը նախատեսում է ներդնել և իր հաճախորդներին առաջարկել օտարերկրյա բաժնետոմսերի, միջազգային ֆոնդային ինդեքսների ու հումքային ապրանքների ֆյուչերսային և օպցիոն պայմանագրերով գործարքների իրականացման մեխանիզմներ: Գործունեության ակտիվացման հնարավոր ուղղություններից են բրոքերային ծառայությունների զարգացումը, մասնավորապես՝ միջազգային շուկաներում հաճախորդներին մատուցվող արժեթղթերի մարժինալ գործարքների իրականացման հնարավորությունների ընդլայնումը, ինչպես նաև մետաղական հաշիվների և ոսկով գործառնությունների գծով ծառայությունների մատուցումը և այլն: Այս ամենը հնարավորություն է տալիս Բանկին՝ իրականացնել իր միջնաժամկետ ծրագրային նպատակները:

Բանկն իր միջոցները տեղաբաշխում է հիմնականում 2 ուղղություններով՝ տնտեսության վարկավորում և ներդրումային գործունեություն, որոնք 2013թ.-ի վերջին կազմում էին Բանկի ակտիվների շուրջ 80%-ը: Մնացած 20%-ը Բանկը հիմնականում տեղաբաշխում է իրացվելիության կարգավորման գործիքներում:

2013թ.-ի տարվա վերջի դրությամբ Բանկի վարկային պորտֆելը նախորդ նույն ժամանակաշրջանի համեմատ աճել է մոտ 8.5%-ով՝ կազմելով 25.6 մլրդ ՀՀ դրամ:

2013թ.-ի տվյալներով տնտեսությանը տրամադրված վարկային պորտֆելի միջին տարեկան ծավալը կազմել է 25.2 մլրդ ՀՀ դրամ 13.19 % միջին եկամտաբերությամբ:

Վարկային ռիսկի կառավարման նպատակով Բանկը մշտապես ուշադրության կենտրոնում է պահում վարկային պորտֆելի՝ ըստ աշխարհագրական դիրքի և տնտեսության ճյուղերի դիվերսիֆիկացիան:

Բանկում ձևավորված արժեթղթերի սեփական պորտֆելի միջին տարեկան ծավալը անվանական արժեքով կազմել է մոտ 21.5 մլրդ ՀՀ դրամ՝ 14.2% (գնման գնով 15.96%) միջին եկամտաբերությամբ:

Բանկի համար միջոցների ներգրավման հիմնական աղբյուրները երկուսն են՝ բանկերից ու այլ ֆինանսական հաստատություններից և հաճախորդներից ներգրաված ցպահանջ և ժամկետային ավանդները: Հաճախորդներից ներգրավումները ցպահանջ և ժամկետային

ավանդների տեսքով տարվա ընթացքում ավելի քան 3.8 մլրդ ՀՀ դրամով գերակատարել են պլանավորված 19.5 մլրդ ՀՀ դրամի ցուցանիշը, 31.12.13թ.-ի դրությամբ կազմելով ընդհանուր պարտավորությունների 47.96%-ը (23.4 մլրդ ՀՀ դրամ): Մնացած մասը բաժին է ընկնում ռեպո համաձայնագրերով ներգրավված միջոցներին (պարտավորությունների 34.4%-ը) և բանկերից ու այլ ֆինանսական հաստատություններից ներգրավումներին (պարտավորությունների 12.9%-ը):

Հաճախորդներից ներգրավված միջոցների տարեկան միջին կշռված տոկոսադրույքը կազմել է արտարժույթային ռեսուրսների համար 7.27%, ՀՀ դրամով ռեսուրսների համար՝ 10.62%: Բանկերից և այլ ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրավված միջոցների տարեկան միջին կշռված տոկոսադրույքը կազմել է արտարժույթային ռեսուրսների համար 5.71 % իսկ ՀՀ դրամով ռեսուրսների համար՝ 8.96% :

Ընդհանուր առմամբ Բանկի միջոցների ներգրավման տարեկան միջին կշռված տոկոսադրույքը կազմել է 7.45%, ընդ որում՝ 6.93% արտարժույթային ներգրավված ռեսուրսների և 8.27% ՀՀ դրամով ներգրավված ռեսուրսների համար:

Բանկը շատ է կարևորում միջազգային վարկատու կազմակերպությունների հետ համագործակցությունը, քանի որ այն բացի կայուն, երկարաժամկետ և մատչելի միջոցների աղբյուր հանդիսանալուց, նպաստում է նաև Բանկի աշխատողների մասնագիտական պատրաստվածության և ամենատարբեր ներդրողների և գործընկերների շրջանում Բանկի հեղինակության բարձրացմանը:

ՎՋԵԲ-ի և Բանկի գործընկերության հիմքերը դրվել են դեռևս 2010թ-ին: Այդ տարի կնքվել է 5.0 մլն ԱՄՆ դոլարի պայմանագիր՝ Փոքր և Միջին Ձեռնարկությունների (ՓՄՁ) վարկավորման և 3.0 մլն ԱՄՆ դոլարի համաձայնագիր՝ Առևտրի ֆինանսավորման ծրագրերի (ԱՖԾ) իրականացման նպատակով: 2012-13թթ.-ի ընթացքում ՎՋԵԲ-ի կողմից ԱՖԾ-ի շրջանակներում տրամադրված միջոցների սահմանաչափն ավելացել է 6.0 մլն ԱՄՆ դոլարով և կազմում է 9.0 մլն ԱՄՆ դոլար: ՎՋԵԲ-ի և Բանկի միջև ձեռք է բերվել պայմանավորվածություն այլ ծրագրերի շրջանակներում հետագա համագործակցության վերաբերյալ:

2014թ. Բանկը կսկսի համագործակցությունը նաև Ասիական Չարգացման Բանկի հետ առևտրի ֆինանսավորման գծով արդեն իսկ հաստատված 2 մլն ԱՄՆ դոլար սահմանաչափի շրջանակներում:

Բանկը շարունակել է համագործակցությունը FCI միջազգային ֆակտորինգային ընկերության և «Գերմանահայկական հիմնադրամ» ԾԿԳ Հիմնարկի ՓՄՁ վարկավորման ու «Վերականգնվող էներգիայի զարգացում» վարկային ծրագրերի շրջանակներում:

Բանկը նախատեսում է ընդլայնել իր գործընկերների շրջանակը՝ շեշտադրելով միջազգային կազմակերպությունների հետ համագործակցությունը: Այս նպատակով Բանկը շարունակելու է ակտիվ գործունեություն ծավալել ինչպես առկա գործընկերների մասով համագործակցության ընդլայնման, այնպես էլ նոր միջազգային կառույցների հետ համագործակցության հաստատման ու զարգացման ուղղությամբ:

Խորհրդի անդամներ՝

Աշոտ Սալմազարյան

Գևորգ Չաքմիշյան

Եզրակացություն

ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից սահմանված ներքին հսկողության իրականացման նվազագույն պայմաններին համապատասխանության վերաբերյալ

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ի Ներքին աուդիտը Բանկի Խորհրդին է ներկայացնում ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից սահմանված ներքին հսկողության իրականացման նվազագույն պայմաններին համապատասխանության վերաբերյալ սույն եզրակացությունը՝ հիմք ընդունելով ՀՀ կենտրոնական բանկի Խորհրդի 2007 թվականի թիվ 205-Ն որոշմամբ հաստատված «Բանկերի հրապարակվող հաշվետվությունների օրինակելի ձևերի լրացման ցուցումների» 1.16 կետի պահանջը:

Հաշվի առնելով 2013 թվականի և նախորդ տարիների ընթացքում Ներքին աուդիտի կողմից կատարված աշխատանքները, մասնավորապես՝ ուսումնասիրված ներքին իրավական ակտերը, վերստուգված գործարքները և Բանկի ընդհանուր գործունեությունը, Բանկի ներքին հսկողության համակարգը, ընդհանուր առմամբ, ապահովում է «Բանկերի ներքին հսկողության իրականացման նվազագույն պայմաններով» սահմանված նպատակների իրականացումը:

Ելնելով Ներքին աուդիտի կողմից կատարված աշխատանքների արդյունքներից՝ Ներքին աուդիտը հավաստում է, որ Բանկի գործունեությունը համապատասխանում է ՀՀ կենտրոնական բանկի Խորհրդի կողմից հաստատված «Բանկերի ներքին հսկողության իրականացման նվազագույն պայմաններին»:

Ներքին աուդիտի ղեկավար

Արկադի Փինաչյան

08.04.2014թ.

Ֆինանսական հաշվետվություններ և
անկախ աուդիտորի եզրակացություն

«Արմավիսբանկ» փակ բաժնետիրական
Ընկերություն

31 դեկտեմբերի 2012թ.

Բովանդակություն

	Էջ
Անկախ աուդիտորի եզրակացություն	1
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	3
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	4
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	5
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	6
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	7

Grant Thornton

An instinct for growth™

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

Գրանթ Թորնթոն ՓԲԸ

ՀՀ, ք. Երևան 0012

Վաղարշյան 8/1

Հ. + 374 10 260 964

Ֆ. + 374 10 260 961

Grant Thornton CJSC

8/1 Vagharshyan str.

0012 Yerevan, Armenia

T + 374 10 260 964

F + 374 10 260 961

www.granthornton.am

«Արմավիսբանկ» ՓԲԸ-ի բաժնետիրոջը և Խորհրդին.

Մեր կողմից իրականացվել է «Արմավիսբանկ» Փակ Բաժնետիրական Ընկերության՝ (այսուհետև «Բանկ») կից ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտ, ընդ որում այդ հաշվետվությունները ներառում են 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիրը և այլ պարզաբանող ծանոթագրություններ:

Ղեկավարության պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Բանկի ղեկավարությունը պատասխանատու է Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներին համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար: Այդ նպատակով ղեկավարությունը սահմանում է անհրաժեշտ վերահսկողության համակարգ, որը թույլ է տալիս պատրաստել ֆինանսական հաշվետվություններ, որոնք ազատ են խարդախության կամ սխալի արդյունքում էական խեղաթյուրումից:

Աուդիտորի պատասխանատվություն

Մենք պատասխանատու ենք աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համապատասխան մեր կողմից իրականացված աուդիտի հիման վրա նշված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ մեր արտահայտած կարծիքի համար: Այդ ստանդարտներով պահանջվում է աուդիտը պլանավորել և անցկացնել՝ ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրումներից զերծ լինելու վերաբերյալ ողջամիտ երաշխիքներ ձեռք բերելու նպատակով:

Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են ֆինանսական հաշվետվություններում ու համապատասխան ծանոթագրություններում արտացոլված տվյալները հիմնավորող փաստերի ձեռքբերման նպատակով մշակված ընթացակարգեր, որոնց ընտրությունը

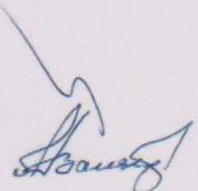
կախված է խարդախությունների և սխալների հետևանքով ֆինանսական հաշվետվություններում էական խեղաթյուրումների ռիսկերի առկայության վերաբերյալ աուդիտորական գնահատումներից: Ռիսկերի գնահատումները կատարելիս՝ աուդիտորը մշակում է համապատասխան ընթացակարգեր ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար կիրառվող ներքին վերահսկողության գնահատման, այլ ոչ թե ընկերության ողջ ներքին վերահսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք կազմելու համար: Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են նաև կիրառված հաշվապահական հաշվառման սկզբունքների և դեկլարության կողմից կատարված գնահատումների, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացման գնահատումը:

Մենք համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավականաչափ համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Կարծիք

Մեր կարծիքով ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ «Արմավիսբանկ» ՓԲԸ-ի ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների և դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների:

Գագիկ Գյուլբուդաղյան
Տնօրեն/բաժնետեր

Արմեն Վանյան
Աուդիտոր

Գրանք Թորնթոն ՓԲԸ
15 ապրիլի, 2013թ.
ք. Երևան

Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ	Ծանոթ.	2012թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար	2011թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	6	5,658,875	4,326,816
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	6	(2,789,424)	(2,038,730)
Ձուտ տոկոսային եկամուտներ		2,869,451	2,288,086
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	7	104,605	150,532
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	7	(21,498)	(22,143)
Ձուտ կոմիսիոն և այլ եկամուտներ		83,107	128,389
Ձուտ առևտրային եկամուտ	8	37,095	128,796
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներից զուտ շահույթ		62,176	60,788
Այլ եկամուտներ	9	152,507	99,728
Վարկային կորուստների արժեզրկման ծախս	17	(322,282)	(300,706)
Անձնակազմի գծով ծախսեր	10	(627,948)	(580,023)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	19	(56,460)	(55,020)
Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	20	(7,978)	(7,698)
Այլ ծախսեր	11	(212,952)	(258,343)
Շահույթ մինչև հարկում		1,976,716	1,503,997
Շահութահարկի գծով ծախս	12	(351,745)	(305,114)
Տարվա շահույթ		1,624,971	1,198,883
Այլ համապարփակ եկամուտ			
Իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ օգուտ		509,220	275,477
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից ֆինանսական արդյունքին փոխանցված զուտ վնաս/(օգուտ)		(266,069)	31,254
Այլ համապարփակ եկամուտին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ		(48,630)	(61,346)
Տարվա այլ համապարփակ եկամուտ հարկումից հետո		194,521	245,385
Ընդամենը տարվա համապարփակ եկամուտ		1,819,492	1,444,268

7-ից 58 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ		2012թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար	2011թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
	Ծանոթ.		
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	13	4,799,612	5,694,191
Թանկարժեք մետաղներ	14	84,567	49,542
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	15	3,134,471	3,693,617
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	16	186	20,764
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	17	27,341,299	21,841,997
Վաճառքի համար նատչելի ներդրումներ	18	5,055,014	4,381,926
Հետզման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	26	13,222,935	11,442,926
Հիմնական միջոցներ	19	758,132	648,561
Ոչ նյութական ակտիվներ	20	35,806	43,784
Այլ ակտիվներ	21	143,596	161,448
Ընդամենը՝ ակտիվներ		54,575,618	47,978,756
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ			
Պարտավորություններ			
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	22	15,464,966	11,977,387
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	16	293	5,506
Առևտրային պարտավորություններ	15,17	-	798,055
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	23	7,614,530	8,584,986
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	24	18,549,952	15,740,237
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն		230,957	104,576
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	12	95,683	61,929
Այլ պարտավորություններ	25	325,709	232,044
Ընդամենը՝ պարտավորություններ		42,282,090	37,504,720
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	27	7,002,000	7,002,000
Գլխավոր պահուստ		1,500,000	1,000,000
Այլ պահուստներ		295,247	100,726
Զբաղիված շահույթ		3,496,281	2,371,310
Ընդամենը՝ սեփական կապիտալ		12,293,528	10,474,036
Ընդամենը՝ պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		54,575,618	47,978,756

Ֆինանսական հաշվետվությունները՝ ներկայացված 3-ից 58 էջերում, ստորագրվել են Բանկի գործադիր տնօրենի կողմից 2013 թվականի ապրիլի 15-ին:

7-ից 58 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Գևորգ ՄԱՉԱՆՅԱՆ
 Գործադիր տնօրեն

Սեդրակ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ
 Գլխավոր հաշվապահ

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Բաժնե- տիրական կապիտալ	Գլխավոր պահուստ	Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների գծով վերագնա- հատման պահուստ	Չբաշխված շահույթ	Ընդամենը
Հաշվեկշիռը 2011թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	7,002,000	500,000	(144,659)	1,672,427	9,029,768
Հատկացում պահուստին	-	500,000	-	(500,000)	-
Սեփականատերերի հետ գործարքներ	-	500,000	-	(500,000)	-
Տարվա շահույթ	-	-	-	1,198,883	1,198,883
Այլ համապարփակ եկամուտ					
Իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ օգուտ	-	-	275,477	-	275,477
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից ֆինանսական արդյունքին փոխանցված զուտ վնաս	-	-	31,254	-	31,254
Այլ համապարփակ եկամուտին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	(61,346)	-	(61,346)
Ընդամենը տարվա համապարփակ եկամուտ	-	-	245,385	1,198,883	1,444,268
Հաշվեկշիռը 2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,002,000	1,000,000	100,726	2,371,310	10,474,036
Հատկացում պահուստին	-	500,000	-	(500,000)	-
Սեփականատերերի հետ գործարքներ	-	500,000	-	(500,000)	-
Տարվա շահույթ	-	-	-	1,624,971	1,624,971
Այլ համապարփակ եկամուտ					
Իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ օգուտ	-	-	509,220	-	509,220
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից ֆինանսական արդյունքին փոխանցված զուտ օգուտ	-	-	(266,069)	-	(266,069)
Այլ համապարփակ եկամուտին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	(48,630)	-	(48,630)
Ընդամենը տարվա համապարփակ եկամուտ	-	-	194,521	1,624,971	1,819,492
Հաշվեկշիռը 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,002,000	1,500,000	295,247	3,496,281	12,293,528

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար	2011թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
Գործառնական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Շահույթ մինչև հարկումը	1,976,716	1,503,997
<i>Ճշգրտումներ</i>		
Ակտիվների հնարավոր կորուստների արժեզրկման ծախս	322,282	300,706
Մաշվածության և ամորտիզացիոն մասհանումներ	64,438	62,718
Ստացվելիք տոկոսներ	125,577	(91,148)
Վճարվելիք տոկոսներ	76,299	23,762
Ոչ առևտրային ակտիվների և պարտավորությունների արտարժույթային վերագնահատումից զուտ (օգուտ)/ վնաս	(55,817)	38,236
Առևտրային գործիքների իրական արժեքի փոփոխությունից զուտ եկամուտ	15,364	(5,311)
Դրամական հոսքեր նախքան գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխությունները	2,524,859	1,832,960
<i>(Ավելացում)/նվազում գործառնական ակտիվներում</i>		
Թանկարժեք մետաղներ	(35,025)	104,243
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	954,426	496,379
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(5,033,556)	(8,203,723)
Այլ ակտիվներ	11,910	31,288
<i>Ավելացում/(նվազում) գործառնական պարտավորություններում</i>		
Ռեպո համաձայնագրեր ՀՀ ԿԲ-ի հետ	3,567,881	6,343,778
Առևտրային պարտավորություններ	(798,055)	798,055
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(1,781,045)	(946,107)
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	2,717,104	2,620,744
Այլ պարտավորություններ	94,334	147,916
Ձուտ դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից մինչև շահութահարկը	2,222,833	3,225,533
Վճարված շահութահարկ	(288,723)	(311,562)
Գործառնական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	1,934,110	2,913,971
Ներդրումային գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Ներդրումային արժեթղթերի առք	(2,370,209)	(2,932,222)
Հիմնական միջոցների առք	(166,173)	(83,744)
Հիմնական միջոցների վաճառք	142	31
Ոչ նյութական ակտիվների առք	-	(1,128)
Ներդրումային գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	(2,535,240)	(3,017,063)
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
ՀՀ ԿԲ-ից ստացված վարկերի մարում	(66,373)	(19,121)
Այլ ֆինանս. կազմակերպ. վարկերի ստացում	608,949	1,248,333
Այլ երկարաժամկետ վարկերի ստացում/(մարում)	(506,854)	172,266
Ֆինանսական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	35,722	1,401,478
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ/(արտահոսք)	(566,408)	1,298,386
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ	6,071,383	4,732,924
Արտարժույթի փոխարկման ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	24,048	40,073
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ (ծանոթ.13)	5,529,023	6,071,383
Լրացուցիչ տեղեկատվություն		
Ստացված տոկոսներ	5,791,099	4,376,295
Վճարված տոկոսներ	(2,872,937)	(2,128,983)

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից Ծանոթագրություններ

1 Գործունեության բնույթը և ընդհանուր տեղեկություններ

«Արմավիսբանկ» ՓԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) հիմնվել է 2004 թվականին և հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է 07 հոկտեմբերի 2004 թվականին ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N84 արտոնագրային համարով:

Բանկի հիմնական գործունեությունը կորպորատիվ, ներդրումային և մասնավոր ֆինանսների կառավարմանը բնորոշ ծառայությունների մատուցումն է՝ ֆինանսական գործիքներում ներդրումներ, ֆիզիկական և իրավաբանական անձանցից ավանդների ներգրավում, ֆինանսավորման (վարկավորում, ֆակտորինգ) և բանկային այլ ծառայությունների մատուցում:

Բանկի գլխավոր գրասենյակը գտնվում է Երևանում: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ՀՀ, 0010, ք. Երևան, Վազգեն Սարգսյան 10:

2 Գործարար միջավայր

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայրը և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացրած գործարքներին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակն է՝ զուգակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ, կենտրոնացված տնտեսական հենքով:

Համաշխարհային տնտեսության աճի նվազման կանխատեսումներով պայմանավորված դեռևս առկա են անորոշություններ ՀՀ հետ համագործակցող երկրների տնտեսությունների վիճակի առումով, ինչը կարող է հանգեցնել արտերկրից ոչ առևտրային դրամային փոխանցումների կրճատմանը, ինչպես նաև հանքահումքային ապրանքների միջազգային գների անկմանը, ինչից Հայաստանի տնտեսությունը գտնվում է մեծ կախման մեջ: Շուկայական ավելի խիստ ճնշումը կարող է հանգեցնել Հայաստանի տնտեսության, ինչպես նաև Բանկի վիճակի վատթարացման: Այնուամենայնիվ, քանի դեռ այս անորոշություններում առկա դատողություններն ու ենթադրությունները շատ են, ղեկավարությունը չի կարող վստահաբար հաշվարկել, թե ինչ չափով դրանք կարող են ազդեցություն ունենալ Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների մնացորդային արժեքի վրա:

Հետևաբար, Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունները չեն ճշգրտվել դրանց հնարավոր ազդեցությամբ:

3 Հաշվետվությունների պատրաստման հիմքերը

3.1 Համապատասխանությունը

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հաստատված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (ՖՀՄՍԿ):

3.2 Չափման հիմքերը

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների, ինչպես նաև վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար, բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, ինչպես նաև ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված կամ պատմական արժեքով:

3.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Բանկի գործառնական արժույթը դա այն հինական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Բանկը: Բանկի գործառնական և ներկայացման արժույթ է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության դրամը (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Բանկի գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Բանկի հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՖՀՄՍ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ: ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը ազատ փոխարկելի չէ:

3.4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխություններ

Ընթացիկ տարում Բանկն ընդունել է իր գործունեության համար համապատասխան և 2012թ. հունվարի 1-ից սկսվող ժամանակաշրջանի համար կիրառելի նոր և վերանայված ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք հրապարակվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի («ՀՀՄՍԽ») և ՀՀՄՍԽ-ի Հաշվետվությունների Մեկնաբանման Հանձնաժողովի («ՀՄՀ») կողմից: Ընթացիկ տարում ուժի մեջ մտած ստանդարտները և մեկնաբանությունները ազդեցություն չեն ունեցել Բանկի ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

3.5 Բանկի կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման օրվա դրությամբ լույս են տեսել մի շարք նոր ստանդարտներ, գործող ստանդարտների վերաբերյալ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ, որոնք դեռևս ուժի մեջ չեն մտել: Բանկը վաղաժամկետ չի ընդունել այդ ստանդարտներից և մեկնաբանություններից որևէ մեկը:

Ղեկավարությունը կանխատեսում է, որ կիրառելի նոր ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները կընդունվեն Բանկի կողմից՝ դրանց ուժի մեջ մտնելու օրվան հաջորդող առաջիկա ժամանակաշրջանում: Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների համար կիրառելի նոր ստանդարտների, փոփոխությունների ու մեկնաբանությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացվում է ստորև: Թողարկվել են նաև այլ նոր

ստանդարտներ և մեկնաբանություններ, որոնք ըստ կանխատեսման էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Նոր ստանդարտներ, փոփոխություններ և գոյություն ունեցող ստանդարտների մեկնաբանություններ, որոնք դեռ ուժի մեջ չեն մտել

ՀՀՄՍ 32 (փոփոխություն) Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

ՀՀՄՍ 32-ի փոփոխությունները ներառում են կիրառման ուղեցույց ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցման համար ՀՀՄՍ 32-ի չափանիշների կիրառման ընթացքում անհամապատասխանությունների վերաբերյալ հետևյալ երկու բնագավառներում.

- «Տվյալ պահին ունի հաշվանցման իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք» դրույթի իմաստը՝ փոփոխությունները պարզաբանում են, որ հաշվանցման իրավունքը պետք է իրավաբանորեն ամրագրված լինի կազմակերպության բնականոն գործունեության ընթացքում, կազմակերպության և բոլոր մնացած կողմերի անվճարունակության և սնանկացման դեպքում, և այդ իրավունքը պետք է առկա լինի բոլոր կողմերի համար:
- Քանի որ գործնականում ՀՀՄՍ 32-ում առկա «միաժամանակյա մարման» մեկնաբանության գործնական կիրառման մեջ առկա էր բազմազանություն, ուստի ՀՀՄՍԽ-ն պարզաբանեց գուտ մարման սկզբունքը և ներառեց համախառն մարման համակարգի օրինակ՝ ՀՀՄՍ 32-ի գուտ մարման չափանիշին բավարարող բնութագրիչներով:

Փոփոխությունները ուժի մեջ են մտնում 2014թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար և ենթական են հետընթաց կիրառման:

ՖՀՄՍ 9 Ֆինանսական գործիքներ

ՀՀՄՍԽ-ն նպատակ ունի փոխարինել ՀՀՄՍ 39 «Ֆինանսական գործիքներ՝ ճանաչումը և չափումը», ամբողջապես: Փոխարինող ստանդարտը (ՖՀՄՍ 9) թողարկվում է փուլերով: Մինչ այսօր, լույս են տեսել ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ճանաչման, դասակարգման, չափման և ապաճանաչման գլուխները: Արժեզրկման մեթոդոլոգիայի և հեջավորման հաշվառման հետ կապված գլուխները դեռ մշակման փուլում են:

ՀՀՄՍԽ-ն թողարկել է ՖՀՄՍ 9-ի փոփոխություն, որով ՖՀՄՍ-ի կիրառման պարտադիր ժամկետը հետաձգվել է 2013թ-ի հունվարի 1-ից մինչև 2015թ.-ի հունվարի 1-ը: Սա նշանակում է, որ ՀՀՄՍ 39-ի փոխարինման ծրագրի բոլոր փուլերը այժմ կունենան միևնույն պարտադիր կիրառման ժամկետը: Փոփոխությունները նաև ազատում են համեմատական ֆինանսական հաշվետվությունների վերաներկայացման պահանջից ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման համար: Այս ազատումը նախկինում հասանելի էր միայն այն ընկերություններին, որոնք նախընտրում են կիրառել ՖՀՄՍ 9-ը մինչև 2012թ.: Այժմ կպահանջվեն նաև հավելյալ անցումային բացահայտումներ՝ ստանդարտի առաջին անգամ կիրառման ընկալմանն օժանդակելու համար:

Ղեկավարությունը դեռ պետք է գնահատի այս նոր ստանդարտի ազդեցությունը Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՖՀՄՄ 13 Իրական արժեքի չափումը

ՖՀՄՄ 13-ը չի ազդում նրա վրա, թե որ ակտիվները պետք է չափվեն իրական արժեքով, սակայն հստակեցնում է իրական արժեքի սահմանումը և տրամադրում է իրական արժեքի չափման վերաբերյալ ուղեցույց և ընդլայնված բացահայտումներ: Այն ուժի մեջ կմտնի 2013թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: Այս ՖՀՄՄ-ն պետք է հետևողականորեն կիրառել և կարիք չկա ներկայացնել համեմատական տեղեկատվություն՝ տրամադրված նախքան այս ՖՀՄՄ-ի սկզբնական կիրառման ժամանակաշրջանների համար: Բանկի ղեկավարությունը դեռ պետք է գնահատի այս նոր ստանդարտի ազդեցությունը ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՀՀՄՄ 1 Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում

ՀՀՄՄ 1-ի փոփոխությունները պահանջում են կազմակերպությանը այլ համապարփակ եկամուտներում ներկայացված տարրերը խմբավորել այնպիսի խմբերի, որոնք մնացած ՖՀՄՄ-ների համաձայն. ա) հետագայում չեն վերադասակարգվելու շահույթի կամ վնասի և բ) հետագայում վերադասակարգվելու են շահույթի կամ վնասի, երբ առաջանան որոշակի պայմաններ: Այն ուժի մեջ կմտնի 2012թ. հուլիսի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: Բանկի ղեկավարությունը ակնկալում է, որ սա կփոխի այլ համապարփակ եկամուտների տարրերի ընթացիկ ներկայացումը, սակայն չի ազդի դրանց չափման և ճանաչման վրա:

Տարեկան քարտիդիումներ 2009-2011թթ.

2009-2011թթ-ի քարտիդիումները ուժի մեջ կմտնեն 2013թ. հունվարի 1-ից կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար, թեև հնարավոր է նաև դրանց վաղ կիրառումը:

Ստորև ներկայացված է խնդիրներին ուղղված հակիրճ նկարագրությունը:

ՀՀՄՄ 1 Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում

Փոփոխությունը տալիս է պարզաբանում համեմատական տեղեկատվության պահանջների վերաբերյալ, երբ կազմակերպությունը տրամադրում է ֆինանսական վիճակի մասին երրորդ հաշվետվությունը ելնելով ՀՀՄՄ 8-ի պահանջներից, կամ ըստ իր կամքի:

Հետևյալ խնդիրներն ուղղված են ֆինանսական վիճակի վերաբերյալ հաշվետվությանը

- Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության սկզբնական մնացորդների համար համեմատական տեղեկատվությունը պահանջվում է, երբ կազմակերպությունը փոխում է հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը, կամ կատարում է հետընթաց վերահաշվարկներ կամ վերադասակարգումներ, համապատասխան ՀՀՄՄ 8-ի, և
- Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության սկզբնական մնացորդների համապատասխան ամսաթիվը հանդիսանում է նախորդ ժամանակաշրջանի սկիզբը: Այլևս չկա պահանջ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության սկզբնական մնացորդներին վերաբերվող ծանոթագրությունները ներկայացնելու վերաբերյալ:

Փոփոխությունը նաև հստակեցնում է խնդիրներ նվազագույն պահանջներից դուրս համեմատական տեղեկատվության վերաբերյալ, մասնավորապես

- պարզաբանում է թե արդյոք կազմակերպությունից պետք է պահանջել ներկայացնել ամբողջական ֆինանսական հաշվետվության փաթեթը, երբ այն տրամադրում է նվազագույն համեմատական տեղեկատվության

- պահանջներից դուրս ֆինանսական հաշվետվություններ (օրինակ՝ հավելյալ համեմատական տեղեկատվություն),
- բացատրում է, որ ֆինանսական հաշվետվության հավելյալ տեղեկատվությունը պարտադիր չէ ներկայացնել ամբողջական ֆինանսական հաշվետվության փաթեթի ձևով նվազագույն պահանջներից դուրս ժամանակաշրջանների համար: Ներկայացված յուրաքանչյուր հավելյալ տեղեկատվություն այնուամենայնիվ պետք է ներկայացվի ՖՀՄՍ-ների համաձայն և կազմակերպությունը պետք է ներկայացնի համեմատական տեղեկատվությունը կից ծանոթագրություններում:

ՀՀՄՍ 16 Հիմնական միջոցներ

Փոփոխությունն ուղղված է սպասարկող սարքավորումների դասակարգմանը: Այն պարզաբանում է, որ խոշոր պահեստամասերը, ռեզերվային սարքավորումները և սպասարկող սարքավորումները պետք է դասակարգվեն, որպես հիմնական միջոց, երբ դրանք համապատասխանում են հիմնական միջոց սահմանմանը ՀՀՄՍ 16-ի համաձայն, իսկ հակառակ դեպքում ճանաչվում են որպես պաշար:

ՀՀՄՍ 32 Ֆինանսական գործիքներ. Ներկայացում

Փոփոխությունը հատակեցնում է, որ սեփականատերերին կատարված բաշխումներին և կապիտալի գործարքի ծախսումներին վերաբերվող շահութահարկը պետք է հաշվառվի համաձայն ՀՀՄՍ 12-ի «Շահութահարկ»:

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ներկայացվող հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում: Հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

4.1 Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Բանկ և ստացված եկամուտը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Բանկից և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև եկամուտի և ծախսի ճանաչումը:

Տոկոսային եկամուտներ և ծախսեր

Տոկոսային եկամուտներն ու ծախսերը բոլոր տոկոսաբեր ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ առևտրային նպատակներով պահվող կամ ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող գործիքների, համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես «տոկոսային եկամուտ» և «տոկոսային ծախս»՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե ֆինանսական ակտիվի կամ մնանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեզրկումից կորուստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Կոնխիոն և այլ եկամուտներ և ծախսեր

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Վարձավճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հինականում ճանաչվում են հաշվեգրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում: Ներդրումային պորտֆելի, այլ կառավարչական և խորհրդատվական ծառայությունների գծով վճարները ճանաչվում են պայմանագրային պայմաններին համապատասխան: Ակտիվների կառավարման գծով վճարները ճանաչվում են ծառայությունների մատուցման ժամանակաշրջանում: Նույն սկզբունքն է կիրառվում կարողությունների կառավարման, ֆինանսական պլանավորման և ակտիվների պահպանման ծառայությունների դեպքում, որոնք ենթադրում են ծառայությունների մատուցման երկար ժամկետ:

Շահաբաժիններից եկամուտ

Եկամուտը ճանաչվում է, երբ Բանկի՝ վճարը ստանալու իրավունքը հաստատված է:

Ջուտ առևտրային եկամուտ

Ջուտ առևտրային եկամուտը ներառում է առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից իրացված և չիրացված եկամուտը և ծախսը, տոկոսներից, շահաբաժիններից և արտարժույթային տարբերություններից գոյացող բոլոր եկամուտները և ծախսերը: Ջուտ առևտրային եկամուտը ներառում է նաև արտարժույթի առք ու վաճառքից գուտ եկամուտը կամ ծախսը:

4.2 Արտարժույթի փոխարկում

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության գուտ առևտրային եկամուտ հոդվածում, մինչդեռ ոչ առևտրային ակտիվների փոխարկումից գոյացող օգուտը և վնասը ճանաչվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ եկամուտ կամ այլ ծախս հոդվածում: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթով կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Արտարժույթով արտահայտված վաճառքի համար մատչելի դրամային արժեթղթերի իրական արժեքում փոփոխությունները վերլուծվում են փոխարժեքային տարբերությունների միջև, որոնք առաջանում են արժեթղթերի ամորտիզացված գումարների փոփոխության և արժեթղթերի հաշվեկշռային արժեքի այլ փոփոխությունների արդյունքում: Ամորտիզացված գումարում փոփոխությունների հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, իսկ հաշվեկշռային արժեքում այլ փոփոխությունները ճանաչվում են այլ համապարփակ եկամուտում:

Պատմական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքով: Ոչ դրամային հոդվածների, ինչպիսին են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով պահվող բաժնետոմսերը, փոխարժեքային տարբերությունները, ներկայացվում են որպես իրական արժեքի փոփոխությունից

շահույթի կամ վնասի մաս: Ոչ դրամային հոդվածների փոխարժեքային տարբերությունները, ինչպես օրինակ՝ վաճառքի համար մատչելի դասակարգված բաժնետոմսերը, ընդգրկվում են կապիտալի վաճառքի համար մատչելի ներդրումների գծով վերագնահատման պահուստում:

Յուրաքանչյուր գործառնության պայմանագրով նախատեսված փոխարժեքի և տվյալ գործառնության օրվա գործող փոխարժեքի տարբերությունից առաջացող օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հոդվածի արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ տողում:

Բանկի կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	31 դեկտեմբերի 2012	31 դեկտեմբերի 2011
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	403.58	385.77
ՀՀ դրամ/1 Եվրո	532.24	498.72

4.3 Հարկում

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները: Այն դեպքում, երբ ֆինանսական հաշվետվություններն արտոնված են ներկայացման համար մինչև համապատասխան հարկային վճարումները, ապա հարկվող շահույթը կամ կորուստը հիմնվում են մոտավոր թվերի վրա: Հարկային մարմինները կարող են ունենալ ավելի խիստ դիրք հարկային օրենսդրությունը արտաձելու և հարկային հաշվարկումները վերանայելու համար: Որպես արդյունք, հարկային մարմինները կարող են պահանջել լրացուցիչ հարկերի մուծում այն գործարքների գծով, որոնց համար նախկինում պահանջ չի ներկայացվել: Հետևաբար, կարող են առաջանալ նշանակալի լրացուցիչ հարկեր, տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումը կարող է ներառել ստուգման տարվան անմիջապես հաջորդող 3 օրացուցային տարիներ: Որոշ հանգամանքներում հարկային ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակաշրջաններ:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գուղվիլի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող

ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

ՀՀ-ում բանկերն իրենց գործունեության ընթացքում վճարում են նաև այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ ծախսերում:

4.4 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցներից և այլ բանկերում հաշիվներից, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկ կարճ ժամանակամիջոցում և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

4.5 Թանկարժեք մետաղներ

Ոսկին և այլ թանկարժեք մետաղները հաշվառվում են ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանվող գներով, ինչը մոտավորապես դրանց իրական արժեքն է և հիմնված է Լոնդոնի Թանկարժեք Մետաղների բորսայի գնանշումների վրա:

Գների տատանումներն արտացոլվում են թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից զուտ եկամուտ հոդվածում՝ այլ եկամուտներում կամ ծախսերում:

4.6 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկն օգտագործում է այլ բանկերում տարբեր ժամկետայնության բացված ընթացիկ և ավանդային հաշիվներ: Բանկերին տրամադրված ֆիքսված ժամկետով վարկերն ու կանխավճարները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ոչ ֆիքսված ժամկետներով միջոցներն ամորտիզացվում են Բանկի ղեկավարության կողմից գնահատված ժամկետներում: Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.7 Ֆինանսական գործիքներ

Բանկը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչում է այն և միայն այն դեպքում, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների սովորական բնույթ կրող առք ու վաճառքների դեպքում դրանք ձևակերպվում են գործարքի օրվա ամսաթվով: Սովորական բնույթ կրող ձեռք բերումների դեպքում, երբ ֆինանսական գործիքը հետագայում պետք է չափվի իրական արժեքով, պայմանագրի օրվա և գործարքի օրվա միջև ընկած ժամանակամիջոցում այն հաշվառվում է նույն սկզբունքով, ինչ որ ձեռք բերված գործիքների դեպքում:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են սկզբնական արժեքով, գումարած գործարքի հետ կապված ցանկացած ծախսումները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների:

Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների (ներառված նաև առևտրային նպատակներով պահվող գործիքները), հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով:

Բանկի կողմից ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են հետևյալ կատեգորիաների. ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ, վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ: Ներդրումների նման դասակարգումը կատարվում է դրանց ձեռքբերման պահին՝ Բանկի ղեկավարության կողմից սահմանված գնահատումների հիման վրա հաշվի առնելով ձեռքբերման նպատակները: Ակտիվների հետագա վերադասակարգումը կատարվում է անհրաժեշտության և հնարավորության դեպքում՝ յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա ավարտից հետո:

Ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ

Այս կատեգորիայում հաշվառվում են առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները: Ֆինանսական ակտիվը հաշվառվում է այս կատեգորիայում, եթե այն ձեռք է բերվում կարճ ժամկետում վաճառքի նպատակով կամ եթե այդպես է որոշվում ղեկավարության կողմից նշված ակտիվի ձեռք բերման պահին:

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում, արտարժույթի և կապիտալի շուկաներում, Բանկը հանդես է գալիս որպես ածանցյալ գործիքներով պայմանագրերի կողմ, որոնք ներառում են ֆյուչերսներ, ֆորվարդներ, սվոպեր և օպցիոններ: Բոլոր ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրական նպատակներով պահվող և դրանց հաշվառումը իրականացվում է ֆինանսական գործիքների նախնական ճանաչման քաղաքականությունների համաձայն, այնուհետև դրանք վերաչափվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկաներում գնանշումներով կամ այնպիսի մոդելների կիրառմամբ, որոնց հիմքում ընկած են շուկաների ընթացիկ վիճակների գնահատումները և բազային գործիքների պայմանագրային գները և այլ գործոններ: Իրական իրական արժեք ունեցող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվ, իսկ բացասական իրական արժեքով ածանցյալ գործիքները՝ որպես պարտավորություն: Նշված գործառնություններից արդյունքները հաշվառվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներից կամ արտարժույթային գործառնություններից շահույթ կամ վնաս, կախված ածանցյալ գործիքների բնույթից:

Այլ ֆինանսական գործիքների բաղադրիչ հանդիսացող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես առանձին ածանցյալ գործիքներ, եթե դրանց գծով ռիսկերը և առանձնահատկությունները խիստ կապված չեն հիմնական պայմանագրի ռիսկերից և առանձնահատկություններից, և հիմնական պայմանագիրը չի հաշվառվում իրական արժեքով՝ ճշգրտվող ֆինանսական արդյունքներով: Ներառված ածանցյալ գործիքը

հանդիսանում է բարդ ֆինանսական գործիքի բաղադրիչ, որը ներառում է ինչպես հիմնական բաղադրիչը, այնպես էլ ածանցյալ բաղադրիչը, ինչի արդյունքում որոշ դրամական հոսքեր հիմնական գործիքի և ինքնուրույն ածանցյալ գործիքի փոփոխվում են նույն ձևով:

Ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները դասակարգվում են որպես ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող, երբ.

- Այդպես վարվելը զգալիորեն կնվազեցնի չափման անհամապատասխանությունները, որոնք կառաջանային, եթե կապված ածանցյալ գործիքները համարվեին առևտրական նպատակներով պահվող, իսկ հիմք հանդիսացող ֆինանսական գործիքները հաշվառվեին ամորտիզացված գումարով, ինչպես վարկերը կամ հաճախորդներին և բանկերին տրվող կանխավճարները, կամ պարտքային արժեթղթերի տեսքով թողարկված արժեթղթերը:
- Որոշ ներդրումներ, ինչպես օրինակ կապիտալի գործիքներում կատարված ներդրումները, որոնք փաստաթղթավորված ռիսկերի կառավարման կամ ներդրումային քաղաքականության համաձայն հաշվառվում են իրական արժեքով և կառավարչական անձնակազմին հաղորդվում են այդ արժեքով, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող, և
- Ֆինանսական գործիքները, ինչպես պարտքային արժեթղթերը, որոնք պարունակում են մեկ կամ ավելի բաղադրիչ ածանցյալ գործիքներ, որոնք էականորեն ազդում են դրամական հոսքերի վրա, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր

Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Բանկի կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքից ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից՝ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Այնուհետև վարկերն ու փոխատվությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող վարկերն ու փոխատվությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից: Հաճախորդներին տրված վարկերի ու փոխատվությունների գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ներդրումներ

Վաճառքի համար մատչելի ներդրումները պարտքային, ինչպես նաև կապիտալի գործիքներում կատարված այն ներդրումներն են, որոնք Բանկը մտադիր է պահել անորոշ ժամկետով, և որոնք կարող են վաճառվել իրացվելիության կարիքների բավարարման համար, ինչպես նաև տոկոսադրույքներում, փոխարժեքներում կամ բաժնետոմսերի գներում փոփոխությունների դեպքում: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները նախնական ճանաչումից հետո հաշվառվում են իրական արժեքով: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից

առաջացած շահույթն ու վնասը վերագրվում է այլ համապարփակ եկամուտում մինչև ֆինանսական ակտիվի օտարումը կամ արժեզրկումը, որի դեպքում այլ համապարփակ եկամուտում ճանաչված շահույթը կամ վնասը վերաձևակերպվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Ամեն դեպքում, տոկոսները հաշվարկվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով՝ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիքների գծով շահաբաժինները համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցվում են այն ժամանակ, երբ Բանկը իրավունք է ձեռք բերում ստանալու այդ շահաբաժինները:

Ակտիվ ֆինանսական շուկաներում գործող ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին բորսայի փակման պահին այդ ակտիվի գծով գնանշվող գինն է: Եթե գնանշված շուկայական գինը առկա չէ, ապա գործիքի իրական արժեքը որոշվում է գնային մոդելների կամ գեղջված դրամական հոսքերի տեխնիկայի միջոցով: Հակառակ դեպքում ներդրումները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով արժեզրկումից կորուստները:

4.8 Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով Բանկն իրականացնում է արժեզրկման գնահատում ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի համար:

Անորոշագված արժեքով հաշվառվող ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը արժեզրկվում է և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, եթե կա օբյեկտիվ վկայություն արժեզրկման մասին՝ որպես ակտիվի նախնական ճանաչումից հետո կատարված մեկ կամ մի քանի իրադարձությունների («ծախսային իրադարձություն») արդյունք, և երբ այդ իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվի կամ ակտիվների խմբի ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարելի է արժանահավատորեն չափել:

Արժեզրկումից կորուստի օբյեկտիվ վկայության գոյությունը որոշվում է որոշ չափանիշներով, որոնք վկայում են, որ վարկառու կամ վարկառուների խումբն ունեն զգալի ֆինանսական դժվարություններ (օրինակ՝ կապիտալի նորմատիվ, գուտ եկամտի և վաճառքների հարաբերակցություն), առկա են տոկոսագումարների և մայր գումարների վճարման պարտավորությունների, վարկային համաձայնության կամ պայմանների խախտումներ, գրավի արժեքի նվազում, հավանականություն, որ կլինի սնանկացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմակերպում և կա տեղեկատվություն ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի չափելի նվազման վերաբերյալ՝ կապված տնտեսական պայմանների փոփոխություններով, որոնք ազդում են վարկառուի և չվճարումների վրա:

Բանկը սկզբից գնահատում է արժեզրկման օբյեկտիվ պայմանների գոյությունը անհատական գնահատման արդյունքում այն ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական են և հետո անհատական կամ խմբային գնահատումների արդյունքում այն ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական չեն: Անհատական գնահատման արդյունքում արժեզրկման օբյեկտիվ գոյությունը հաստատելուց կամ ժխտելուց հետո ակտիվները դասակարգվում են վարկային ռիսկի նմանատիպ բնույթ ունեցող խմբերում՝ խմբային գնահատում իրականացնելու նպատակով: Այն ակտիվները, որոնց գծով անհատական գնահատման արդյունքում ձևավորվել են արժեզրկումից պահուստներ, չեն ներառվում վերոհիշյալ խմբերում:

Երբ առկա է վկայություն ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվի արժեքը կամ վերաբերյալ, արժեքը կամ պահուստի գումարը որոշվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և այդ ֆինանսական գործիքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի (բացառությամբ վարկի հետ կապված ապագա ծախսերի) ներկա արժեքի միջև տարբերություն: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեքը կամ պահուստի միջոցով, արժեքը կամ ծախսը արտացոլվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Եթե վարկը կամ միջև մարման ժամկետը պահվող ներդրումն ունի փոփոխական տոկոսադրույք, ցանկացած արժեքը կամ ծախս չափելու համար զեղչման դրույքը պայմանագրով որոշված ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքն է: Բանկը կարող է արժեքը կամ չափել գործիքի իրական արժեքի հիման վրա՝ օգտագործելով տեսանելի շուկայական գինը:

Ապահովված ֆինանսական ակտիվների դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքը ներառում է գրավների իրացումից փոխհատուցվող գումարները, հանած գրավի ձեռքբերման և իրացման ծախսերը, անկախ նրանից, թե գրավը կփոխանցվի Բանկին, թե ոչ:

Արժեքը կամ խմբային գնահատման նպատակով, ֆինանսական ակտիվները խմբավորվում են Բանկի ներքին վարկային դասակարգման հիման վրա, որը հաշվի է առնում վարկային ռիսկի բնութագրիչները, ինչպես՝ ակտիվի տեսակը, արդյունաբերական ոլորտը, աշխարհագրական դիրքը, գրավի տեսակը, ժամկետանց կարգավիճակը և այլ կապակցված գործոններ:

Ֆինանսական ակտիվների ապագա դրամական հոսքերը, որոնց արժեքը կամ խմբային է գնահատված, որոշվում են խմբում գտնվող ակտիվների պայմանագրային դրամական հոսքերի և նմանատիպ ակտիվների պատմական ծախսերի պրակտիկայի հիման վրա: Վերջինս ճշգրտվում է ընթացիկ տեսանելի տեղեկատվությամբ, որպեսզի արտացոլվեն ներկա պայմանները, որոնք չեն ազդել այն ժամանակահատվածում, որի վրա հիմնված է պատմական ծախսերի պրակտիկան, և պատմական ժամանակաշրջանում ներկայում գոյություն չունեցող պայմանների հետևանքները չեզոքացնելու նպատակով:

Ակտիվների խմբերի ապագա դրամական հոսքերում փոփոխությունների գնահատականը պետք է արտացոլի և համապատասխան լինի դրանց հետ կապված տեսանելի տվյալների ժամանակաշրջանից ժամանակաշրջան փոփոխությունների հետ (օրինակ՝ փոփոխություններ գործազրկության դրույքներում, գույքի գնի, վճարումների կարգավիճակի կամ խմբում կորուստների հավանականությունը մատնանշող այլ գործոնների և կորուստների ծավալների մեջ): Ապագա դրամական հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող մեթոդոլոգիան և վարկածները պարբերաբար վերանայվում են Բանկի կողմից՝ կորուստների իրական և գնահատված արժեքների միջև տարբերությունները նվազեցնելու համար:

Վարկերը համապատասխան պահուստների հետ միասին դուրս են գրվում, եթե ապագայում չկա վարկը հավաքագրելու իրատեսական հեռանկար, և երբ բոլոր գրավներն օգտագործվել են կամ փոխանցվել Բանկին: Եթե հաջորդող տարում, գնահատված արժեքը կամ ծախսը ավելանում կամ նվազում է արժեքը կամ ծանաչումից հետո կատարված իրադարձությունների պատճառով, նախկինում ճանաչված արժեքը կամ ծախսը ավելացվում կամ նվազեցվում է պահուստի գումարը ճշտելով: Եթե ապագա դուրսգրումը հետագայում վերականգնվում է, ապա վերականգնված գումարը կրեդիտագրվում է պահուստի հաշվին:

Վերանայված վարկեր

Որտեղ հնարավոր է, Բանկը փորձում է վերանայել վարկերը, քան բռնագանձել գրավը: Սա կարող է հանգեցնել վճարումների երկարաձգումների և վարկի մարման նոր պայմանների մասին համաձայնության: Երբ վարկի պայմանները վերանայված են, վարկն այլևս չի համարվում ժամկետանց: Դեկավարությունը շարունակաբար վերանայում է վերանայված պայմաններով վարկերը, համոզվելու համար, որ բոլոր համաձայնությունները պահպանված են և որ ապագա վճարումները կկատարվեն: Վարկերը շարունակում են մնալ արժեզրկման անհատական կամ խմբային գնահատման առարկա՝ օգտագործելով վարկի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Երբ վաճառքի համար մատչելի ակտիվն արժեզրկվում է, ապա նրա արժեքի (նվազեցված մարումների և ամորտիզացիայի գումարներով) և ընթացիկ իրական արժեքի տարբերությունը, բացառությամբ նախկինում համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված արժեզրկումից գումարների, ահյ համապարփակ եկամտից վերաձևակերպվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Վաճառքի համար մատչելի դասակարգված կապիտալ գործիքների արժեզրկումից կորուստների հակադարձումը համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում չի ճանաչվում, այլ հաշվառվում է կապիտալի առանձին բաժնում, որպես՝ այլ համապարփակ եկամուտ: Վաճառքի համար մատչելի պարտքային գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստների հակադարձումը ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, եթե ակտիվի իրական արժեքի բարձրացումը օբյեկտիվորեն կարելի է համարել հետագա իրադարձությունների արդյունք, որոնք կատարվել են կորուստը ֆինանսական արդյունքներով ճանաչելուց հետո:

4.9 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մի մասը, կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ.

- վերանում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը,
- Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն ամողջությամբ և ժամանակին փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրի համաձայն,
- և Բանկը կամ (ա) փոխանցում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, այլ փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը:

Եթե Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը և չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցում ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ապա ակտիվը հաշվառվում է Բանկի շարունակվող մասնակցության համապատասխան ֆինանսական ակտիվում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի երաշխիքային ապահովման ձև, ապա այդպիսի մասնակցության չափը համարվում է

հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ ակտիվի հաշվեկշռային արժեք կամ Բանկի կողմից փոխհատուցվելիք առավելագույն գումար:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի դուրսգրված վաճառքի և/կամ գնման օպցիոնի ձև (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Բանկը կարող է հետ գնել փոխանցվող ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված դուրսգրված վաճառքի օպցիոնի (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցվող ակտիվի իրական արժեքը կամ օպցիոնի կատարման գինը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ այն մարվում է, չեղյալ է համարվում կամ լրացել է դրա ուժի մեջ մնալու ժամկետը:

Փոխառուի և փոխատուի միջև պարտքային գործիքների փոխանակումը, որոնց պայմաններն էականորեն տարբերվում են միմյանցից, կամ կատարվում է գործող պարտքային գործիքի պայմանների էական փոփոխություն, իրենից ներկայացնում է հին պարտքի մարում, որը պետք է հանգեցնի այդ պարտքի ապաճանաչմանը և նոր պարտքային գործիքի ճանաչմանը, իսկ տարբերությունը համապատասխան հաշվեկշռային հաշվի հետ ձևակերպվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

4.10 Ռեպո և հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր

Հետզհետե պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսական գործարքներ: Հետզհետե պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակվում են հաշվառվել հաշվեկշռում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետզհետե պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր» և ներկայացվում են որպես առանձին հաշվեկշռային հոդված: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է ֆինանսական կազմակերպությունների կամ հաճախորդների նկատմամբ հաշվմերում:

Հետվաճառքի պայմանով գնված արժեթղթերը («հակադարձ ռեպո») չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, իսկ տրամադրված գումարները հաշվառվում են որպես պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ:

Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեգրվում են հետզհետե պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

4.11 Որպես գրավ տրված և ստացված արժեթղթեր

Արժեթղթերով գործարքները հիմնականում ապահովվում են արժեթղթերով կամ կանխիկ դրամով: Արժեթղթերի փոխանցումը մյուս կողմին արտացոլվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, միայն եթե փոխանցվում են նաև ռիսկերը և օգուտները կապված սեփականության իրավունքի փոխանցման հետ: Վճարված կամ որպես գրավ ստացված կանխիկը գրանցվում է որպես ակտիվ կամ պարտավորություն:

Ձեռքբերված արժեթղթերը չեն ճանաչվում հաշվեկշռում մինչև դրանց օտարումը երրորդ կողմին, որի դեպքում նշված արժեթղթերի վերադարձման գծով պարտավորությունը ճանաչվում է իրական արժեքով որպես առևտրական նպատակներով պարտավորություն,

իսկ գնման և վաճառքի տարբերությունը հաշվառվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության «Չուտ առևտրային եկամուտ» հոդվածում:

4.12 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տոկոսադրույք (%)
Շենքեր	30	3.3
Համակարգիչներ և կապի միջոցներ	4	25
Տրանսպորտային միջոցներ	5	20
Գույք և գրասենյակային միջոցներ	5	20
Այլ հիմնական միջոցներ	2-5	33.33-20

Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները հաշվառվում են փաստացի ծախսերի և արժեզրկումից կորուստների տարբերությամբ: Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո ակտիվները փոխանցվում են հիմնական միջոցներին և հաշվառվում են իրենց մնացորդային արժեքով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները չեն ամորտիզացվում քանի դեռ պատրաստ չեն օգտագործման համար:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Բանկը հիմնական միջոցի հաշվեկշռային արժեքում ճանաչում է կապիտալ բնույթի ծախսումները, երբ այդ ծախսումները կատարվում են, և եթե բավարարվում են ճանաչման չափանիշները: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից գուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

4.13 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրերից:

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով օգտակար ծառայության ընթացքում՝ 10 տարվա ընթացքում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշներ: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում:

Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

4.14 Ներգրաված միջոցներ

Ներգրավված միջոցները, որոնք ներառում են ՀՀ կառավարության և կենտրոնական բանկի, այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները և ստորադաս փոխառությունները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրավված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

4.15 Կենսաթոշակներ

Բանկում, աշխատակիցների աշխատավարձի հիման վրա հաշվարկված որոշակի տոկոսը Հայաստանի Հանրապետության պետական կենսաթոշակային համակարգին փոխանցելուց բացի, այլ հատուկ կենսաթոշակային հիմնադրամ չի ձևավորվում: Նշված համակարգին հատկացումների հետ կապված ծախսերը արտացոլվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում այն ժամանակաշրջանում, որին դրանք վերաբերվում են: Բացի այդ, Կազմակերպությունը չունի կենսաթոշակային այլ վճարներ և հաշվեգրում պահանջող այլ նշանակալի փոխհատուցվող վճարներ:

4.16 Ֆինանսական երաշխիքներ

Ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերը այն պայմանագրերն են, որոնք պահանջում են, որ երաշխիքը տրամադրողը փոխհատուցի երաշխիքը ստացողին կոնկրետ պարտապանի կողմից պարտքային գործիքի ժամկետներին համաձայն վճարումները ժամանակին չկատարելու պատճառով վերջինիս կողմից կրած վնասների դիմաց: Նման ֆինանսական երաշխիքներ տրամադրվում են բանկերին, ֆինանսական և այլ կազմակերպություններին հաճախորդների վարկերը, օվերդրաֆտները և այլ բանկային գործիքները ապահովելու նպատակով:

Ֆինանսական երաշխիքները ֆինանսական հաշվետվություններում սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով «Այլ պարտավորություններ»-ում՝ որպես կոմիսիոն վճար: Սկզբնական ճանաչումից հետո Բանկը յուրաքանչյուր երաշխավորության տակ պարտավորությունը չափում է ամորտիզացված վճարից և երաշխավորության արդյունքում առաջացած ցանկացած ֆինանսական պարտավորություն լուծելու համար անհրաժեշտ ելքերի լավագույն գնահատումից առավելագույնով:

4.17 Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Բանկը ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտականության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

4.18 Բաժնետիրական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ

թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելավճար:

Գնված սեփական բաժնետոմսեր

Երբ Բանկը գնում է Բանկի բաժնետոմսերը, սեփական կապիտալը նվազեցվում է վճարված գումարի չափով, ներառյալ գործառնությանը բնորոշ բոլոր ծախսերը՝ նվազեցված հարկերով, մինչև գործարքի չեղյալ համարվելը կամ վերաթողարկումը: Երբ գնված բաժնետոմսերը վաճառվում են երրորդ կողմին կամ վերաթողարկվում են, ստացված գումարները ներառվում են կապիտալում: Գնված բաժնետոմսերը հաշվառվում են միջին կշռված արժեքով:

Շահաբաժիններ

Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն, միայն երբ դրանք հաստատվում են հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով կամ մինչև այդ: Մինչև հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթիվը հայտարարված կամ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո, բայց մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը հայտարարված կամ հաստատված շահաբաժինները բացահայտվում են:

4.19 Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացվում են հաշվանցված, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

5 Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Բանկի ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք հիմնավորված են տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Ներդրումային արժեթղթերի դասակարգում

Բանկի ներդրումային արժեթղթերը ներառում են պետական և ոչ պետական պարտատոմսերը, ոչ պետական բաժնետոմսերը: Սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը դասակարգում է արժեթղթերը որպես վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ, որոնց իրական արժեքի ճշգրտումն իրականացվում է այլ համապարփակ եկամուտում:

Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

Բանկն իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործառնություններ կապակցված կողմերի հետ: Նշված գործառնությունները հիմնականում իրականացվում են շուկայական պայմաններով: Գործող շուկայի բացակայության դեպքում Բանկը կատարում է դատողություններ գործառնությունների շուկայական կամ ոչ շուկայական բնույթի վերաբերյալ: Դատողությունները հիմնվում են այլ հաճախորդների հետ մասնատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույքների վերլուծությունների վրա:

Վարկերի և այլ փոխառությունների գծով արժեզրկումից պահուստներ

Բանկը գնահատում է խնդրահարույց վարկերը և փոխառությունները յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի համար՝ պարզելու համար, թե արդյոք անհրաժեշտ է արժեզրկման պահուստ ձևավորել ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում: Մասնավորապես, ղեկավարության դատողությունն անհրաժեշտ է ապագա դրամական հոսքերի գումարը և պարբերականությունը գնահատելու համար, երբ անհրաժեշտ է պահանջվող պահուստի չափը որոշել: Նման գնահատումները հիմնված են որոշ գործոնների շուրջ ենթադրությունների վրա և ներկա արդյունքները կարող են տարբեր լինել՝ հանգեցնելով պահուստում հետագա փոփոխությունների:

Նշանակալի վարկերի և փոխառությունների համար անհատական ստեղծված հատուկ պահուստներից բացի, Բանկը նաև ստեղծում է արժեզրկման խմբային պահուստներ, այն ռիսկերի գծով, որոնք չնայած որ անհատապես չեն գնահատվել, սակայն պարունակում են չվճարման ավելի մեծ ռիսկ, քան սկզբնապես որոշվել էր: Սա հաշվի է առնում այնպիսի գործոնների ազդեցությունը, ինչպիսիք են վատթարացումը երկրի ռիսկում, արդյունաբերության մեջ և տեխնոլոգիական հնացումը, ինչպես նաև բացահայտված կառուցվածքային թերությունները կամ դրամական հոսքերի նվազումները:

Հարկային օրենսդրություն

ՀՀ հարկային օրենսդրությունը ենթակա է տարակարծիք մեկնաբանությունների: Տես 28 ծանոթագրությունը:

Կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումների արժեզրկում

Բանկը համարում է կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումն արժեզրկված, երբ դրա իրական արժեքի նվազումը էական է կամ կրում է երկարատև բնույթ: Որոշելու համար էական է կամ երկարատև նվազումը՝ Բանկը կատարում է որոշակի դատողություններ: Այդ դատողությունները կատարելիս, այլ գործոնների հետ մեկտեղ, Բանկը հաշվի է առնում նաև բաժնետոմսերի գնի փոփոխականությունը: Բացի դրանից, արժեզրկումը հնարավոր է, երբ առկա են ապացույցներ, որ վատացել է ֆինանսական վիճակը տվյալ կազմակերպության, արդյունաբերության կամ ճյուղի, որտեղ կատարվել է ներդրումը, կատարվել են փոփոխություններ տեխնոլոգիաներում և գործառնական կամ ֆինանսական դրամական հոսքերում:

6 Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2012	2011
Վարկեր և փոխառություններ հաճախորդներին	2,862,541	1,991,822
Վաճառքի համար նատչելի պարտքային արժեթղթեր	2,098,497	1,789,970
Ֆակտորինգից եկամուտներ	380,198	197,076
Ֆինանսական կազմակերպությունների հաշիվներ	108,813	83,701
Հակադարձ ռեպո գործառնություններ	85,117	59,900
Այլ տոկոսային եկամուտներ	11,321	-
Անհատապես արժեզրկված ակտիվների գծով հաշվեգրված տոկոսներ	112,388	204,347
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	5,658,875	4,326,816

Հազար ՀՀ դրամ	2012	2011
Հաճախորդների հաշիվներ	1,258,874	902,145
Ֆինանսական կազմակերպությունների հաշիվներ	632,344	534,931
Ռեպո գործառնություններ	898,206	601,654
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	2,789,424	2,038,730

7 Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2012	2011
Դրամարկղային գործառնություններ	29,475	20,348
Հաշվարկային գործառնություններ/փոխանցումներ	33,683	38,996
Բրոքերային գործառնություններ	12,054	75,864
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	20,503	6,866
Այլ վճարներ և կոմիսիոն եկամուտներ	8,890	8,458
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	104,605	150,532

Հազար ՀՀ դրամ	2012	2011
Հաշվարկային գործառնություններ/փոխանցումներ	17,331	14,562
Այլ ծախսեր	4,167	7,581
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	21,498	22,143

8 Զուտ առևտրային եկամուտ

Հազար ՀՀ դրամ	2012	2011
Արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ	51,667	107,000
Ածանցյալ գործիքներից զուտ օգուտ/(վնաս)	(14,572)	21,796
Ընդամենը զուտ առևտրային եկամուտ	37,095	128,796

9 Այլ եկամուտներ

Հազար ՀՀ դրամ	2012	2011
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	40,982	41,201
Թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից եկամուտներ	25,267	39,066
Ոչ առևտրային ակտիվների արտարժույթի փոխարկումից զուտ եկամուտ	55,817	-
Եկամուտներ գրավի օտարումից	14,471	3,180
Շահաբաժիններից եկամուտ	13,152	16,281
Հիմնական միջոցների օտարումից եկամուտ	650	-
Այլ եկամուտ	2,168	-
Ընդամենը այլ եկամուտներ	152,507	99,728

10 Անձնակազմի գծով ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2012	2011
Աշխատավարձ և այլ վճարներ	585,952	539,319
Սոցիալական ապահովագրության վճարներ	41,996	40,704
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	627,948	580,023

11 Այլ ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2012	2011
Նյութական ակտիվների վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	33,024	31,956
Գովազդի ծախսեր	4,647	11,670
Գործուղման ծախսեր	9,536	9,630
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	63,965	55,040
Հարկեր, (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	14,849	23,715
Խորհրդատվական և այլ ծառայությունների գծով ծախսեր	10,584	10,200
Անվտանգության գծով ծախսեր	7,966	7,970
Ներկայացուցչական ծախսեր	15,809	18,645
Գրասենյակային ծախսեր	6,374	9,625
Վճարված տուգանքներ	23	1,730
Ապահովագրության գծով ծախսեր	15,103	13,068
Ավանդների ապահովագրության գծով ծախսեր	8,950	7,342
Ֆինանսական հաշտարարի գծով ծախսեր	5,169	4,044
Ոչ առևտրային ակտիվների և պարտավորությունների արտարժույթային փոխարկումներից զուտ վնաս	-	38,236
Այլ ծախսեր	16,953	15,472
Ընդամենը այլ ծախսեր	212,952	258,343

12 Շահութահարկի գծով ծախս

Հազար ՀՀ դրամ	2012	2011
Ընթացիկ հարկ	401,621	285,000
Նախորդ տարիների շահութահարկի ճշգրտում	(35,000)	3,225
Հետաձգված հարկ	(14,876)	16,889
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	351,745	305,114

2012թ. Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 20% (2011թ.՝ 20%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՍ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների կազման նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների և հարկման բազայի միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է 20% հիմնական դրույքաչափը կիրառելով:

Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով ծախսի և հաշվապահական շահույթի միջև փոխկապակցվածությունը.

Հազար ՀՀ դրամ	Արդյունավետ դրույքաչափ		Արդյունավետ դրույքաչափ	
	2012	(%)	2011	(%)
Շահույթ մինչև հարկումը	1,976,716		1,503,997	
Շահութահարկ՝ 20% դրույքաչափով	395,343	20	300,799	20
Չհարկվող եկամուտներ	(2,630)	-	(3,255)	-
Չնվազեցվող ծախսեր	932	-	8,783	1
(Դրական)/բացասական փոխարժեքային տարբերություն	(3,270)	-	2,858	-
Այլ արտոնություններ	(3,630)	-	(4,071)	-
Նախորդ ժամանակաշրջանի հարկի ճշգրտում	(35,000)	(2)	-	-
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	351,745	18	305,114	21

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ.

Հազար ՀՀ դրամ	2011	Ֆինանսական արդյունքներով ճանաչված	Սեփական կապիտալում ճանաչված	2012
Այլ պարտավորություններ	5,114	11,415	-	16,529
Արժեզրկված ակտիվներից ստացվելիք տույժեր	-	12,985	-	12,985
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	5,114	24,400	-	29,514
Հաճախորդներին տրված վարկեր և կանխավճարներ	(29,475)	(4,142)	-	(33,617)
Այլ ակտիվներ	(6,674)	186	-	(6,488)
Այլ պահուստներ	(5,713)	(5,568)	-	(11,281)
Վաճառքի համար նատչելի արժեթղթերում ներդրումներ	(25,181)	-	(48,630)	(73,811)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(67,043)	(9,524)	(48,630)	(125,197)
Զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություն	(61,929)	14,876	(48,630)	(95,683)

Հազար ՀՀ դրամ	2010	Ֆինանսական արդյունքներով ճանաչված	Սեփական կապիտալում ճանաչված	2011
Այլ պարտավորություններ	4,456	658	-	5,114
Վաճառքի համար նատչելի արժեթղթերում ներդրումներ	36,165	-	(36,165)	-
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	40,621	658	(36,165)	5,114
Հաճախորդներին տրված վարկեր և կանխավճարներ	(13,993)	(15,482)	-	(29,475)
Այլ ակտիվներ	(4,622)	(2,052)	-	(6,674)
Այլ պահուստներ	(5,700)	(13)	-	(5,713)
Վաճառքի համար նատչելի արժեթղթերում ներդրումներ	-	-	(25,181)	(25,181)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(24,315)	(17,547)	(25,181)	(67,043)
Զուտ հետաձգված հարկային ակտիվ/(պարտավորություն)	16,306	(16,889)	(61,346)	(61,929)

13 Կանխիկ դրամական միջոցներ, դրանց համարժեքներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում

Հազար ՀՀ դրամ	2012	2011
Կանխիկ դրամական միջոցներ	772,448	852,590
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	4,027,164	4,841,601
Դրամական միջոցներ և ՀՀ ԿԲ-ում մնացորդներ	4,799,612	5,694,191
Դրամական միջոցների հոսքերում ներառված կանխիկ դրամական միջոցներ և հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	4,799,612	5,694,191
Այլ բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ (ծանոթ. 15)	729,411	377,192
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5,529,023	6,071,383

Թղթակցային հաշիվները ՀՀ ԿԲ-ում ներառում են նաև ՀՀ բանկային օրենսդրության համաձայն ՀՀ ԿԲ-ում տեղաբաշխված պարտադիր պահուստները, որոնք հաշվարկվում են Բանկի կողմից ներգրաված դրամային որոշ միջոցների 8%-ի և արտարժույթով որոշ միջոցների 12 %-ի չափով: Այդ միջոցները 31.12.12թ. դրությամբ կազմում են 2,688,581 հազար դրամ (31.12.11թ. դրությամբ՝ 2,045,752 հազար դրամ): Այդ միջոցների ելքագրումն արգելված չէ, սակայն պահուստավորման նվազագույն չափը չպահպանելը հանգեցնում է ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից տույժերի կիրառման: Պարտադիր պահուստավորման միջոցների դիմաց Բանկը տոկոսներ չի ստանում:

14 Թանկարժեք մետաղներ

Հազար ՀՀ դրամ	2012	2011
Ոսկի	84,567	43,053
Արծաթ	-	6,489
Ընդամենը թանկարժեք մետաղներ	84,567	49,542

15 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2012	2011
Թղթակցային հաշիվներ	729,411	377,192
Ներառվում է դրամական միջոցների հոսքեր մասին հաշվետվությունում	729,411	377,192
Վարկեր և ավանդներ	2,324,047	2,817,308
Հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր	81,013	499,117
Ընդամենը պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	3,134,471	3,693,617

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 2,013,258 հազար դրամ գումարը կամ թղթակցային հաշիվների, ավանդների և այլ պահանջների 64%-ը կենտրոնացված են երկու բանկերում (2011թ. 1,232,213 հազար դրամ կամ 33%-ը՝ երկու բանկերում):

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկեր և ավանդներ տողում ներառված են Բանկի կողմից տրամադրված երաշխիքային գումարները 200,369 հազար դրամ գումարով (2011թ. 222,292 հազար դրամ) միջազգային շուկաներում առևտրային գործարքներ իրականացնելու համար:

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հակադարձ ռեպո համաձայնագրերով գնված արժեթղթերի իրական արժեքը և տրամադրված վարկերի հաշվեկշռային արժեքը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2012		2011	
	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի գումարը	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի գումարը
ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր	83,623	81,013	504,656	499,117
Ընդամենը հետգնման պայմանագրերով գնված արժեթղթեր	83,623	81,013	504,656	499,117

2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ռեպո համաձայնագրերով ձեռք բերված արժեթղթերից 296,812 հազ. դրամ գումարի չափով արժեթղթերը վերավաճառվել են երրորդ կողմին մինչև մեկ ամիս ժամկետով, և դրանց գծով պարտավորությունը հաշվառվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության «Առևտրային պարտավորություններ» տողում:

16 Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Հազար ՀՀ դրամ	2012			2011		
	Պայմանական գումար	Ակտիվների իրական արժեք	Պարտավորական արժեք	Պայմանական գումար	Ակտիվների իրական արժեք	Պարտավորական արժեք
Առևտրային նպատակներով պահվող ածանցյալ գործիքներ						
Սվոփեր- տեղական արժույթ	258,495	86	293	817,478	4,600	404
Սվոփեր-արտարժույթային	749,461	100	-	1,327,576	16,164	5,102
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ և այլ առևտրային պարտավորություններ	1,007,956	186	293	2,145,054	20,764	5,506

17 Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2012	2011
Վարկեր	21,927,372	20,117,469
Ֆակտորինգ	3,090,143	1,583,739
Հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր	507,836	493,459
Օվերդրաֆտներ	2,454,366	84,908
Ֆինանսական վարձակալություն	1,274	2,958
Այլ	298	665
	27,981,289	22,283,198
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխատվությունների գծով	(639,990)	(441,201)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	27,341,299	21,841,997

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերում և փոխատվություններում ներառված հաշվեգրված տոկոսային եկամուտը կազմում է 314,792 հազար դրամ (2011թ.՝ 292,504 հազար դրամ):

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 12.98% (2011թ.՝ 13.15%):

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կողմից թվով 10 վարկառուների և նրանց հետ փոխկապված անձանց տրամադրված վարկերի ընդհանուր գումարը կազմում է 8,238,313 հազար դրամ կամ համախառն վարկային պորտֆելի 29.4 %-ը (2011թ՝ 6,810,398 հազար դրամ կամ 30.5 %): Նշված վարկերի գծով արժեզրկումից պահուստները կազմում են 108,251 հազար դրամ (2011թ.՝ 110,523 հազար դրամ):

Տրամադրված վարկերի և փոխառությունների վերլուծությունն ըստ տնտեսության ճյուղերի ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2012	2011
Արդյունաբերություն	11,211,758	9,070,819
Գյուղատնտեսություն	2,215,199	1,495,009
Շինարարություն	1,842,515	1,792,934
Առևտուր	4,259,863	2,991,167
Սպառողական	800,642	996,046
Հիփոթեքային	2,823,067	1,699,569
Տրանսպորտ և կապ	640,438	727,731
Հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	1,615,854	1,084,865
Այլ	2,571,953	2,425,058
	27,981,289	22,283,198
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխատվությունների գծով	(639,990)	(441,201)
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ	27,341,299	21,841,997

Վարկերի և փոխառությունների գծով արժեզրկման պահուստի շարժն ըստ դասերի
 հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ								2012	
	Արդյունաբերություն	Գյուղատնտեսություն	Շինարարություն	Առևտուր	Սպառողական	Հիփոթեքային	Այլ	Ընդամենը	
2012թ. հունվարի 1 դրությամբ	261,506	5,723	17,929	29,912	9,960	17,846	98,325	441,201	
Տարվա ծախս/(հակադարձում)	74,518	29,329	63,230	93,071	(9,741)	39,727	32,148	322,282	
Դուրսգրում	(10,440)	(23,954)	(51,300)	-	(64,405)	(31,780)	(13,806)	(195,685)	
Վերադարձ	-	-	-	-	72,192	-	-	72,192	
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	325,584	11,098	29,859	122,983	8,006	25,793	116,667	639,990	
Խմբային արժեզրկում	89,214	11,098	29,859	59,599	8,006	25,793	102,595	326,164	
Անհատական արժեզրկում	236,370	-	-	63,384	-	-	14,072	313,826	
	325,584	11,098	29,859	122,983	8,006	25,793	116,667	639,990	
Անհատապես արժեզրկված վարկերի համախառն գումար (մինչև անհատապես գնահատված արժեզրկման պահուստներով զտելը)	905,591	-	-	316,921	-	-	119,562	1,342,074	

Հազար ՀՀ դրամ								2011	
	Արդյունաբերություն	Գյուղատնտեսություն	Շինարարություն	Առևտուր	Սպառողական	Հիփոթեքային	Այլ	Ընդամենը	
2011թ. հունվարի 1 դրությամբ	161,885	13,557	9,604	17,529	2,118	11,896	52,412	269,001	
Տարվա ծախս/(հակադարձում)	99,621	(7,834)	8,325	12,383	7,842	5,950	174,419	300,706	
Դուրսգրում	-	-	-	-	-	-	(128,506)	(128,506)	
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	261,506	5,723	17,929	29,912	9,960	17,846	98,325	441,201	
Խմբային արժեզրկում	71,540	5,723	17,929	29,912	9,960	16,645	73,592	225,301	
Անհատական արժեզրկում	189,966	-	-	-	-	1,201	24,733	215,900	
	261,506	5,723	17,929	29,912	9,960	17,846	98,325	441,201	
Անհատապես արժեզրկված վարկերի համախառն գումար (մինչև անհատապես գնահատված արժեզրկման պահուստներով զտելը)	1,068,666	-	-	-	-	35,089	251,716	1,355,471	

Տրամադրված վարկերի և փոխատվությունների վերլուծությունն ըստ հաճախորդների ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ	2012	2011
Պետական ձեռնարկություններ	610,759	1,511,669
Մասնավոր ձեռնարկություններ	21,455,019	15,843,545
Ֆիզիկական անձիք	5,353,364	4,295,412
Անհատ ձեռնարկատերեր	562,147	632,572
	27,981,289	22,283,198
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխատվությունների գծով	(639,990)	(441,201)
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ	27,341,299	21,841,997

Ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկերը ներկայացվում են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2012	2011
Առևտրային	-	853,986
Հիփոթեքային	2,823,067	1,679,164
Սպառողական	800,642	811,229
Ավտոմեքենաների ձեռքբերման	146,061	172,437
Այլ	1,583,594	778,596
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկեր	5,353,364	4,295,412

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հակադարձ ռեպո համաձայնագրերով գնված արժեթղթերի իրական արժեքը և տրամադրված վարկերի հաշվեկշռային արժեքը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2012		2011	
	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի գումարը	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի գումարը
Ֆինանսաների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր	530,734	507,836	501,243	493,459
Ընդամենը գնված արժեթղթեր և հետգնման պայմանագրերով տրամադրված վարկեր	530,734	507,836	501,243	493,459

2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ռեպո համաձայնագրերով ձեռք բերված արժեթղթերից 501,243 հազ. դրամ գումարի չափով արժեթղթերը վերավաճառվել են երրորդ կողմին մինչև մեկ ամիս ժամկետով, և դրանց գծով պարտավորությունները հաշվառվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության «Առևտրային պարտավորություններ» տողում:

Ֆինանսական վարձակալության գծով տեղեկատվությունը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2012	2011
Ֆինանսական վարձակալության գծով համախառն ներդրումներ		
Մինչև 1 տարի	1,320	2,270
1-5 տարի	-	1,137
	1,320	3,407
Ֆինանսական վարձակալության գծով չվաստակած ապագա ֆինանսական եկամուտ	(46)	(449)
Ֆինանսական վարձակալության գծով զուտ ներդրումներ	1,274	2,958

Ֆինանսական վարձակալության գծով արժեգրկումից պահուստները ներառված են վարկերի և փոխատվությունների գծով արժեգրկումից պահուստում և 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում են 13 հազար դրամ (2011թ.՝ 29 հազար դրամ):

Ֆինանսական վարձակալության գծով ենթադրվող տոկոսադրույքը կազմում է 20%:

Ինչպես նշված է 30 ծանոթագրությունում, 2012 և 2011թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկերի և փոխառությունների գնահատված իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների ժամկետային վերլուծությունը ներկայացված է 32 ծանոթագրությունում:

Վարկային պորտֆելին ներհատուկ վարկային, արժութային և տոկոսային ռիսկը բացահայտված է 33 ծանոթագրությունում: Տեղեկատվությունը կապակցված անձանց վերաբերյալ բացահայտված է 29 ծանոթագրությունում:

18 Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ

Հազար ՀՀ դրամ	2012	2011
Գնանշվող ներդրումներ		
Բաժնեմասային արժեթղթեր	11,600	19,857
	11,600	19,857
Չգնանշվող ներդրումներ		
ՀՀ կազմակերպությունների բաժնետոմսեր	334,103	301,464
ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր	4,289,977	3,869,540
ՀՀ ոչ պետական պարտքային արժեթղթեր	419,334	191,065
	5,043,414	4,362,069
Ընդամենը ներդրումներ	5,055,014	4,381,926

Բոլոր պարտքային արժեթղթերն ունեն հաստատուն տոկոսներ.

Չգնանշվող վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերը չափվում են իրական արժեքով, օգտագործելով գնահատման տեխնիկա՝ հիմնված տվյալ պահին գործող շուկայական տոկոսադրույքների վրա, որպես տվյալ ֆինանսական գործիքի ապագա դրամական հոսքերի զեղչատոկոս:

Բոլոր չգնանշված վաճառքի համար մատչելի բաժնեմասային արժեթղթերը գրանցված են ինքնարժեքով, քանի որ իրական արժեքը չի կարող արժանահավատորեն գնահատվել: Այս ներդրումների համար չկա գնանշվող շուկա և Բանկը նախատեսում է դրանք պահել երկար ժամկետով:

Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերը ներառյալ գրավադրված արժեթղթերը ըստ արդյունավետ տոկոսադրույքների և ժամկետների ներառում են.

Հազար ՀՀ դրամ	2012		2011	
	%	Ժամկետ	%	Ժամկետ
ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր	8.71-14.48	2013-2032	10-16.49	2014-2028
Ոչ պետական պարտատոմսեր	8.96-12.00	2013-2015	10.92	2012

Վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերը 13,222,935 հազար դրամով իրական արժեքով (2011թ.՝ 11,442,926 հազար դրամ) վաճառվել են երրորդ անձանց ռեպո

համաձայնագրերով՝ 1 ամիսը չգերազանցող ժամանակահատվածներով: Գրանք վերադասակարգվել են որպես ռեպո համաձայնագրերով գրավադրված արժեթղթեր հաշվապահական հաշվեկշռում՝ առանձին տողում (Ծանոթ. 26):

19 Հիմնական միջոցներ

	Հող և շենքեր	Համակար գչային տեխնիկա և կապի միջոցներ	Փոխադրա միջոցներ	Գրասեն- յակային սարքա- վորում	Կապիտալ ներդրումներ հիմնական միջոցներում	Ընդամենը
ՍՎՋՔՆԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ						
Սկզբնական արժեք 2011թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	551,825	121,014	27,883	75,621	-	776,343
Ավելացում	277	5,871	26,758	1,130	49,708	83,744
Օտարում	-	(806)	-	(405)	-	(1,211)
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	552,102	126,079	54,641	76,346	49,708	858,876
Ավելացում	-	6,545	9,159	11,286	139,183	166,173
Օտարում	-	(839)	(5,663)	(148)	-	(6,650)
Վերադասակարգում	(277)	-	-	-	277	-
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	551,825	131,785	58,137	87,484	189,168	1,018,399
ԿՈՒՏԱԿՎԱԾ ՄԱՇՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ						
2011թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	24,525	76,285	22,635	33,030	-	156,475
Հատկացումներ	18,395	19,288	3,665	13,672	-	55,020
Օտարում	-	(777)	-	(403)	-	(1,180)
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	42,920	94,796	26,300	46,299	-	210,315
Հատկացումներ	18,394	16,881	8,291	12,894	-	56,460
Օտարում	-	(839)	(5,525)	(144)	-	(6,508)
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	61,314	110,838	29,066	59,049	-	260,267
ՄԱՅՈՐՈՂԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔ						
Հաշվեկշիռային արժեք 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	490,511	20,947	29,071	28,435	189,168	758,132
Հաշվեկշիռային արժեք 2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	509,182	31,283	28,341	30,047	49,708	648,561
2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	527,300	44,729	5,248	42,591	-	619,868

Բանկի ղեկավարության գնահատմամբ Բանկի շենքի իրական արժեքը մոտ է դրա հաշվեկշռային արժեքին:

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա հիմնական միջոցներ:

Անբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված անբողջությամբ մաշված ակտիվների սկզբնական արժեքը կազմում է 62,458 հազար դրամ (2011թ. 62,719 հազար դրամ):

Պայմանագրային պարտավորություններ

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն չունի պայմանագրային պարտավորություններ կապիտալ շինարարության գծով (2011թ.՝ 145,382 հազար դրամ):

20 Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	Համակարգչային ծրագրեր	Ընդամենը
ՍԿՋՔՆԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ		
2011թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	73,691	73,691
Ավելացում	1,128	1,128
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	74,819	74,819
Ավելացում	-	-
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	74,819	74,819
ԱՍՈՐՏԻՉԱՑԻԱ		
2011թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	23,337	23,337
Մասհանումներ	7,698	7,698
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	31,035	31,035
Մասհանումներ	7,978	7,978
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	39,013	39,013
ՄԱՑՈՐԴԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔ		
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	35,806	35,806
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	43,784	43,784
2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	50,354	50,354

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա ոչ նյութական ակտիվներ:

21 Այլ ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	2012	2011
Ստացվելիք գումարներ	124,481	60,945
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	124,481	60,945
Կանխավճարներ	12,760	81,165
Վաճառքի համար պահվող բռնագանձված գրավներ	438	13,800
Կանխավճարներ այլ հարկերի գծով	3,872	4,232
Պահեստ	2,022	1,306
Այլ	23	-
Ընդամենը ոչ ֆինանսական ակտիվներ	19,115	100,503
Ընդամենը այլ ակտիվներ	143,596	161,448

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ստացվելիք գումարները իրենցից ներկայացնում են ակտիվների օտարումից ստացվելիք գումարներ 122,500 հազար դրամի չափով (2011թ.-ին «Փրոֆիթ ՍԻՍՏԵՄ» ՍՊԸ-ի հետ կնքված ոսկու վաճառքի պայմանագրի գծով ստացվելիք գումար 60,945 հազար դրամի չափով):

22 Պարտավորություններ ԴԴ ԿԲ-ի նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2012	2011
Ստորադաս փոխառություն	2,007,402	2,007,990
Այլ վարկեր և փոխառություններ	534,587	617,562
Վարկեր ռեպո համաձայնագրերով	12,922,977	9,351,835
Ընդամենը պարտավորություններ ԴԴ ԿԲ-ի նկատմամբ	15,464,966	11,977,387

Այլ վարկերը և փոխառությունները ներառում են 534,587 հազար դրամ գումարով «Գերմանա-Հայկական հիմնադրամ»-ի «Վերականգնվող էներգիայի զարգացում» վարկային ծրագրի շրջանակներում ներգրավված վարկը (2011թ.՝ 617,562 հազար դրամ):

Ստորադաս փոխառությունը տրված է 29.10.2009 թվականին, որի մարման ժամկետը սահմանված է 29.10.2014թ.: Տոկոսադրույքը կազմում է 7.5%:

Հաշվետու ժամականաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2011: ոչինչ):

23 Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2012	2011
Վարկեր ռեպո համաձայնագրերով	-	1,748,250
Այլ բանկերի թղթակցային հաշիվներ	1,690	3,630
Այլ ֆինանսական կազմակերպությունների ընթացիկ հաշիվներ	183,485	202,985
Վարկեր և ավանդներ բանկերից և այլ ֆինանսական կազմակերպություններից	3,387,107	3,932,228
Վարկեր միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	3,851,963	2,697,893
Այլ պարտավորություններ	190,285	-
Ընդամենը պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	7,614,530	8,584,986

Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից վարկերը իրենցից ներկայացնում են Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկից ստացված վարկերը:

Բանկերից բոլոր ավանդները ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պարտավորությունների գծով միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 7.15% (2011թ.՝ 7.38%):

Հաշվետու ժամականաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2011թ.՝ ոչինչ):

24 Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2012	2011
Կառավարություն		
ՀՀ կառավարությունից ստացված վարկեր	705,757	1,212,611
Այլ պարտավորություններ	20,000	20,000
	725,757	1,232,611
Իրավաբանական անձինք		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	1,530,037	1,317,039
Ժամկետային ավանդներ	11,009,490	9,410,198
	12,539,527	10,727,237
Ֆիզիկական անձինք		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	631,656	450,118
Ժամկետային ավանդներ	4,653,012	3,330,271
	5,284,668	3,780,389
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	18,549,952	15,740,237

Վարկերը և ավանդներն ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

ՀՀ կառավարությունից ստացված վարկերը իրենցից ներկայացնում են «Տնտնեսության կայունության վարկավորման» ծրագրի շրջանակներում ստացված միջոցները:

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց ընթացիկ և ժամկետային ավանդներում ներառված են ավանդներ, որոնք հանդիսանում են ապահովվածություն տրամադրված վարկերի, երաշխիքների և այլ պայմանական պարտավորությունների գծով համապատասխանաբար 2,238,190 հազար դրամ գումարով (2011թ. 284,596 հազար դրամ): Այդ ավանդների իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ամենամեծ երեք հաճախորդների ավանդների ընդհանուր գումարը (ներառյալ կապակցված անձինք, տես ծանոթ. 29) կազմում է 13,152,505 հազար դրամ (2011թ. 9,325,604 հազար դրամ) կամ հաճախորդների ավանդների ընդհանուր գումարի 71% (2011թ. 64%):

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունների գծով միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 7.74% (2011թ.՝ 6.56%):

25 Այլ պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2012	2011
Վճարվելիք գումարներ	10,338	12,615
Պարտավորություններ հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով բացառությամբ շահութահարկի	51,071	77,437
Վճարվելիք գումարներ ֆակտորինգի գծով	172,545	85,194
Պարտավորություն անձնակազմի նկատմամբ	77,575	35,474
Այլ	14,180	21,324
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	325,709	232,044

26 Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ	Ակտիվ		Պարտավորություն	
	2012	2011	2012	2011
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր (ծանոթ. 18, 22,23)	13,222,935	11,442,926	12,922,977	11,100,085
	<u>13,222,935</u>	<u>11,442,926</u>	<u>12,922,977</u>	<u>11,100,085</u>

27 Սեփական կապիտալ

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում էր 7,002,000 հազ. դրամ: Համաձայն Բանկի կանոնադրության, բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 11,670 բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 600,0 հազ. դրամ անվանական արժեքով:

Բանկի միակ բաժնետեր է հանդիսանում շվեյցարացի գործարար Վարդան Սիրմաքետ:

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կողմից հետ գնված բաժնետոմսեր չեն եղել:

Բաշխման ենթակա Բանկի պահուստները սահմանափակվում են կուտակված շահույթով: Բաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով, որը ստեղծված է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների՝ ընդհանուր բանկային ռիսկերը, ներառյալ հնարավոր կորուստները և այլ չնախատեսված ռիսկերը և ծախսերը փոխհատուցելու նպատակով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն Բանկի կանոնադրության, որը նախատեսում է պահուստի ստեղծում այդ նպատակների համար ոչ պակաս քան հաշվապահական հաշվառման հաշիվներում արտացոլված բաժնետիրական կապիտալի 15%-ի չափով:

28 Պայմանական պարտավորություններ

Իրավական և հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը կարգավորող օրենսդրական դաշտը աչքի է ընկնում հաճախակի կատարվող փոփոխություններով և լրացումներով: Վերջիններս երբեմն հատակ չեն, հակասական են և պահանջում են մեկնաբանություններ: Շատ դեպքերում, այս կամ այն հարցում տարբեր հարկային և իրավասու մարմիններ ունեն տարբեր մեկնաբանություններ:

Հաճախ հարկային մարմինները ներկայացնում են պահանջներ այնպիսի գործարքների կամ հաշվառման մեթոդների նկատմամբ, որոնց նկատմամբ նախկինում դիտողություններ չեն եղել: Դրա հետևանքով կարող են առաջանալ լրացուցիչ տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումները կարող են ընդգրկել հաշվետու տարվան անմիջապես նախորդող 3 տարի ժամանակաշրջան, սակայն որոշ պայմաններում ստուգումները կարող են ընդգրկել ավելի վաղ ժամանակաշրջաններ:

Ղեկավարությունը համոզված է, որ Բանկն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

Բանկին ներկայացված դատական հայցերի առումով Բանկի ղեկավարությունը համոզված է, որ դրանց հետևանքով առաջացող պարտավորությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործառնությունների արդյունքների վրա:

Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ, երաշխիքներ և այլ ֆինանսական պայմանագրեր

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը տրամադրում է իր հաճախորդներին հետհաշվեկշռային ռիսկ պարունակող ֆինանսական գործիքներ: Նշված ֆինանսական գործիքները, որոնք ունեն վարկային ռիսկի տարբեր մակարդակներ, չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ:

Դեկտեմբերի 31 դրությամբ անվանական կամ պայմանագրային գումարները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2012	2011
Չօգտագործված վարկային գծեր	1,809,637	1,941,235
Տրամադրված երաշխիքներ	659,325	1,146,107
Ակրեդիտիվներ	35,667	-
Ընդամենը վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	2,504,629	3,087,342

Վարկային պարտավորությունների, երաշխիքների և այլ ֆինանսական միջոցների պարտքային ռիսկի առավելագույն չափը լավագույնս ներկայացված է այս պարտավորությունների և պայմանական պարտավորությունների ընդհանուր գումարում:

Պայմանագրային պարտավորություններ

Պայմանագրային պարտավորությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթ. 19-ում:

Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրության ոլորտը գտնվում է զարգացման փուլում, և այլ երկրներին հատուկ բազմաթիվ ապահովագրության ձևաչափեր հիմնականում դեռևս կիրառելի չեն: Բանկը նախատեսում է իր գործունեության դադարեցմանը, ինչպես նաև իր գույքի կամ գործունեության հետ կապված ապահովագրական դեպքերի ժամանակ առաջացող գույքի և շրջակա միջավայրի վնասի՝ երրորդ կողմի նկատմամբ պարտավորությանը վերաբերող մասնակի ապահովագրություն: Այնուամենայնիվ, 2012-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկին սեփականության իրավունքով պատկանող շենքը և փոխադրամիջոցները ապահովագրված են: Բանկն ունի ապահովագրություն նաև բանկային ընդհանուր պարտավորվածությունների, էլեկտրոնային և համակարգչային հանցագործությունների և մասնագիտական պատասխանատվության համար:

Սկսած 2005թ. Բանկը հանդիսանում է ավանդների պարտադիր ապահովագրական համակարգի անդամ: Նշված համակարգը գործում է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների և կանոնակարգվում է Ֆիզիկական անձանց բանկային ավանդների հատուցումը երաշխավորելու մասին օրենքով: Ապահովագրությունը մարում է Բանկի պարտավորությունները ֆիզիկական անձանց ավանդների գծով 4,000 հազար դրամ ընդհանուր գումարով (մինչև 2,000 հազար դրամ արտարժույթով ավանդների դեպքում) Բանկի սննկացման և բանկային արտոնագրի հետ կանչման դեպքում:

29 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀՍՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտում» կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Բանկի կապակցված կողմերն են՝ նրա բաժնետերերը, դեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները:

Բանկի վերջնական վերահսկող է համարվում միակ բաժնետերը՝ շվեյցարացի գործարար Վարդան Միրմաքետը:

Բանկն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը, ավանդները և այլն: Նշված գործարքները իրականացվել են՝ շուկայում գործող պայմաններից և տոկոսադրույքներից ելնելով:

Գործարքների ծավալները, մնացորդները տարվա վերջի դրությամբ և տարվա եկամուտ և ծախսերը հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2012		2011	
	Բաժնետերեր	Ղեկավար անձնակազմը	Բաժնետերեր	Ղեկավար անձնակազմը
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ				
Վարկի մնացորդը 1 հունվարի դրությամբ, համախառն	850,712	247,654	628,548	271,794
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	188,735	410,299	370,401	326,858
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	(220,784)	(419,439)	(148,237)	(350,998)
Վարկի մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ, համախառն	818,663	238,514	850,712	247,654
Արժեզրկումից պահուստ	(8,187)	(2,385)	(8,507)	(2,477)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ	810,476	236,129	842,205	245,177
Տոկոսային եկամուտ վարկերի գծով	120,349	19,961	113,892	20,420
Վարկերի կորուստի գծով ծախս/(հակադարձում)	(320)	(92)	2,222	(241)
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ				
Ավանդներ 1 հունվարի դրությամբ	10,634,740	31,723	7,433,227	20,680
Տարվա ընթացքում մուտքեր	8,179,307	1,793,111	24,972,996	1,285,552
Տարվա ընթացքում ելքեր	(7,540,172)	(1,795,101)	(21,771,483)	(1,274,509)
Ավանդներ 31 դեկտեմբերի դրությամբ	11,273,875	29,733	10,634,740	31,723
Տոկոսային ծախսեր ավանդների գծով	843,872	3,406	609,848	559
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	1,003,545	-	745,974	-
Տարվա ընթացքում տրամադրված	4,207,788	-	5,187,029	-
Տարվա ընթացքում մարված	(3,620,241)	-	(4,929,458)	-
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,591,092	-	1,003,545	-
Տոկոսային եկամուտ	8,553	-	9,177	-
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	2,373	-	693	-
Տարվա ընթացքում մուտքեր	6,779,292	-	7,664,852	-
Տարվա ընթացքում ելքեր	(6,781,314)	-	(7,663,172)	-
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	351	-	2,373	-
Տոկոսային ծախսեր	-	-	-	-
Տրված երաշխիքներ	133,671	14,668	108,990	8,952
Երաշխիքներից եկամուտ	5,025	241	170	87
Կապալառուին վճարված գումար	89,183	-	99,985	-
Այլ ակտիվներ	122,500	-	-	-
Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն				
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	2,088	2,430	3,426	1,560
Այլ եկամուտ	157	405	14	4

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2012	2011
Աշխատավարձ և այլ կարճաժամկետ վճարումներ	222,769	236,892
Հատկացումներ կենսաթոշակային հիմնադրամին	13,343	13,692
Ընդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	236,112	250,584

Ղեկավար անձնակազմին և փոխկապակցված անձանց տրամադրված վարկերը վճարման են ենթակա 2012թ-ից մինչև 2029թ. ընկած ժամանակահատվածում ընթացքում և դրանց միջին արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 7.7% (2011թ.՝ 7.7%):

30 Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք

Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական գործիքներ

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքները, որոնք հաշվեկշռում արտացոլված չեն իրենց իրական արժեքով, համապատասխան մնացորդային արժեքների հետ միասին ներկայացված են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2012		2011	
	Հաշվեկշռային արժեք	Իրական արժեք	Հաշվեկշռային արժեք	Իրական արժեք
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	4,799,612	4,799,612	5,694,191	5,694,191
Թանկարժեք մետաղներ	84,567	84,567	49,542	49,542
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	3,134,471	3,134,471	3,693,617	3,693,617
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	27,341,299	27,341,299	21,841,997	21,841,997
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	124,481	124,481	60,945	60,945
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Պարտավորություններ ՀՀ կենտրոնական բանկի նկատմամբ	15,464,966	15,464,966	11,977,387	11,977,387
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	7,614,530	7,614,530	8,584,986	8,584,986
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	18,549,952	18,549,952	15,740,237	15,740,237
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	172,545	172,545	85,194	85,194

Պահանջներ և պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետները բավականին կարճ են: Մեկ ամսից ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը սահմանվում է ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից ելնելով և զեղչվում է տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Փոփոխվող դրույքաչափերով գործիքների իրական արժեքը հավասար է իրենց հաշվեկշռային արժեքին: Այն միջոցների գնահատված իրական արժեքները, որոնք ունեն ֆիքսված տոկոսադրույք, սահմանվում են ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական

հոսքերի հաշվարկից, որոնք գեղչվում են նման վարկային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով: Կիրառվելիք տոկոսադրույքերը կախված են վարկառուի վարկային ռիսկից և տատանվում են 9.5% մինչև 24% տարեկան և հիմնականում համընկնում են ընթացիկ շուկայական տոկոսադրույքներին:

Այլ փոխառություններ

Ֆիքսված և չգնանշվող տոկոսադրույքներով ավանդների և փոխառությունների գնահատված իրական արժեքը սահմանվում է, ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք գեղչվում են նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող նոր պարտքային գործիքների տոկոսադրույքներով: Ֆիքսված տոկոսադրույքով ավանդների և փոխառությունների տոկոսադրույքները հիմնականում համընկնում են ընթացիկ շուկայական տոկոսադրույքներին:

31.1 Իրական արժեքի հիերարխիա

Ֆինանսական դրության մասին հաշվետվության մեջ իրական արժեքով չափված ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները ներկայացվում են համաձայն ներկայացված իրական արժեքի հիերարխիայի: Այս հիերարխիան բաժանում է ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները երեք մակարդակների՝ հիմք ընդունելով դրանց իրական արժեքի չափման ժամանակ օգտագործված գործիքների նշանակալիությունը:

Իրական արժեքի հիերարխիան ունի հետևյալ երեք մակարդակները՝

Մակարդակ 1 - նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված).

Մակարդակ 2- Մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ երակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) և թե՛ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող):

Մակարդակ 3 - ակտիվի կամ պարտավորության գծով երակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի երակետային տվյալներ):

Հազար ՀՀ դրամ	2012			
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Գնանշվող բաժնեմասային արժեթղթեր և պարտատոմսեր	11,600	-	-	11,600
Չգնանշվող պարտատոմսեր	-	4,709,311	-	4,709,311
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	-	13,222,935	-	13,222,935
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	186	-	186
	<u>11,600</u>	<u>17,932,432</u>	<u>-</u>	<u>17,944,032</u>
ԸՆԴԱՄԵՆՆՂ				
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	-	293	-	293
	-	293	-	293
ԸՆԴԱՄԵՆՆՂ	<u>-</u>	<u>293</u>	<u>-</u>	<u>293</u>
Զուտ իրական արժեք	<u>11,600</u>	<u>17,932,139</u>	<u>-</u>	<u>17,943,739</u>

Հազար ՀՀ դրամ	2011			
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Գնանշվող բաժնեմասային արժեթղթեր և պարտատոմսեր	19,857	-	-	19,857
Չգնանշվող պարտատոմսեր	-	4,060,605	-	4,060,605
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	-	11,442,926	-	11,442,926
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	20,764	-	20,764
	19,857	15,524,295	-	15,544,152
ԸՆԴԱՄԵՆՆՆԵՐ				
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	-	5,506	-	5,506
Առևտրային պարտավորություններ	-	798,055	-	798,055
	-	803,561	-	803,561
ԸՆԴԱՄԵՆՆԵՐ				
Ջուտ իրական արժեք	19,857	14,720,734	-	14,740,591

Իրական արժեքի չափման մեթոդները և գնահատման մեխանիզմը չեն փոփոխվել նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի համեմատությամբ:

Չգնանշվող ՀՀ բաժնեմասային ներդրումներ

Բանկի ներդրումների իրական արժեքը չգնանշվող ՀՀ բաժնեմասային արժեթղթերում չի կարող արժանահավատորեն գնահատվել և հետևաբար դուրս է մնում այս բացահայտումից: Սեփական կապիտալի այս ներդրումների վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվության համար տես Ծան. 18-ը:

32 Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է հիմնական ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների: Բանկի չգեղչված պայմանագրային պարտավորությունների մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 33.3-ում:

Հազար ՀՀ դրամ

2012

	Ցպահանց և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	Ընդամենը
				հանրագումար				
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	4,799,612	-	-	4,799,612	-	-	-	4,799,612
Թանկարժեք մետաղներ	84,567	-	-	84,567	-	-	-	84,567
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,859,239	5,479	58,180	2,922,898	146,957	64,616	211,573	3,134,471
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	100	86	-	186	-	-	-	186
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին	2,507,765	3,149,767	7,038,447	12,695,979	11,630,390	3,014,930	14,645,320	27,341,299
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	12,613	125,352	425,425	563,390	1,854,303	2,637,321	4,491,624	5,055,014
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	13,222,935	-	-	13,222,935	-	-	-	13,222,935
Այլ ակտիվներ	-	124,481	-	124,481	-	-	-	124,481
	23,486,831	3,405,165	7,522,052	34,414,048	13,631,650	5,716,867	19,348,517	53,762,565

Հազար ՀՀ դրամ

2012

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթա- հանրա- գումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթա- հանրա- գումար	Ընդամենը
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	12,291,469	699,729	46,315	13,037,513	2,345,690	81,763	2,427,453	15,464,966
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	3,378,856	249,151	2,614,464	6,242,471	1,292,340	79,719	1,372,059	7,614,530
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	-	293	-	293	-	-	-	293
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	2,604,086	663,183	4,447,043	7,714,312	10,835,640	-	10,835,640	18,549,952
Այլ պարտավորություններ	62,817	88,985	20,743	172,545	-	-	-	172,545
	18,337,228	1,701,341	7,128,565	27,167,134	14,473,670	161,482	14,635,152	41,802,286
	5,149,603	1,703,824	393,487	7,246,914	(842,020)	5,555,385	4,713,365	11,960,279
Զուտ Դիրք								
Կուտակված ճեղքվածք	5,149,603	6,853,427	7,246,914		6,404,894	11,960,279		

Հազար ՀՀ դրամ

2011

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթա- հանրա- գումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթա- հանրա- գումար	Ընդամենը
ԱՎՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	5,694,191	-	-	5,694,191	-	-	-	5,694,191
Թանկարժեք մետաղներ	49,542	-	-	49,542	-	-	-	49,542
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,885,726	20,202	613,018	3,518,946	149,962	24,709	174,671	3,693,617
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	16,164	-	4,600	20,764	-	-	-	20,764
Վարկեր և փոխառություններ հաճախորդներին	1,717,402	1,682,845	4,860,644	8,260,891	11,606,981	1,974,125	13,581,106	21,841,997
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	32,583	96,401	117,097	246,081	2,227,655	1,908,190	4,135,845	4,381,926
Հետզման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	10,246,405	1,196,521	-	11,442,926	-	-	-	11,442,926
Այլ ակտիվներ	60,945	-	-	60,945	-	-	-	60,945
	20,702,958	2,995,969	5,595,359	29,294,286	13,984,598	3,907,024	17,891,622	47,185,908
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	8,409,334	1,009,717	42,419	9,461,470	2,384,023	131,894	2,515,917	11,977,387
Առևտրային պարտավորություններ	798,055	-	-	798,055	-	-	-	798,055
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,981,639	1,648,749	2,222,002	6,852,390	1,700,854	31,742	1,732,596	8,584,986
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	4,088	404	1,014	5,506	-	-	-	5,506
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	2,360,133	312,924	2,410,017	5,083,074	10,657,163	-	10,657,163	15,740,237
Այլ պարտավորություններ	-	85,194	-	85,194	-	-	-	85,194
	14,553,249	3,056,988	4,675,452	22,285,689	14,742,040	163,636	14,905,676	37,191,365
	6,149,709	(61,019)	919,907	7,008,597	(757,442)	3,743,388	2,985,946	9,994,543
Զուտ Դիրք								
Կուտակված ճեղքվածք	6,149,709	6,088,690	7,008,597		6,251,155	9,994,543		

33 Ռիսկի կառավարում

Բանկային գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանություն և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում:

Ռիսկերի կառավարումը Բանկն իրականացնում է բացահայտման, գնահատման և մոնիթորինգի մշտական գործընթացների, ինչպես նաև ռիսկերի սահմանաչափերի հաստատման և ներքին վերահսկողության այլ միջոցառումների միջոցով: Ռիսկերի կառավարման գործընթացը էական նշանակություն ունի Բանկի շահութաբերության կայունության ապահովման գործում, և Բանկի յուրաքանչյուր աշխատակից պատասխանատվություն է կրում իր պարտականությունների հետ կապված ռիսկերի առաջացման համար: Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային, իրացվելիության ռիսկերի և շուկայական ռիսկի, որն իր հերթին բաժանվում է առևտրային և ոչ առևտրային գործառնությունների հետ կապված շուկայական ռիսկի: Բանկը նաև ենթարկվում է գործառնական ռիսկերի:

Ռիսկերի անկախ կառավարման գործընթացը չի ներառում գործարար ռիսկերը, ինչպիսիք են միջավայրի փոփոխությունները, տեխնոլոգիաների կամ արդյունաբերության փոփոխությունները: Դրանք կառավարվում են Բանկի կողմից ռազմավարական պլանավորման գործընթացում:

Ռիսկերի կառավարման կառուցվածք

Ռիսկերի բացահայտման և վերահսկմանն ուղղված ամբողջ պատասխանատվությունը կրում է Բանկի Խորհուրդը, սակայն, գոյություն ունեն ռիսկերի կառավարման և վերահսկման համար պատասխանատու առանձին անկախ մարմիններ:

Բանկի Խորհուրդ

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության, ռազմավարության հաստատման և ռիսկերի կառավարման սկզբունքների հաստատման համար:

Տնօրինություն

Տնօրինությունը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման գործընթացի վերահսկման համար:

Վարկային կոմիտե

Վարկային կոմիտեն իրականացնում է վարկային ռիսկի ընդհանուր կառավարումը և վերահսկողությունը, հաստատում է վարկեր իրեն հատկացված սահմանաչափերի շրջանակներում:

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանում

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանումը պատասխանատու է հիմնականում ներդրումային ռիսկերի կառավարման սկզբունքների, քաղաքականության և Բանկի ռիսկի սահմանաչափերի մշակման և կիրառման համար:

Ֆինանսական տնօրեն

Բանկի ֆինանսական տնօրենը պատասխանատու է Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման և Բանկի գործունեության հիմնական տնտեսական նորմատիվների պահպանման նկատմամբ հսկողության համար:

Ներքին աուդիտ

Բանկի կողմից իրականացվող ռիսկի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի աուդիտի է ենթարկվում ներքին աուդիտի ստորաբաժանմանի կողմից, որը գնահատում է ընթացակարգերի ամբողջականությունը, Բանկի գործունեության համապատասխանությունը գործող ընթացակարգերին, ինչպես նաև Բանկի կողմից իրականացվող գործառնությունների արդյունավետությունը և դրանց կատարելագործման հնարավորությունները: Ներքին աուդիտի ստորաբաժանումը անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է Բանկի ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկների վերաբերյալ հաշվետվություն է ներկայացնում Բանկի Տնօրինությանն ու Խորհրդին:

Ռիսկի գնահատման և ռիսկերի ներկայացման համակարգեր

Բանկի ռիսկերը գնահատվում են այն մեթոդով, որն արտացոլում է ինչպես սպասվող կորուստը, որը հնարավոր է սովորական գործունեության ընթացքում, այնպես էլ անսպասելի կորուստները, որոնք իրենցից ներկայացնում են փաստացի ամենաշատ կորուստների արժեքը ըստ վիճակագրական մոդելների հիմքի: Մոդելում կիրառվում են նախորդ փորձից ստացված և շտկված հնարավորությունների նշանակությունները, հաշվի առնելով տնտեսական պայմանները: Բանկը նաև մոդելավորում է «վատագույն դեպքերը», որոնք տեղի կունենան քիչ հավանական թվացող դեպքերի առաջացման ժամանակ:

Ռիսկերի մոնիթորինգը և կառավարումը հիմնականում հիմնված է Բանկի կողմից սահմանված ռիսկերի սահմանաչափերի վրա: Այս սահմանաչափերը արտացոլում են Բանկի գործարար ռազմավարությունը և շուկայական պայմանները, որոնցում գործում է Բանկը, ինչպես նաև Բանկի համար ընդունելի ռիսկի մակարդակը: Բացի դրանից, Բանկը վերահսկում և գնահատում է իր ընդհանուր կարողությունը կրել ռիսկեր՝ կապված բոլոր տեսակի ռիսկերի և գործառնությունների համապարփակ դիրքերի հետ:

Գործունեության բոլոր տեսակների գծով ստացվող տեղեկատվությունը ուսումնասիրվում և մշակվում է ռիսկերի վերլուծության, վերահսկողության և գնահատման նպատակով: Տվյալ տեղեկատվությունը բացատրություններով ներկայացվում է Տնօրինությանը: Հաշվետվությունը պարունակում է տեղեկություններ կրեդիտային ռիսկի համապարփակ չափի, կանխատեսումային կրեդիտային ցուցանիշների, ռիսկի սահմանված սահմանաչափերի բացառությունների վերաբերյալ, իրացվելիության ցուցանիշների, ռիսկի աստիճանի փոփոխության և այլ ցուցանիշների վերաբերյալ:

Ռիսկի նվազեցում

Բանկը ռիսկերի կառավարման շրջանակներում կիրառում է ածանցյալ և այլ գործիքներ արտարժուրային դիրքերի կառավարման համար, ինչպես նաև ձեռք է բերում բանկային ռիսկերի համապարփակ, անշարժ և շարժական գույքի ապահովագրության վկայագրեր:

Բանկն ակտիվ կիրառում է ապահովումը, իր պարտքային ռիսկի նվազեցման համար (հավելյալ տեղեկությունը տե՛ս ստորև):

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներ

Ռիսկի կենտրոնացումները առաջանում են, երբ մի շարք գործընկերներ իրականացնում են նմանատիպ գործունեություն, կամ գործունեությունը կատարվում է միևնույն շրջանում, կամ նրանք ունեն համանման տնտեսական հատկանիշներ, և տնտեսական, քաղաքական կամ այլ պայմաններում փոփոխության արդյունքում ցուցաբերում են նմանատիպ ազդեցություն այդ գործընկերների պայմանագրային պարտավորությունների կատարման

ունակության վրա: Ռիսկի կենտրոնացումները արտացոլում են Բանկի գործունեության արդյունքների հարաբերական զգայունությունը պայմանների փոփոխություններին, որոնք ազդեցություն են ունենում կոնկրետ բնագավառի կամ աշխարհագրական շրջանի վրա:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներից խուսափելու համար, Բանկի քաղաքականությունը և գործընթացները ներառում են հատուկ սկզբունքներ, ուղղված բազմաբնույթ պորտֆելի պահպանմանը: Իրականացվում է կառավարում ռիսկի սահմանված կենտրոնացումներով:

33.1 Պարտքային ռիսկ

Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է վարկային ռիսկի՝ կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, որը Բանկին կորուստներ կարող է պատճառել: Վարկային ռիսկը Բանկի կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ Բանկն այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում: Վարկային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ, որոնք հանգեցնում են վարկերի և փոխատվությունների տրամադրմանը և ներդրումային գործունեության հետ, որոնք Բանկի ակտիվների պորտֆելի մեջ ավելացնում են պարտքային արժեթղթեր և այլ պարտքային գործիքներ: Ռիսկն առկա է նաև արտհաշվեկշռային ֆինանսական գործիքներում, ինչպիսիք են վարկային պարտավորությունները: Վարկային ռիսկի կառավարումը և վերահսկողությունը իրականացվում է Բանկի վարկային կոմիտեի և Ռիսկերի կառավարման բաժնի կողմից և հաշվետվությունները պարբերաբար ներկայացվում են Բանկի Խորհրդին:

Բանկի ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը լավագույնս ներկայացնում է նրանց պարտքային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը՝ առանց հաշվի առնելու պահվող գրավը կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցները:

33.1.1 Վարկային ռիսկի առավելագույն չափի կենտրոնացումներ

Աշխարհագրական սեզմենտներ

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի՝ վարկային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ աշխարհագրական սեզմենտների:

Հազար ՀՀ դրամ	2012			
	ՀՀ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	ՏՀԶԿ	Ընդամենը
Մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	4,027,164	-	-	4,027,164
Թանկարժեք մետաղներ	84,567	-	-	84,567
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,954,890	438,410	741,171	3,134,471
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	186	-	-	186
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	26,778,626	74,605	488,068	27,341,299
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	5,020,539	22,875	11,600	5,055,014
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	13,222,935	-	-	13,222,935
Այլ ակտիվներ	124,481	-	-	124,481
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	51,213,388	535,890	1,240,839	52,990,117
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	45,039,438	1,012,507	281,373	46,333,318

Ակտիվները դասակարգվում են, հիմք ընդունելով այն երկիրը, որտեղ գործընկեր կողմը գրանցված է:

Արդյունաբերության ճյուղեր

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս 2012 և 2011թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի՝ վարկային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ տնտեսության ճյուղերի.

Հազար ՀՀ դրամ	Ֆինանսական կազմակերպություններ	Արդյունաբերություն	Գյուղատնտեսություն	Շինարարություն	Առևտուր	Սպառողական ոլորտ	Հիփոթեք	Այլ	Ընդամենը
Մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	4,027,164	-	-	-	-	-	-	-	4,027,164
Թանկարժեք մետաղներ	84,567	-	-	-	-	-	-	-	84,567
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	3,134,471	-	-	-	-	-	-	-	3,134,471
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	186	-	-	-	-	-	-	-	186
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	10,886,174	2,204,101	1,812,656	4,136,880	792,636	2,797,274	4,711,578	27,341,299
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	5,055,014	-	-	-	-	-	-	-	5,055,014
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	13,222,935	-	-	-	-	-	-	-	13,222,935
Այլ ակտիվներ	-	-	-	-	-	-	-	124,481	124,481
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	25,524,337	10,886,174	2,204,101	1,812,656	4,136,880	792,636	2,797,274	4,836,059	52,990,117
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	24,846,383	8,809,311	1,489,286	1,775,005	2,961,255	986,086	1,681,723	4,139,329	46,333,318

33.1.2 Ռիսկի սահմանաչափերի վերահսկողություն և զսպողական քաղաքականություն

Բանկը կարգավորում է վարկային ռիսկի մակարդակները՝ մեկ փոխառուի կամ փոխառուների խմբի, ինչպես նաև վարկավորման ճյուղային կամ աշխարհագրական սեգմենտների գծով ընդունելի ռիսկի գումարների սահմանաչափեր սահմանելով:

Նման ռիսկերը պարբերաբար վերահսկվում են և դրանց կառավարումը ենթակա է վերանայման տարեկան կամ ավելի հաճախակի կտրվածքով: Ըստ ապրանքների, արդյունաբերության ճյուղերի և երկրների վարկային ռիսկի սահմանաչափերը հաստատվում են Բանկի Խորհրդի կողմից:

Վարկային ռիսկի տեսանկյունից Բանկի խորհուրդը սահմանել է նաև գործընկերների ընտրության չափանիշներ՝ հիմնվելով հայտնի վարկանշային գործակալությունների (S&P's և Moody's Credit Rating Agencies) գնահատականի վրա: Եթե անհրաժեշտություն է առաջանում համագործակցել գործընկերոջ հետ, որը չունի համապատասխան ներդրումային վարկանիշ, ապա խորհուրդը վերջինիս համար բացառության կարգով սահմանում է համապատասխան սահմանաչափեր:

Մեկ վարկառուի գծով վարկային ռիսկի չափը, ներառյալ բանկերը և ֆինանսական կազմակերպությունները, ավելի սահմանափակված է Բանկի Խորհրդի կողմից սահմանված լրացուցիչ սահմանաչափերով հաշվեկշռային և հետհաշվեկշռային ռիսկերի համար, ինչպես նաև օրական սահմանաչափերով կապված առևտրային գործարքների հետ, ինչպիսիք են արտարժութային ֆորվարդի պայմանագրերը: Ընթացիկ ռիսկերի ենթարկվելու սահմանաչափերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Վարկային ռիսկը նաև կառավարվում է վարկառուների և պոտենցիալ վարկառուների՝ մայր գումարի և տոկոսների վճարման կարողությունը պարբերաբար վերլուծելով և անհրաժեշտության դեպքում վարկի տրամադրման սահմանաչափերը փոխելով:

Ստորև ներկայացված են հատուկ հսկողության և զապողական մի քանի այլ միջոցներ:

Գրավ

Բանկը կիրառում է բազմաթիվ միջոցներ վարկային ռիսկը զապելու համար: Համընդհանուր գործելակերպ է հանդիսանում և հիմնական միջոցներից մեկն է համարվում տրամադրված դրամական միջոցների դիմաց գրավ վերցնելը: Բանկը կանոններ է սահմանում գրավի հատուկ տեսակների ընդունելի լինելու կամ ռիսկերի զապման վերաբերյալ: Վարկերի և փոխատվությունների համար գրավի հիմնական տեսակներն են.

- Հիպոթեքային պայմանագրերով գրավադրվող անշարժ գույքը,
- Կազմակերպությունների գործառնական ակտիվները՝ շենքերը, այլ հիմնական միջոցներ, պաշարները,
- Ֆինանսական գործիքները՝ պարտքային և բաժնային արժեթղթերը:

Վարկեր և փոխատվություններից տարբեր ֆինանսական ակտիվներ ապահովող գրավները որոշվում են ֆինանսական գործիքի բնույթով: Պարտատոմսերը և այլ պարտքային արժեթղթերը հիմնականում չեն ապահովվում:

Վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության.

Հազար ՀՀ դրամ	2012	2011
Անշարժ գույք	18,064,772	11,585,053
Շարժական գույք	144,908	367,142
Կառավարության երաշխիքներ	4,741,216	3,324,082
Կազմակերպությունների երաշխիքներ	3,734,628	3,638,212
Այլ կազմակերպությունների բաժնետոմսեր	108,383	1,185,052
Դրամական միջոցներ	86,522	279,994
Առանց ապահովության վարկեր	-	450,761
Այլ	1,100,860	1,452,902
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ (համախառն)	27,981,289	22,283,198

Վերը նշված աղյուսակում ներկայացված արժեքները վարկերի հաշվեկշռային արժեքներն են, և պարտադիր չէ ներկայացնեն գրավների իրական արժեքը: Գրավների շուկայական արժեքների գնահատումները հիմնված են գրավի գնահատման վրա ըստ տրամադրված վարկերի ամսաթվի: Հիմնականում դրանք չեն թարմացվում մինչև վարկերը չգնահատվեն, որպես անհատապես արժեզրկված:

Վարկային ռիսկ պարունակող պայմանական պարտավորություններ

Այս գործիքների հիմնական նպատակը անհրաժեշտության դեպքում հաճախորդներին միջոցներ տրամադրելն է: Երաշխիքները և ակրեդիտիվները ենթակա են նույն վարկային ռիսկին, ինչ վարկերը: Ապրանքային և թղթային ակրեդիտիվները՝ Բանկի գրավոր հավաստումներն են հաճախորդների անունից, որոնք թույլ են տալիս երրորդ անձանց գումարներ ստանալ բանկից հատուկ պայմանների կատարման դեպքում, ապահովված են դրանց հետ կապված ապրանքների առաքմամբ և հետևաբար դրանք ավելի ապահով են, քան ուղղակի տրամադրվող վարկերը:

Վարկի տրամադրման պայմանական պարտավորություններն իրենցից ներկայացնում են վարկային գծերի չօգտագործած մասերը:

Այս դեպքում, հնարավոր կորուստների գումարը, որ Բանկը կարող է կրել, հավասար է չօգտագործված վարկային գծերի գումարին:

Սակայն հնարավոր վնասի իրական գումարն ավելի փոքր է, քան չօգտագործված վարկային գծերի ընդհանուր գումարը, քանի որ վարկային պարտավորությունները տրամադրվում են վարկառուների կողմից վարկերի տրամադրման որոշակի ստանդարտների պահպանման դեպքում: Բանկը հետևում է պարտավորությունների մարման ժամկետներին, քանի որ երկարաժամկետ պարտավորությունները պարունակում են ավելի բարձր վարկային ռիսկ, քան կարճաժամկետ պարտավորությունները:

33.1.3 Արժեզրկում և պահուստավորման քաղաքականություն

Վարկերի արժեզրկման գնահատման հիմնական հատկանիշներն են մայր գումարի կամ տոկոսների վճարումների 90 օրից ավել ուշացումները, վարկառուների դրամական հոսքերի հետ կապված ռժվարությունները, վարկային ռեյտինգների նվազումները, պայմանագրերի նախնական պայմանների խախտումները: Բանկը արժեզրկման գնահատումը կատարում է անհատապես և խմբային եղանակով:

Արժեզրկման անհատական գնահատում

Բանկը որոշում է յուրաքանչյուր անհատապես նշանակալի վարկի կամ փոխատվության համապատասխան պահուստի չափը անհատական հիմքով: Պահուստի գումարի որոշման ժամանակ հաշվի առնվող գործոններից են վարկառուի բիզնես ծրագրի վստահելիությունը, ֆինանսական ղժվարությունները հաղթահարելու կարողությունը, ծրագրված հասույթները և սպասվող շահաբաժինների վճարումները անվճարունակության դեպքում, այլ ֆինանսական օգնության հնարավորությունը, գրավի իրացվելի արժեքը, սպասվող դրամական հոսքերի ժամկետները: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե չկանխատեսված հանգամանքները չեն պահանջում հատուկ ուշադրություն:

Արժեզրկման խմբային գնահատում

Խմբային գնահատումը կատարվում է ոչ նշանակալի վարկերի գծով (ներառյալ հիպոթեքները և չապահովված սպառողական վարկերը), ինչպես նաև անհատապես նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների գծով, որոնց համար դեռ չկան արժեզրկման ակնհայտ հատկանիշներ: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսվա դրությամբ՝ դասակարգված յուրաքանչյուր խմբի համար առանձին:

Խմբային գնահատումը հաշվի է առնում այն արժեզրկման գումարը, որը հնարավոր է առաջանա պորտֆելում, նույնիսկ եթե անհատական գնահատման մեջ արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն չկա: Արժեզրկման կորուստները գնահատվում են հաշվի առնելով

հետևյալ տեղեկատվությունը՝ պորտֆելում կորուստների պատմությունը, ընթացիկ տնտեսական իրավիճակը, կորուստն առաջանալու և անհատապես բացահայտվելու մոտավոր ժամկետը, արժեզրկման դեպքում սպասվող վճարումները:

Ֆինանսական երաշխիքների և ակրեդիտիվների արժեզրկման գնահատումը և պահուստավորումն իրականացվում է նույն կերպ՝ ինչ վարկերինը:

Չարժեզրկված, ոչ ժամկետանց վարկեր և փոխատվություններ

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է չարժեզրկված վարկերի որակը՝ հիմնված կորուստների պատմության վրա:

Հազար ՀՀ դրամ	2012	2011
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ		
Արդյունաբերություն	-	0.9%
Գյուղատնտեսություն	1.1%	-
Շինարարություն	1.2%	-
Տրանսպորտ և կապ	1.5%	-
Առևտուր	0.8%	0.8%
Հիփոթեքային	0.5%	-
Այլ	3.1%	2.8%

Վարկային ռիսկ պարունակող այլ ֆինանսական ակտիվների գծով 2012 և 2011թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը կորուստներ չի ունեցել:

Ժամկետանց, բայց չարժեզրկված վարկեր

Ժամկետանց են համարվում այն վարկերը և փոխատվությունները, որոնց գծով առկա են մի քանի օրյա չվճարումներ: Ժամկետանց վարկերի հիմնական մասն արժեզրկված չեն:

Ժամկետանց, բայց անհատապես չարժեզրկված վարկերի ժամկետանց օրերի վերլուծությունն ըստ դասերի ներկայացվում է հետևյալ աղյուսակում.

Հազար ՀՀ դրամ	2012				Ընդամենը
	Մինչև 30 օր	31 –ից 60 օր	61 –ից 90 օր	91 օրից ավել	
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ					
Արդյունաբերություն	98,304	4,232	-	147,282	249,818
Շինարարություն	-	-	16,644	-	16,644
Սպառողական	-	-	6,658	-	6,658
Գյուղատնտեսություն	-	-	137,337	-	137,337
Առևտուր	12,593	-	-	-	12,593
Այլ	-	29,061	13,254	253,578	295,893
Ընդամենը	110,897	33,293	173,893	400,860	718,943

Հազար ՀՀ դրամ	2011			
	Մինչև 30 օր	31 –ից 60 օր	61 –ից 90 օր	91 օրից ավել
				Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ				
Արդյունաբերություն	-	-	-	1,235
Շինարարություն	-	42,649	-	-
Սպառողական	-	7,623	-	-
Հիփոթեք	-	-	9,934	-
Այլ	-	11,159	-	-
Ընդամենը	-	61,431	9,934	1,235
				72,600

Անհատապես արժեզրկված վարկեր և փոխատվություններ

Մինչև գրավներից առաջացող դրամական հոսքերը հաշվի առնելը հաճախորդներին տրամադրված անհատապես արժեզրկված վարկերը և փոխատվությունները կազմում են 1,342,074 հազար դրամ (2011թ.՝ 1,355,471 հազար դրամ): Տես ծանոթագրություն 17:

33.2 Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները: Շուկայական ռիսկը կառավարվում և վերահսկվում է զգայունության վերլուծությունների և սթրես թեստի օգնությամբ: Արտարժույթի ռիսկը կառավարվում է հեջավորման և դիրքերի կառավարման միջոցով:

33.2.1 Շուկայական ռիսկ – Ոչ առևտրային

Տոկոսադրույթի ռիսկ

Տոկոսադրույթի ռիսկը ծագում է այն հավանականությունից, որ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ուղղակիորեն կազդեն Բանկի ֆինանսական գործիքների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքի և նրանց իրական արժեքի վրա: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և հեջավորման ռազմավարություն է օգտագործվում դրանք սահմանված շրջանակներում պահելու համար:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Բանկի ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքների հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ՝ այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով:

Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքներում ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունն է մեկ տարվա զուտ տոկոսային եկամուտի վրա՝ 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող տատանվող տոկոսադրույքով ոչ առևտրային ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով՝ ներառյալ հեջավորման գործիքների ազդեցությունը: Կապիտալի զգայունությունը հաշվարկվում է վերագնահատելով վաճառքի համար մատչելի հաստատուն տոկոսադրույքով ակտիվները, ներառյալ հեջերի և որպես դրամական հոսքերի հեջ բնորոշված սվոփերի ազդեցությունները, 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ հիմք ընդունելով տոկոսադրույքների ենթադրվող փոփոխությունները:

Կապիտալի զգայունությունը վերլուծվում է ըստ ակտիվի կամ սվոփի իրացման ժամկետների: Կապիտալի ընդհանուր զգայունությունը հիմնված է այն ենթադրության վրա, որ եկամտաբերության կորում կան զուգահեռ փոփոխություններ, մինչդեռ ըստ

Ժամկետների վերլուծությունը ցույց է տալիս զգայունությունը ոչ զուգահեռ փոփոխությունների նկատմամբ:

Հազար ՀՀ դրամ		Կապիտալի զգայունություն						
Արտարժույթ	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույթներում	Զուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն	Կապիտալի զգայունություն					Ընդամենը
			Մինչև 6 ամիս	6 ամսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի		
ՀՀ դրամ	0.5	-	(50)	(305)	(10,107)	(28,322)	(38,784)	
ԱՄՆ դոլար	0.5	-	-	-	-	-	-	
ՀՀ դրամ	(0.5)	-	50	306	10,136	28,561	39,053	
ԱՄՆ դոլար	(0.5)	-	-	-	-	-	-	

Հազար ՀՀ դրամ		Կապիտալի զգայունություն						
Արժույթ	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույթներում	Զուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն	Կապիտալի զգայունություն					Ընդամենը
			Մինչև 6 ամիս	6 ամսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի		
ՀՀ դրամ	0.5	-	(232)	(332)	(12,620)	(29,719)	(42,903)	
ԱՄՆ դոլար	0.5	-	-	-	-	-	-	
ՀՀ դրամ	(0.5)	-	231	332	12,638	29,867	43,068	
ԱՄՆ դոլար	(0.5)	-	-	-	-	-	-	

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոփոխություններում փոփոխությունների հետևանքով: Բանկը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային ռիսկերի համար: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և այն սահմանված շրջանակներում պահելու համար հեջավորման ռազամավարություն է օգտագործվում:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս այն արտարժույթները, որոնք կարող են ազդել 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների և դրանց կանխատեսված դրամական հոսքերի վրա: Վերլուծությունը հաշվարկում է արտարժույթի ՀՀ դրամի նկատմամբ հնարավոր տատանումների ազդեցությունը, այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով, համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության վրա (կապված արտարժույթի նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխմամբ) և կապիտալի վրա (կապված արտարժույթային սվոփերի և որպես դրամական հոսքերի հեջ օգտագործված արտարժույթի ֆորվարդների պայմանագրերի իրական արժեքի փոփոխմամբ և կապիտալի գործիքների հետ): Աղյուսակում հանդիպող բացասական արժեքը արտացոլում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում

կամ կապիտալում պոտենցիալ գուտ նվազում, մինչդեռ դրական արժեքը ցույց է տալիս պոտենցիալ գուտ աճ:

Չազար ԶԶ դրամ	2012			
	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը
ԱՄՆ դոլար	3%	23,952	3%	(13,371)
Եվրո	3%	(256)	3%	119

Բանկի արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ըստ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ունի հետևյալ տեսքը.

Չազար ԶԶ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ / թանկարժեք մետաղներ			Ընդամենը
	ՉԶ դրամ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը	
ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ԶԶ ԿԲ-ում	2,233,004	2,545,313	21,295	4,799,612
Թանկարժեք մետաղներ	-	84,567	-	84,567
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,721,975	1,323,352	89,144	3,134,471
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	186	-	-	186
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	7,931,985	19,400,694	8,620	27,341,299
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	4,828,913	219,905	6,196	5,055,014
Հետզման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	13,222,935	-	-	13,222,935
Այլ ակտիվներ	124,481	-	-	124,481
	30,063,479	23,573,831	125,255	53,762,565
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Պարտավորություններ ԶԶ ԿԲ-ի նկատմամբ	15,464,966	-	-	15,464,966
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,379,737	6,220,644	14,149	7,614,530
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	293	-	-	293
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	1,638,496	16,788,261	123,195	18,549,952
Այլ պարտավորություններ	157,794	14,751	-	172,545
	18,641,286	23,023,656	137,344	41,802,286
	11,422,193	550,175	(12,089)	11,960,279
Զուտ դիրք 2012 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ 2012թ. դեկտեմբերի 31-ին	898,520	1,551,641	54,468	2,504,629
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	28,889,580	18,157,682	138,646	47,185,908
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	18,282,046	18,855,184	54,135	37,191,365
Զուտ դիրք 2011 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	10,607,534	(697,502)	84,511	9,994,543
Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ 2011 թ. դեկտեմբերի 31-ին	2,115,044	903,562	68,736	3,087,342

Ազատ փոխարկելի արտարժույթը հիմնականում ներկայացնում է ԱՄՆ դոլարը, բայց ներառում է նաև ՏՀԶԿ-ի երկրների արժույթները: Ոչ փոխարկելի գումարները վերաբերվում են ԱՊՀ երկրների արժույթներին, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետությանը:

33.3 Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը կապված է Բանկի ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողությամբ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում: Այս ռիսկի գապման նպատակով Բանկը ներգրավում է լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ, ի լրումն իր հիմնական ավանդային բազայի, կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի ապահովվածության հասանելիությունը, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Բանկը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Բացի այդ Բանկը ՀՀ կենտրոնական բանկում պահում է իր որոշ դրամով պարտավորությունների 8%-ի և որոշ արտարժույթով պարտավորությունների 12%-ի չափով պահուստավորման գումար (տես ծանոթագրություն 13-ը): Իրացվելիության դիրքը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում, հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Բանկի հետ մասնավորապես:

Բանկի իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ պլանի առկայությունը և վերահսկել հաշվեկշռային իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան: Բանկը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան:

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ցուցանիշները հետևյալն են.	Աուդիտ չարված	
	2012, %	2011, %
Լ21- Ընդհանուր իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ Ընդհանուր ակտիվներ)	31.30	32.45
Լ22- Ընթացիկ իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ցպահանջ պարտավորություններ)	528.38	425.99

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների

Ստորև ներկայացվում է 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ հաշվեկշռի ամսաթվից մինչև պայմանագրերում նշված մարմանը մնացած ժամկետների համաձայն: Տես ծանոթագրություն 32-ը այս պարտավորությունների մարման սպասվելիք ժամկետների համար: Ցպահանջ վճարումները դասակարգված են այն ենթադրությամբ, որ վճարումը կպահանջվի անմիջապես: Սակայն Բանկի ղեկավարությունը կարծում է, որ շատ հաճախորդներ անմիջապես վճարում չեն պահանջի, և աղյուսակը չի արտացոլում սպասվող դրամական հոսքերը Բանկի կողմից ավանդների պահպանման պատմությամբ:

Հազար ՀՀ դրամ	2012					
	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1 - 3 ամիս	3 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	12,309,473	749,205	171,983	2,497,223	87,802	15,815,686
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	3,411,933	266,097	2,727,441	1,436,839	89,275	7,931,585
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	2,700,542	913,201	5,393,898	11,868,353	-	20,875,994
Այլ պարտավորություններ	62,817	88,985	20,743	-	-	172,545
Ընդամենը չզեղչված ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	18,484,765	2,017,488	8,314,065	15,802,415	177,077	44,795,810
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	1,924,942	61,661	298,540	219,486	-	2,504,629
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Արտարժույթի սվոփ պայմանագրեր						
Ներհոսք	824,551	185,002	-	-	-	1,009,553
Արտահոսք	821,735	186,220	-	-	-	1,007,995

Հազար ՀՀ դրամ	2011					
	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1 - 3 ամիս	3 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	8,935,118	1,051,733	171,078	2,703,336	143,303	13,004,568
Առևտրային պարտավորություններ	798,225	-	-	-	-	798,225
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,997,096	1,660,179	2,374,547	1,904,868	35,968	8,972,658
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	2,702,362	771,726	2,585,564	12,955,438	-	19,015,090
Այլ պարտավորություններ	-	85,324	-	-	-	85,324
Ընդամենը չզեղչված ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	15,432,801	3,568,962	5,131,189	17,563,642	179,271	41,875,865
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	1,840,601	377,873	391,726	477,142	-	3,087,342
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Արտարժույթի սվոփ պայմանագրեր						
Ներհոսք	2,107,146	199,807	634,568	-	-	2,941,521
Արտահոսք	2,096,684	201,427	638,607	-	-	2,936,718

33.4 Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկը ուղղակի կամ անուղղակի կորստի ռիսկն է, որն առաջանում է պատճառների լայն բազմազանությունից՝ կապված Բանկի ֆինանսական գործիքների մեջ ներգրավվածության, գործընթացների, անձնակազմի, տեխնոլոգիաների և ենթակառուցվածքների հետ, և արտաքին գործոններից՝ բացառությամբ վարկային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերի, ինչպիսիք են իրավական և կարգավորիչ պահանջները և կորպորատիվ վարքագծի ընդհանուր ընդունված չափանիշները:

Բանկի նպատակն է կառավարել գործառնական ռիսկը՝ ֆինանսական վնասներից և հեղինակության կորստից խուսափումը հավասարակշռելով ռիսկի կառավարման ծախսային արդյունավետության հետ:

Գործառնական ռիսկի կառավարմանն ուղղված վերահսկողության մշակման և իրականացման հիմնական պատասխանատվությունը կրում է Խորհուրդը: Այս պատասխանատվությունը ուղեկցվում է գործառնական ռիսկի կառավարման համար համընդհանուր չափանիշների մշակմամբ հետևյալ ոլորտներում՝

- պարտականությունների համապատասխան տարանջատման պահանջներ, այդ թվում գործարքների անկախ հաստատում,
- գործարքների համաձայնեցման և մոնիթորինգի պահանջներ,
- կարգավորիչ և այլ իրավական պահանջների համապատասխանեցում, ներառյալ ՀՀ ԿԲ ներքին վերահսկողության համակարգի վերաբերյալ նվազագույն պահանջները,
- վերահսկողական մեխանիզմների և ընթացակարգերի փաստաթղթավորում,
- առաջացած գործառնական ռիսկերի պարբերաբար գնահատման պահանջներ, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարմանն ուղղված ընթացակարգերի համապատասխանություն,
- գործառնական կորուստների զեկուցման պահանջներ և առաջարկվող մեղմացուցիչ գործողություններ,
- արտակարգ իրավիճակների ծրագրերի մշակում,
- վերապատրաստում և մասնագիտական զարգացում,
- էթիկայի և գործարար չափանիշներ,
- ռիսկերի մեղմացում:

Բանկի ստանդարտների համապատասխանությունը ուղեկցվում է ներքին աուդիտի կողմից իրականացվող պարբերական դիտարկումներով: Ներքին աուդիտի դիտարկումների արդյունքերը քննարկվում են Բանկի ղեկավարության այն ներկայացուցչի հետ, որին դրանք վերաբերում են: Դիտարկումների ամփոփագրերը ներկայացվում են Խորհրդին:

34 Կապիտալի համարժեքություն

Բանկը պահպանում է ակտիվ կառավարվող կապիտալի կառուցվածք բանկային գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու համար: Բանկի կապիտալի համարժեքությունն այլ միջոցների հետ մեկտեղ վերահսկվում է նաև օգտագործելով 1988թ. Բանկային Վերահսկողություն Բազեյան Հանձնաժողովի, ինչպես նաև ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հաստատված կանոնները և նորմատիվները:

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է հաստատված պահանջներին, և որ Բանկը պահպանում է ամուր վարկային վարկանիշ և առողջ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր

գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու համար:

Բանկը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Բանկը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը սահմանվում է 12%:

Ընդհանուր կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է բաժնետիրական կապիտալը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթը, գլխավոր պահուստը: Կապիտալի մեկ այլ բաղադրիչ է երկրորդային կապիտալը, որը ընդգրկում է վերագնահատման պահուստները:

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկերի կշիռների՝ դասակարգված համաձայն վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի գնահատման:

2012 և 2011թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական կապիտալը, ռիսկով կշռված ակտիվները և կապիտալի համարժեքության դրույքաչափի հաշվարկը՝ համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջների, ներկայացված է ստորև.

Չազար 33 դրամ	Աուդիտ չարված	
	2012	2011
Հիմնական կապիտալ	11,563,986	10,050,735
Երկրորդային կապիտալ	635,781	884,205
Ընդամենը՝ ընդհանուր կապիտալ	12,199,767	10,934,940
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	55,606,823	45,848,440
Կապիտալի համարժեքության դրույքաչափ	21.94%	23.85%

Ժամանակաշրջանի ընթացքում Բանկը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ բոլոր պահանջները:

2009թ. հունվարի 1-ից ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից սահմանվում է ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափ 5,000,000 հազար ՀՀ դրամ գումարով:

www.grantthornton.am

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԿԻՑ ԾԱՆՈԹԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Դեկտեմբերի 31 2014թ.

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ

Ծանոթագրություն 1. Իրավական դաշտ և կորպորատիվ կառավարում

1.1. Իրավական դաշտ

1.1.1. Բանկի հիմնական գործունեությունը

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) հիմնվել է 2004 թվականին և հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է 07 հոկտեմբերի 2004 թվականին ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N84 արտոնագրային համարով: ՀՀ կենտրոնական բանկի Խորհրդի 25.02.2005թ-ի թիվ 74 Ա որոշմամբ տրվել է բանկային գործունեության լիցենզիա (թիվ 84)¹:

Բանկի հիմնական գործունեությունը կորպորատիվ, ներդրումային և մասնավոր ֆինանսների կառավարմանը բնորոշ ծառայությունների մատուցումն է՝ ֆինանսական գործիքներում ներդրումներ, ֆիզիկական և իրավաբանական անձանցից ավանդների ներգրավում, ֆինանսավորման (վարկավորում, ֆակտորինգ) և բանկային այլ ծառայությունների մատուցում:

Բանկի գլխավոր գրասենյակը գտնվում է Երևանում: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ՀՀ, 0010, ք. Երևան, Վ.Սարգսյան 10: Բանկի աշխատակիցների միջին թվաքանակը կազմել է 107, այդ թվում սպասարկող անձնակազմը 7:

1.1.2. Գործարար միջավայրը

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Հետևաբար Հայաստանում ծավալված գործունեությունը կապված է որոշակի ռիսկերի հետ, որոնք բնորոշ չեն զարգացած երկրների շուկաներին:

Նման ռիսկերը և դրանցից բխող հետևանքները կարող են ազդեցություն թողնել Բանկի ապագա գործունեության վրա: Ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները չեն արտացոլում որևէ ճշգրտումներ, որոնք կարող են առաջանալ նշված անորոշությունների հետագայում որոշակի դառնալու արդյունքում: Նման ճշգրտումները, եթե այդպիսիք կլինեն, կարտացոլվեն Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններում այն ժամանակաշրջանում, երբ այդ ճշգրտումները ի հայտ կգան և դրանք հնարավոր կլինի գնահատել:

Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում: Գնանշումները փոքր իրացվելի շուկաներում կարող են չհամընկնել ֆինանսական գործիքների իրական արժեքներին, ինչը հնարավոր կլինե՞ր ակտիվ շուկայի դեպքում, միմիանց հետ գործարքների պատրաստ մեծ թվով վաճառողների և գնորդների պայմաններում:

¹ «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ին բանկային գործունեություն իրականացնելու լիցենզիա տրամադրելու ՀՀ կենտրոնական բանկի Խորհրդի թիվ 74 Ա որոշման մասին պաշտոնապես ծանուցվել է 02.03.2005թ-ին:

1.1.3. Բանկը որևէ խմբի անդամ չի հանդիսանում:

1.2. Կորպորատիվ կառավարում

1.2.1. Խորհրդի կառուցվածքը, կազմը

Բանկի Խորհուրդը (ներառյալ Խորհրդի նախագահը) բաղկացած է հինգ անդամից: Խորհրդի նախագահը հանդիսանում է Վարդան Սիրմաքետը, Խորհրդի մյուս անդամներն են՝ Արդեն Սելեֆյան, Պատրիկ Բիտտեյ, Գևորգ Չաքմիշյան, Աշոտ Սալմազարյան:

1.2.2. Տնօրինության կառուցվածքը, կազմը

Բանկի Տնօրինությունը (ներառյալ Տնօրինության նախագահը) բաղկացած է վեց անդամից: Տնօրինության նախագահը հանդիսանում է Բանկի գործադիր տնօրեն Գևորգ Մաչանյանը, Տնօրինության մյուս անդամներն են Բանկի Գործադիր տնօրենի տեղակալ-Ռիսկերի կառավարման ղեկարտամենտի տնօրեն Գրիգոր Մովսիսյանը, Գործադիր տնօրենի տեղակալ-Ներդրումային ղեկարտամենտի տնօրեն Կարեն Տուրյանը, Գործադիր տնօրենի տեղակալ-Վարկավորման ղեկարտամենտի տնօրեն Գրիգոր Հովհաննիսյանը, գործադիր տնօրենի տեղակալ-Հաճախորդների սպասարկման ղեկարտամենտի տնօրեն Գևորգ Խաչատրյանը, Հաշվապահական հաշվառման և հաշվետվությունների ղեկարտամենտի տնօրեն-Գլխավոր հաշվապահ Սեդրակ Բաղդասարյանը:

1.2.3. Բանկի 14,588 հատ բաժնետոմսերից 11,670 հատ սովորական բաժնետոմսերի բաժնետերը հանդիսանում է Բանկի հիմնադիր Շվեյցարաբնակ գործարար Վարդան Սիրմաքետը, իսկ 2,918 հատ սովորական բաժնետոմսերի բաժնետերը հանդիսանում է «Բելեգինգամաչեփիջ Ջոնգո» ՍՊԸ-ն:

1.2.4. Բանկի նշանակալից մասնակիցներն են Վարդան Սիրմաքետը, որը տիրապետում է ձայնի իրավունք տվող բաժնետոմսերի 80 (ութսուն) տոկոսին և «Բելեգինգամաչեփիջ Ջոնգո» ՍՊԸ-ն, որը տիրապետում է ձայնի իրավունք տվող բաժնետոմսերի 20 (քսան) տոկոսին:

1.2.5. Բանկի Խորհուրդը մեծ ուշադրություն է դարձնում Բանկում կարգապահ և բարձր որակավորում ունեցող միջին և բարձր օղակի ղեկավարների առկայության ապահովմանը: Խորհրդի կողմից պարբերաբար ուսումնասիրվում է ՀՀ-ում աշխատուժի շուկան և Բանկի ղեկավարների վարձատրության (ներառյալ խրախուսմանը ուղղված վճարների) մակարդակը պահպանում է առավելագույն մրցակցային սահմաններում:

1.2.6. Արտաքին աուդիտորների կողմից Բանկի 2012 թվականի ֆինանսական հաշվետվությունները աուդիտորական ստուգման ենթարկելու համար վճարվել է 10.2 միլիոն ՀՀ դրամ գումար:

Ծանոթագրություն 2. «Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը»

2.1. Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը և ներկայացումը

Բանկում ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվում և ներկայացվում են «Հաշվապահական հաշվառման մասին» ՀՀ օրենքի, Միջազգային Հաշվապահական

Հաշվառման Ստանդարտների և հաշվապահական հաշվառումը կարգավորող իրավական այլ ակտերի համաձայն: Հաշվապահական հաշվառումը վարելու և ֆինանսական հաշվետվություններ կազմելու որևէ հարցի վերաբերյալ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտներում և հաշվապահական հաշվառումը կարգավորող այլ իրավական ակտերում մոտեցումների բացակայության դեպքում բանկը մշակում է դրանք ինքնուրույն, ելնելով՝

- ա. մնան հարցերին առնչվող հաշվապահական հաշվառման ստանդարտներով և հաշվապահական հաշվառումը կարգավորող այլ իրավական ակտերով սահմանված պահանջներից և ցուցումներից.
- բ. «Հաշվապահական հաշվառման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված՝ հաշվապահական հաշվառում վարելու և ֆինանսական հաշվետվություններ կազմելու սկզբունքներից, ֆինանսական հաշվետվությունների տարրերի սահմանումներից, ճանաչման չափանիշներից և չափման հիմունքներից.
- գ. գործնական փորձից՝ այնքանով, որքանով դա համահունչ է սույն կետի «ա» և «բ» ենթակետերով սահմանված դրույթներին:

Բանկում հաշվապահական հաշվառումը վարվում է՝

- ա. Հայաստանի Հանրապետության արժույթով՝ հայկական դրամով.
- բ. կրկնակի գրանցման եղանակով՝ ՀՀ տարածքում գործող բանկերի հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանին և հաշվային պլանի կիրառման հրահանգին համապատասխան.
- գ. անընդհանու՝ բանկի պետական գրանցման պահից մինչև ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով նրա վերակազմակերպումը կամ լուծարումը:

Բանկը հաշվապահական հաշվառումը վարելիս և ֆինանսական հաշվետվությունները կազմելիս պահպանում է անընդհատության, հետևողականության, հաշվեգրման, հասկանալիության, էականության, միասնականության, արժանահավատության, համադրելիության, հաշվանցման և սահմանազատման սկզբունքները:

2.2. Համախմբման սկզբունքները

Բանկը որևէ կերպ հաշվետվություններ չի համախմբում, հետևաբար չունի համախմբման սկզբունքներ:

2.3. Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Բանկ և ստացված եկամուտը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Բանկից և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև եկամուտի ճանաչումը:

Տոկոսային եկամուտներ և ծախսեր

Տոկոսային եկամուտներն ու ծախսերը բոլոր տոկոսաբեր ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ առևտրային նպատակներով պահվող կամ ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող գործիքների, ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես

«տոկոսային եկամուտ» և «տոկոսային ծախս»՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե ֆինանսական ակտիվի կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեզրկումից կորստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Կոմիսիոն և այլ եկամուտներ և ծախսեր

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Վարձավճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հինականում ճանաչվում են հաշվեգրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում: Ներդրումային պորտֆելի, այլ կառավարական և խորհրդատվական ծառայությունների գծով վճարները ճանաչվում են պայմանագրային պայմաններին համապատասխան:

Շահաբաժիններից եկամուտ

Եկամուտը ճանաչվում է, երբ Բանկի՝ վճարը ստանալու իրավունքը հաստատված է:

Չուտ առևտրային եկամուտ

Չուտ առևտրային եկամուտը ներառում է առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից իրացված և չիրացված եկամուտը և ծախսը, տոկոսներից, շահաբաժիններից և արտարժույթային տարբերություններից գոյացող բոլոր եկամուտները և ծախսերը: Չուտ առևտրային եկամուտը ներառում է նաև արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտը կամ ծախսը:

2.4. Արտարժույթային գործառնությունների հաշվառումը

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հոդվածում, մինչդեռ ոչ առևտրային ակտիվների փոխարկումից գոյացող օգուտը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ եկամուտ կամ այլ ծախս հոդվածում: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթով՝ կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Արտարժույթով արտահայտված վաճառքի համար մատչելի դրամային արժեթղթերի իրական արժեքում փոփոխությունները վերլուծվում են փոխարժեքային տարբերությունների միջև, որոնք առաջանում են արժեթղթերի ամորտիզացված գումարների փոփոխության և արժեթղթերի հաշվեկշռային արժեքի այլ փոփոխությունների արդյունքում: Ամորտիզացված գումարում փոփոխությունների հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, իսկ հաշվեկշռային արժեքում այլ փոփոխությունները ճանաչվում են կապիտալում:

Պատմական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հողվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հողվածները վերահաշվարկվում են իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքով: Ոչ դրամային հողվածների, ինչպիսին են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով պահվող բաժնետոմսերը, փոխարժեքային տարբերությունները, ներկայացվում են որպես իրական արժեքի փոփոխությունից շահույթի կամ վնասի մաս: Ոչ դրամային հողվածների փոխարժեքային տարբերությունները, ինչպես օրինակ՝ վաճառքի համար մատչելի դասակարգված բաժնետոմսերը, ընդգրկվում են կապիտալում՝ վաճառքի համար մատչելի ներդրումների գծով վերագնահատման պահուստում:

Յուրաքանչյուր գործառնության պայմանագրով նախատեսված փոխարժեքի և տվյալ գործառնության օրվա գործող փոխարժեքի տարբերությունից առաջացող օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության գուտ առևտրային եկամուտ հողվածի արտարժույթի առք ու վաճառքից գուտ եկամուտ տողում:

Բանկի կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	31 դեկտեմբերի 2014	31 դեկտեմբերի 2013
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	474.97	405.64
ՀՀ դրամ/1 Եվրո	577.47	559.54

2.5. Հարկեր (ընթացիկ և հետաձգված)

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գույքի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

ՀՀ-ում բանկերն իրենց գործունեության ընթացքում վճարում են նաև այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ ծախսերում:

2.6. Ֆինանսական գործիքների ճանաչումը և գնահատումը

Բանկը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր հաշվեկշռում ճանաչում է այն և միայն այն դեպքում, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների սովորական բնույթ կրող առք ու վաճառքների դեպքում դրանք ձևակերպվում են գործարքի օրվա ամսաթվով: Սովորական բնույթ կրող ձեռք բերումների դեպքում, երբ ֆինանսական գործիքը հետագայում պետք է չափվի իրական արժեքով, պայամանգրի օրվա և գործարքի օրվա միջև ընկած ժամանակամիջոցում այն հաշվառվում է նույն սկզբունքով, ինչ որ ձեռք բերված գործիքների դեպքում:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են սկզբնական արժեքով, գումարած գործարքի հետ կապված ցանկացած ծախսումները:

Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Բանկի կողմից ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են հետևյալ կատեգորիաների. առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական ակտիվներ, մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ, վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ: Ներդրումների նման դասակարգումը կատարվում է դրանց ձեռքբերման պահին՝ Բանկի ղեկավարության կողմից սահմանված գնահատումների հիման վրա հաշվի առնելով ձեռքբերման նպատակները: Ակտիվների հետագա վերադասակարգումը կատարվում է անհրաժեշտության և հնարավորության դեպքում՝ յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա ավարտից հետո:

2.7. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցներից և այլ բանկերում հաշիվներից, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկ կարճ ժամանակամիջոցում և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի :

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

2.8. Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական ակտիվներ

Այս կատեգորիայում հաշվառվում են առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվները: Ֆինանսական ակտիվը հաշվառվում է այս կատեգորիայում, եթե այն ձեռք է բերվում կարճ ժամկետում վաճառքի նպատակով կամ եթե այդպես է որոշվում ղեկավարության կողմից նշված ակտիվի ձեռք բերման պահին:

Ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները դասակարգվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող, երբ.

- Այդպես վարվելը զգալիորեն կնվազեցնի չափման անհամապատասխանությունները, որոնք կառաջանային, եթե կապված ածանցյալ գործիքները համարվեին առևտրական նպատակներով պահվող, իսկ հիմք հանդիսացող ֆինանսական գործիքները հաշվառվեին ամորտիզացված գումարով, ինչպես վարկերը կամ հաճախորդներին և բանկերին տրվող կանխավճարները, կամ պարտքային արժեթղթերի տեսքով թողարկված արժեթղթերը:
- Որոշ ներդրումներ, ինչպես օրինակ կապիտալի գործիքներում կատարված ներդրումները, որոնք փաստաթղթավորված ռիսկերի կառավարման կամ ներդրումային քաղաքականության համաձայն հաշվառվում են իրական արժեքով և կառավարչական անձնակազմին հաղորդվում են այդ արժեքով, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող:
- Ֆինանսական գործիքները, ինչպես պարտքային արժեթղթերը, որոնք պարունակում են մեկ կամ ավելի բաղադրիչ ածանցյալ գործիքներ, որոնք էականորեն ազդում են դրամական հոսքերի վրա, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող:

Ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող, բացի այն դեպքերից, երբ դրանք օգտագործվում են հեջավորման նպատակով: Առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներից շահույթը և վնասը արտացոլվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

2.9. Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Վաճառքի համար մատչելի ներդրումները պարտքային, ինչպես նաև կապիտալի գործիքներում կատարված այն ներդրումներն են, որոնք Բանկը մտադիր է պահել անորոշ ժամկետով, և որոնք կարող են վաճառվել իրացվելիության կարիքների բավարարման համար, ինչպես նաև տոկոսադրույքներում, փոխարժեքներում կամ բաժնետոմսերի գներում փոփոխությունների դեպքում: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները նախնական ճանաչումից հետո հաշվառվում են իրական արժեքով: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացած շահույթն ու վնասը վերագրվում է սեփական կապիտալին մինչև ֆինանսական ակտիվի օտարումը կամ արժեզրկումը, որի դեպքում կապիտալում ճանաչված շահույթը կամ վնասը վերաձևակերպվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Ամեն դեպքում, տոկոսները հաշվարկվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով՝ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիքների գծով շահաբաժինները ֆինանսական արդյունքների մասին

հաշվետվությունում գրանցվում են այն ժամանակ, երբ Բանկը իրավունք է ձեռք բերում ստանալու այդ շահաբաժինները:

Ակտիվ ֆինանսական շուկաներում գործող ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին բորսային փակման պահին այդ ակտիվի գծով գնանշվող գինն է: Եթե գնանշված շուկայական գինը առկա չէ, ապա գործիքի իրական արժեքը որոշվում է գնային մոդելների կամ գեղջված դրամական հոսքերի տեխնիկայի միջոցով: Հակառակ դեպքում ներդրումները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ հանած արժեգրկումից պահուստների գումարները:

2.10. Ռեալո համաձայնագրերով գործառնություններ

Հետգնման համաձայնագրերով վաճառված արժեթղթերը հաշվառվում են որպես վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր, իսկ այդ համաձայնագրերով ստացված միջոցները գրանցվում են պարտավորություններ այլ բանկերի նկատմամբ կամ պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ հողվածներում:

Հետգնման համաձայնագրերով ձեռք բերված արժեթղթերի դիմաց տրամադրված գումարները գրանցվում են պահանջներ այլ բանկերի նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրամադրված վարկեր և փոխատվություններ հողվածներում:

2.11. Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում, արտարժույթի և կապիտալի շուկաներում, Բանկը հանդես է գալիս որպես ածանցյալ գործիքներով պայմանագրերի կողմ, որոնք ներառում են ֆյուչերսներ, ֆորվարդներ, սվոպեր և օպցիոններ: Բոլոր ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրական նպատակներով պահվող և դրանց հաշվառումը իրականացվում է ֆինանսական գործիքների նախնական ճանաչման քաղաքականությունների համաձայն, այնուհետև դրանք վերաչափվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկաներում գնանշումներով կամ այնպիսի մոդելների կիրառմամբ, որոնց հիմքում ընկած են շուկաների ընթացիկ վիճակների գնահատումները և բազային գործիքների պայմանագրային գները և այլ գործոններ: Իրական իրական արժեք ունեցող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվ, իսկ բացասական իրական արժեքով ածանցյալ գործիքները՝ որպես պարտավորություն: Նշված գործառնություններից արդյունքները հաշվառվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներից կամ արտարժույթային գործառնություններից շահույթ կամ վնաս, կախված ածանցյալ գործիքների բնույթից:

Այլ ֆինանսական գործիքների բաղադրիչ հանդիսացող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես առանձին ածանցյալ գործիքներ, եթե դրանց գծով ռիսկերը և առանձնահատկությունները խիստ կապված չեն հիմնական պայմանագրի ռիսկերից և առանձնահատկություններից, և հիմնական պայմանագիրը չի հաշվառվում իրական արժեքով՝ ճշգրտվող ֆինանսական արդյունքներով: Ներառված ածանցյալ գործիքը հանդիսանում է բարդ ֆինանսական գործիքի բաղադրիչ, որը ներառում է ինչպես հիմնական

բաղադրիչը, այնպես էլ ածանցյալ բաղադրիչը, ինչի արդյունքում որոշ դրամական հոսքեր հիմնական գործիքի և ինքնուրույն ածանցյալ գործիքի փոփոխվում են նույն ձևով:

2.12. Վարկեր և փոխառություններ բանկերին, հաճախորդներին

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկն օգտագործում է այլ բանկերում տարբեր ժամանակաշրջանների համար բացված ընթացիկ և ավանդային հաշիվներ: Բանկերին տրամադրված ֆիքսված ժամկետով վարկերն ու կանխավճարները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ոչ ֆիքսված ժամկետներով միջոցներն ամորտիզացվում են Բանկի ղեկավարության կողմից գնահատված ժամկետներում: Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

2.13. Վարկերի և այլ փոխառությունների արժեզրկման գծով կորուստների որոշման և անհուսալի վարկերի և այլ փոխառությունների դուրսգրման հիմունքը

Վարկերը և այլ փոխառությունները արժեզրկվում են և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, եթե կա օբյեկտիվ վկայություն արժեզրկման մասին՝ որպես ակտիվի նախնական ճանաչումից հետո կատարված մեկ կամ մի քանի իրադարձությունների («ծախսային իրադարձություն») արդյունք, և երբ այդ իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվի կամ ակտիվների խմբի ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարելի է արժանահավատորեն չափել:

Արժեզրկումից կորուստի օբյեկտիվ վկայության գոյությունը որոշվում է որոշ չափանիշներով, որոնք վկայում են, որ վարկառու կամ վարկառուների խումբն ունեն զգալի ֆինանսական դժվարություններ (օրինակ՝ կապիտալի նորմատիվ, զուտ եկամտի և վաճառքների հարաբերակցություն), առկա են տոկոսագումարների և մայր գումարների վճարման պարտավորությունների, վարկային համաձայության կամ պայմանների խախտումներ, գրավի արժեքի նվազում, հավանականություն, որ կլինի սնանակացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմակերպում և կա տեղեկատվություն ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի չափելի նվազման վերաբերյալ՝ կապված տնտեսական պայմանների փոփոխություններով, որոնք ազդում են վարկառուի և չվճարումների վրա:

Բանկը սկզբից գնահատում է արժեզրկման օբյեկտիվ պայմանների գոյությունը անհատական գնահատման արդյունքում այն ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական են և հետո անհատական կամ խմբային գնահատումների արդյունքում այն ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական չեն: Անհատական գնահատման արդյունքում արժեզրկման օբյեկտիվ գոյությունը հաստատելուց կամ ժխտելուց հետո ակտիվները դասակարգվում են վարկային ռիսկի նմանատիպ բնույթ ունեցող խմբերում՝ խմբային գնահատում իրականացնելու նպատակով: Այն ակտիվները, որոնց գծով անհատական գնահատման արդյունքում ձևավորվել են արժեզրկումից պահուստներ, չեն ներառվում վերոհիշյալ խմբերում:

Երբ առկա է վկայություն ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվի արժեզրկման վերաբերյալ, արժեզրկման պահուստի գումարը որոշվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և այդ ֆինանսական գործիքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի (բացառությամբ վարկի հետ կապված ապագա ծախսերի) ներկա արժեքի միջև տարբերություն: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկման պահուստի միջոցով, արժեզրկումից ծախսը արտացոլվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Եթե վարկը կամ մինչև նարման ժամկետը պահվող ներդրումն ունի փոփոխական տոկոսադրույք, ցանկացած արժեզրկումից ծախս չափելու համար զեղչման դրույքը պայմանագրով որոշված ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքն է: Բանկը կարող է արժեզրկումը չափել գործիքի իրական արժեքի հիման վրա՝ օգտագործելով տեսանելի շուկայական գինը:

Ապահովված ֆինանսական ակտիվների դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքը ներառում է գրավների իրացումից փոխհատուցվող գումարները, հանած գրավի ձեռքբերման և իրացման ծախսերը, անկախ նրանից, թե գրավը կփոխանցվի Բանկին, թե ոչ:

Արժեզրկման խմբային գնահատման նպատակով, ֆինանսական ակտիվները խմբավորվում են Բանկի ներքին վարկային դասակարգման հիման վրա, որը հաշվի է առնում վարկային ռիսկի բնութագրիչները, ինչպես՝ ակտիվի տեսակը, արդյունաբերական ոլորտը, աշխարհագրական դիրքը, գրավի տեսակը, ժամկետանց կարգավիճակը և այլ կապակցված գործոններ:

Ֆինանսական ակտիվների ապագա դրամական հոսքերը, որոնց արժեզրկումը խմբային է գնահատված, որոշվում են խմբում գտնվող ակտիվների պայմանագրային դրամական հոսքերի և նմանատիպ ակտիվների պատմական ծախսերի պրակտիկայի հիման վրա: Վերջինս ճշգրտվում է ընթացիկ տեսանելի տեղեկատվությամբ, որպեսզի արտացոլվեն ներկա պայմանները, որոնք չեն ազդել այն ժամանակահատվածում, որի վրա հիմնված է պատմական ծախսերի պրակտիկան, և պատմական ժամանակաշրջանում ներկայում գոյություն չունեցող պայմանների հետևանքները չեզոքացնելու նպատակով:

Ակտիվների խմբերի ապագա դրամական հոսքերում փոփոխությունների գնահատականը պետք է արտացոլի և համապատասխան լինի դրանց հետ կապված տեսանելի տվյալների ժամանակաշրջանից ժամանակաշրջան փոփոխությունների հետ (օրինակ՝ փոփոխություններ գործազրկության դրույքներում, գույքի գնի, վճարումների կարգավիճակի կամ խմբում կորուստների հավանականությունը մատնանշող այլ գործոնների և կորուստների ծավալների մեջ): Ապագա դրամական հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող մեթոդոլոգիան և վարկածները պարբերաբար վերանայվում են Բանկի կողմից՝ կորուստների իրական և գնահատված արժեքների միջև տարբերությունները նվազեցնելու համար:

Վարկերը համապատասխան պահուստների հետ միասին դուրս են գրվում, եթե ապագայում չկա վարկը հավաքագրելու իրատեսական հեռանկար, և երբ բոլոր գրավներն օգտագործվել են կամ փոխանցվել Բանկին: Եթե հաջորդող տարում, գնահատված արժեզրկման ծախսը ավելանում կամ նվազում է արժեզրկման ճանաչումից հետո կատարված իրադարձությունների պատճառով, նախկինում ճանաչված արժեզրկման

Ծախսը ավելացվում կամ նվազեցվում է պահուստի գումարը ճշտելով: Եթե ապագա դուրսգրումը հետագայում վերականգնվում է, ապա վերականգնված գումարը կրեդիտագրվում է պահուստի հաշվին:

2.14. Տոկոսների հաշվեգրման դադարեցումը

Տոկոսների հաշվեգրումը եկամուտների հաշիվներին դադարեցվում է, եթե ակտիվը սահմանված կարգի համաձայն դուրս է գրվում հաշվեկշռից:

2.15. Մինչև մարման ժամկետը պահվող ֆինանսական ակտիվների հաշվառումը

Ֆիքսված մարման ժամկետով արժեթղթերը դասակարգվում են որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող, երբ Բանկը հաստատապես մտադրված է և հնարավորություն ունի պահել այդ ներդրումները մինչև դրանց մարման ժամկետի լրանալը: Եթե Բանկի կողմից իրականացվում է մարման ժամկետին ոչ մտ ակտիվների էական գումարի վաճառք, ապա ամբողջ դասը վերադասակարգվում է որպես վաճառքի համար մատչելի: Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ հանած դրանց գծով արժեգրկումից պահուստները:

2.16. Հեջի հաշվապահական հաշվառումը

Հեջի հաշվապահական հաշվառումը զուգահեռաբար ճանաչում է հաշվանցման ազդեցությունը գուտ շահույթի կամ վնասի վրա, որն առաջանում է հեջինգային գործիքների և հեջավորվող հոդվածների իրական արժեքների փոփոխությունների հետևանքով:

2.17. Ասոցիացված և դուստր կազմակերպություններում ներդրումների հաշվառումը

Բանկը ասոցիացված և դուստր կազմակերպություններ չունի, հետևաբար այդպիսի հաշվառում չկա մշակված:

2.18. Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ

Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցների միավորը, որը համապատասխանում է ակտիվի ճանաչման չափանիշներին, սկզբնապես չափվում է իր սկզբնական արժեքով: Հիմնական միջոցների միավորի սկզբնական արժեքն ընդգրկում է նրա գնման գինը, ներկրման տուրքերը, հարկերը և պարտադիր այլ վճարները, որոնք համապատասխան մարմնի կողմից ենթակա չեն Բանկին ետ վերադարձման, և ակտիվը իր նպատակային օգտագործման համար աշխատանքային վիճակի բերելու հետ անմիջականորեն կապված ցանկացած ծախս: Տրամադրված ցանկացած զեղչ և արտոնություն հանվում է գնման գնից: Հետագա ծախսերը, որոնք վերաբերում են արդեն ճանաչված հիմնական միջոցների միավորին, ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ հավանական է, որ դրանց շնորհիվ ապագա տնտեսական օգուտները ավելի շատ, քան ակնկալվում էր առկա ակտիվի նորմատիվային

ցուցանիշների սկզբնական գնահատումից, կհոսեն դեպի կազմակերպություն: Մյուս բոլոր հետագա ծախսերը պետք է ճանաչվեն որպես հաշվետու ժամանակաշրջանի ծախսեր:

Հիմնական միջոցների արժեքը փոխհատուցվում է դրանց մաշվածության հաշվեգրման միջոցով: Հիմնական միջոցների մաշվածության հաշվեգրման համար Բանկը սահմանում է հետևյալ նորմերը.

Շենքերի և շինությունների համար	30 տարի
Հաշվողական և համակարգչային տեխնիկայի համար	4 տարի
Փոխադրամիջոցների համար	5 տարի
Այլ հիմնական միջոցների համար	5 տարի

Հիմնական միջոցների մաշվածության գումարն իր օգտակար ծառայության ընթացքում պարբերաբար բաշխելու համար Բանկը կիրառում է մաշվածության հաշվարկման գծային մեթոդը, որի համաձայն ակտիվի օգտակար ծառայության ընթացքում կատարվում են հավասարաչափ հատկացումներ:

Ձձ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձեռքբերման արժեքով: Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիոն ժամկետը որոշում է բանկը՝ ելնելով դրանց հնարավոր օգտագործման ժամկետներից: Վերջինների որոշման անհնարինության դեպքում ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիոն նվազագույն ժամկետը սահմանվում է տասը տարի: Ոչ նյութական ակտիվների մաշվածության գումարն իր օգտակար ծառայության ընթացքում պարբերաբար բաշխելու համար Բանկը կիրառում է մաշվածության հաշվարկման գծային մեթոդը:

2.19. Բանկերի և հաճախորդների միջոցներ

Ներգրավված միջոցները, որոնք ներառում են այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրավված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

2.20. Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր

Բանկի կողմից դեռևս արժեթղթեր չեն թողարկվել:

2.21. Հաշվեկշռում ակտիվների և պարտավորությունների ճանաչմանը հանգեցնող գործառնությունների տարբերակումը պայմանական դեպքեր և

պայմանավորվածություններ առաջացնող գործառնություններից

Հաշվեկշռում ակտիվների և պարտավորությունների ճանաչմանը հանգեցնող գործառնությունների տարբերակումը պայմանական դեպքեր և պայմանավորվածություններ առաջացնող գործառնություններից իրականացվում է հիմք ընդունելով 37 և 39 հաշվապահական ստանդարտները:

2.22. Ընդհանուր բանկային ռիսկերի դիմաց կատարվող հատկացումների որոշման և դրանց հաշվապահական ձևակերպման հիմունքը

Ընդհանուր բանկային ռիսկերի դիմաց կատարվող հատկացումների որոշումն ընդունվում է Բանկի Խորհրդի կողմից, որն իրականացվում է Բանկի գուտ շահույթից գլխավոր պահուստին կատարվող մասհանումներով:

2.23. Կապիտալ և էմիսիոն եկամուտ

Կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելավճար:

Գնված սեփական բաժնետոմսեր

Երբ Բանկը գնում է Բանկի բաժնետոմսերը, սեփական կապիտալը նվազեցվում է վճարված գումարի չափով, ներառյալ գործառնությանը բնորոշ բոլոր ծախսերը՝ նվազեցված հարկերով, մինչև գործարքի չեղյալ համարվելը կամ վերաթողարկումը: Երբ գնված բաժնետոմսերը վաճառվում են երրորդ կողմին կամ վերաթողարկվում են, ստացված գումարները ներառվում են կապիտալում: Գնված բաժնետոմսերը հաշվառվում են միջին կշռված արժեքով:

Շահաբաժիններ

Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն, միայն երբ դրանք հաստատվում են հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով կամ մինչև այդ: Մինչև հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթիվը հայտարարված կամ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո, բայց մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը հայտարարված կամ հաստատված շահաբաժինները բացահայտվում են:

2.24. Փոխանակման փոխարժեքի որոշման մեթոդաբանությունը

Փոխանակման փոխարժեքը ամեն օր հաստատվում է Բանկի գործադիր տնօրենի կողմից, որի առաջարկը ներկայացվում է պատասխանատու ստորաբաժանման կողմից ֆինանսական համակարգում տիրող իրավիճակն ուսումնասիրելուց հետո:

2.25. Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների հաշվանցումը

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը հաշվեկշռում ներկայացվում են հաշվանցված, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Գործառնական վարձակալության գծով հաշվեգրված վարձավճարները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս գծային հիմունքով:

2.26. Ֆինանսական ակտիվների վերադասակարգումը

Ակտիվների վերադասակարգումը կատարվում է անհրաժեշտության և հնարավորության դեպքում՝ յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա ավարտից հետո:

2.27. Տեղեկատվություն սեզմենտների վերաբերյալ

Սեզմենտների վերաբերյալ տեղեկատվության բացահայտումն իրականացվում է թիվ 14 հաշվապահական հաշվառման ստանդարտի պահանջներին համապատասխան:

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները համապատասխանում են հաշվապահական հաշվառման ազգային ստանդարտներին և բանկի խորհրդի կողմից հաստատված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությանը:

Շանթթագրություն 3. «Ձուտ տոկոսային և մնամատիայ եկամուտներ»

<u>Տոկոսային և մնամատիայ եկամուտներ</u>	01.10.14	31.12.14	01.01.14	31.12.14	01.10.13	31.12.13	01.01.13	31.12.13
Տոկոսային եկամուտներ բանկի ընթացիկ հաշիվներից բանկերում և այլ ֆինանսական կազմակերպություններում տեղաբաշխված ավանդներից և վարկերից		14,570		112,441		128,211		197,886
Տոկոսային եկամուտ հաճախորդներին տրված վարկերից և փոխառություններից	1,144,267		3,791,067		726,849		3,037,047	
Տոկոսային եկամուտ պարտքային արժեթղթերից	937,385		3,626,534		763,568		2,598,878	
Տոկոսային եկամուտ «Ռեպո» պայմանագրերից	21,599		102,007		29,429		122,906	
Այլ տոկոսային եկամուտ	19,436		31,380		21,084		238,370	
Ընդամենը		2,137,257		7,663,429		1,669,141		6,195,087

<u>Տոկոսային և մնամատիայ ծախսեր</u>	01.10.14	31.12.14	01.01.14	31.12.14	01.10.13	31.12.13	01.01.13	31.12.13
Տոկոսային ծախսեր բանկի ընթացիկ հաշիվներից, բանկերից և այլ ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրաված ավանդների և վարկերի դիմաց	114,449		477,228		115,762		546,101	
Տոկոսային ծախսեր հաճախորդների ժամկետային ավանդների և ընթացիկ հաշիվների դիմաց	517,768		1,859,428		451,801		1,532,009	
Տոկոսային ծախսեր «Ռեպո» պայմանագրերի դիմաց	600,162		1,442,582		280,210		1,072,381	
Այլ տոկոսային ծախսեր	12,197		19,167		5,745		19,565	
Ընդամենը		1,244,576		3,798,405		853,518		3,170,056

Ձուտ տոկոսային և մնամատիայ եկամուտ	892,681	3,865,024	815,623	3,025,031

Շանթթագրություն 4. «Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր»

<u>Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ</u>	01.10.14	31.12.14	01.01.14	31.12.14	01.10.13	31.12.13	01.01.13	31.12.13
Դրամարկղային գործառնություններից	6,777		18,070		3,760		15,820	
Հաշվարկային ծառայություններից	31,915		124,900		24,397		128,308	
Երաշխիքներից, հոծարագրերով, ակրեդիտիվներով գործառնություններից, հավատարմագրային կառավարման գործառնություններից	1,475		4,749		(2,238)		5,922	
Արտարժույթով և արժեթղթերով գործառնություններից	9,920		38,554		7,112		43,112	
Այլ կոմիսիոն վճարներ	4,382		17,031		7,995		18,615	
Ընդամենը		54,469		203,304		41,026		211,777

<u>Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր</u>	01.10.14	31.12.14	01.01.14	31.12.14	01.10.13	31.12.13	01.01.13	31.12.13
Թրքակցային և այլ հաշիվների դիմաց կոմիսիոն վճարներ	5,526		19,570		3,881		11,452	
Արտարժույթով և արժեթղթերով գործառնություններից	1,896		5,416		514		1,448	
Բորսայական ծառայությունների գծով	-		-		582		7,688	
Այլ կոմիսիոն վճարներ*	4,028		22,539		4,248		20,782	
Ընդամենը		11,450		47,525		9,225		41,370

Ստացված գուտ կոմիսիոն և այլ վճարներ	43,019	155,779	31,801	170,407

Շանթթագրություն 5. «Ձուտ եկամուտ առևտրային գործառնություններից»

<u>Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներից</u>	01.10.14	31.12.14	01.01.14	31.12.14	01.10.13	31.12.13	01.01.13	31.12.13
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների առք ու վաճառքից գուտ եկամուտ, այդ թվում՝ բաժնետոմսերից	228,906		644,708		187,169		446,912	
պարտքային արժեթղթերից	1,757		4,760		13		9,056	
227,149		639,948		437,856		437,856		
Ընդամենը		228,906		644,708		187,169		446,912

<u>Արտարժույթային գործառնություններից</u>	01.10.14	31.12.14	01.01.14	31.12.14	01.10.13	31.12.13	01.01.13	31.12.13
Արտարժույթի առք ու վաճառքից ստացված գուտ եկամուտ	(119,349)		(37,945)		11,309		89,004	
Արտարժույթի վերագնահատումից ստացված գուտ եկամուտ	284,351		240,886		14,872		14,905	
Աճանցյալ գործիքներից գուտ վնաս	-		(678)		747		(175)	
Ընդամենը		165,002		202,263		26,928		103,734

<u>Թրանկարթեր մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներից և հուշարձաններից</u>	01.10.14	31.12.14	01.01.14	31.12.14	01.10.13	31.12.13	01.01.13	31.12.13
Թրանկարթեր մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորների և հուշարձանների առք ու վաճառքից ստացված գուտ եկամուտ	38,345		49,342		46,287		146,961	
Թրանկարթեր մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորների և հուշարձանների վերագնահատումից ստացված գուտ եկամուտ	6,300		10,355		(28,386)		(78,959)	
Ընդամենը		44,645		59,697		17,901		68,002

Ձուտ եկամուտ առևտրային գործառնություններից	438,553	906,668	231,998	618,648

Ծանոթագրություն 6. «Այլ գործառնական եկամուտ»

<u>Այլ գործառնական եկամուտ</u>	01.10.14	31.12.14	01.01.14	31.12.14	01.10.13	31.12.13	01.01.13	31.12.13
Եկամուտներ ստացված տույժերից և տուգանքներից		85,027		238,997		43,184		284,227
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից և արժեզրկման հակադարձումից գուտ եկամուտներ				3,214		0		
Այլ եկամուտներ**		12,246		23,649		3,568		15,701
Ընդամենը		97,273		265,860		46,752		299,928

Ծանոթագրություն 7. «Ակտիվների հնարավոր կորուստների պահտստին կատարված գուտ մասհանումներ»

<u>Ընդամենը վարչային կորուստների արժեզրկման ծախսեր</u>	01.10.14	31.12.14	01.01.14	31.12.14	01.10.13	31.12.13	01.01.13	31.12.13
Վարկեր և փոխառվածքներ հաճախորդներից		(460,564)		(1,229,875)		(31,250)		(957,249)
Ընդամենը		(460,564)		(1,229,875)		(31,250)		(957,249)

Ծանոթագրություն 8. «Ընդհանուր վարչական ծախսեր»

<u>Ընդհանուր վարչական ծախսեր</u>	01.10.14	31.12.14	01.01.14	31.12.14	01.10.13	31.12.13	01.01.13	31.12.13
Ծախսեր հաշվարկված աշխատավարձի և դրան հավասարեցված այլ վճարումների գծով*		223,895		764,753		202,166		686,046
Գործուղման ծախսեր		2,469		16,045		3,938		6,003
Ապահովագրության ծախսեր		3,538		16,057		3,666		14,320
Բանկի սարքավորումների պահպանման և պահպանման գծով ծախսեր		1,096		3,063		917		3,365
Բանկի շենքերի տնտեսական պահպանության և անվտանգության գծով ծախսեր		17,104		60,247		13,911		38,499
Առդիտային և խորհրդատվական ծախսեր		8,437		22,169		3,750		13,000
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր		17,081		68,299		16,524		65,082
Տրանսպորտային ծախսեր		1,601		6,799		2,324		9,355
Ծախսեր հարկերի (բացառությամբ՝ շահութահարկի), տուրքերի և այլ պարտադիր վճարումների գծով		4,106		18,659		4,252		17,482
Գրասենյակային և կազմակերպչական ծախսեր		5,433		10,213		2,290		7,462
Վարկերի տրամադրման և վերադարձման գծով ծախսեր		3,276		8,958		1,111		7,743
Այլ վարչական ծախսեր**		2,806		6,452		1,363		5,125
Ընդամենը		290,842		1,001,714		256,212		873,482

* Աշխատակիցների միջին քվարանակ 106 112 100 100

** Մեկ աշխատողի ընկնող միջին ամսական աշխատավարձի քաղ 528 537 565 770

Ծանոթագրություն 9. «Այլ գործառնական ծախսեր»

<u>Այլ գործառնական ծախսեր</u>	01.10.14	31.12.14	01.01.14	31.12.14	01.10.13	31.12.13	01.01.13	31.12.13
Վճարված տուգանքներ և տույժեր		0		201		494		814
Ինվաստիցիայի համար կատարված վճարումներ		722		2,947		791		3,027
Գովազդային և մեդիայացուցչական ծախսեր		10,178		26,847		4,592		8,427
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիոն ծախսեր		14,971		56,034		14,419		64,184
Ավանդների երաշխավորման հիմնադրամին հատկացումներ		4,294		15,902		3,620		12,234
Այլ ծախսեր***		5,028		20,680		4,571		45,650
Ընդամենը		35,193		122,611		28,487		134,336

11 Շահութահարկի գծով ծախս (փոխհատուցում)

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 20%: ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՄ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ: Ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների և հարկման նպատակով հաշվեկշռային արժեքների միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է 20% հիմնական դրույքաչափը կիրառելով: Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով ծախսի և հաշվապահական շահույթի միջև փոխկապակցվածությունը:

Չափար ԳՂ դրամ	01.01.14 31.12.14	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)	01.01.13 31.12.13	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)
Շահույթ մինչև հարկումը	2,820,846		2,158,750	
Շահութահարկ 20% դրույքաչափով	564,169		431,750	20
Չհարկվող եկամուտներ			(1,961)	
Զնվազեցվող ծախսեր	14,000		6,972	
Դրական/(բացասական) փոխարժեքային տարբերություն	(108,026)		(15,608)	
Այլ	62,074		(4,577)	
Դարձված նպատակով եկամուտների և ծախսերի ճշգրտումներ	-		-	1
Դետաձգված հարկ	-		-	
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	532,217		416,576	

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ.

Չափար ԳՂ դրամ	31.12.14	Սեփական կապիտալում ճանաչված	Ֆինանսական արդյունքներով ճանաչված	31.12.13
Այլ պարտավորություններ	23,655	-	-	23,655
Արժեզրկված ակտիվներից ստացվելիք տույժեր	12,985	-	-	12,985
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերի իրական արժեքի ճշգրտում	318,979	-	-	-
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	355,619	-	-	36,640
Դաճախորդներից տրված վարկեր և կանխավճարներ	-	33,617	-	(33,617)
Այլ ակտիվներ	-	6,488	-	(6,488)
Այլ պահուստներ	-	(23,912)	-	23,912
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերի իրական արժեքի ճշգրտում	-	1,080,843	-	(1,080,843)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	-	1,097,036	-	(1,097,036)
Զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություն	355,619	-	-	(1,060,396)

13 Դրամական միջոցներ, դրանց համարժեքներ և մնացորդներ ԳՂ ԿԲ-ում

Չափար ԳՂ դրամ	31.12.14	31.12.13
Կանխիկ դրամական միջոցներ	1,137,520	790,023
	0	0
Թղթակցային հաշիվներ ԳՂ ԿԲ-ում	11,326,491	6,607,970
Ընդամենը դրամական միջոցներ և մնացորդներ ԳՂ ԿԲ-ում	12,464,011	7,397,993

Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ

Չափար ԳՂ դրամ	31.12.14	31.12.13
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված	64,395	12,978
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված	64,395	12,978

14 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Չափար ԳՂ դրամ	31.12.14	31.12.13
Թղթակցային հաշիվներ	2,175,443	1,522,565
Ավանդներ բանկերում		0
Դեպոնացված միջոցներ բանկերում	326,665	284,247
Դեպոնացված միջոցներ ֆինանսական կազմակերպություններում	157,138	43,209
Վարկեր այլ ֆինանսական կազմակերպություններում	238,100	353,435
Բեպո համաձայնագրեր		131,689
Այլ հաշիվներ	8,246	285
Չափված տոկոսներ	1,166	1,166
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխավորությունների գծով		
Ընդամենը պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,906,758	2,336,596

16 Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ

Հազար ՀՀ դրամ	31.12.14	31.12.13
Վարկեր, այդ թվում	26,653,525	21,316,624
ԳՀԴ	723,389	730,323
ՎՋԵԲ	2,512,955	2,582,874
Տակտորինգ	1,156,971	1,030,673
Օվերդրաֆտ	9,685,261	4,172,677
Ռեպո համաձայնագրեր	241,263	1,597,691
Ակտիվիտիվներ	76,645	0
Այլ զուսմաներ	0	8,529
Հաշվեզրկած տոկոսներ	303,335	489,189
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխառությունների գծով	(731,890)	(813,650)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	37,385,110	27,801,733

Տրամադրված վարկերի և փոխառությունների վերադարձումը ըստ հաճախորդների ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ	31.12.14	31.12.13
Պետական ձեռնարկություններ	0	1,408,953
Մասնավոր ձեռնարկություններ, այդ թվում՝	32,430,426	21,492,238
խոշոր ձեռնարկություններ	18,329,999	10,863,919
փոքր և միջին ձեռնարկություններ	14,100,427	10,628,319
Ֆիզիկական անձիք	5,232,031	6,463,849
Անհատ ձեռնարկատերեր	151,208	170,107
Հաշվեզրկած տոկոսներ	303,335	489,189
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխառությունների գծով	(731,890)	(813,650)
Ընդամենը վարկեր և փոխառություններ	37,385,110	27,801,733

Ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկերը ներկայացվում են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	31.12.14	31.12.13
Հիփոթեքային	3,522,707	2,964,926
Սպառողական	1,389,498	1,792,907
Ավտոմեքենաների ձեռքբերման	78,563	108,325
Դեղատնային պայմանագրեր	241,263	1,597,691
Այլ	-	-
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկեր (համախառն)	5,232,031	6,463,849

Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ վարկային պորտֆելում հաճախորդներին տրամադրված արժեզրկված (շաշխատող) վարկերի և փոխառությունների կառուցվածքը

Հազար ՀՀ դրամ	31.12.14	31.12.13
Վարկեր և փոխառություններ, որից	38,117,000	28,615,383
արժեզրկված (շաշխատող) վարկեր և փոխառություններ, այդ թվում՝	1,209,034	2,114,501
ժամկետանց	129,130	159,064
վերաձևակերպված*	-	-
վերաֆինանսավորված*	-	-
Ընդամենը վարկեր	38,117,000	28,615,383
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխառությունների գծով	(731,890)	(813,650)
Ընդամենը զուտ վարկեր	37,385,110	27,801,733

Տրամադրված վարկերի և փոխառությունների վերլուծությունը ըստ վարկավորման ոլորտների

Չափար ԳՅ դրամ	31.12.14	Տոկոսային հարաբերություն	31.12.13	Տոկոսային հարաբերություն
Արդյունաբերություն	14,204,141	37.99%	9,722,397	34.97%
Գյուղատնտեսություն	4,767,569	12.75%	2,822,505	10.15%
Շինարարություն	1,079,472	2.89%	1,992,078	7.17%
Տրանսպորտ և կապ	83,890	0.22%	203,574	0.73%
Առևտուր	4,525,792	12.11%	3,529,146	12.69%
Սպառողական	1,693,598	4.53%	3,500,399	12.59%
Հիփոթեքային վարկեր	3,507,414	9.38%	2,953,455	10.62%
Սպասարկման ոլորտ	2,341,398	6.26%	314,835	1.13%
Այլ այլ բովանդակ	5,181,836	13.86%	2,763,345	9.94%
Հեղձման պայմանագրեր	241,263	-	964,135	-
Հաշվարկված տոկոսներ	303,335	-	390,896	-
Ընդամենը	37,385,110	100%	27,801,733	100%

Ծանոթագրություն 16-ում բացահայտվում են 10 խոշոր վարկառուներին և նրանց հետ փոխկապակցված անձանց տրամադրված վարկերի

1) ընդհանուր գումարը,	15,232,419
2) տեսակարար նշվող ընդհանուր վարկային պորտֆելում (վարկային պորտֆելի n %-ը),	40.74%
3) տոկոսային հարաբերակցությունը կապիտալի նկատմամբ (կապիտալի n %-ը):	86.06%

17 Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ

Չափար ԳՅ դրամ	31.12.14	31.12.13
Գնանշվող ներդրումներ		
Այլ երկրների բաժնեմասային արժեթղթեր	-	9,524
Այլ երկրների պետական պարտատոմսեր	-	-
ԳՅ կազմակերպությունների բաժնետոմսեր	279,058	217,598
ԳՅ ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր	28,773,943	30,398,394
ԳՅ ոչ պետական պարտատոմսեր	826,236	393,476
Զգնանշվող ներդրումներ		
ԳՅ կազմակերպությունների բաժնետոմսեր	19,575	19,575
Ընդամենը ներդրումներ	29,898,812	31,038,567

Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ

Չափար ԳՅ դրամ	31.12.14	31.12.13
Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ	406,500	389,846
Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ*	406,500	389,846

* Ոչ ընթացիկ ակտիվը բանկի սեփականությունն է դարձել գրավի տնօրինման արդյունքում, որը բանկը մտադրություն չունի պահել հետագայում և ենթակա է իրացման հնարավոր կարճ ժամկետում:

Բոլոր պարտքային արժեթղթերը ունեն հաստատուն տոկոսներ:

Զգնանշվող վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերը չափվում են իրական արժեքով, օգտագործելով գնահատման տեխնիկա՝ հիմնված տվյալ պահին գործող շուկայական տոկոսադրույքների վրա:

Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերն ըստ արդյունավետ տոկոսադրույքների և ժամկետների ներառում են.

	31.12.14		31.12.13	
	%	ժամկետ	%	ժամկետ
ԳՅ ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր	9.20-14.36	2016-2032	8.76-10.91	2015-2032
ԳՅ ոչ պետական պարտատոմսեր	8.71-13.46	2015-2017	8.10-10.00	2014-2015

20 Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ

	Չող և շենքեր	Համակարգա յին տեխնիկա և կապի միջոցներ	Փոխադրա միջոցներ	Գրասենյակ այն սարքավորում	Ընդամենը
ՍԱՋՔԱԿԱՆ ԱՐՇԵՔ					
Սկզբնական արժեք 2014թ. հունվարի 01 դրությամբ	767,592	148,750	58,137	92,071	1,066,550
Ավելացում	-	13,395	434	10,920	24,749
Օտարում	-	(11,450)	-	(1,403)	(12,853)
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	767,592	150,695	58,571	101,588	1,078,446
ԿՈՒՏԱԿԱՆ ԱՍԵՎԱՑՈՒՅՑՈՒՆ					
2014թ. հունվարի 01 –ի դրությամբ	79,708	120,348	37,519	72,004	309,579
Հատկացումներ	20,893	11,564	7,223	7,044	46,724
Օտարում	-	(11,439)	-	(1,324)	(12,763)
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	100,601	120,473	44,742	77,724	343,540
ՄԱՑՈՐԿԱՅԻՆ ԱՐՇԵՔ					
2014թ. տեխնիկայի 31-ի դրությամբ	666,991	30,222	13,829	23,864	734,906

Հազար ՀՀ դրամ

	Համակարգ չային ծրագրեր	այլ ոչ նյութական ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք 2014թ. հունվարի 01 դրությամբ	78,544	1,504	80,048
Ավելացում	4,500	(223)	4,277
Արժեզրկում	-	-	-
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	83,044	1,281	84,325
ԱՄՈՐՏԱՑՄԵՆ			
2014թ. հունվարի 01 –ի դրությամբ	45,664	373	46,037
Մասհանձնումներ	7,979	640	8,619
Արժեզրկում	-	-	-
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	53,643	1,013	54,656
ՄԱՑՈՐԿԱՅԻՆ ԱՐՇԵՔ			
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	29,401	268	29,669

22 Այլ ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	31.12.14	31.12.13
Կանխավճարներ և այլ դեբիտորներ	205,356	13,408
Կանխավճարներ այլ հարկերի գծով	4,717	24
Պահեստ	2,111	4,114
Անճայալ ֆինանսական ակտիվներ		2,001
Ապագա ժամանակաշրջանի ծախսեր	34,201	20,585
Այլ ակտիվներ	725	2,014
Այլ դեբիտորական պարտքեր և կանխավճարներ գծով հնարավոր կորուստների պահուստ	(2,630)	-
Ընդամենը այլ ակտիվներ	244,480	42,146

23 Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	31.12.14	31.12.13
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ		
Ստորադաս փոխառություն		2,001,091
Այլ վարկեր և փոխառություններ	559,318	338,735
Ռեպր համաձայնագրեր	23,678,559	15,228,893
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների	7,154,059	5,510,267
Այլ բանկերի թրթակցային հաշիվներ	817	620
Այլ ֆինանսական կազմակերպությունների ընթացիկ հաշիվներ	471,002	270,765
Վարկեր և ավանդներ բանկերից և այլ ֆինանսական կազմակերպություններից	6,470,305	3,677,572
Ռեպր համաձայնագրեր		1,438,024
Այլ պարտավորություններ	77,768	14,104
Հաշվեգրված տոկոսներ	134,167	109,182
Ընդամենը պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	31,391,936	23,078,986

24 Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	31.12.14	31.12.13
ԳՂ Կառավարություն	110,592	406,000
Վարկեր և փոխառություններ	90,290	384,767
- <i>նեզիդենտ</i>	90,290	384,767
Հաշվարկված տոկոսներ	302	1,233
- <i>նեզիդենտ</i>	302	1,233
Այլ պարտավորություններ	20,000	20,000
- <i>նեզիդենտ</i>	20,000	20,000
Իրավաբանական անձինք	25,386,973	16,347,946
Ընթացիկ հաշվարկային հաշիվներ	3,854,094	1,547,148
- <i>նեզիդենտ</i>	1,140,224	1,145,829
Ժամկետային ավանդներ	21,189,770	14,623,852
- <i>նեզիդենտ</i>	396,211	811,382
Հաշվարկված տոկոսներ	35,159	153,527
- <i>նեզիդենտ</i>	21,613	121,473
Այլ պարտավորություններ	307,950	23,419
- <i>նեզիդենտ</i>	307,950	17,479
Անհատ ժողովրդագրության	3,224	15,931
Ընթացիկ հաշիվներ	3,224	15,931
- <i>նեզիդենտ</i>	3,224	15,931
Ֆիզիկական անձինք	9,141,441	7,384,751
Ընթացիկ հաշիվներ	1,052,217	527,687
- <i>նեզիդենտ</i>	648,067	209,716
Ժամկետային ավանդներ	7,977,609	6,648,275
- <i>նեզիդենտ</i>	4,313,855	3,689,247
Հաշվարկված տոկոսներ	110,759	118,660
- <i>նեզիդենտ</i>	89,571	94,935
Այլ պարտավորություններ	856	90,129
- <i>նեզիդենտ</i>	856	90,129
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	34,642,230	24,154,628

27 Վճարվելիք գումարներ

Հազար ՀՀ դրամ	31.12.14	31.12.13
Ավանդների ապահովագրության գծով	4,295	3,622
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	4,295	3,622

29 Այլ պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ	31.12.14	31.12.13
Պարտավորություններ հարկերի գծով	265,796	157,011
Վճարվելիք գումարներ ֆակտորինգի գծով	82,817	70,543
Պարտավորություն անձնակազմի նկատմամբ	201,707	112,453
Կրեդիտորական պարտքեր մատակարարների նկատմամբ	17,671	10,883
Այլ	413	450
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	568,404	351,340

30 Սեփական կապիտալ

Հազար ՀՀ դրամ	31.12.14	31.12.13
Կամուրարական կապիտալ	10,100,041	10,100,041
Սովորական բաժնետոմսեր	8,752,800	8,752,800
Ենթհիմն եկամուտ	1,347,241	1,347,241
Պահուստներ, այդ թվում	1,240,340	6,323,373
- գլխավոր պահուստ	2,500,000	2,000,000
- վերագնահատման պահուստներ	-1,259,660	4,323,373
Զրաշխված շահույթ	6,358,694	4,738,455
ընթացիկ տարվա	2,288,631	1,742,174
նախորդ տարվա	4,070,063	2,996,281
Ընդամենը կապիտալ	17,699,075	21,161,869

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում էր 10,100,041 հազ. դրամ: Համաձայն Բանկի կանոնադրության, բաժնետիրական կապիտալը կազմված թվով 14,588 սովորական բաժնետոմսերից, որից 11,670 հատ սովորական բաժնետոմսերի բաժնետերը հանդիսանում է Բանկի հիմնադիր Վարդան Սիրմաքեաթ, իսկ 2,918 հատ սովորական բաժնետոմսերի բաժնետերը հանդիսանում է «Բելեգինգամաչեփիջ Ջոնգո» ՍՊԸ-ն:

Բանկի նշանակալից մասնակիցներ են Վարդան Սիրմաքեաթ, որը տիրապետում է ձայնի իրավունք տվող բաժնետոմսերի 80 (ութսուն) տոկոսին և «Բելեգինգամաչեփիջ Ջոնգո» ՍՊԸ-ն, որը տիրապետում է ձայնի իրավունք տվող բաժնետոմսերի 20 (քսան) տոկոսին:

Բանկի բաժնետիրական կապիտալի ավելացումը իրականացվել է ՀՀ դրամով և բաժնետերն իրավունք ունի ստանալ շահաբաժին և բաշխել շահույթը ՀՀ դրամով:

Վարկային ռիսկ պարունակող հետաշվեկշռային հոլվածների գծով բանկի պայմանական պարտավորությունները

Չափար ԳԳ դրամ	31.12.14	31.12.13
Չօգտագործված վարկային գծեր	2,207,613	2,084,546
Տրամադրված երաշխիքներ	384,744	491,452
Արեղիտիվներ	0	15,667
Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ	(41,197)	-
Ընդամենը վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	2,551,160	2,591,665

Գործարքներ փոխկապակցված կողմերի հետ

Չափար ԳԳ դրամ	31.12.14		31.12.13	
	Բաժնետեր և փոխկապակց ված անձինք	Ղեկավար անձնակազմ և փոխկապակց ված անձինք	Բաժնետեր և փոխկապակց ված անձինք	Ղեկավար անձնակազմ և փոխկապակց ված անձինք
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ				
Վարկի մնացորդը 1 հունվարի դրությամբ, համախառն	1,615,397	414,041	824,390	374,220
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	3,904,952	281,144	1,166,802	796,494
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	2,457,108	396,697	375,795	756,673
Վարկի մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	3,063,241	298,488	1,615,397	414,041
Տոկոսային եկամուտ վարկերի գծով	376,113	29,292	111,134	26,376
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ				
1Ավանդներ 1 հունվարի դրությամբ	15,857,402	285,287	11,378,747	685,655
Տարվա ընթացքում ստացված ավանդներ	82,993,293	3,831,765	31,173,092	6,978,282
Տարվա ընթացքում վճարված ավանդներ	75,865,618	3,851,870	26,686,497	7,378,650
Մնացորդներ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	22,985,077	265,182	15,865,342	285,287
Տոկոսային ծախսեր ավանդների գծով	1,382,122	10,085	709,729	8,571
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	759,387	-	69,143	-
Տոկոսային եկամուտ	17,618	-	46,888	-
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	698	-	502	-
Տոկոսային ծախսեր	-	-	-	-
Տրված երաշխիքներ	-	9,909	-	15,240
Երաշխիքներից եկամուտ	-	150	-	273
Եկամուտներ և ծախսեր	-	-	-	-
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	6,914	1,579	7,127	1,872
Այլ եկամուտ	-	102	14	35

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները ներառում են աշխատավարձ և պարգևավճարներ.

Չափար ԳԳ դրամ	31.12.14	31.12.13
Աշխատավարձ և այլ կարճաժամկետ վճարումներ	451,441	453,143
Ընդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	451,441	453,143

Ռիսկի կառավարում

Բանկային գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանությունը և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում: Ռիսկի կրումը ֆինանսական գործունեության անբաժանելի մասն է, և գործառնական ռիսկերը գործունեության անխուսափելի հետևանքն են: Այդուհանդերձ, Բանկի նպատակն է հասնել ռիսկերի և օգուտների միջև համապատասխան հավասարակշռության և նվազագույնի հասցնել Բանկի ֆինանսական վիճակի վրա անցանկալի ազդեցությունները:

Բանկի ռիսկի կառավարման քաղաքականության նպատակն է հայտնաբերել, գնահատել և վերլուծել ռիսկերը, սահմանել ռիսկի համապատասխան սահմանաչափեր և հսկողություն, և արժանահավատ և նորացված տեղեկատվական համակարգերի միջոցով վերահսկել ռիսկերը և սահմանաչափելի պահպանումը: Բանկը պարբերաբար վերանայում է ռիսկի կառավարման քաղաքականությունը և համակարգերը՝ շուկայում, ապրանքներում փոփոխություններն արտացոլելու և լավագույն փորձին հետևելու համար: Ռիսկերի կառավարման գործընթացը կորդինացնում են խորհուրդը և գործադիր մարմինը, իսկ ընթացիկ կառավարումն իրականացվում է Ռիսկերի կառավարման համար, ինչպես նաև քաղաքականություն՝ հատուկ բնագավառների վերաբերյալ, ինչպիսիք են արտարժույթային ռիսկը, տոկոսադրույքի ռիսկը, վարկային ռիսկը, ածանցյալ և ոչ ածանցյալ ֆինանսական գործիքների կիրառումը: Ռիսկերի կառավարման բաժինը բացահայտում, գնահատում և հեջավորում է ֆինանսական ռիսկերը Բանկի գործառնական միավորների հետ սերտ համագործակցության միջոցով: Ներքին աուդիտը պատասխանատու է ռիսկի կառավարման անկախ գնահատման և հսկողության ընդհանուր միջավայրի համար: Հիմնական ռիսկերն են վարկային ռիսկը, իրացվելիության ռիսկը, շուկայական ռիսկը և գործառնական ռիսկը: Շուկայական ռիսկը ներառում է արտարժույթային, տոկոսադրույքների և այլ գնային ռիսկերը:

Վարկային ռիսկ

Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է վարկային ռիսկի՝ կապված գործընկերոջ վարկունակության, վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու կամ անվճարումնակության հետ, որոնք Բանկին կարող են կորուստներ պատճառել: Վարկային ռիսկը Բանկի հիմնական ռիսկերից մեկն է, այդ պատճառով էլ Բանկն այն առանձնակի ուշադրությանը է վերահսկում: Վարկային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ՝ վարկերի և փոխառությունների տրամադրում և ներդրումային գործունեության հետ, որոնք Բանկի ակտիվների պորտֆելի մեջ ավելացնում են պարտքային արժեթղթեր և այլ պարտքային գործիքներ: Ռիսկն առկա է նաև արտհաշվելչային ֆինանսական գործիքներում, ինչպիսիք են վարկային պարտավորությունները: Վարկային ռիսկի կառավարումը և վերահսկողությունը իրականացվում է Բանկի վարկային կոմիտեի և Մոնիտորինգի և ներքին հսկողության, իսկ խոշոր վարկերի դեպքում՝ նաև քանկի խորհրդի կողմից: Հաշվետվությունները սահմանված պարբերականությամբ ներկայացվում են Բանկի խորհրդին, Տնօրինությանը և Վարկային կոմիտեին:

Վարկային ռիսկի առավելագույն չափի կենտրոնացումներ

Աշխարհագրական սեգմենտներ

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Բանկի՝ վարկային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվելչային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ աշխարհագրական սեգմենտների:

31.12.14

Հազար ՀՀ դրամ	ՀԳ	ԱՊՀ երկրներ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	ՏՀԶԿ	ԸՆդամենը
Ակտիվներ					
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	12,464,011				12,464,011
Թանկարժեք մետաղներ	64,395				64,395
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,010,810	85,587	12	1,810,349	2,906,758
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	36,599,339	163,001	0	622,770	37,385,110
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	29,898,812	0	-	0	29,898,812
ԸՆդամենը ակտիվներ	80,037,367	248,588	12	2,433,119	82,719,086
Պարտավորություններ					
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	27,493,362		39,272	3,859,302	31,391,936
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	6,942,295	298,320	2,867,328	24,534,287	34,642,230
ԸՆդամենը պարտավորություններ	34,435,657	298,320	2,906,600	28,393,589	66,034,166
Ձուտ դիջը	45,601,710	(49,732)	(2,906,588)	(25,960,470)	16,684,920

31.12.13

Հազար ՀՀ դրամ	ՀԳ	ԱՊՀ երկրներ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	ՏՀԶԿ	ԸՆդամենը
Ակտիվներ					
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	7,397,993	-	-	-	7,397,993
Թանկարժեք մետաղներ	12,978	-	-	-	12,978
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	559,081	134,877	111	1,642,770	2,336,839
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	27,318,280	35,479	-	447,974	27,801,733
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	31,022,880	6,163	-	9,524	31,038,567
ԸՆդամենը ակտիվներ	66,311,212	176,519	111	2,100,268	68,588,110
Պարտավորություններ					
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	20,248,231	-	34,665	2,795,890	23,078,786
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	6,522,998	86,287	255,610	17,289,733	24,154,628
ԸՆդամենը պարտավորություններ	26,771,229	86,287	290,275	20,085,623	47,233,414
Ձուտ դիջը	39,539,983	90,232	(280,164)	(17,985,355)	21,354,696

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ

Վարկեր և փոխառությունների վերլուծությունը ըստ տնտեսության սեգմենտների և ռիսկայնության:

31.12.14

	քանակ	Ստանդարտ/ Ոչ ռիսկային	քանակ	Հսկվող/ Ռիսկային	քանակ	Ոչ ստանդարտ/ Միջին Ռիսկային	քանակ	Կասկածելի/ Բարձր Ռիսկային	քանակ	Ընդամենը
Վարկեր և փոխառություններ, այդ թվում	1,219	36,356,879	36	408,551	10	287,332	10	332,348	1,275	37,385,110
Արդյունաբերություն	262	13,534,440	4	230,193	1	130,687	4	308,821	271	14,204,141
Գյուղատնտեսություն	33	4,734,034	-	-	2	33,535	-	-	35	4,767,569
Շինարարություն	34	979,152	9	91,605	1	8,715	-	-	44	1,079,472
Տրանսպորտ և կապ	4	83,560	1	330	-	-	-	-	5	83,890
Առևտուր	355	4,420,812	12	54,350	1	50,630	-	-	368	4,525,792
Հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	5	2,341,398	-	-	-	-	-	-	5	2,341,398
Ֆինանսական հատված	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Սպառողական վարկեր, այդ թվում	252	1,662,055	5	20,388	1	2,018	3	9,137	261	1,693,598
<i>անշարժ գույքի գրավով</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
<i>ավտոմեքենայի գրավով</i>	14	67,877	2	4,887	-	-	1	2,584	17	75,348
հիփոթեքային (քնակարանային) վարկեր	228	3,425,937	3	9,618	4	61,747	2	10,112	237	3,507,414
Տնտեսության այլ ճյուղեր	46	5,175,491	2	2,067	-	-	1	4,278	49	5,181,836
Ղեկավարական պարտքեր	56	1,050,184	1	982	-	-	-	-	57	1,051,166
Հետազնվելու հարկվածներ	146	2,556,635	1	15	1	26,633	1	9,234	149	2,592,517
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,421	39,963,698	38	409,548	11	313,965	11	341,582	1,481	41,028,793

31.12.13

	քանակ	Ստանդարտ/ Ոչ ռիսկային	քանակ	Հսկվող/ Ռիսկային	քանակ	Ոչ ստանդարտ/ Միջին Ռիսկային	քանակ	Կասկածելի/ Բարձր Ռիսկային	քանակ	Ընդամենը
Վարկեր և փոխառություններ, այդ թվում	1,045	26,344,686	25	809,393	3	125,004	7	522,650	1,080	27,801,733
Արդյունաբերություն	208	8,817,240	10	397,673	-	-	2	507,484	220	9,722,397
Գյուղատնտեսություն	33	2,630,594	3	123,443	1	68,468	-	-	37	2,822,505
Շինարարություն	24	1,992,078	-	-	-	-	-	-	24	1,992,078
Տրանսպորտ և կապ	7	162,815	-	-	1	40,759	-	-	8	203,574
Առևտուր	305	3,521,773	1	7,373	-	-	-	-	306	3,529,146
Հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	2	97,492	2	217,343	-	-	-	-	4	314,835
Ֆինանսական հատված	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Սպառողական վարկեր, այդ թվում	232	3,469,176	3	20,384	-	-	2	10,839	237	3,500,399
<i>անշարժ գույքի գրավով</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
<i>ավտոմեքենայի գրավով</i>	22	102,012	1	5,936	-	-	-	-	23	107,948
հիփոթեքային (քնակարանային) վարկեր	199	2,903,994	4	38,821	1	10,640	-	-	204	2,953,455
Տնտեսության այլ ճյուղեր	35	2,749,525	2	4,356	-	5,137	3	4,327	40	2,763,345
Ղեկավարական պարտքեր	56	1,891,205	1	1,500	1	148	-	-	58	1,892,853
Հետազնվելու հարկվածներ	122	2,583,090	4	6,964	1	1,610	-	-	127	2,591,664
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,223	30,818,981	30	817,857	5	126,762	7	522,650	1,265	32,286,250

Վարկեր և փոխառությունների դասակարգումը՝ ըստ տնտեսական հատվածների և ռիսկայնության

31.12.14

	Ստանդարտ/ Ոչ ռիսկային	Հսկվող/ Ռիսկային	Ոչ ստանդարտ/ Միջին Ռիսկային	Կասկածելի/ Բարձր Ռիսկային	Ամուսայի	Ընդամենը
Վարկեր և փոխառություններ, այդ թվում						
ՀՀ Ոնեգիդենտներին	35,571,108	408,551	287,332	332,348		36,599,339
ԱՊՀ երկրների ռեզիդենտներին	163,001					163,001
ՏՀԶԿ երկրների ռեզիդենտներին	622,770					622,770
Այլ երկրների ռեզիդենտներին	0					0
Ընդամենը վարկեր և փոխառություններ	36,356,879	408,551	287,332	332,348	-	37,385,110

	Ստանդարտ/ Ոչ ռիսկային	Հսկվող/ Ռիսկային	Ոչ ստանդարտ/ Միջին Ռիսկային	Կասկածելի/ Բարձր Ռիսկային	Ամիուսալի	Ընդամենը
Վարկեր և փոխառվածքներ, այդ թվում						
ՀՀ Ռեզիդենտներին	25,861,233	809,393	125,004	522,650	-	27,318,280
ԱՊՀ երկրների ռեզիդենտներին	35,479				-	35,479
ՏՀԶԿ երկրների ռեզիդենտներին	447,974				-	447,974
Այլ երկրների ռեզիդենտներին	-	-	-	-	-	0
Ընդամենը վարկեր և փոխառվածքներ	26,344,686	809,393	125,004	522,650	-	27,801,733

Ռիսկի սահմանաչափերի վերահսկողություն և զսպողական քաղաքականություն

Բանկը կարգավորում է վարկային ռիսկի մակարդակները՝ մեկ փոխառուի (գործընկերոջ) կամ փոխառուների խմբի, ինչպես նաև վարկավորման ճյուղային կամ աշխարհագրական սեգմենտների գծով ընդունելի ռիսկի գումարների սահմանաչափեր սահմանելով:

Նման ռիսկերը պարբերաբար վերահսկվում են և դրանց կառավարումը ենթակա է վերանայման տարեկան կամ ավելի հաճախակի կտրվածքով: Վարկային ռիսկի սահմանաչափերը հաստատվում են Բանկի խորհրդի կողմից:

Վարկային ռիսկի տեսանկյունից Բանկի խորհուրդը սահմանել է նաև գործընկերների ընտրության չափանիշներ՝ հիմնվելով հայտնի վարկանշային գործակալությունների (S&P’s, Moody’s և Fitch Credit Rating Agencies) գնահատականի վրա: Եթե անհրաժեշտություն է առաջանում համագործակցել գործընկերոջ հետ, որը չունի համապատասխան ներդրումային վարկանիշ, ապա խորհուրդը վերջինիս համար բացառության կարգով սահմանում է համապատասխան սահմանաչափեր:

Մեկ վարկառուի գծով վարկային ռիսկի չափը, ներառյալ բանկերը և ֆինանսական կազմակերպությունները, սահմանափակվում են նաև Բանկի խորհրդի կողմից սահմանված լրացուցիչ սահմանաչափերով հաշվեկշռային և հետհաշվեկշռային ռիսկերի համար, ինչպես նաև օրական սահմանաչափերով կապված առևտրային գործարքների հետ, ինչպիսիք են արտարժույթային ֆորվարդի պայմանագրերը:

Վարկային ռիսկը նաև կառավարվում է վարկառուների և պոտենցիալ վարկառուների՝ մայր գումարի և տոկոսների վճարման կարողությունը պարբերաբար վերլուծելով և անհրաժեշտության դեպքում վարկի տրամադրման սահմանաչափերը փոխելով:

Ստորև ներկայացված են հատուկ հսկողության և զսպողական մի քանի այլ միջոցներ:

Բանկը կիրառում է բազմաթիվ միջոցներ վարկային ռիսկը զսպելու համար: Համընդհանուր գործելակերպ է հանդիսանում և հիմնական միջոցներից մեկն է համարվում տրամադրված դրամական միջոցների դիմաց գրավ վերցնելը: Բանկը կանոններ է սահմանում գրավի հատուկ տեսակների ընդունելի լինելու կամ ռիսկերի զսպման վերաբերյալ: Վարկերի և փոխառվածքներին համար գրավի հիմնական տեսակներն են.

Գրավ

- Հիպոթեքային պայմանագրերով գրավադրվող անշարժ գույքը,
- Կազմակերպությունների գործառնական ակտիվները՝ շենքերը, պաշարները և այլ հիմնական միջոցներ,
- Ֆինանսական գործիքները՝ պարտքային և բաժնային արժեթղթերը:

Վարկեր և փոխառվածքներին տարբեր ֆինանսական ակտիվներ ապահովող գրավներ որոշվում են ֆինանսական գործիքի բնույթով: Պարտատոմսերը և այլ պարտքային արժեթղթերը չեն ապահովվում:

Վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության.

Հազար ՀՀ դրամ	31.12.14	31.12.13
Անշարժ գույք	20,510,024	16,606,819
Շարժական գույք	2,129,712	109,015
Կառավարության երաշխիքներ	8,810,414	5,699,650
Կազմակերպությունների երաշխիքներ	2,095,920	2,902,040
Այլ կազմակերպությունների բաժնետոմսեր	175,896	95,266
Դրամական միջոցներ	2,196,116	84,220
Այլ	1,467,028	3,118,373
Ընդամենը վարկեր և փոխառվածքներ	37,385,110	28,615,383

Վարկային ռիսկ պարունակող պայմանական պարտավորություններ

Այս գործիքների հիմնական նպատակը անհրաժեշտության դեպքում հաճախորդներին միջոցներ տրամադրելն է: Երաշխիքները և ակրեդիտիվները ենթակա են նույն վարկային ռիսկին, ինչ վարկերը: Ապրանքային և թղթային ակրեդիտիվները՝ Բանկի գրավոր հավաստումներն են հաճախորդների անունից, որոնք թույլ են տալիս երրորդ անձանց գումարներ ստանալ բանկից հատուկ պայմանների դեպքում, ապահովված են դրանց հետ կապված ապրանքների առաքմամբ և հետևաբար դրանք ավելի ապահով են, քան ուղղակի տրամադրվող վարկերը:

Վարկի տրամադրման պայմանական պարտավորություններն իրենցից ներկայացնում են վարկային գծերի չօգտագործած մասերը:

Այս դեպքում, հնարավոր կորուստների գումարը, որ Բանկը կարող է կրել, հավասար է չօգտագործված վարկային գծերի գումարին:

Սակայն հնարավոր վնասի իրական գումարն ավելի փոքր է, քան չօգտագործված վարկային գծերի ընդհանուր գումարը, քանի որ վարկային պարտավորությունները տրամադրվում են վարկառուների կողմից վարկերի տրամադրման որոշակի ստանդարտների պահպանման դեպքում: Բանկը հետևում է պարտավորությունների մարման ժամկետներին, քանի որ երկարաժամկետ պարտավորությունները պարունակում են ավելի բարձր վարկային ռիսկ, քան կարճաժամկետ պարտավորությունները:

Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները: Շուկայական ռիսկը կառավարվում և վերահսկվում է զգայունության վերլուծությունների և սրբես թեստի օգնությամբ: Արտարժույթի ռիսկը կառավարվում է հեջավորման և դիքերի կառավարման միջոցով:

Շուկայական ռիսկ – Ոչ առևտրային

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Հարկածի անվանումը	31.12.14թ.		31.12.13թ.	
	ՀՀ դրամ	Արտարժույթ	ՀՀ դրամ	Արտարժույթ
	%	%	%	%
Արտիվներ				
Մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	-	-	-	-
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ, այդ թվում՝	17.02%	10.16%	13.95%	9.34%
- միջբանկային վարկեր	-	-	17.98%	9.34%
- միջբանկային ռեպո	-	-	10.00%	-
- միջբանկային տոկոսային սվոպ	-	-	-	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և վստահություններ	13.50%	13.23%	12.94%	11.61%
Առևտրային մատակարարվող պահվող և վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	13.52%	10.00%	14.66%	-
Մինչև մաքրման ժամկետը պահվող արժեթղթեր	-	-	-	-
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	9.28%	5.67%	8.08%	5.42%
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	13.49%	7.14%	10.50%	7.30%
Պարտավորություններ բանկի կողմից բողոքական արժեթղթերի գծով	-	-	-	-

31.12.14թ. դրությամբ Բանկը չի ունեցել տատանվող տոկոսադրույքներով ֆինանսական գործիքներ:

Կապիտալի զգայունությունը վերլուծվում է ըստ ակտիվի կամ սվոփի իրացման ժամկետների: Կապիտալի ընդհանուր զգայունությունը հիմնված է այն ենթադրության վրա, որ եկամտաբերության կորում կան զուգահեռ փոփոխություններ, մինչդեռ ըստ ժամկետների վերլուծությունը ցույց է տալիս զգայունությունը ոչ զուգահեռ փոփոխությունների նկատմամբ:

Միջոց	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում	Կապիտալի զգայունություն					Ընդամենը
		Մինչև 6 ամիս	6 ամսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	31.12.14	
ԳՂ դրամ	0.5	-259	-606	-13,700	-70,855	-85,420	
ԱՄՆ դոլար	0.5	-	-	-	-	0	
ԳՂ դրամ	-0.5	258	604	13,658	70,843	85,363	
ԱՄՆ դոլար	-0.5	-	-	-	-	0	

Միջոց	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում	Կապիտալի զգայունություն					Ընդամենը
		Մինչև 6 ամիս	6 ամսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	31.12.13	
ԳՂ դրամ	0.5	-42	-153	-7,665	-11,348	-19,208	
ԱՄՆ դոլար	0.5	-	-	-	-	0	
ԳՂ դրամ	-0.5	42	153	7,677	11,383	19,255	
ԱՄՆ դոլար	-0.5	-	-	-	-	0	

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով: Բանկը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային ռիսկերի համար: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և այն սահմանված շրջանակներում պահելու համար հեջավորման ռազամվարություն է օգտագործվում:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս այն արտարժույթները, որոնք կարող են ազդել Բանկի ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների և դրանց կանխատեսված դրամական հոսքերի վրա: Վերլուծությունը հաշվարկում է արտարժույթի ՀՀ դրամի նկատմամբ հնարավոր տատանումների ազդեցությունը, այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով, ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության վրա (կապված արտարժույթի նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների հետ) և կապիտալի վրա (կապված արտարժույթային ակտիվների և որպես դրամական հոսքերի հեջ օգտագործված արտարժույթի ֆորվարդների պայմանագրերի իրական արժեքի փոփոխության և կապիտալի գործիքների հետ): Աղյուսակում հանդիպող բացասական արժեքը արտացոլում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում կամ կապիտալում պոտենցիալ զուտ նվազում, մինչդեռ դրական արժեքը ցույց է տալիս պոտենցիալ զուտ աճ:

Յազար ԳՅ դրամ	31.12.14		31.12.13	
	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցություն մինչև հարկում շահույթի	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցություն մինչև հարկում շահույթի
ԱՄՆ դոլար	5%	-13,212	4%	17,153
Եվրո	3%	-214	2%	276

Բանկի արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ըստ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ունի հետևյալ տեսքը.

	31.12.14			
	ԳՅ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ԳՅ ԿԲ-ում	8,437,882	3,982,154	43,975	12,464,011
Թանկարժեք մետաղներ	-	51,202	13,193	64,395
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	140,332	2,735,384	31,042	2,906,758
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	6,162,675	31,214,619	7,816	37,385,110
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	29,583,102	315,710	-	29,898,812
Ընդամենը ակտիվներ	44,323,991	38,299,069	96,026	82,719,086
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	26,542,062	4,849,787	87	31,391,936
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	1,776,603	32,827,385	38,242	34,642,230
Ընդամենը պարտավորություններ	28,318,665	37,677,172	38,329	66,034,166
Զուտ դիրք 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	16,005,326	621,897	57,697	16,684,920
Վարկային ռիսկ պարունակող պայմանական պարտավորություններ 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,147,956	1,150,611	95,335	2,393,902

	31.12.13			
	ԳՅ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ԳՅ ԿԲ-ում	12,464,011			
Թանկարժեք մետաղներ	64,395			
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,010,810	85,587	12	1,810,349
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	36,599,339	163,001	0	622,770
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	29,898,812	0	-	0
Ընդամենը ակտիվներ	80,037,367	248,588	12	2,433,119
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	19,964,813	3,100,533	13,440	23,078,786
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	2,148,761	22,003,553	2,314	24,154,628
Ընդամենը պարտավորություններ	22,113,574	25,104,086	15,754	47,233,414
Զուտ դիրք 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	57,923,793	(24,855,498)	(15,742)	(44,800,295)
Վարկային ռիսկ պարունակող պայմանական պարտավորություններ 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,367,619	1,167,594	56,451	2,591,664

Ազատ փոխարկելի արտարժույթը իմնականում ներկայացնում է ԱՄՆ դոլարը, ըսպ ներառում է մաս. ՏՀՅԿ-ի երկրների արժույթները: Ոչ փոխարկելի գումարները վերաբերվում են ԱՊՀ երկրների արժույթներին, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետության:

Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը կապված է Բանկի ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողությամբ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում: Այս ռիսկի զգալի մասնաճիգը կապված է Բանկը ներգրավում է լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ, ի լրումն իր հիմնական ավանդային բազայի, կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով:

Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի ապահովվածության հասանելիությունը, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Բանկը պահում է բարձր իրացվելի և ապահովագրված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Բանկն ունի նաև ապահով վարկային գծեր, որ նա կարող է օգտագործել իրացվելիության կարիքները բավարարելու համար: Բացի այդ Բանկը ՀՀ կենտրոնական բանկում պահում է իր որոշ դրամավ պարտավորությունների 2%-ի և որոշ արտարժույթով պարտավորությունների 12%-ի չափով պահուստավորման գումար: Իրացվելիության դիրքը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում, հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Բանկի հետ մասնավորապես:

Բանկի իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ պլանի առկայությունը և վերահսկել հաշվեկշռային իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան: Բանկը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան:

Հետևյալ աղյուսակով ներկայացվում են ակտիվները և պարտավորությունները ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների:

31.12.14

Դազար ԳՂ դրամ	Չաշխատող		Ցպահանց և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
	ժամկետանց	ժամկետային						
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ԳՂ կենտրոնական բանկում			12,464,011					12,464,011
Թանկարժեք մետաղներ			64,395					64,395
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ			2,663,663	13,025	25,616	167,196	37,258	2,906,758
Վարկեր և փոխառություններ հաճախորդներին	165,584	858,472	1,540,058	3,755,676	10,488,261	15,979,729	4,597,330	37,385,110
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	-	-	99,303	1,358,962	345,164	1,816,843	26,278,540	29,898,812
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	165,584	858,472	16,831,430	5,127,663	10,859,041	17,963,768	30,913,128	82,719,086
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	-	24,981,429	876,426	1,762,327	3,358,170	413,584	31,391,936
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	-	5,578,828	696,783	5,790,205	22,528,704	47,710	34,642,230
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	-	-	30,560,257	1,573,209	7,552,532	25,886,874	461,294	66,034,166
Ձևու դիրք	165,584	858,472	(13,728,827)	3,554,454	3,306,509	(7,923,106)	30,451,834	16,684,920
Կուտակված ծեղրվածք			(13,728,827)	(10,174,373)	(6,867,864)	(14,790,970)	15,660,864	

31.12.13

Դազար ԳՂ դրամ	Չաշխատող		Ցպահանց և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
	ժամկետանց	ժամկետային						
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ԳՂ կենտրոնական բանկում			7,397,993					7,397,993
Թանկարժեք մետաղներ			12,978					12,978
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ			1,985,320	85,825	90,094	128,050	47,550	2,336,839
Վարկեր և փոխառություններ հաճախորդներին	237,655	1,124,435	2,981,375	3,041,003	7,619,011	9,925,668	2,872,586	27,801,733
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	-	-	99,335	1,133,131	66,445	4,847,441	24,892,215	31,038,567
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	237,655	1,124,435	12,477,001	4,259,959	7,775,550	14,901,159	27,812,351	68,588,110
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	-	16,767,995	1,482,164	3,610,240	1,046,857	171,530	23,078,786
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	-	4,938,460	780,631	5,562,952	12,872,585	-	24,154,628
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	-	-	21,706,455	2,262,795	9,173,192	13,919,442	171,530	47,233,414
Ձևու դիրք	237,655	1,124,435	(9,229,454)	1,997,164	(1,397,643)	981,717	27,640,821	21,354,696
Կուտակված ծեղրվածք			(9,229,454)	(7,232,290)	(8,629,932)	(7,648,215)	19,992,606	

Կապիտալ և կապիտալի համարժեքություն

Բացի Բանկի հաշվապահական հաշվեկշռի կապիտալի հոդվածում հաշվառվող գործիքներից առկա չեն այնպիսի գործիքներ, որոնք վերաբերվում են կապիտալին:

Բանկի ղեկավարության կողմից սահմանված է Ն1¹ «Ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների գումարների միջև նվազագույն հարաբերակցություն» և Ն1² «Հիմնական կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների գումարների միջև նվազագույն հարաբերակցություն» նորմատիվների ներքին նվազագույն 20% (ԿԸ-ի կողմից սահմանված չափից ավելի խիստ) սահմանաչափ: Սահմանաչափի նպատակն է ժամանակին արձագանքել կապիտալի համարժեքությանը սպառնացող երևույթներին և համապատասխան միջոցառումներ ձեռնարկել դրանք շտկելու ուղղությամբ: Հաշվետու ժամանակաշրջանում վերը նշված նորմատիվները երբևէ չեն խախտվել:

Բանկը հաշվետու ժամանակաշրջանում կատարել է կապիտալի մակարդակի համար սահմանված նորմատիվային պահանջները, քանզի Բանկի կապիտալիզացման մակարդակը բարձր է:

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեք

Բանկի ֆինանսական գործիքները գնանշվում են շուկայական գնանշումների հիման վրա:

Բանկը չունի այնպիսի ֆինանսական գործիքներ, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ հավաստիորեն որոշել:

Բանկը չունի իրական արժեքը գերազանցող գումարով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ:

Կանխատեսվող ապագա գործարքների հեջավորում

Բանկը կանխատեսվող արտարժույթային ապագա գործարքները որպես կանոն հեջավորում է սվոպ և ֆորվարդ տիպի ֆինանսական գործիքներով, որոնց ժամանակահատվածը հիմնականում ընկած է 3 ամսից մինչև 1 տարի միջակայքում: Հեջավորված գործիքների գծով հետաձգված կամ չճանաչված շահույթի (այլ եկամտի) կորստի գումարը ակնկալվում է, որ կհակադարձի կանխատեսվող գործարքների գծով սպասվելիք վնասները, իսկ ժամանակահատվածը համընկնում է կանխատեսվող ապագա գործարքների ժամանակահատվածի հետ:

Ապահովում

Բանկը հաշվետու ժամանակահատվածում չի ունեցել այնպիսի փոխանցված ակտիվներ, որոնք ամբողջությամբ կամ դրանց մի մասը չբավարարի ապահովանաչման չափանիշներին կամ երբ առկա լինի «չարունակվող մրցակցություն»:

Գրավադրված ակտիվներ

Բանկը 31.12.14թ-ի դրությամբ չունի գրավադրված ակտիվներ:

Միջին ակտիվներ և կապիտալ 31.12.14

Միջին ակտիվներ	60,042,583
Միջին կապիտալ	20,353,399

Ընդունված զրավ

31.12.14թ-ի դրությամբ գրավով ապահովված վարկերի գումարը կազմում է 33,721,966 հազար դրամ:

Պարտավորությունների չկատարում/խախտում

Բանկում առկա չեն պայմանագրային պարտավորությունների խախտման դեպքեր:

ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

ֆինանսական վիճակի մասին (ձև թիվ 7)

«31» դեկտեմբերի 2014թ.

ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ ՓԲԸ, ՀՀ 0010 ք. Երևան, Վ. Սարգսյան 10

(բանկի անվանումը և գտնվելու վայրը)

(հազար դրամ)

	ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ	Ծանոթագրություններ	Ընթացիկ տարվա վերջի դրությամբ (չստուգված)	Նախորդող ֆինանսական տարվա վերջի դրությամբ (ստուգված)
1	Ակտիվներ			
1.1	Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	13	12,464,011	7,397,993
1.2	Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ		64,395	12,978
1.3	Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	14	2,906,758	2,336,596
1.5	Հաճախորդներին տրված վարկեր և այլ փոխառություններ	16	37,385,110	27,801,733
1.6	Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	17	29,898,812	31,038,567
1.9	Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ		406,500	389,846
1.10	Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	20	764,577	790,982
1.11	Հետաձգված հարկային ակտիվներ	21, 3	355,619	
1.12	Այլ ակտիվներ	22	247,110	42,146
	Ընդամենը՝ ակտիվներ		84,492,892	69,810,841
2	Պարտավորություններ			
2.1	Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	23	31,391,936	23,078,986
2.2	Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	24	34,642,230	24,154,628
2.5	Վճարվելիք գումարներ	27	4,295	3,622
2.6	Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	28,3		1,060,396
2.7	Պահուստներ	34		
2.8	Այլ պարտավորություններ	29	568,404	351,340
	Ընդամենը՝ պարտավորություններ		66,606,865	48,648,972
3	Կապիտալ			
3.1	Կանոնադրական կապիտալ	30	8,752,800	8,752,800
3.2	Էմիսիոն եկամուտ	31	1,347,241	1,347,241
3.3	Պահուստներ՝		1,240,340	6,323,373
3.3.1	Գլխավոր պահուստ		2,500,000	2,000,000
3.3.2	Վերազնահատման պահուստներ	32	(1,259,660)	4,323,373
3.4	Չբաշխված շահույթ (վնաս)	33	6,545,646	4,738,455
3.5	Կապիտալի այլ տարրեր	32		
	Մայր կազմակերպությանը պատկանող կապիտալ			
	Փոքրամասնության բաժնեմաս			
	Ընդամենը՝ կապիտալ		17,886,027	21,161,869
	Ընդամենը՝ պարտավորություններ և կապիտալ		84,492,892	69,810,841

Հաշվետվության վավերացման ամսաթիվը

15.01.2015թ.

Բանկի վարչության նախագահ (գործադիր տնօրեն)

Գ. Մաչանյան

Գլխավոր հաշվապահ

Ս. Բաղդասարյան

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Դրամական միջոցների հոսքերի վերաբերյալ (ձև թիվ 9)

«31» դեկտեմբերի 2014թ.

ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ ՓԲԸ, ՀՀ, 0010 ք. Երևան, Վ. Սարգսյան 10
(բանկի անվանումը և գտնվելու վայրը)

(հազար դրամ)

ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ	Ծանոթագրություն	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
1. Դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից		x	x
<i>Դրամական միջոցների զուտ հոսքեր՝ մինչև գործառնական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխությունը</i>		2,750,165	2,071,499
Ստացված տոկոսներ		7,695,178	5,791,772
Վճարված տոկոսներ		(3,943,766)	(3,108,734)
Ստացված կոմիսիոն գումարներ		214,179	212,532
Վճարված կոմիսիոն գումարներ		(52,162)	(52,982)
Առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվներից օգուտ/(վնաս)		644,708	446,913
Արտարժույթի առ ու վաճառքի գործառնություններից օգուտ/(վնաս)		(37,876)	89,004
Նախկինում դուրս գրված ակտիվների վերադարձ		2,046,429	1,141,135
Վճարված աշխատավարձ և դրան հավասարեցված այլ վճարումներ		(672,668)	(648,168)
Գործառնական գործունեությունից ստացված այլ եկամուտներ և վճարված այլ ծախսեր		(3,143,857)	(1,799,973)
Դրամական հոսքեր գործառնական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխություններից		(3,888,679)	(2,723,404)
Գործառնական ակտիվներում նվազում/ (ավելացում)		(9,865,079)	(8,728,978)
այդ թվում՝			
վարկերի և փոխառությունների նվազում/ (ավելացում)		(4,511,322)	(808,518)
առևտրային նպատակով պահվող և վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերի նվազում		(4,397,282)	(8,879,080)
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների նվազում/ (ավելացում)			
այլ գործառնական ակտիվների նվազում/ (ավելացում)		(956,475)	958,620
Գործառնական պարտավորությունների ավելացում (նվազում)		5,976,400	6,005,574
այդ թվում՝			
հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունների ավելացում/ (նվազում)		7,502,394	5,571,484
այլ գործառնական պարտավորությունների նվազում (ավելացում)		(1,525,994)	434,090
Ջուտ դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից մինչև շահութահարկի վճարումը		(1,138,514)	(651,905)
Վճարված շահութահարկ		(474,088)	(503,619)
Ջուտ դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից		(1,612,602)	(1,155,524)
2. Դրամական հոսքեր ներդրումային գործունեությունից		x	x
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումների նվազում (ավելացում)			
Այլ անձանց կանոնադրական կապիտալում ներդրումների նվազում (ավելացում)			(277,381)
Այլ բանկերում տեղաբաշխված ավանդների նվազում (ավելացում)			
Հիմնական միջոցներում և ոչ նյութական ակտիվներում կապիտալ ներդրումների նվազում (ավելացում)			
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում		(46,283)	(173,254)
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների օտարում		3,213	
Դրամական միջոցների զուտ հոսքեր այլ ներդրումային գործունեությունից			
Ջուտ դրամական հոսքեր ներդրումային գործունեությունից		(43,070)	(450,635)
3. Դրամական հոսքեր ֆինանսական գործունեությունից		x	x
Վճարված շահաբաժիններ		276	9,803
Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկից ստացված փոխառությունների ավելացում (նվազում)		5,231,134	3,588,274
Բանկերից ստացված փոխառությունների ավելացում (նվազում)			(1,821,322)
Ստացված այլ փոխառությունների ավելացում (նվազում)		690,230	(1,367,686)
Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթերի ավելացում (նվազում)			
Բաժնետերերի ներդրումները կանոնադրական կապիտալում			3,098,041
Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք գումարների ավելացում (նվազում)			
Դրամական միջոցների զուտ հոսքեր այլ ֆինանսական գործունեությունից		76,583	
Ջուտ դրամական հոսքեր ֆինանսական գործունեությունից		5,998,223	3,507,110
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխության ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		1,417,593	(7,348)
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ/(նվազում)		5,760,144	1,893,603
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբում		9,204,805	7,311,209
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջում		14,964,949	9,204,812

Հաշվետվության վավերացման ամսաթիվը

15.01.2015թ.

Բանկի վարչության նախագահ
(գործադիր տնօրեն)

Գ. Մանուկյան

Գլխավոր հաշվապահ

Ս. Բաղդասարյան

ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
 Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին (ձև թիվ 8)
 «31» դեկտեմբերի 2014թ.
 ԱՐՄԱՎԻՍԲԱՆԿ ՓԲԸ, ՀՀ 0010 ք. Երևան, Վ. Սարգսյան 10
 (բանկի անվանումը և գտնվելու վայրը)

(հազար դրամ)

Սեփական կապիտալի տարրերի անվանումը	Կանոնադրական կապիտալ			Էմիսիան նվազեցված	Գլխավոր պահուստ	Փոխարժեքային տարբերություններ արտերկրյա գործառնաբյուրանների	Վաճառքի համար մտնողի ֆինանսական ակտիվներ վերագնահատումներ	Գլխավոր հոսքերի հեջավորում	Ոչ միջազգային ակտիվների վերագնահատումներից օգուտներ	Գրառնված շահույթ/վնաս	Միջանկյալ շահութաբաժիններ	Ընդամենը	Գնորդական բաժիններ	Ընդամենը կապիտալ
	Կանոնադրական կապիտալ	Հետ գնված կապիտալ	Ձևու գումարը											
Հոդվածներ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Նախորդ ֆինանսական տարվա համադրելի միջանկյալ ժամանակաշրջան (տարվա սկզբից աճողական) (I աղյուսակ)														
1. Մնացորդ նախորդ ֆինանսական տարվա սկզբում առ 01 հունվարի 2013. (առաջված)	7,002,000				1,500,000		295,247			3,496,281				12,293,528
1.1. Հաշվապահական հաշվառման բաղադրականության փոփոխությունների ընդհանուր արդյունքը և եական սխալների Եզրուտումը														
2. Վերահաշվարկված մնացորդը	7,002,000			1,347,241	1,500,000		295,247			3,496,281				12,293,528
3. Բաժնետերերի (սեփականատերերի) հետ գործարքներ բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի) գծով, այդ թվում՝	1,750,800													
3.1. Ներդրումներ կանոնադրական կապիտալում և կանոնադրական կապիտալի այլ աճ	1,750,800													
3.2. Կանոնադրական կապիտալի նվազում, այդ թվում՝ հետ գնված և շրջանառությունից հանված բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի, փայերի) հաշվին														
4. Համապարփակ նկատուա							4,028,126			1,742,174				5,770,300
5. Շահութաբաժիններ														
6. Սեփական կապիտալի տարրերի այլ ավելացում (նվազեցում), այդ թվում՝														
6.1. Որպես սեփական կապիտալի գործիքներ դասակարգված ածանցյալ գործիքների աճ/նվազում														
7. Ներքին շարժեր, այդ թվում՝						500,000				(500,000)				
7.1. Մասնաճանաչ գլխավոր պահուստին						500,000				(500,000)				
7.2. Գլխավոր պահուստի հաշվին կուտակված վնասի ծածկում														
7.3. Էմիսիոն վնասի ծածկում														
7.4. Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճի նվազում														
7.5. Սեփական կապիտալի այլ տարրերի ներքին շարժեր														
16. Մնացորդ միջանկյալ հաշվառու ժամանակաշրջանի վերջում 31 դեկտեմբերի 2013թ. (առաջված)	8,752,800			1,347,241	2,000,000		4,323,373			4,738,455				21,161,869
Ընթացիկ տարվա միջանկյալ ժամանակաշրջան (տարվա սկզբից աճողական) (II աղյուսակ)														
9. Մնացորդ ֆինանսական տարվա սկզբում առ 01 հունվարի 2014թ. (առաջված)	8,752,800			1,347,241	2,000,000		4,323,373			4,738,455				21,161,869
9.1. Հաշվապահական հաշվառման բաղադրականության փոփոխությունների ընդհանուր արդյունքը և եական սխալների Եզրուտումը														
10. Վերահաշվարկված մնացորդը	8,752,800			1,347,241	2,000,000		4,323,373			4,738,455				21,161,869
11. Բաժնետերերի (սեփականատերերի) հետ գործարքներ բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի) գծով, այդ թվում՝														
11.1. Ներդրումներ կանոնադրական կապիտալում և կանոնադրական կապիտալի այլ աճ														
11.2. Կանոնադրական կապիտալի նվազում, այդ թվում՝ հետ գնված և շրջանառությունից հանված բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի, փայերի) հաշվին														
12. Համապարփակ նկատուա							(5,583,033)			2,307,191				(3,275,842)
13. Շահութաբաժիններ														
14. Սեփական կապիտալի տարրերի այլ ավելացում (նվազեցում), այդ թվում՝														
14.1. Որպես սեփական կապիտալի գործիքներ դասակարգված ածանցյալ գործիքների աճ/նվազում														
15. Ներքին շարժեր, այդ թվում՝						500,000				(500,000)				
15.1. Մասնաճանաչ գլխավոր պահուստին						500,000				(500,000)				
15.2. Գլխավոր պահուստի հաշվին կուտակված վնասի ծածկում														
15.3. Էմիսիոն վնասի ծածկում														
15.4. Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճի նվազում														
15.5. Սեփական կապիտալի այլ տարրերի ներքին շարժեր														
16. Մնացորդ միջանկյալ հաշվառու ժամանակաշրջանի վերջում 31 դեկտեմբերի 2014թ. (առաջված)	8,752,800			1,347,241	2,500,000		(1,259,660)			6,545,646				17,886,027

Հաշվետվության վավերացման ամսաթիվը՝ 15.01.2015թ.

Բանկի վարչության նախագահ (գործադիր տնօրեն)

Գ. Մալանյան

Գլխավոր հաշվապահ

Ս. Բադալյան

ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
 Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին (ձև թիվ 6)
 «31» դեկտեմբերի 2014թ.
 ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ ՓԲԸ, ՀՀ, 0010 ք. Երևան, Վ. Սարգսյան 10
 (բանկի անվանումը և գտնվելու վայրը)

(հազար դրամ)

ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ	Ծանոթագրություններ	Ընթացիկ միջամլյալ ժամանակաշրջան	Ընթացիկ ֆինանսական տարվա սկզբից մինչև հաշվետու ամսաթիվը ընկած ժամանակաշրջան (աճողական)	Նախորդող ֆինանսական տարվա համադրելի ընթացիկ միջամլյալ ժամանակաշրջան	Նախորդ ֆինանսական տարվա սկզբից մինչև համադրելի ամսաթիվը ընկած ժամանակաշրջան (աճողական)
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	3	2,137,257	7,663,429	1,669,141	6,195,087
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	3	(1,244,576)	(3,798,405)	(853,518)	(3,170,056)
Չուտ տոկոսային և նմանատիպ եկամուտ		892,681	3,865,024	815,623	3,025,031
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	4	54,469	203,304	41,026	211,777
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	4	(11,450)	(47,525)	(9,225)	(41,370)
Մտացված գուտ կոմիսիոն և այլ եկամուտներ		43,019	155,779	31,801	170,407
Եկամուտ շահաբաժիններից		0	276	0	9,803
Չուտ եկամուտ առևտրային գործառնություններից	5	438,553	906,668	231,998	618,648
Այլ գործառնական եկամուտներ	6	97,273	265,860	46,752	299,928
Գործառնական եկամուտներ		1,471,526	5,193,607	1,126,174	4,123,817
Չուտ մասհանումների ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստներից	7	(460,564)	(1,229,875)	(31,250)	(957,249)
Ընդհանուր վարչական ծախսեր	8	(290,842)	(1,001,714)	(256,212)	(873,482)
Այլ գործառնական ծախսեր	9	(35,193)	(122,611)	(28,487)	(134,336)
Վերահսկվող միավորներում ներդրումներից գուտ շահույթ/վնաս	10				
Շահույթ/ (վնաս) մինչև հարկումը		684,927	2,839,407	810,225	2,158,750
Շահութահարկի գծով ծախս (փոխհատուցում)	11	(112,217)	(532,217)	(166,875)	(416,576)
Շահույթ (վնաս) հարկումից հետո		572,710	2,307,190	643,350	1,742,174
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ	12				
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող նորացված շահույթ	12				
Ժամանակաշրջանի գուտ շահույթ		572,710	2,307,190	643,350	1,742,174
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ վերագնահատումներ		(5,966,577)	(6,978,791)	4,378,974	5,035,158
Այլ համապարփակ եկամուտի գծով շահութահարկ		1,193,316	1,395,759	(875,795)	(1,007,032)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք հարկումից հետո		(4,773,261)	(5,583,032)	3,503,179	4,028,126
Համապարփակ ֆինանսական արդյունք		(4,200,551)	(3,275,842)	4,146,529	5,770,300

Հաշվետվության վավերացման ամսաթիվը

15.01.2015թ.

Բանկի վարչության նախագահ
(գործադիր տնօրեն)

Գ. Մաչանյան

Գլխավոր հաշվապահ

Ս. Բաղդասարյան

ՎՃԱՐՄԱՆ ՀԱՆՁՆԱՐԱՐԱԳՐԻ ՄԵՊՈՐՏԱԳԻՐ N 002414 [704310372]	
PAYMENT ORDER RECEIPT	
ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ ՓԲԸ ՊԿ\ID 50	
Ամսաթիվ\Date 27/02/15 15:44	
Չեքոստ\Debit	Կրեդիտ\Credit
2500074270098	900005016119
Գումար\Amount	AMD 50,000.00
Վճարող\Remitter «Արմավիսբանկ» ՓԲԸ Վճարողի բանկ\Remitter's Bank «Արմավիսբանկ» ՓԲԸ Վճարողի ՅԿԻԿ\Remitter's Tax Code 2302574955	
Հահառու\Beneficiary Արժեթղթերի պեռ. գր. համար Հահառուի բանկ\Beneficiary's Bank Կենտրոնական գանձապետարան	
Գումարը բառերով\Amount in Words Գինուն հազար դրամ	
Նպատակ\Details «Արմավիսբանկ» ՓԲԸի կողմից թող. պարտադրանքի Ազդագիրը պեռ. գր. համար, համ. 27.02.15թ գեկուց.	
Կատարող\Maker Թամար Արթուրյան	Պ.Յ. ՏԻ.

